

Mizarstvo Kovač

Vse za domačo
mojstrol
Vse za mizarjel

Vavpotičeva 10, Novo mesto
tel.: 068 321 210, 324 380
Fax: 324 380

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

PRFORCENHAUS

PRFORCENHAUS - Medtem ko propadajo mnoga nekdanja podjetja in in gre občinska politika iz zmage do zmage do končnega poraza, z nezmanjšanim zanosom še naprej dela malodane starodavni kostanjeviški Prforcenhaus. Ta ustanova je preresen pojav, da bi se šopirila drugače kot le ob pustu, ko pride na dan lahko celo več resnice kot ostalih 355 dni v letu. Uredništvo Pustnih novic Prforcenhaus zato zdaj pospešeno zbira gradivo za številko, ki bo izšla letos za pusta. Široko odprtimi rokami sprejema dopise o pomembnih dogodkih in osebah in o vsem mogočem. Pisici naj pošiljajo prispevke na naslov: Prforcenhaus Kostanjevica. Kot kritičen časopis o političnem za... bavanju ljudstva, bo Prforcenhaus namenil prostor strankam, in sicer sorazmerno njihovega uspehu na volitvah.

DOLENJSKA BORZNOPOSREDNIŠKA DRUŽBA

- obvešča svoje cenjene stranke, da odslej odkupuje privatizacijske delnice po najvišjih dnevnih cenah,
- posreduje pri trgovanju z vrednostnimi papirji na Ljubljanski borzi,
- izvaja prenos lastništev delnic v KDD

na novi lokaciji na GLAVNEM TRGU 10
(nasproti frančiškanske cerkve)

Tel.: 068/323-553, 323-554

"Spoštovani" obtoženec

Kdor je z novimi volitvami pričakoval drugačen, večjega zaupanja in spoštovanja vreden parlament, je bil razočaran. Na trdnjaki ga je postavilo že prvo zasedanje Državnega zbora, ta dvodnevna parada ne le ostrih političnih nastopov, temveč tudi nepričakovane grobosti, obtoževanja, podtikanja, polnersic in žalitev, ki jih je bil deležen predvsem kandidat za mandatarja, običajno nagovorjen s hinavskim "Spoštovani!" V poslanski klopi je sedel dr. Janez Drnovšek, ki je dobil največji odstotek glasov volilcev med vsemi 90 predstavniki ljudstva, kot obtoženec, za katerega politični tekmeci ne najdejo dobre besede in ki je odgovoren za vse slabo v naši deželi. Takšna je pač cena slave in oblasti, kot je za poslance cena svobode, ki so jo morali plačati pri glasovanju. Odrdeči so se morali svoji vesti in osebnemu prepričanju ter vsi z izjemo enega glasovali po volji stranke, katere interes je nad interesom posameznika in celo države...

Še ena presenetljiva značilnost prve parlamentarne razprave je tokrat silila v ospredje zlasti z desne strani: obujanje nekaterih socialističnih idej, ki očitno še niso mrtve, ampak imajo samo dolgo inkubacijsko dobo, kot pravi dr. B. M. Zupančič. Predvsem novi poslanci s podeželja in obrobja so zanosno in mestoma celo teatralično govorili o socialni enakosti, pravičnosti, zapostavljenosti, "ponižanih in razžaljenih", z gnusom in sovraštvom pa o liberalizmu, bogastvu, neenakosti, tekmovalnosti, naraščajočih razlikah med ljudmi. Se predstavniki ljudstva ne morejo sprijazniti s spremembo družbenega reda in vnovično uvedbo kapitalizma, katerega glavno gonilo je človeški egoizem? Menda ne!

MARIAN LEGAN

Belo krajino
žled najbolj
opustošil

Planina odrezana

ČRNOMELJ, SEMIČ - Žled, ki oklepa zlasti višja območja v črnomaljski in semiški občini že od lanskega božiča, še naprej povzroča težave predvsem pri preskrbi z električno energijo, motene pa so bile tudi telefonske povezave. Kot je v torko tik pred zaključkom redakcije povedal semiški župan Janko Bukovec, je po prvih ocenah gozdarjev na vsakem hektarju gozda zagotovo uničeno vsaj 50 prostorninskih metrov lesa. Bojijo pa se, da je škoda še večja. Od minulega petka na soboto je na stotine prostorninskih metrov lesa padlo na cesto od Vrčič proti Planini pod Mirno goro ter tako prebivalce Planine odrezalo od sveta. Cesto so pomagali očistiti člani civilne zaštite. V semiški občini imajo še vedno težave s pomanjkanjem vode v vaseh okrog Rožnega Dola, v Stari gori in proti Gradniku.

Ekipa Elektra Ljubljana-poslovna enota Novo mesto pa že vrsto dni od jutra do večera odpravljajo motnje, ki jih je pri napajanju z električno energijo povzročil žled. Kot so povedali v dispečerski službi novomeške poslovne enote Elektra, so imeli na njihovem področju težave le v Beli krajini, kjer je bilo moteno napajanje z električno energijo v sedmih transformatorskih postajah. Konec minulega tedna so ostali brez elektrike v Gorici, Špeharjih in Bregu v krajevnih skupnostih Sinji Vrh pa v Cerovcu, v Srednji vasi in na Blatniku v semiški občini, brez težav pa je niso odnesli niti na rožnodolskem koncu.

M. B.-J.

Hrvaška za menjavo uparjalnikov

Opravičilo jedrske elektrarne Krško - Vreteno je bilo verjetno prekrhko

KRŠKO - Jedrsko elektrarno Krško so po samodejni ustavitvi, do katere je prišlo 1. januarja letos, doslej že priključili na omrežje. Omejeno začasno prekinitev delovanja so spremljale razprave, ki so se nanašale na obveščanje o delovanju nuklearne in podpisano pogodbo za nakup uparjalnikov.

Stane Rožman, direktor Nuklearne elektrarne Krško, se je, upoštevajoč omenjene razprave,

na konferenci za novinarje pred dnevi opravičil v imenu obratovne ekipe in s svojim imenu za

nekoliko zapoznalo obveščanje javnosti v zvezi s prvojanuarsko samodejno ustavitvijo. Povedal je, da so takoj po ustavitvi obvestili o dogodku vse pristojne ustanove, javnost pa šele takrat, ko so ugotovili vrsto napake. Rožman je še povedal, da se je elektrarna ustavi-

DOLENJSKA BANKA V LJUBLJANI - Dolenjska banka je prejšnji četrtek v prostorih svoje ljubljanske enote pripravila ponovno srečanje s poslovnimi partnerji te enote in drugimi Dolenjci "na začasnem delu v Ljubljani". Srečanja, ki je bilo drugič zapored in bo postalo tradicionalno, se je udeležilo okoli 70 ljudi. Direktor Dolenjske banke Franci Borsan je orisal lansko uspešno poslovanje banke in napovedal njeno nadaljnjo pot in razvoj. Uradni del srečanja se je potem prevesil v prijetno družabno srečanje, ki so ga popestrili z degustacijo izvrstnih dolejskih in belokranjskih vin - vodil jo je dr. Julij Nemanič - ob tem pa je vinski svetovalec in strokovnjak za prehrano Niko Veselič iz Srednje šole za gostinstvo in turizem k vsakemu vinu pripravil primeren prigrizek. (Foto: A. Bartelj)

Žled lomil na vse strani

Poškodovano preko 80 tisoč kubikov lesne mase

KOČEVJE, RIBNICA - Po prvih grobih ocenah delavcev kočevske enote zavoda za gozdove Slovenije je zaradi žleda na območju kočevsko-ribniške občine poškodovano in polomljeno najmanj 80 tisoč kubičnih metrov lesne mase. Najhujše poškodbe se pojavljajo v višinskem pasu od 550 do 650 metrov nadmorske višine, v Poljanski dolini pa tudi nižje. Poškodovani so predeli od Kočevske Reke, Brige, Banjaloke, Škrilja, Starega Loga, Poljanske doline do Koprivnika z roškim predelom, del poškodb pa je tudi nad Grčaricami in v omenjenem višinskem pasu v ribniški Veliki gori do Boncarja. Na prizadetem območju so v veliki večini gozdovi, ki so v državni lasti.

Poškodovano je drevje vseh razvojnih stopenj, najhujše pa drogovnjaki. Približno tretjina vseh poškodovanih dreves je iglavcev. Ker ima večina drevja prelomljena drevesna vlakna, bo kakovost lesa slaba, les pa bo slabši tudi zaradi vdora gliv. V državnih gozdovih bodo zaradi tega morali spremeniti načrt sečenj, opraviti sanitarne sečnje iglavcev do začetka rojenja podlubnikov ter načrtovati in izvesti

• BITKA Z ŽLEDOM ŠE TRAJA - Na območju Elektra Kočevje je novozapadli sneg v dneh od 10. do 13. januarja ponovno povzročil veliko okvar na daljnovodih. Skupna škoda, ki je nastala v času od 23. decembra do danes, presega 300 milijonov tolarjev, vendar to še ni dokončna številka. Minuli petek popoldan so ponovno nastale okvare na daljnovodu Brod na Kolpi, ki napaja področje med Kočevsko Reko in Petrino. V soboto so bili z okvarami prizadeti daljnovodi Poljanska dolina, Koprivnik in napajalni daljnovod za razklopišče Dobropolje, najhujše pa je bilo v nedeljo, ko so se pojavile dodatne okvare na daljnovodih Brod na Kolpi, Poljanska dolina in Koprivnik. Skupno je bilo izven obratovanja pet 20 kV daljnovodov, iz katerih se napaja 93 transformatorskih postaj. Brez električne energije je ostalo okoli tisoč gospodinjstev. Do poznih nočnih ur 12. januarja so elektromonterji uspeli odpraviti večino okvar.

sadnjo na najbolj prizadetih območjih.

M. L.-S

PUBLIKUM

Borzo posredovanje d.d.
Odkupujemo
delnice KRKE po ceni
11.610 tolarjev
☎ 068/322-490

VREME

Danes in jutri bo še sorazmerno jasno in megleno, proti koncu tedna pa se bo vreme spet poslabšalo. Po nižinah bo deževalo.

BORZO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o.
NOVO MESTO

NAJVIŠJE ODKUPNE CENE DELNIC

Odkupujemo delnice KRKE po
11.700 SIT/delnico
Upravljamo s finančnim premoženjem
BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija)
☎ 068/342-410

Berite danes

stran 3:

• Za dedka Mraza manjka denarja

stran 6:

• Soglasje in predlog o nezaupnici

stran 7:

• Na Senovem nehali kopati premog

stran 11:

• O mladoletnicah še nobenega sledu

stran 13:

• Ali bo pravi kostanj (pre)živel v slovenskih gozdovih?

stran 16:

• Potovanje v Tibet postalo potovanje k spoznanju

Še vedno grozi

Na območju novomeške enote Zavoda za gozdove poškodovanega do 20.000 kubikov drevja

NOVO MESTO - Žled je prizadel predvsem gozdove na nadmorski višini 400 do 800 m, in to hujše v višjih predelih Bele krajine, predvsem v semiški občini, ter južni del Kočevskega Roga proti Miklarjem in proti Kolpi. Prizadel je tudi gozdove v Suhi krajini, v Brezovi Rebri, okoli Soteske in na Gorjancih, a ne tako močno kot v Beli krajini.

Inž. Stane Žunič iz novomeške enote Zavoda za gozdove je povedal: "Po prvih ocenah je žled na tem območju poškodoval 15 do 20 tisoč kubikov drevja, pretežno listavcev, največ mlajših bukev. Poškodbe so bolj izrazite ob cestah, električnih in telefonskih vodih, večjih posekah." Žled, kot rečeno, vztraja in vsake nove padavine bi povzročile še dodatno škodo. Edina rešitev bi bila otoplitev. Letni posek na tem območju znaša okoli 300.000 kubikov in za toliko, kolikor je naredil škodo žled, bo treba seveda zmanjšati načrtovani redni posek.

A. B.

450-KILOGRAMSKI KRŠKOPOLJEC - Pri Baznikovih v Zasapu pri Cerkljah ob Krki v svinjaku še nikoli niso imeli drugega prašiča kot pasastega krškopoljca. Pravijo, da je meso veliko boljše kot od drugih pasem; da pa je mastnost odvisna predvsem od prehrane, so pokazali tudi v soboto, ko je pod nožem končal kar 450 kilogramov težak merjasec, ki ni imel niti za dva prsta maščobe. Merjasec v svojem triletnem življenju ni plemenil le domačih 16 plemenskih svinj, pač pa tudi kakšno iz okolice, tako da se za prihodnost avtohtone slovenske pame ni treba več bati. Iz prašiča, ki je končal pod spretnimi rokami mesarja Rasta Glogovška z Velike Doline in domačinov ter prijateljev, bo mogoče narediti kar spoštljiv kup klobas in drugih mesnih dobrot, prav za predelavo pa naj bi bil krškopoljski prašič najboljši. (Foto: T. Gazvoda)

Drnovšek ali Podobnik?

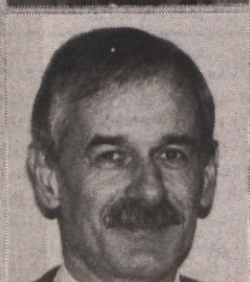
Potem ko se je z izvolitvijo dr. Janeza Drnovška za mandatarja Slovenije oddahnila od dalj časa trajajočega skupinskega stresa, se politično dogajanje v državi seveda še ni umirilo. Ustoličenje Drnovška je sicer ustavilo Marjana Podobnika na polovici poti do položaja predsednika vlade, vendar se predsednik ljudske stranke ne misli odreči svojim predlogom o sestavi vlade. Podobnikova pobuda za vlado narodne enotnosti in njegova napoved, da bodo pomladne stranke mogoče združene šle v opozicijo, dokazujeta, da bo Slovenija brez mandatarja Podobnika še slišala za Podobnika. Toliko bolj, ker je vsaj za zdaj izjemno trdna bratovska naveza Marjan in dr. Janez Podobnik, ki bo nedvomno zagotovila še več popularnosti Slovenske ljudske stranke. Drnovšek je za zdaj torej dobil boj s Podobnikom. To je zaostrolo vprašanje, kdo je v resnici dr. Janez Drnovšek in kdo Marjan Podobnik. Slednji je prepričan, da bi se kot predsednik slovenske vlade po uspešnosti lahko meril z nekdanjim predsednikom predsedstva SFRJ, gospodarstvenikom in možnim kandidatom za prvega človeka Organizacije združenih narodov. Kakor koli, Marjan Podobnik je po Delovi anketi politična osebnost januarja 1997.

ALENKA PIRC, prodajalka iz Kalc-Nakla: "Žalostno je, da smo mandatarja dobili šele dva meseca po volitvah, prerekanja pred izvolitvijo pa so bila neresna, saj so številni razpravljalci videli le slaba dela. Vseeno je, kdo je mandatar in iz katere stranke prihaja, bolj pomembno je, da se bo boril za dobro vsega ljudstva, ne pa da bodo tisti na oblasti delali sebi v prid."

FRANC ZORIČ, mesar iz Župeče vasi: "Mislim, da je Podobnik le malo premlad in premalo izkušen za mandatarja, tako da je bila odločitev za Drnovška boljša. Presenetile pa so me govorice o podkupovanju, zato bi bilo prav, da se morebitne vpletene kaznuje. Želel bi si, da bodo mandatar, bodoči ministri in poslanci kaj naredili, da bo bolje vsem, tudi ljudem na obrobju."

RUDOLF CESAR, voznik v semiški Iskri: "Priznam, da se kaj pridam ne zanimam za politiko. Moje mnenje je, da se poslanci bolj kot z državljanji ukvarjajo sami s seboj. In skoraj vseeno je, kdo je mandatar in kdo bo v vladi, saj bodo tako in tako poskrbeli predvsem zase. Vendar kljub vsemu, kar si mislim o politikih, menim, da je dr. Drnovšek sposoben za predsednika vlade."

BISERKA KEZELE, trgovka v prodajalni metliške Beti: "Kar prav je, da je dr. Janez Drnovšek mandatar vlade. Naj dokonča delo, ki ga je začel kot predsednik vlade v preteklem mandatnem obdobju. Ostali pa naj mu zdaj, ko je bil pač izvoljen, pomagajo. Druge rešitve sedaj ni. Takšna je bila odločitev večine poslancev v državnem parlamentu, čeprav je šlo zelo na tesno."

KATJA KUHELJ, dipl. inž. kemije iz Sentjerneja, zaposlena v Novolesu: "Dogajanja okrog izvolitve mandatarja sem spremljala bolj ob strani, sem pa takšen izid glasovanja pričakovala. Upam, da se bodo sedaj poslanci končno dogovorili, kako bodo v parlamentu delali, saj jih čaka veliko dela, še posebej na področju gospodarstva, šolstva pa tudi na drugih področjih."

FANKA ARNSJEK, upokojenka iz Zabukovja nad Sevnico: "Ker sem invalidska upokojenka in imam le še nekaj zemlje, se le stežka preživljam, odkar so nam ukinili varstveni dodatek. Zato mi je kaj malo mar, kako se piše tisti, ki bo za krmilom nove slovenske vlade. Zame je pomembno le, če bo kaj naredil za nas reveže, upokojence z majhnimi pokojninami in tudi za male kmete."

ANTON OVEN, dipl. inž. str., zaposlen v mirenški Dani, doma v Velikem Gabru: "Predsednik vlade bi moral, če se izrazim nekoliko po cankarjevsko, delati predvsem in le za narodov blagor, ne pa v korist ozkih političnih interesov strank. Ker nisem pripadnik nobene stranke, bi mi bilo pravzaprav vseeno, kdo bi vodil slovensko vlado, če bi le imel dovolj širine in umirjenosti."

BRANE MERHAR, direktor Recinka iz Kočevja: "Ne glede na to, katera koalicija bi zmagala, ob tako majhni podpori ne bi imela prihodnosti. Drnovšek se mi zdi najprimernejši za sestavo vlade, ki pa bi morala biti vlada narodne enotnosti. Stranke bi se morale zavedati, da nas čaka preveč problemov doma in ob vstopu v EU, ki jih brez zagotovljene dvotretjinske večine ne bo mogoče reševati."

Ciril Pungartnik, novi poslanec

Trebanjski župan Ciril Pungartnik novi poslanec

TREBNJE - Kdor bolje pozna Cirila Pungartnika, bivšega predsednika trebanjske občinske skupščine in sedanjega župana, ve, da gre za moža, čigar beseda nekaj velja. V preteklosti je pogosto odkrito kritiziral odnos republiških oblasti do gospodarstva, še bolj pa mačehovski odnos do občinskega proračuna. Poudarjal je, da bosta morala odgovornost za kakovost življenja v največji meri prevzeti slovenski parlament in vlada, ki sta si vzela v zakup domala vso oblast.

Tudi od zadnjih državnoborskih volitev naprej, ko je Pungartnik prejel največ (28

• Rad bi še naprej nepoklicno opravljal funkcijo župana, toda glede na prevlado pomladnih strank v občinskem svetu, ki so mu mimogrede onemogočile, da bi pridobil tajnika, kakršnega je hotel, pa tudi upošteva določila občinskega statuta, se boji, da bodo s tem težave in da bodo morda šli Trebanjci znova na volitve, tokrat za župana.

odst. glasov v trebanjskem volilnem okraju), po izobrazbi inženir organizacije dela, rojen 24. junija 1936, opozarja, da bi morala država lokalni samoupravi bolj priznati funkcijo gospodarskega razvoja, občinam omogočiti več izvirnih prihodkov.

P. P.

Manj porodov pa tudi manj splavov

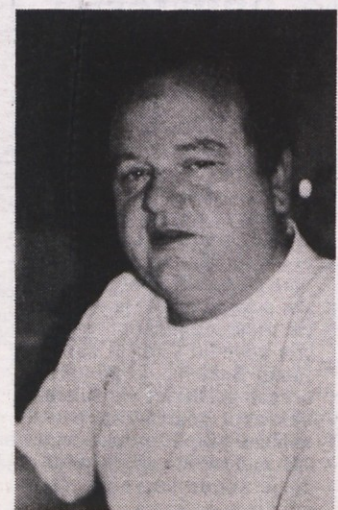
Lani je bilo v novomeški porodnišnici 1035 porodov, predlani pa 510 splavov - Več dela na ginekološkem oddelku - Varstvo žena na najvišji ravni - Letos končno nova porodnišnica

NOVO MESTO - Med štirinajstimi porodnišnicami v Sloveniji je novomeška po številu porodov na leto na šestem mestu, za ljubljansko, mariborsko, celjsko, kranjsko in slovenjegraško. Lani se je v tej porodnišnici rodilo 1035 otrok.

"Število rojstev upada že od leta 1987," je povedal dr. Marjan Pavlin, predstojnik ginekološko-porodniškega oddelka novomeške bolnišnice. "Seveda to ne velja samo za našo porodnišnico, ampak za Slovenijo nasploh." Tako se je v novomeški porodnišnici leta 1987 rodilo 1836 otrok, lani pa, kot rečeno, 1035. V celi Sloveniji se je leta 1987 rodilo 26.795 otrok, lani pa le 18.877. V Novem mestu gre to upadanje v primerjavi s prejšnjimi leti, ko smo bili še v Jugoslaviji, tudi na račun prekinjenega priliva s Hrvaške, predvsem iz ozaljske občine. Iz teh krajev je včasih v novomeško bolnišnico nasploh prihajalo okoli 5 odst. vseh pacientov in najmanj tak je bil tudi delež v porodnišnici.

"Razlogi za zmanjševanje števila rojstev so v glavnem ekonomsko-socialne narave, iz statističnih podatkov pa je razvidno, da tistih žensk, ki rodijo tretjič, ni nič manj kot prejšnja leta, zmanjšuje pa se

število tistih, ki rodijo prvič," pravi dr. Pavlin, ki je na tem oddelku dela že 22 let, osem let pa je njegov predstojnik. Sedaj jim zdravstvena zavarovalnica prizna in s tem tudi poravnava stroške za 82 postelj, čeprav jih je na oddelku v resnici 90. V času, ko je bilo treba v novomeški bolnišnici zaradi

Dr. Marjan Pavlin

velike izgube najbolj zategovati pas, so jim priznali celo samo 65 postelj. Skozi celo leto je zasedenost postelj na tem oddelku 85-odstotna.

Na ginekološko-porodniškem oddelku je sedaj zaposlenih 57 ljudi, od tega 5 specialistov ginekologov ter specialist neonatolog. "Glede na območje, ki gravitira na naš oddelk - na njem živi okoli 200.000 ljudi - in glede na število porodov, ki se, kot rečeno, v zadnjih letih zmanjšuje, je strokovna zasedba primerna," pravi predstojnik. Tako kot število rojstev se zadnjih 10 let zmanjšuje tudi število splavov. V letu 1995 jih je bilo 510. "Največ splavov je pri ženskah v starosti 30 do 34 let; razveseljivo je, da je veliko manj splavov pri ženskah, ki so prvič noseče, in pri dekletih do 19. leta starosti. Tako v letu 1995 nismo

opravili niti enega splava pri dekletih pod 15 let starosti. Zmanjševanja števila splavov je eden pomembnih kazalcev razvite varstva žena."

Medtem ko se število rojstev zmanjšuje, pa se obseg dela na ginekološkem oddelku povečuje. Tako so lani opravili okoli 40 večjih operacij, kar je skoraj več kot leto poprej. "Nasploh nobena druga zdravstvena dejavnost pod takim drobnogledom kot varstvo žena," pravi dr. Pavlin. "V Sloveniji je varstvo žena zgledno urejeno, tako da nam gled tega zavidajo v marsikateri drugi evropski državi, zato se tudi Slovenija po obporodni umrljivosti približuje dosežkom skandinavskih držav, ki so na tem področju najbolj uspešne na svetu." To velja tudi za novomeško porodnišnico, ki je glede tega v slovenskem povprečju. Obporodna umrljivost v novomeški porodnišnici znaša okoli 7 promilov, kar pomeni, da na 1000 porodov 7 otrok umre, vendar ne štejejo sem samo tiste, ki umrejo pri porodu, ampak tudi tiste, ki so mrtvorojeni. V zadnjih desetih letih se je obporodna umrljivost v novomeški porodnišnici zmanjšala za polovico zmanjšala.

Letos naj bi se ginekološki porodniški oddelk končno preselil v novo stavbo. "O neprimerenosti sedanje stavbe je bilo že več povedanega. Gre predvsem neprimerne prostore, imamo dve sobe z 10 posteljami, medtem ko po današnjih standardih v stavbi po 3 postelje; razmere za osebno higieno so tu zelo slabe, v a. sprejemajo obiske, opravljajo odpuste, tu poteka razdelila hrane. Da ne govorimo o moti in dragi dislokaciji te stavbe, saj celotni bolnišnični kompleks drugi strani Krke, tja morajo voziti pacientke na razne preglede, od tam vozimo hrano, zdravila, perilo itd. Skratka, po preselitvi v novo stavbo se bo razmere v celoti močno izboljšale tako za porodnice in naše paciente kot za strokovno delo in delovno osebo nasploh. Prepričani smo, da se bo potem zmanjšal odliv v Ljubljano in se povečal priliv k nam," je končal dr. Pavlin. A. BARTE

Težave medicinskih sester

Medicinske sestre z otroškega oddelka novomeške bolnišnice opozorile na njihovo preobremenjenost

NOVO MESTO - V ponedeljek so se predstavniki Sindikata delavcev v zdravstveni negi in Zbornice zdravstvene nege Slovenije zaradi vse večjih kadrovskih težav na otroškem oddelku novomeške bolnišnice sestali z vodstvom novomeške bolnišnice in njihovimi medicinskimi sestrami. Pogovarjali so se o reševanju težav zaradi premajhnega števila sester in hkrati opozorili na vseslovenski problem zaradi starih normativov, ki v praksi ne vzdržijo.

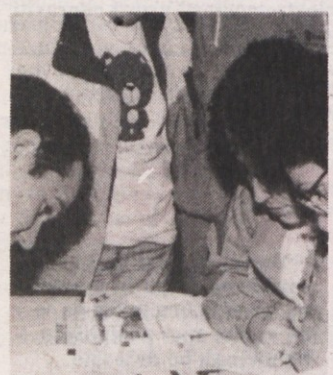
Medicinske sestre so opozorile, da zaradi preobremenjenosti svojega dela ne morejo opravljati kvalitetno, kot od njih zahteva stroka. V decembru so morale sestre na otroškem oddelku novomeške bolnišnice večkrat dežurati prav zaradi tega, ker jih je prema-

lo. Ta problem pa pozna vseh 12.000 medicinskih sester po Sloveniji. Že od leta 1993 namreč zdravstveni delavci čakajo na načrt zdravstvenega varstva, ki ga še vedno ni.

"Naša naloga je predvsem štiti medicinske sestre takrat, ko so kršene pravice, ki izhajajo iz delovne zakonodaje. Današnji stanek pa je bil potreben, saj smo na njem dosegli dogovor o postopnem kadrovskem reševanju konkretnega primera do konca marca in hkrati javnost opozorili na vse pogostejše podobne primere, ki se pojavljajo pri nas," je poudarila predsednica republiškega sindikata delavcev v zdravstveni negi Jelka Černivec. Medicinske sestre tudi opozarjajo, da tako kot se razvija medicina, se drugje po svetu razvija tudi zdravstvena nega, le da pri nas nekateri tega nečujejo slišati.

Direktor novomeške bolnišnice Tone Starc je povedal, da bo ta mesec začela delati še ena medicinska sestra, do aprila pa naj bi zaposlili še tri in potem teh težav ne bi smelo biti več. Udeleženci sestanka so na koncu ugotovili, da bo ena prvih nalog novoimenovanega ministra za zdravstvo prav reševanje področja kadrovskih in drugih normativov v zdravstvu.

J. D.

DIABETIKI NA OTOČCU - Konec preteklega tedna se je skupina sladkornih bolnikov iz Kranja na Otočcu udeležila posebnega zdravstvenozgodnjega programa, ki so ga v Krkih Zdraviliščih pripravili v sodelovanju s Kliniko za endokrinologijo in boleznimi presnove. V dveh vikendih v razmiku štirih mesecev se bodo sladkorni bolniki dobro spoznali z osnovnimi zakonitostmi samokontrole te bolezni. Programe vodi prim. dr. Matjaž Vrtovec, predsednik delovne skupine za zdravstveno vzgojo sladkornih bolnikov. Na fotografiji: bolniki pri kontroli krvnega sladkorja. (Foto: A. B.)

Ljubljansko pismo

Nikakršna stanovanjska politika

Kako je šlo vse navzdol

LJUBLJANA - Kadarkoli že se zgovorni človekoljubi kje v Evropi ali na domačih tleh srečajo, ne pozabijo poudariti, da je pravico do stanovanja kot eno izmed osnovnih človekovih pravic OZN s splošno deklaracijo o človekovih pravicah razglasila že leta 1948. Tudi slovenska ustava naroča državi, naj ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo primerno stanovanje.

In kakšne možnosti imajo slovenski državljani? Zatohle, brezizhodne. Leto 1991, leto "kupčij stoletja", ki jih je omogočil novi stanovanjski zakon, se ne bo nikoli več ponovilo. Po tem zakonu so državljani Slovenije od skupno 212.000 najemnih stanovanj v državi odkupili okoli 136.000 stanovanj, za povprečno stanovanje pa je bilo treba odšteti le okrog 24.000 nemških mark.

Tudi časi zavestne skrbi družbe za gradnjo stanovanj so - kot kaže naš pridobitniški vsakdan - za vekomaj minili. Nekdanja Jugoslavija je leta 1956 prvič uvedla stanovanjski prispevek zaposlenih, namenjen za graditev stanovanj. Takrat so bili ustanovljeni tudi republiški skladi za gradnjo stanovanjskih hiš. Slovenija se je lotila obsežne zakonodajne reforme stano-

vanjskega področja leta 1972. Najpomembnejši investitorji stanovanjske gradnje so postala družbena podjetja in ustanove, kasneje pa tako imenovane organizacije združenega dela in samoupravne skupnosti, ki so z gradnjo stanovanj zbirale namenska sredstva iz dohodka iz čistega dohodka. Tako smo v Sloveniji od leta 1980 do leta 1987 vsako leto zgradili več kot 10.000 novih stanovanj, največ leta 1981 - kar 14.674.

In stanovanjska gradnja v zadnjih desetih letih? Po letu 1987 je pričela gradnja novih stanovanj, katerih investitorji so bili pravne osebe, usihati leta 1993 s(m)o v Sloveniji zgradili le 794 stanovanj. Vlada ima sicer že pri roki nacionalni stanovanjski program in v njem opredeljene cilje za omilitve stanovanjskega stiska, vendar ta akcija še vedno ni bil sprejet v parlamentu.

Cilj, ki bi ga bilo treba predložiti nacionalnega stanovanjskega programa doseči do leta 2000, je izgradnja približno 10.000 stanovanj na leto. Govorjenje v prazno! Zakaj? V Sloveniji še vedno nimamo specializirane finančne ustanove, ki bi omogočala uspešno stanovanjsko varčevanje prebivalstva in bi privarčevana in oplemenitena sredstva posojala za nakup in gradnjo stanovanj. V Sloveniji tudi še vedno nimamo posebnih, s proračunskimi sredstvi države podprtih varčevalnih posojilnih programov bank, namensko usmerjenih na stanovanjsko področje, zakon o slovenski stanovanjski hranilnici je običaj nekje v uradnih predalih.

Kaže, da tako politične stranke kot vlado bolj skrbi vse kaj drugega kot ljudje brez strehe nad glavo. VINKO BLATNIK

SAH - Kadrovsko šahovsko prigravanje je te dni tudi v našem mestu zelo popularna igra. Kar nekaj prebivalcev dolenjske metropole je, ki z velikim zanimanjem čakajo, kako se bo odvijala godila okoli nove vlade. Tega je pač odvisen njihov začetek in razmere zelo dobro poznajo položaj, pa naj gre za ministrice, državne sekretarje, visoke uradnike, druge funkcionarje in druge uslužbenke. Samo brez njih, bi rekel Švejk - kakorkoli se bo izteklo, za nikogar od teh ni bati, da bi se pri delu segrel. **MRAZ** - Močno pa se je pri delu segrel dedek Mraz, novomeške zveze prijateljev mladine. Za novoletno obdaritev dedšolskih otrok iz novomeške, šentjernejske in škocjanske občine in prireditve je zbral dobrih 12 milijonov tolarjev. Še bolj pa mu je vroče sedaj, ko je ostal v bližini 1,4 milijona tolarjev, ne ve, kje jih bo dobil. Medtem se je neuničljiva Krka tudi tu et najbolj izkazala, saj je za ta namen prispevala daleč največ, čisto 2,7 milijona tolarjev, ko se katere organizacije, ki bi sicer ne veljale kot zelo uspešne in medne, odrezale zelo slabo aliloh ne.

DARILA - Velika napaka organizatorjev novoletne obdaritve je, da akcije niso začeli v sredovolilnem času. Če bi obdaritev potekala takrat, bi se kandidati za poslanke prerivali, kdo bo prej prišel z večjim darom, bi imela koncu dobiček, ne pa pripravljaljaj. Samo darila bi moral večer deliti dedek Mraz, družine Božiček, Miklavž bi bil vedno stalni spremljevalec, v domo moštvo pa tako in tako soditi sveti trije kralji. Ampak za naslednja štiri leta je konec veselja. Predvolilni "dobrotniki" so darila razdelili, po časopisih so se slikali, izvoljeni pa v glavnem so bili.

Ena gospa je rekla, naj bo dedek Dolenjske Toplice in bližnji vežici, najdražji daleč okoli. To je edini kraj, kjer se ti kraji ne bodo drznili čitati in zmerjati.

PREDAVANJE O NEVIDNEM SVETU

NOVO MESTO - Center duhovno kulturo iz Ljubljane vabi na predavanje z naslovom Nevidni svet - anđeli, deve, vile, ki nas bodo vodile v inteligenco narave, v življenje bitij, ki jih poznamo pravilno, pripovedi in ljudskega izročila. Je to le ljudska domišljija ali morda kaj več? Predavanje bo v sredo, 17. januarja, ob 18. uri v Razstajni izobraževalnem centru na Novem trgu 5 v Novem mestu. Predavala bo Darja Mihaljevič.

Duhokranjski drobiž

LICITACIJA KRAČ - V petek, 17. januarja, ob 11. uri bo v polni kmečkem turizmu pri Škoda licitacija krač. Po ogledu in maši v cerkvi sv. Petra bo takrat že druga licitacija v zadnjih letih. Izkupiček licitacije bodo namenili za kritje stroškov cerkve.

SE BREZ PREDSEDNIKA - Škocjansko društvo Krži pri Žužemberku je pred dobrimi dvaindvajsetimi leti osnovala pečica prednih mož in fantov. Kupili so motor, zgradili gasilski dom in nabavili sodoben avto. Vzgojili so tudi mlad rod gasilcev. Žal je stalna kadrovska vrzel. Za zdaj nimajo brez predsednika; želimo jim, da ga čimprej izberejo. Vredni sestanek je bil tokrat uspešen v zvezi s tem.

VROČE TUDI NA DVORU - Škocjansko društvo gasilcev je gotovo toplo tudi na dvoru. Gasilci PGD Dvor so mrež prve dni novega leta došli na novo centralno napeljavno. Največ zaslug zanjo imajo donatorji. Mestna občina Novo mesto in kraji, ki podpirajo delo društva. Za vso pomoč v letu 1996 so gasilci vsem tople zahvaljuje.

S. M.

AMBI - ju CERTIFIKAT ISO 9002 - Ivan Božič, direktor družinskega podjetja Ambi iz Smolenje vasi, je v četrtek iz rok Emila Frangeša, predstavnika Tüf Bajerna iz Münchna, prejel mednarodni certifikat za kakovost poslovanja ISO 9002. Družinsko podjetje se že 22 let ukvarja s proizvodnjo plastičnih izdelkov za farmacijo, tekstilno in elektroindustrijo ter široko porabo, zadnjih nekaj let pa tudi zastopnik za prodajo oljnih gorilcev Hansa plastičnih rezervoarjev Schutz in črpalk Grundfos. Podjetje, ki premore 2000 m² proizvodnih in skladiščnih površin, zaposluje 12 ljudi, letos pa načrtuje še tri nova delovna mesta. Na slovesnosti ob prejemu prestižnega certifikata, na kateri je nastopil tudi Dolenjski oktet, je direktor Božič zagotovil, da kljub vsakoletnemu preverjanju certifikat ne bo šel iz hiše. (Foto: Jerca Božič)

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

STUDIO D ZA TOMAŽA BREGARJA - Novomeška radijska postaja Studio D se je pridružila akciji za pomoč paraplégiku Tomažu Bregarju. Bregar je preko Društva paraplégikov dobil stanovanje, kamor se bo v kratkem vselil s svojo družico. Ker ne društvo ne Bregar nimata denarja za opremo, mu pri nakupu pomagajo donatorji. Tako mu je prejšnji četrtek direktor Studia D Uroš Dular v prostorih radia, kjer sta imela Bregar in predsednik društva daljši intervju, izročil vgradni štedilnik. (Foto: A. B.)

Za dedka Mraza manjka denarja

Novomeški Zvezi prijateljev mladine, ki že leta skrbi za obdaritev otrok, je lani uspelo zbrati dobrih 12 milijonov tolarjev, primanjkuje ji še skoraj 1,4 milijona

NOVO MESTO - Novomeški dedek Mraz je bil prav gotovo med vsemi na Slovenskem najbolj radodaren, saj je obdaril vse predšolske otroke v novomeški, šentjernejski in škocjanski občini z enako bogatimi darili. Tako kot vsa leta do sedaj je tudi za tokratno obdaritev otrok, decembrske prireditve in novoletni sejem na Glavnem trgu ter za okrasitev mesta poskrbela novomeška občinska zveza prijateljev mladine Mojca, kjer prostovoljno dela 10 zagnancev, pomagalo pa jim je še 8 delavcev preko javnih del.

Pripravili so 5000 daril, za katere je prispevalo denar 250 podjetij, obrtnikov in raznih ustanov. Skupaj so prispevali nekaj manj kot 10 milijonov tolarjev, dobra 2.600.000 tolarjev pa so zbrali z organizacijo novoletnega sejma, s katerim so lani zbrali za dober milijon tolarjev manj kot predlani. Za pokritje stroškov jim je zmanjkalo nekaj manj kot 1,4 milijona tolarjev. Te dni se s prošnjami obračajo na vse tiste, ki do sedaj še niso ničesar prispevali za obdaritev. "Organizatorji Veselega decembra se ob prvem primanjkljaju, sprašujemo, ali to pomeni, naj dedek Mraz za vedno odide," pravi Janez Pavlin, predsednik organizacijskega odbora Veseli decembra.

Lani je več kot 2.000 tolarjev vredno darilo (v paketu je bil nahrbtnik, sestavljiva in plišasta igrača, domine, Hugo koledar, piškoti in čokolada) vsakemu otroku posebej izročil dedek

Mraz. Skupaj so izvedli skoraj 50 prireditve, v izvenmestnih krajevnih skupnostih pa so dodatne kulturne programe prispevale še šole ali njihova kulturna društva. Na 2.300 prošenj, ki jih je OZPM Mojca že v začetku oktobra posla-

• Za okrasitev Glavnega trga so izdelali novo električno napeljavo. Elektro pa je za ta namen postavil v mestu tri omarice, iz katerih je bil razpelnjen ves razvod. Okrasitev stavbe ni dovolil le en lastnik. S pripravo instalacij so začeli že novembra. S 5000 žarnicami so osvetlili Glavni trg in tudi stari kandijski most.

la podjetjem obrtnikom in ustanovam, se je s prispevki odzvala le desetina, med njimi pa ni nekaterih podjetij, večjih zasebnikov, novomeških zavarovalnic, pa tudi nekaterih bank. Največ sta tudi tokrat prispevala novomeška to-

Brez samoprispevka ne bi šlo

Straška krajevna skupnost je v zadnjih letih kljub vse manjšim prispevkom občine zelo veliko naredila na komunalnem področju prav na račun lastne udeležbe in samoprispevka

STRAŽA - Krajevna skupnost Straža, ki obsega 12 naselij, sodi med največje krajevne skupnosti novomeške občine in ima skoraj vse možnosti, da postane samostojna občina, razen premajhnega števila prebivalstva, saj šteje le okrog 3.600 prebivalcev. Vendar tudi to ne bi bilo ovira, saj tega merila že sedaj ne izpolnjuje okrog 40 odst. novonastalih občin v Sloveniji, seveda če bi si Stražani občino želeli, toda zaenkrat bi bili še naprej radi organizirani kot krajevna skupnost. Predvsem v zadnjih sedmih letih, ko je krajevno skupnost vodil Tomo Salopek, so s skupnimi močmi postorili marsikaj.

Skoraj ves ta čas, razen leta in pol premora, so kraji plačevali samoprispevek; 1,5-odst. samoprispevek, ki ga trenutno plačujejo, pa se bo iztekel leta 2001. "V obdobju, ko krajevni samoprispevek ni bil izglasovan, smo ugotovili, da se ne moremo lotiti skoraj nobenega dela, saj zadnja leta tudi od občine dobivamo vse manj denarja za naše delovanje," pravi dosedanj predsednik krajevnega skupnosti Straža Tomo Salopek. V minulemu letu so od občine dobili 4 milijone tolarjev za komunalni program, za kar so prijavi svoje projekte, in 955 tisočakov za plačanje in vzdrževanje cest, delovanje krajevnega skupnosti, za vzdrževanje njihovih prostorov in elektriko. S tem denarjem se prav gotovo ne da delati, zato so bili Stražani uspešni prav na račun samoprispevka, ki ga odvajajo, in s pomočjo lastne udeležbe.

"V zadnjih sedmih letih smo poasfaltirali 41.000 m² krajevnih in lokalnih cest, 21.500 m² vinnogradniških cest, ki so jih v celoti

plačali kraji sami, zgradili smo avtobusno postajališče v Vavti vasi, Volavčah, ob Novomeški cesti in v Dolenji Straži ter naredili nadstrešek na postajališču na Potoku," pove Salopek. V Straži,

Tomo Salopek

Vavti vasi in Romanji vasi so zgradili javno razsvetljavo in 1600 m pločnikov. Osnovni šoli Vavta

• V straški krajevni skupnosti imajo tudi zelo aktivno turistično društvo ter gasilsko društva v Dolenji in Gorenji Straži ter Vavti vasi. Letos bodo imeli Stražani tudi tri pomembne jubileje: gasilci bodo praznovali 90-letnico, pihalna godba Krke zdravilišč iz Straže 40-letnico in že tradicionalno srečanje pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine 20-letnico.

vas so skupaj s še nekaterimi podjetji pomagali zgraditi telovadnico in igrišče. Pripravili so tudi projektno dokumentacijo za sekundarno kanalizacijo v Vavti vasi, Rumanji vasi in za del Straže.

"Zadovoljni smo, da smo vse tisto, kar smo obljubili, tudi po-

storili. Novo vodstvo pa se bo moralo posveti predvsem gradnji sekundarne kanalizacije, za katero smo že pripravili dokumentacijo, v pomoč pri njihovem delu pa jim bo tudi samoprispevek, ki so ga nasledili," zaključuje Salopek.

J. DORNIŽ

KLIC V SILI

• Ali ste v stiski, težavah? Želite zaupni in prijateljski pogovor, strokovno pomoč? Pot za to na Dolenjskem oz. v Posavju je klic na številke 068/322-124, int. 229 (v torek in petek med 13. in 16. uro), 21-284 ter 068/20-370 (med 19. in 21. uro).

• **NOVO MESTO** - Otroci in mladostniki, če ste zaradi neurejenih družinskih odnosov, težav v šoli, sporov z vrstniki ali česa drugega v stiski in potrebujete nasvet oz. pomoč, pokličite - prisluhnili vam bodo in vam skušali pomagati strokovnjaki Posvetovalnice za učence in starše iz Novega mesta, in sicer na številki 068/341-304 od ponedeljka do petka (med 14. do 15. uro).

• **TREBNJE** - Na vprašanja otrok in odraslih odgovarjajo strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. ter med 15. in 17. uro. Številka je 068/44-293.

• **ČRNOMELJ** - Otroci in odrasli, ki ste v stiski, lahko pokličete vsak drugi in četrti torek v mesecu med 19. in 20. uro na številko 068/53-213 ali se oglasite osebno v pisarni v Ulici Mirana Jarca 8.

• **SEVNICA** - Otroci in odrasli, ki imate težave ali ste v stiski, lahko pokličete na številko 0608/41-536 vsako sredo med 15. in 16. uro.

• **LJUBLJANA** - Telefon za otroke in mladostnike je vsak dan od 12. do 20. ure (tudi ob sobotah in nedeljah) na številki 061/323-353. Za vas se bodo potrudili študentje medicine, psihologije, pedagogike in socialnega dela.

Pouk poteka na petih krajih po vsem mestu

NOVO MESTO - "Naši učenci imajo že leta in leta najslabše razmere za šolanje od vseh srednjih šol v Novem mestu," trdi ravnateljica Srednje šole za gostinstvo in turizem inž. Rožica Ferjančič. Šola deluje v Novem mestu že 36. leto, sedaj je v 21-tih oddelkih okoli 600 dijakov, pouk pa poteka na petih lokacijah, in to v prostorih šole na Ulici talcev, v sosednji stavbi, kjer je ekonomska srednja šola, v Restavraciji Breg, 2 učilnici pa sta v okviru njihovega gostinskega obrata Gostišča na trgu.

Na šoli je čez 200 ur na teden pouka kuharstva, to je okoli 21 ur na dan, za kar bi potrebovali 5 učnih kuhinj, imajo pa vsega 2. "Tako moramo imeti pouk tudi v obeh naših gostinskih obratih, na Bregu in v Gostišču na trgu," pravi ravnateljica. "Isto velja za pouk strežbe. Tudi klasičnih učilnic je manj, kot je na šoli oddelkov, zato smo morali uvesti 1,3-izmenski pouk. Tako učenci kuharstva začnejo pouk že 20 minut čez šesto uro zjutraj, in to ob tem, da je 70 odst. učencev vozačev. V obratih izkoristimo za pouk jutranje ure, sicer pa pouk poteka do večera. Isto velja za pouk strežbe. Tega resnega problema ni moč rešiti drugače kot z gradnjo nove šole ali z dozdavo sedanje."

V šoli potekata dva programa: 4-letni za gostinske tehnike in 3-letni za kuharje in natakarje; poleg tega poteka še izobraževanje ob delu

Rožica Ferjančič

za poklic gostinskega poslovođa. Šolanje vsako leto konča 180 do 200 dijakov. Medtem ko je imel včasih študentski pouk skoraj vsak njihov dijak, so danes študenti le še izjeme. Kljub temu jih večina dobi zaposlitev, kajti novomeška gostinska šola med 10 tovrstnimi šolami v Sloveniji pokriva najširše območje: Dolenjsko do Grosuplje, celo Belo krajino in del Posavja. "Res pa je, da gostinstvo nasploh bolj potrebuje natakarje, pri vpisu pa je redno večje zanimanje za poklic kuharja in tudi osip je pri natakarjih in natakarkah. Natakarkarstvo je zahteven in težak poklic, ki zahteva celega človeka z zdravim odnosom do tega dela in s trdnimi vrednotami," pravi Ferjančičeva.

Srednja šola za gostinstvo in turizem je pravzaprav enovita delovna organizacija, v kateri je šola ena od enot, ostali pa sta gostinska obrata Restavracija Breg in Gostišča na trgu. V firmi je zaposlenih okoli 100 ljudi, od tega malo manj kot pol v šoli.

A. B.

LOV NA DIVJAD PREPOVEDAN

ČRNOMELJ, METLIKA, SEMIČ - Zveza lovskih druščin Bele krajine obvešča vse člane lovskih druščin v Beli krajini, da je lov in pregon divjadi zaradi zleda in poldnevnega snega do nadaljnjega prepovedan. Hkrati pozivamo vse lastnike lovskih in ostalih psov, da pse privežejo. V zadnjih dneh smo namreč našli več kosov srnjadi, ki so jih raztrgali psi.

ANTON VRŠČAJ
predsednik Zveze lovskih druščin
Bele krajine

POPRAVEK

V prejšnji številki Dolenjskega lista se je v podpisu k fotografiji na 15. strani prikadel tiskarski škrat. Zlatoporočenca iz Bednja pri Adlešičih Neža in Alojz se namreč ne pišeta Kralj, pač pa Jankovič. Kralj pa je bil Nežin dekliški priimek. Zlatoporočencema se za neljubo napako opravičujemo ter jima želimo še veliko skupnih let.

O PREHRANI SVINJ

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovna služba Črnomelj organizira predavanje o prehrani svinj in vzreji pujskov, in sicer v torek, 21. januarja, ob 12. uri v sejni sobi občine Črnomelj. Predavala bo Zdenka Kramar, specialistka za prašičerejo s Kmetijskega inštituta Slovenija.

VABILO V KONJENIŠKO DRUŠTVO

SEMIČ - Konec prejšnjega leta je pričelo z delom Konjeniško društvo Semič. Vsi Belokranjci, ki jih zanima delo s konji, se lahko včlanijo v društvo pri Borisu Saju s Sel pri Semiču (tel. 68-106) ali pri Francu Požeku s Kravčevega Vrha (tel. 59-086).

TEČAJ KLETARJENJA

ČRNOMELJ - Društvo vinogradnikov Črnomelj organizira v sodelovanju s Kmetijskim zavodom Ljubljana, oddelek Novo mesto, začetni tečaj kletarjenja, ki ga bo vodila inž. Katarina Merlin. 42-urni tečaj bo potekal v kleti restavracije Grad v Črnomlju, začel se bo 10. februarja in končal 1. marca. Prijavit se lahko do 5. februarja v restavraciji Grad, kjer bo na ogled tudi urnik tečaja, dobili pa boste tudi podrobnejše informacije. Vsi, ki bodo ob koncu tečaja uspešno opravili preizkus znanja, bodo prejeli potrdilo "kletar".

Prihranek

Sejnine ostajajo enake, za predsedujoče pa celo nižje

ČRNOMELJ - Črnomaljski svetniki pred sprejemom rebalansa občinskega proračuna za leto 1996 skoraj niso razpravljali. Eno od pripomb pa je dal Anton Filak, ki je predlagal, da bi 1.485.000 tolarjem regres za subvencije v kmetijstvu pridali še 1,7 milijona tolarjev. Z občinske uprave so mu zatrili, da denarja ni, on pa je bil prepričan, da bi ga lahko preusmerili od drugod.

Filakovega predloga svetniki niso sprejeli, mu je pa prav to prišlo prav pri eni naslednjih točk dnevnega reda, ko je beseda tekla o povišanju zneskov povračil za udeležbo na sejah občinskega sveta in drugih delovnih teles. V gradivu je bil namreč predlog, naj bi se sejnine za udeležbo na seji občinskega sveta povečale od 5 na 10 tisočakov, na seji delovnega telesa pa od 2,5 na 5 tisoč tolarjev. Predsedujoči so doslej prejeli dvakrat večji znesek kot člani, in tako naj bi bilo po predlogu tudi vnaprej. Če bi takšno povišanje obveljalo, bi letos za sejnine in potne stroške v Črnomlju odšteli 7,25 milijona tolarjev, medtem ko so doslej 3,777 milijona tolarjev.

Vendar so svetniki sklenili, naj imajo predsedujoči glede na predvidene povišane zneske sejnin za člane, le za 50 odst. višje sejnine. Ko pa bi se morali odločiti še za povečanje sejnin svetnikom in članom delovnih teles, so bili tisti, ki so se oglašili, proti povečanju, čeprav je - ali pa morda prav zato - prizadevalo prav nje. Opozarjali so, da se pokojnine in plače v enem letu niso dvignile za 100 odst. ter da bo povišanje gotovo imelo odmev v javnosti, kakšnega, se tako ve. Prej omenjeni svetnik Filak pa je razpravo zaključil kratko in jedrnat: "Če ni denarja za kmetijstvo, ga ne razmetavajmo niti za sejnine!" In tako so te ostale enake kot lani.

M. BEZEK-JAKŠE

Udarniško delo, potem letenje

V aeroklubu Bela krajina so tudi minulo leto zaključili uspešno, zahvala za to pa gre predvsem zanesenjaškim letalcem in ljubiteljem letenja - Daljša pista

METLIKA - V aeroklubu Bela krajina, ki ima sedež v Metliki, športno letališče pa v Prilozju in združuje belokranjske letalce in ljubitelje letalstva, ocenjujejo, da je bilo preteklo leto uspešno tako kot nekaj prejšnjih. Lani so uredili v Prilozju kontrolni stolp za vodenje letenja, telefonsko napeljavajo do letališča ter prireditveni prostor. Njihova najpomembnejša pridobitev pa je letalska šola.

Belokranjska letalska šola, ki je začela z delom aprila lani, je najmlajša v Sloveniji, a hkrati prva, ki je bila registrirana po novih predpisih. Kljub začetnim težavam se je na motornih letalih šolalo 8 učencev, na jadralnih pa 11. S prvimi so opravili v letalski šoli 870 ur letenja, z drugimi pa 294. Za šolanje na ultra lahkih letalih so se vpisali štirje učenci in pripravnik za učitelja, ki so opravili 108 ur letenja, vendar se tovrstno šolanje ni najbolje prijelo zaradi pomanjkanja učiteljev. Kmalu bo začela s teoretičnim poukom druga generacija kandidatov za pilote jadralnih in motornih letal. Ob tem predsednik aerokluba Jože Matekovič poudarja, da morajo kandidati za pilote poleg tega, da sami plačajo celotno šolnino, opraviti na letališču še precej prostovoljnih delovnih ur, da sploh ustvarijo možnosti za letenje.

Med že prej omenjenimi začetnimi težavami letalske šole je predvsem kratka vzletno-pristajalna steza. Načrtujejo, da jo bodo letos od 600 m podaljšali na 700 metrov, kar je pogoj za registracijo letališča. To hkrati pomeni, da jo bo moč lažje uporabljati tudi pri jugozahodnih in zahodnih vetrovih. Letos naj bi dokončali še bencinsko črpalko na letališču in nadaljevali z urejanjem večnamenskega prostora ter kampa za letalce. Poleg udarniškega dela članov kluba in zaslužka od organizacije prireditelj računajo tudi na nadaljnjo pomoč sponzorjev in podporo metliške občine, ki jim stoji ob strani že več let, ter črnomaljske občine, ki se ji je pridružila lani.

Matekovič sicer ne trdi, da ima jo zlasti za šolanje dovolj letal, prizna pa, da je hangar na letališču v Prilozju poln do zadnjega kotička. V njem so tri motorna letala, od katerih sta dve tudi vlečni, dve jadralni in dve ultra lahki letali. Letala so bodisi last kluba ali zasebnikov, ki so člani kluba. Predvsem pa so ponosni na

• V aeroklubu Bela krajina opravljajo tudi panoramske turistične polete. Kot je dejal predsednik Matekovič, je letališče v Prilozju tehnično usposobljeno, da bi na njem lahko pristajali tudi turisti s svojimi športnimi letali, da pa bi se to res zgodilo, bi morali imeti pomembnejšo vlogo turistični delavci.

motorno letalo UTVA-75, ki so ga dobili v uporabo od slovenske vojske in je še posebej primerno za šolanje pilotov.

M. BEZEK-JAKŠE

Belokranjecem ni vlada niti odgovorila

Z občnega zbora ŽSAM

SEMIČ - Minulo soboto je bil v Semiču občni zbor belokranjskih šoferjev in avtomobilstov, ki so se tokrat predstavili z novim imenom. Nazivu Združenje šoferjev in avtomobilstov Črnomelj - Metlika so namreč pridali še Semič. Medtem ko so bili v primerjavi z nekaj zadnjimi občnimi zbori člani precej manj polemični, pa je bil toliko bolj kritičen sekretar Zveze združenj šoferjev in avtomobilstov Slovenije Stane Inkret.

Inkret je spomnil, da so bile ceste lani sicer precej manj krvave kot leta nazaj, kar pa ne pomeni, da se je varnost bistveno izboljšala. "Vse preveč pričakujemo, da bo novi zakon o varnosti v cestnem prometu lahko uredil razmere na cestah, a kaj, ko že celo leto čaka na drugo in tretje branje v parlamentu. Prav tako čakajo na obravnavo nekateri drugi dokumenti, s pomočjo katerih naj bi izboljšali varnost," je dejal ter hkrati opozoril na probleme zaradi čakanja pri prehodih meje z Madžarsko, Italijo, Hrvaško. Povedal je, da je zveza poslala v začetku lanskega decembra na slovensko vlado pismo, v katerem

• Semiški župan Janko Bukovec je poprosil ŽSAM Črnomelj-Metlika-Semič, da pomaga občini pri njihovi zahtevki do vlade glede urejanja cest v občinah. Priznal je, da so v zadnjih letih v Sloveniji zgradili precej kilometrov avtocest, lokalne ceste pa propadajo in če bo šlo tako naprej, se bodo lahko kmalu zopet vozili le po makadamu.

jo je opozorila na težave naših voznikov pri vožnjah v tujino, zlasti na vzhod. A od vlade ni dobila odgovora, medtem ko ji je ministrstvo za promet in zveze poslalo za šoferje ponižujoč odgovor.

ŽSAM Črnomelj-Metlika-Semič, ki šteje 241 članov, je lansko leto, ko je praznovalo 40. obletnico ustanovitve, ocenilo kot uspešno, medtem ko naj bi bilo letošnje leto počitka. Kljub temu bodo pripravili proslavo ob dnevu šoferjev in avtomobilstov, se udeležili republiškega tekmovanja, ki bo v novomeški občini in kongresa v Opatiji.

M. B.-J.

BELOKRANJSKI PROSTOVOLJCI - Prostovoljci iz vse Bele krajine, ki obiskujejo črnomaljsko srednjo šolo (na fotografiji z mentorico Marušo Kramarič), uspešno delajo že drugo šolsko leto. Medtem ko so v začetku iskali ljudi, da bi jim pomagali, mnogi sedaj že sami poprosijo prostovoljce za pomoč. Ob tem dijaki opozarjajo, da bi se zlasti tisti z učnimi težavami morali obrniti na njih v začetku leta, saj je sredi šolskega leta marsikdaj že prepozno. (Foto: M. B.-J.)

Dobrodošla pomoč prostovoljcev

Dijaki iz vse Bele krajine, ki obiskujejo črnomaljsko srednjo šolo, že drugo šolsko leto kot prostovoljci pomagajo otrokom z učnimi težavami, invalidom, prizadetim, beguncem

ČRNOMELJ - Na pobudo profesorice filozofije in sociologije Janje Jankovič in Maruše Kramarič s črnomaljskega Centra za socialno delo so na srednji šoli v Črnomlju lansko šolsko leto pričeli s prostovoljnimi delom. 14 dijakin gimnazije in podjetniškega poslovanja je pomagalo prebraditi učne težave 26 osnovnošolcem iz vseh treh belokranjskih občin.

Na prijetno presenečenje obeh mentorici se je v letošnjem šolskem letu v prostovoljno delo vključilo kar 30 srednješolcev. Njihovo delo se je razširilo tudi na pomoč starejšim, invalidom s

psihičnimi in fizičnimi težavami, begunci. Eden od razlogov za tako dober odziv srednješolcev je bilo lanskoletno uspešno delo prostovoljk, s katerim niso bili zadovoljni le otroci in njihovi starši, am-

pak tudi obe mentorici. Čeprav naj bi prostovoljke prihajale na domove učencev enkrat na teden po dve šolski uri, so otrokom pomagale tudi večkrat na teden in pri vseh predmetih, ne le pri tistem, ki jim je delal največ težav. Poleg učne so jim nudile tudi osebno pomoč, torej čustveno podporo, spoštovanje, razumevanje in upoštevanje njegovih potreb in želja. Pri tem pa poudarjajo, da njihov cilj ni, da bi otroke ali družine spreminjali, ampak se vključujejo vanje, kolikor jim te sama dovoljujejo.

Na kongresu prostovoljcev lani jeseni v Ljubljani so spoznali, da je prostovoljno delo v Sloveniji zelo razvejano in mnogi zagotavljajo, da bodo tudi ob študiju v Ljubljani nadaljevali s prostovoljnimi delom. Moti pa jih, da se kljub razširjenosti o prostovoljnem delu v javnosti premalo govori in piše. Belokranjski prostovoljci so prepričani, da bi gotovo tudi v kakšni osnovni šoli v Beli krajini začeli s prostovoljnimi delom, če bi več vedeli o tem. Dijaki, ki so že kot osnovnošolci pomagali vrstnikom pri učenju vedo, da so imeli takrat več časa kot ga imajo sedaj.

Zasluga dijakov črnomaljske srednje šole je, da prostovoljno delo, ki se vse bolj širi po Sloveniji, ni obšlo Bele krajine. Iz izkušenj, ki so si jih nabrali, pa lahko z gotovostjo povedo, da je dela za prostovoljce še veliko, pa naj gre za probleme romskih otrok, narokomanijo, invalide.

M. B.-J.

M. BEZEK-JAKŠE

V grbu bosta grozd in lipov list

Semiški svetniki so se soglasno odločili za sodobno inačico občinskega grba z grozdom in lipovim listom, kakor je predlagala agencija Atis iz Kopra - Tudi zastava

SEMIČ - V Semiču so vse bližje odločitvi o občinskem grbu. Potem ko se je na njihov javni razpis za izdelavo predloga grba, pečata in zastave občine odzvala le agencija Atis-Primorske novice iz Kopra, so semiški svetniki nekaj časa tuhtali, ali naj se odločijo za Atisov grb z močno stiliziranim rdečim grozdom in lipovim listom ali za grb plemiške družine Semenčev.

Ko je občina Semič dobila tudi mnenje prof. dr. Boža Otorepca, v katerem poudarja, da grb Semenčev razen podobnosti z imenom in obdejtvo, da so verjetno imeli tam neke svoj grad, nima nobene povezave s Semičem, povrh vsega pa grb spominja na grb grofov Celjskih, se je začelo javno mnenje vse bolj nagibati k Atisovemu predlogu grba. Prav tako so bili občinski svetniki na zadnji seji enotni, naj postane semiški grb ena od izpeljank Atisovega predloga. Ne nazadnje je tudi dr. Otorepec v svojem mnenju menil,

da bi bil morda sprejemljivejši Atisov predlog, vendar preoblikovan in usklajen s heraldičnimi barvnimi pravili.

Svetniki so na zadnjo sejo povabili tudi predstavnik Atisa Marino Zemljak, ki je poleg že poznane predloga grba predstavila še eno inačico. Pravzaprav sta oba predloga obdržala isto govorico, le da so simboli predstavljeni na drugačen grafični način. V obeh primerih gre za grozd, ki ponazarja značilne semiške vinske gorice, ter za lipov list,

ki ni le simbol Slovenije, ampak so lipe pogosto drevo tudi v semiški občini, najbolj znana pa je nekaj sto let stara lipa v Gorenjih nad Semičem. Svetniki so se odločili za modernejši predlog, kjer se v enem polju prepletata grozd in lipov list. V drugem predlogu, kjer gre po mnenju Zemljakove za bolj klasičen pristop, pa sta polji ločeni. Na vrhu ščita so v ravni vrsti trije lipovi listi, v večjem polju pa grozd. Župana Janka Bukovca je zanimalo, ali so v Atisu ob oblikovanju semiškega grba razmišljali tudi o občinski zastavi. Zemljakova je pojasnila, da prvotno o zastavi niso razmišljali, bodo pa pripravili tudi predloge za zastavo, ki je po njenem mnenju pomemben simbol občine.

M. B.-J.

POKAL ZA USPEHE - Predsednik ŽSAM Črnomelj-Metlika-Semič Anton Kramarič (na desni) je na občnem zboru prejel iz rok predsednika ŽSAM dolenjske regije Rudija Arenška pokal kot priznanje za uspešno delo belokranjskega združenja. (Foto: M. B.-J.)

Sprehod po Metliki

ČE POSLUŠA ČLOVEK SVOJE MOSTOJNE podjetnike, obrtnike in druge novodobne kapitaliste, bo hitro ugotovil, da se suče pogovori najpogostejše okoli finančne nediscipline. Po domne: nihče nikomur nič ne plačuje. Zgoraj omenjeni zatrjujejo, da vsi pri tem nemočni, češ da takšni način poslovanja podpira turizma država. Vse več je poslovalcev, ki se izdajajo za milijonarje, v resnici pa so njihove denarnice suhe kot poper. Zadolženi so na vsi koncih in krajih in dobro morajo paziti, s kom se bodo srečali izven kom ne.

ČE PA ČLOVEK POSLUŠA MULARIJO, ne more preslišati kletvic in vulgarizmov, ki so bledel nekdanji zgolj za furmanti. Preklinja in svinjari se povsod celo pod lipami ob cerkvah. Morda imajo dobre vzornike - starejši. Zdi se, da je staromodni vsak, ki ne uporablja izrazov, povečuje njih s spolnostjo. Tudi v filmih, jih predvaja TV, ne manjka sočnih izrazov, zavlekli so se tudi v neke popevke, ki jih je slišati po lokalnih radijskih postajah. Omikano kulturno to ni, je pa menda čisto veku laže, če ob bolečini ali kvi vici mastno zakolne.

ODER METLIŠKEGA KULTURNEGA DOMA je pomakljivo opremljen in pripravljen prireditve so si prisiljeni izposoditi v Črnomlju celo filtre za reflektorje. To ne bi bilo sicer nič pri trestijvega, če ne bi šlo za kraj, katerega Metličani trdijo, da kar zadeva kulturno razvito vsaj deset let za njimi.

Črnomaljski drobit

PRIVILEGIJ? - Črnomaljec oni dan opazoval Roma, ki sta pred črnomaljsko pošto zapleli v pogovor s policistoma. Nedaleč je stal avto brez registrskih tablic. Po krajšem pomenku sta se Romi usedla v avto brez tablic in odšli. Policista pa nič. Črnomaljec je pomislil, kakšna sreča, da samo pešec. Sam bog ve, kako jo odnesel pred policisti, če bi bil voznik, njegov jekleni konjiček bi bil tako pomanjkljiv kot je, oni izpred pošte. S takšno lahko to kot Roma zagotovo ne.

DELOVNI CAS - Svetniki morali na seji občinskega sveta pretresti tudi merila za obračun valni čas gostinskih lokalov in občin. Večini je šel v nos predhodni čas, zlasti tisti del, ki je "potegne" celo v jutranje urf. Eden pa se je spotaknil ob prvotni kratek delovnik bifeja na železniški postaji, ki da bi moral biti odprt določen čas pred odhodom prvega in po odhodu zadnjega vlaka. A tisti, ki si v teh zimskih dneh želijo v njem kupiti karkoli tekočega za ogrevanje, vedo pvedati, da zaposleni v njem delajo, kakor se jim pač zdi.

ANKETA - Prva številka časopisa krajevne skupnosti Vinjaka "Zeleni Jure" je zagledala lanske sveta tik pred koncem lanskega leta. V njej so prispevki iz bližnje in daljnjie preteklosti, med drugim pa tudi mala anketa, v kateri so se znašli trije, ki razen tega, da so Belokranjci, nimajo velike skupnega: črnomaljski župan, poslanec v državnem zboru Andrej Fabjan, znani slovenski humorist in ravnatelj podzemeljske osnovne šole Toni Gasperič, novinarka Dolenjskega lista Mojca Bezek-Jakše. Kakšna je bila tema ankete, iz časopisa ni razvidno. "Anketiranka" pa pri povzeta zatrjuje, da jo za Zeleni Jureta sploh ni nihče anketiral. Snovalci časopisa bi morali poznati osnove novinarskih zvrti, vedeti, da prepisovanje novinskih prispevkov brez vednosti avtorjev in navedbe vira še ni anketiranje, ampak je plagiat.

Semiške tropine

TUNEL - Nihče od belokranjskih kandidatov za poslance državnem zboru se pred volitvami ni spomnil, da bi volilcelo obljubil tunel pod Gorjanci. Na seji je, vesel, da ga posluša toliki šoferjev, spomnil na občnem zboru Združenja šoferjev in avtomobilistik Črnomelj-Metlika-Semič semiški župan Janko Bukovec. V strahu, da bi se mu kdo smejal, je hitro dodal, da je tunel sedaj še utopija, vendar... To se smeja ni bilo. Vozniki so si spominu na gorjanske ovinke na brz mislili, kako prav ima župan.

OGRAJA - Semičani so končno dočakali, da so stopnice prvo pošto dobile ograjo. Na pošti sicer zatrjevali, da je ne bodo postavili. Na čigave stroške je šlo postavitev, Semičani niti ne zahtevajo, najpomembneje je, da postkrbljeno za varnost.

SZA "OTROKE" - Diskoteka Lator je bila na silvestrski večer dobro obiskana. Vendar je bilo v večini na najdaljšo noč v letu težko priti obiskovalce, starejše od 20 let. Tisti redki namreč, ki so bili, so ostali dolgo. Ugotovili so, da so v 21 ali 22 leti tako zelo stopajali od ostalih, da se v Latorju niso počutili lagodno, zato si raje drugod poiskali svojimi. V Latorju so ugotovili sami, "zrelim" kot primerno okolje in družbo.

"SISMIŠ" - Kočevski župan Janko Veber je zaradi novih obremenitev v državnem zboru sedaj bolj obremenjen, kot je bil to direktor Hidrovida. Če že drugi, se sedaj vozi na delo bljudljano, zato v nobenem primeru ne more biti več tako dosegljiv za ureditev raznih "obnarij", kot je bil prej, ko je bil župan in direktorjevanje praviljaj zgolj v Kočevju. Zaradi tega se županovanju ne namerava odpovedati, mora pa zato izmisliti na tem, da bi koga v Kočevju pooblastil, da ga zastopuje v času njegove odsotnosti. Vsekakor se še ne more odločiti, ali bo to tajnik (seveda nov, saj sedanja tajnica občinske uprave odhaja na novo delovno mesto) ali podžupan. Ker pa se ne ve, ali bo to "tič ali miš", se Kočevju kar malce boji, da bo nekakšen "šišmiš".

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Kaj meniš o gestu SLS za zadnje volitve? "Podaj roko levo in desno in spravi ljudi med seboj!"

- Vse kaže, da imajo premnogo predvsem pa vodilni politiki, dve desni ali levi roki.

Ribniški zobotrebci

BREZ OGREVANJA - V času nizkih temperatur, kot jih že dolgo nismo zabeležili, si je skoraj nemogoče predstavljati bivanje in delo v neogretyh prostorih. Vendar se tudi to dogaja, le da danes o tem slišati veliko manj, kot je bilo včasih. Takrat, ko je bilo še veljalo za paradnega koča ribniškega gospodarstva, a je začel kazati znake nezadržane propadanja, so se namreč Rlovi delavci zelo razburjali že nad imimi grozjavami Inlesa, da jim nehal ogrevati prostore, če jim niko za to ne bo plačal. Razburjenje je bilo še toliko večje, ko je oles to tudi storil. Danes pa, ko je več velikega družbenega podjetja in ko so ravno delavci na voji koži najbolj občutili vse posledice propadanja družbene lastne in rojevanja privatne, pa si jih ne upa glasno spregovoriti tem, da se v zadnjih vzdihljajih nika rojena "tradicija neogrevanja prostorov" nadaljuje tudi danes pod novimi gospodarji.

DOMAČ CLOVEK - Janez Anša je v Ribnici dobil preko 33 odstotkov volilnih glasov, drugi v Ribnici izvoljeni poslanec Benjamin Henigman pa polovico manj. Vendar bo ravno Henigman tisti, ki bo v Ribnici imel politično pisarno, medtem ko za Anšo močno dvomimo, da si bo našel dovolj časa, da bo svojim političem v Ribnici redno na voljo enkrat tedensko.

Trpanova kobila je zarezetala

"Poslanci tožijo, da število volitev preveč nazaduje, niso pa odkrili pravega vzroka. Število volitev upada, odkar narašča število in dolžina raznih sej, ki se zavlečejo pozno v noč."

Dobrepoljski krompirčki

POTREBNIH 14 DNI BREZ NEGA - Poročali smo, da bo občina Dobrepolje dobila prvo čistilno napravo, ki bo stala v vasi Potiskavec v Strugah. Čistilna naprava že stoji, ne dela pa ne. Župan Anton Jakopič pravi, da je potrebnih 14 dni brez snega, pa o napravi začela delati. Prej je namreč potrebno opraviti še nekatera strokovna dela.

POLICIJSKA PISARNA - Po ustanovitvi novih občin je Dobrepolje izgubilo stalno policijsko postajo oz. izpostavo. Policijske posle za dobrepoljsko občino pravlja policijska postaja Grozuplje (za območje Strug tudi policijska postaja Kočevje), ki je v Dobrepolju, na Vidmu, odprla policijsko postajo, katera uraduje b torkih od 9. do 13. ure in ob petkih od 15. do 19. ure, vodi pa vodja policijskega okoliša Marjan Vlačič. Vprašanje pa je, če bo Dobrepolju policijska postaja ostala, kajti Dobrepoljci so prepošteni in zato za policiste ne go do stih dela.

KATERE POTI SO NEVARNE? - V občini Dobrepolje tudi birajo podatke o nevarnih poteh na šolarje (medvedil), da bodo v primeru ogroženosti šolarjev poskrbeli za njihov prevoz.

Kočevski župan Veber odgovarja na odprto pismo

"Zahteve staršev so enake željam vodstva občine"

KOČEVJE - V odgovoru na odprto pismo sveta staršev OŠ Ob Rinži županu kočevske občine župan Janko Veber navaja, da je zahteva staršev, da mora biti nova šola v Kočevju zgrajena do začetka šolskega leta 1998/99, "enaka načrtom in pospešenimi aktivnostim občine ob pripravah na izgradnjo šole". Vendar pa je iz nadaljevanja besedila, zapisanega v odgovoru, razbrati, da lahko tudi tokrat vse skupaj ostane le pri željah občine, ki podpira zahteve staršev, če si občina za svoje aktivnosti ne bo pridobila tudi širše podpore občanov.

Janko Veber v odgovoru pojasnjuje, kaj je bilo do sedaj že narejenega v okviru priprav na izgradnjo nove šole v Mestnem logu, kaj bo občina naredila v naslednjih nekaj mesecih, kakšna bo šola, koliko naj bi stala in kako naj bi občina prišla do denarja potrebnega za njeno izgradnjo. Kar zadeva dokumente upa, da jim bo na podlagi načrtov, ki bi po pogodbi morali biti izdelani do 7. februarja letos, do sredine marca uspelo pridobiti vsa potrebna soglasja in ostalo dokumentacijo vključno z gradbenim dovoljenjem. Takoj bodo začeli s postopkom za uvedbo občinskega samopriskvepa.

Nova šola, ki bo grajena za okoli 760 učencev, bo predvidoma stala 750 milijonov tolarjev; od tega jih bo približno polovico zagotovilo ministrstvo za šolstvo in šport, preostanek pa bo občina, kot v odgovoru pojasnjuje župan, pokrila iz treh virov: občinskega proračuna, sredstev samopriskvepa (podrobneje bomo o predlogu za uvedbo samopriskvepa poročali prihodnjič!) in s kreditom. Župan ob tem že sedaj poziva vse prebivalce kočevske občine, da z udeležbo in pozitivno odločitvijo na referendumu pomagajo spreminiti pogoje šolanja in življenja mladih v kočevski občini.

M. L.-S.

ŽLED NI NAPRAVIL VEČJE ŠKODE

LOŠKI POTOK - Podatki predstavnikov Zavoda za gozdove v PE Draga in Loški Potok kažejo, da se je žledna ujma tokrat izognila pretežnemu delu gozdov v občini Loški Potok pa tudi na električni in telefonski napeljavi ni večje škode. Največja nevarnost je nastala 3. januarja, ko je pod ledenim dežjem tu in tam klonilo kakšno drevo, a so se padavine pravočasno unesle. Te dni smo izvedeli, da so imeli večje težave s snegom in žledom v vaseh Pungert, Podplanina in Črni Potok, ki leže že v čabranski dolini. Te vasi so nekako na 400 do 600 m nadmorske višine in prav na teh višinah je žled napravil največ škode. Krajani teh vasi pravijo, da je ogromno škode na sadnem drevju, medtem ko škode v gozdovih še niso ocenili.

A. K.

Menjava podžupanj

VELIKE LAŠČE - Na zadnji seji občinskega sveta v Velikih Laščah so svetniki sprejeli odstop podžupanje Pavline Rigler. Zasebna podjetnica Riglerjeva z Rašice je ponudila odstop zaradi preobremenjenosti z delom v svojem podjetju, zaradi česar se tudi ni mogla redno udeleževati sej občinskega sveta.

Na njeno mesto so svetniki nato izvolili leta 1955 rojeno mag. Tatjano Devjak iz Velikih Lašč, ki je do novega leta opravljala dolžnost pomočnice ravnatelja osnovne šole v Velikih Laščah. Z novim letom je Devjakova nastopila delo asistentke na eni izmed ljubljanskih ustanov.

DR. BOGATAJ PRI BLAGOSLOVITVI KONJ

VELIKE LAŠČE, DOBREPOLJE - Kljub mrazu, ki je segal do kosti, je bila na štefanovo na Veliki Slevici prva blagoslovitev konj v novi občini Velike Lašče. Rejci so pripeljali kar okoli 40 konj. Tudi udeležba krajanov je bila z ozirom na mraz zadovoljiva. Posebna zanimivost te blagoslovitve pa je, da se je je udeležil tudi profesor, etnolog, dr. Janez Bogataj, ki je pozdravil obnovo tega ljudskega običaja. V občini Dobrepolje so lani prvič blagoslovljali konje. Letos pa tega ljudskega običaja Dobrepoljci niso obnovili - zaradi nesporezov med posameznimi konjereji.

PRI NAJSTAREJŠI - Tradicionalne noveletne obdaritve članom Društva upokojencev, ki so dopolnili 80 let, so bili skromnih darov veseli. Obdarovani so bili tudi člani, ki so mlajši, a so zaradi različnih vzrokov v domovih, predvsem v Kočevju. Društvo vsem članom redno ob rojstnem dnevu pošilja voščilnice, za kar skrbita Anica Mohar in Tilka Debeljak. Tokrat je bila posebna pozornost posvečena 92-letni Neži Anzelj iz Malega Loga 24 kot najstarejši članici, ki je za svoja častljiva leta izredno bistroga duha, žal pa ji noge ne služijo več tako kot nekoč, ko je skrbel za številno družino. (Besedilo in slika: A. K.)

PRVA ČISTALNA NAPRAVA - V občini Dobrepolje so prvo čistilno napravo montirali v vasi Potiskavec v Strugah. Dobavila jo je Tirolska firma Nager. Delovanje naprave bodo preizkusili in jo tehnično prevzeli, ko bo dopuščalo vreme. Na fotografiji je večji del te čistilne naprave za 100 E, ko so jo pred prazniki pripeljali do kraja montaže. (Foto: J. Primc)

Rudarski dom naj bi dobili, ne kupili

Kočevska občina je zainteresirana za njegovo vključitev v poplačilo Itasovega dolga

KOČEVJE - V nadaljevanju decembrske prekinjene seje kočevskega občinskega sveta so svetniki minuli petek skoraj brez razprave sprejeli odloko o preoblikovanju sklada stavbnih zemljišč in ustanovitvi Glasbene šole Kočevje, precej besedi pa so namenili iskanju možnosti za pridobitev stavbe bivšega Rudarskega doma v občinsko last.

Pobudo, naj bi občina skušala pridobiti v svojo last stavbo Doma rudarjev na Roški cesti v Kočevju, ki je po tožbi proti podjetju Enit Kočevje ponovno prešla v last Itasa v stečaju, je dal svetnik Bojan Kocjan. S tem je izrazil željo krajanov KS Rudnik-Šalka vas, ki so, kot je poudaril, na dom čustveno navezani, saj so mnogi med njimi sodelovali pri njegovi izgradnji tako z denarjem kot prostovoljnim delom. Jože Hobič in Franc Bartolme sta slednje zavrnila kot dovolj upravičen razlog, da bi občina skušala pridobiti stavbo v svojo last, saj, kot sta poudarila, se je z udarniškim de-

lom v Kočevju v preteklosti zgradilo še marsikaj drugega. Povsem drugače pa bi bilo, sta menila, če bi občina že vnaprej vedela, za kaj bo stavbo rabila.

Branko Dekleva, ki se je strinjal, da je lastnina lahko le obremenitev, če nima prave vsebine, je dejal, da bi v stavbi dobila svoje prostore krajevna skupnost, ki je sedaj brez njih, lahko pa bi v njej uredili tudi spominsko sobo v čast rudarjenja na Kočevskem, nekaj prostora pa bi oddali v najem. Slednje je svetnike prepričalo o upravičenosti prizadevanj za pridobitev stavbe, vendar ne, kot so poudarili, z nakupom stavbe, kot

je to občini ponudil stečajni upravitelj Itasa Jože Babšek, ampak kot obliko poplačila Itasovega dolga kočevski občini, ki je znašal skupno 131 milijonov tolarjev, od katerih jih je občina do sedaj dobila vrnjenih le 14 milijonov. Itasu v stečaju oz. stečajnemu sodišču bodo zato predlagali, da Rudarski dom vključi v ponudbo, ki so jo občini posredovali za zemljišča. Kot so poudarili, nakup stavbe ne prihaja v poštev, čeprav je Itas pripravljen občini prodati poslovne prostore v stavbi po tržni vrednosti, tj. za 10.935.450 tolarjev z direktno pogodbo, saj v občinskem proračunu zaradi sprejete odločitve za izgradnjo nove šole za to ni denarja.

M. L.-S.

PERHAJ NAJEMNIK TRUBARJEVINE

VELIKE LAŠČE - Najugodnejši ponudnik za najem gostinskega dela Trubarjeve domačije je zasebno podjetje Puštab, d.o.o., katere direktor je Andrej Perhaj, je bilo ugotovljeno na zadnji seji občinskega sveta Velike Lašče. Zato so se svetniki odločili, da dajo gostinski del Trubarjeve domačije v najem Andreju Perhaju, ki so mu že prej dali v najem kulturnozgodovinski del Trubarjevini, na kateri opravlja tudi vodniško službo. Podrobnosti namjema bodo določene v kratkem. Znano pa je, da se je prav pri tem zatikalo pri prejšnjih razpisih in sklepih o najemnikih gostinskega dela Trubarjevine.

• Le malo ljudi je dovolj skromnih, da prenesejo pravično oceno samega sebe. (Vauvenargues)

• Brezposelni imajo to prednost, da jim ni treba trepetati za delovno mesto. (Večer)

M. L.-S.

V šolo s traktorjem in žago

Iz življenja učitelja Igorja Grčarja iz Rut pri Robu

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Učitelj Igor Grčar je iz rodnega Kamnika odšel pred skoraj 30 leti poučevat na šolo na Mohorju v Rutah pri Robu na Dolenjskem, se tam poročil in ostal za vedno. Območje Rut leži 800 m več m visoko, tu je 9 vasi in prav v zadnji vasi - imenuje se Dednik - do katere vodi kolikor dobra ovinkasta gozdna cesta iz Roba (508 m nadmorske višine), ki se tu tudi konča, živi in skupaj z ženo tudi kmetuje učitelj Igor.

V šoli na Mohorju je Igor poučeval kar 20 let, dokler ni skoraj zmanjkalo otrok. Zdaj že sedmo leto poučuje 12 otrok 3. in 4. razreda v šoli v Robu, ki je po cesti oddaljen od njegove vasi 8 km; v zračni črti znaša oddaljenost komaj dobra 2 km, v nadmorski višini pa je razlika okoli 300 m.

"Do pred dvema letoma sem se vozil v službo v Rob z motor-

jem, avtom ali v težkih zimskih razmerah celo s traktorjem. Občasno se je dogajalo, da cesta ni bila spluzena ali pa da je sneg, včasih pa žled, podrl na cesto drevo, zato sem vozil s seboj na traktorju tudi lopato, sekuro in žago," pove učitelj Igor in dodaja, da je zadnje dve leti, odkar je ustanovljena spet občina Velike Lašče, cesta bolj vzdrževana in da je zimska služba, ki jo opravlja Aco Purkart, dobro urejena. Igorjevi sodelavci in predstojnik pa vedo povedati, da kljub takim razmeram na tej gozdni cesti učitelj Igor ni nikoli zamudil na delo in da poučevanje opravlja zelo odgovorno.

Medtem ko on poučuje, žena doma kmetuje, po službi pa po hiti domov in ji pomaga. Redita 8 glav živine in izdelujeta suho robo, ki je dopolnilna dejavnost vseh prebivalcev Rut.

J. PRIMC

Novo na Kostelskem

ŽLED ŠE PODIRA DREVJE - Novi žled v noči na minulo soboto je spet povzročal težave na Kostelskem. Pri Banjaloki se je podrla smreka prav na daljnovod in tako je bilo to območje spet brez elektrike. 15 članov Turističnega društva Kostel in krajanov je ponovno obsekavalo drveje na cesti in ob njej - tokrat do vasi Delač, Kostel, Rajšole, Kaptol, Ajbelj, Selo, Lipovec, Zapuže - ki je zaradi žleda padlo na cesto ali viselo nad cesto in onemogočalo promet. Po obsekavi so cesto lahko spluzili in tako odprli te vasi za promet. Podobno je bilo na cesti proti Podstenam, Vimolju in Suhorju. Cesto Friškova draga - Žaga so po novem letu že odprli, nato pa so jo zaprli plazovi, ki so se zrušili nanjo.

PREDAVANJE O VRTU - Predavanje Zasnova bivalnega vrta bo jutri, 17. januarja, ob 17. uri v osnovni šoli v Fari, vabljeni pa so vsi krajan. Predvala bo krajska arhitektka Marta Vahter iz Domžal.

Pavlina Rigler

Tatjana Devjak

UČITELJ IN UČENCI - Na fotografiji je učitelj Igor Grčar in njegovih 12 učencev 3. in 4. razreda v osnovni šoli v Robu, ki je podružnična šola osnovne šole Primož Trubar v Velikih Laščah. (Foto: J. P.)

Večja skrb tudi za kakovost cest

Več asfalta na lokalnih in krajevnih cestah - Na krajevnih cestah le 40 km asfalta - Velik prispevek občine pa tudi krajanov - Država nadzira porabo demografskega tolarja

IVANČNA GORICA - Ivanška občina je upravljalca okrog 130 km lokalnih cest, na območju občine pa je še 167 km krajevnih cest, od tega jih je le 40 km asfaltiranih. Še več je v občini prašnih nekategoriziranih cest.

Lani so uspeli zaključiti dela na Tomšičevi cesti v Višnji Gori. Stroški zemljiškoknjižne ureditve presegajo milijon tolarjev, odškodnino za zemljišča naj bi izplačali letos. Cesto Zagradec - Ambrus so v dolžini 750 m preplastili s finim asfaltom, prav tako mulde. Cesto Bakrc - Brezovi Del so asfaltirali v dolžini 500 m in naredili tudi mulde. To je dober znak in kaže, da so se Ivančani lotili posodobitev cest resno in bolj temeljito, kot to počno marsikje drugje, kajti ceste brez utr-

jenih muld mnogo hitreje propadajo!

Gotovo najpomembnejša posodobljena cesta je bil lani odsek Krka - Korinj - Laze, ki povezuje hribovsko območje z naseljem Krka in z občinskim središčem. Cesta Krka - M. Korinj - Ravne je sicer dolga kar 7612 metrov, lani pa so asfaltirali 2000 m dolg odsek in s tem povezali prelestne kraje Krka, Laze in Korinj. Krajanji so prispevali 1,9 milijona, občina pa razliko 7,8 milijona tolarjev. Za to suhokrajnsko cesto je ministrstvo

za ekonomske odnose in razvoj pomagalo s t.i. demografskim tolarjem zato strogo nadzira namensko porabo sredstev. Od predlani se je nadaljevala 2,5 milijona tolarjev vredna naložba od Obolnega proti Mali Gorici. 500 tisočakov prispevajo krajanji. Ker

• **Od naložb v krajevne ceste so največje:** v KS Dob v asfaltiranje 970 m ceste Sad - Rdeči Kal, kjer je pogodbeno vrednost 3,5 milijona tolarjev; v KS Sentvid pri Stični so posodobili 812 m ceste Male Pece - Velike Pece (predračunska vrednost 2,5 milijona) in v KS Višnja Gora, kjer so med drugimi posodobili ceste Vrh - G. Brezovo (v dolžini 1147 m) in Višnja Gora - Spodnje Brezovo (1000 m).

bi se cesta končala v velikem klanecu, je občina kot dober gospodar zagotovila še nekaj denarja, da so lahko ceste zaključili v ravnini, s tem pa je omogočeno cenejše in boljše vzdrževanje.

Naložba v 650 m dolgo cesto Sobrača - Sela, od regionalne ceste Ivančna Gorica - Litija proti Sobračam, je že končana. Do meje občine je ostalo še okrog 500 m neasfaltirane ceste. Investicija je vredna 3 milijone tolarjev, od tega krajanji prispevajo 500 tisočakov. Od obstoječega asfalta iz smeri Vrhe proti Oslici je nova asfaltna preproga dolga 1570 m, krajanji prispevajo 1,4, občina pa 5,5 milijona tolarjev.

P. P.

KMETIJSTVO IN UMETNOST - Direktorica M. Kmetijske zadruge Stična inž. Milena Vrhovec, podpredsednica ivanškega občinskega sveta, se v prostem času zanima tudi za umetnost. Tako si je z družino ogledala tudi galerijo v vili Franceta Slane na Krki, za katero Vrhovec meni, da je velika pridobitev ne le za Krko, temveč za vso občino. (Foto: P. P.)

Soglasje in predlog o nezaupnici

Po dopolnjenih vlogah lani še dodatna sredstva za intervencije v kmetijstvo - Učinke subvencij in regresov naj bi preverili - Kovačič predlaga nezaupnico odboru

TREBNJE - Trebanjski občinski svetniki so soglašali z veliko večino predlogov dodelitve sredstev za intervencije v kmetijstvo, ki jih je pripravil odbor za kmetijstvo in gozdarstvo. Svet pravzaprav ni odobril le ponovne vloge Kmetijskega zavoda Ljubljana za sofinanciranje aparature za določanje somatskih celic v mleku s poračunom do brezplačnih uslug kmetom, ki oddajo mleko, in sicer do višine vloženih sredstev.

Odbor za kmetijstvo, ki ga vodi Marjan Jevnikar, je predlagal sofinanciranje omenjene naprave v višini dvakratnih vzorcev mleka rejcev krav, ki so v A-kontroli, v višini 270.000 tolarjev. Na zahtevek trebanjske kmetijske zadruge za plačilo 3.111 analiz za ugotavljanje somatskih celic v mleku v višini 295.545 tolarjev so sklenili, da odobrijo izplačilo tega računa za drugo polletje. Svet je odobril sredstva za urejanje kmetijskih zemljišč Jožetu Zorcu, Zagorica 2 (in ostalim) - 370.000 tolarjev, Mihaeli Trunkelj, Vrtača 2 (198.000 tolarjev), Cvetu Ozimku, Sela Šumberk (132.000 tolarjev), Ernestu Pavlinu, Sajenice (126.000 tolarjev), Evstahu Golobu, Volčje Njive 11 (in ostalim) 120.000 tolarjev ter Janezu Majdetu, Luža, in Alojzu Struni, Dol. Podšumberk, po 30 tisočakov.

Odbor za kmetijstvo je obravnaval tudi dodatne vloge, ki so prispele kasneje, in svetniki so

soglašali z njegovim predlogom, da občina krije iz postavke urejanje kmetijskih zemljišč račun za izdelavo študije za spremembo opredelitve naselij z omejitvenimi dejavniki v višini 260.000 tolarjev. To študijo je naročila trebanjska kmetijska zadruga na predlog kmetov iz šentruperske in mokronoške krajevnne skupnosti ter kmetijskega gospodarstva Slovenska vas, ki so ta čas opredeljeni v nižinsko kategorijo, za katere so državne subvencije najnižje, čeprav tudi tu nastopajo omejitveni dejavniki. Vaščanom Dola pri Trebnjem so za ureditev odvodnje in popravilo poti na površini 10 ha odobrili 300.000 tolarjev pomoči za strojna dela. Svetnik Janez Anton Kovačič (DeSUS) je ostro protestiral proti takšnim zapoznelim dodatnim vlogam in je predlagal, da bi glasovali o (ne)zaupnici odboru za kmetijstvo oziroma naj pravna služba poda tolačenje o postopku za izpeljavo nezaupnice odboru.

Pod postavko "socialnih transferjev" je svet odobril 120.000 tolarjev pomoči 6 slušateljicam, ki so se 70 ur izobraževale za opravljanje kmečkega turizma in je vsako ta seminar stal 60 tisočakov. Za 3 celodnevne seminarje za krojenje, podiranje lesa in gojitvena dela v gozdu je zavod za gozdove zaprosil za pokrivanje stroškov za 210.000 tolarjev pomoči in jih dobil. Za urejanje pašnikov je svet trem kmetom odobril skupaj 110.600 tolarjev subvencije, za nabavo drobnice pa je trem kmetom odobril skupaj 184.000 tolarjev regresa. Dva kmeta sta dobila 144.000 tolarjev regresa za nabavo sadik sadja, dvema pa je svet sklenil s skupaj 180 tisočaki sofinancirati načrte za gradnjo gospodarskih poslopij. Na predlog

strokovne službe in odbora je občinski svet odobril pomoč naslednjim vlagateljem v dopolnilne dejavnosti: Jožetu Možini, Draga (400.000 tolarjev), Marku Slajpahu, Šentlovrenc (300.000) in Malči Zihnerl, Ostrožnik (200.000 tolarjev). Trebanjski svetniki so odobrili tudi 200 tisočakov pomoči srednji kmetijski soli Novo mesto za pomoč pri izgradnji pogorelega senika.

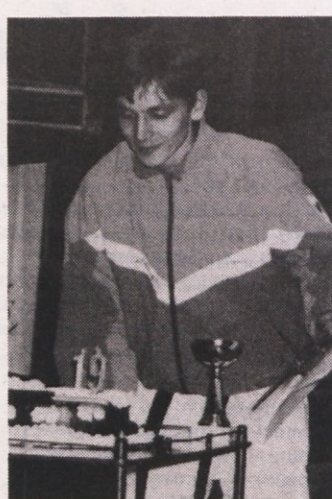
P. PERC

Le tehnika ali tudi kaj vsebine?

Sevniška Komunala ima skoraj štirikrat manjši osnovni kapital, kot so do septembra 1994 napačno zapisali v občinskem odloku o preoblikovanju podjetja - Spremenjen odlok

SEVNICA - Osnovni kapital javnega podjetja Komunala Sevnica, d.o.o., ki je hkrati osnovni vložek ustanovitelja v družbo, znaša 53.409.948 tolarjev in ga sestavljajo premične in nepremične stvari ter poslovna sredstva, ugotovljena in izkazana z bilanco stanja na dan 31.12.1992. V osnovni kapital nista vključena vrednost od prodanih stanovanj in zmanjšanje vrednosti skupne kotlarne NHM 17 v deležu, ki odpade na bloke. Objekti in naprave, namenjeni opravljanju lokalnih gospodarskih družb, ki so na podlagi 76. člena Zakona o gospodarskih javnih službah postali lastnina ustanovitelja, niso vključeni v osnovni kapital družbe in se dajo v upravljanje družbi s posebno pogodbo, ki jo skleneta družba in ustanovitelj.

Takole je zapisano v 3. členu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o preoblikovanju Komunale Sevnica, p.o., v javno podjetje Komunala Sevnica, družbe z omejeno odgovornostjo, ki so ga obravnavali na zadnji seji sevniškega občinskega sveta in so ga svetniki sprejeli po skrajšanem postopku, saj po mnenju predlagatelja naj bi spremenjeni odlok ne bi vsebinsko spreminjal zasnove opravljanja javne službe. Če že nič več, je vsaj na prvi pogled dokaj nenavadno, da je sevniška Komunala šele nedavno, to je 28. oktobra 1996, predlagala občini spremembo odloka o preoblikovanju Komunale, p.o., v javno podjetje Komunala, d.o.o., ki ga je sprejela še bivša sevniška občinska skupščina 29.9.1994 in je takrat Komunala postala javno podjetje

VAŠU TORTA ZA 19. ROJSTNI DAN - Sodelavci in uredništvo sevniškega radia, ki so karateista Karate kluba Sevnica Saša Vaša pretekli petek razglasili za najšportnika po mnenju in glasovanju poslušalcev sevniškega radia, so Vaša prijetno presenetili tudi s tem, da so mu ob 19. rojstnem dnevu izročili še torto. (Foto: P. P.)

O ROMIH NA POSEBNI SEJI

TREBNJE - Svetnik Tone Zaletel (SLS) je opozoril na slabo vzdrževanje hidromelioracijskih sistemov in da so pripombe lastnikov upravičene, ker že nastaja nepopravljiva škoda na teh sistemih. Predsednik sveta dr. Marjan Peter Pavlin (SKD) pa je po ponovno razvneti razpravi o romski problematiki spomnil na sklep, da bo ena seja občinskega sveta namenjena izrecno tem perečim vprašanjem. Svetnik Ivan Vovk je menil, da bi morali posamezniki, ki prejmejo finančna sredstva iz občinskega proračuna, v primeru propada kmetije podati poročilo in vrniti dobljena sredstva, kot to zahtevajo od podjetnikov. Ugotovili naj bi tudi učinek teh naložb za celotno občino.

ZBIRKA ŽIVIM V OPOMIN - Lokalna muzejska zbirka o izgnancih 1941 - 1945, ki so jo lani sredi novembra odprli na sevniškem gradu mrtvim v spomin in živim v opomin, privablja nove obiskovalce na grad; ta sicer ponuja obiskovalcem še ogled številnih drugih zbirk, od galerije krasilne umetnosti, šolskega in gasilskega muzeja do ateljeja in zbirke del sevniškega akademkega slikarja Alojza Konca. (Foto: P. P.)

Izredna seja

Sprejeli rebalans lanskega proračuna

LITJA - V zadnjem tednu lanskega leta je bila sklicana izredna seja Občinskega sveta Občine Litija s 14. točkami dnevnega reda, med njimi tudi odlok o spremembi in dopolnitvi statuta Občine Litija, o grbu in zastavi, o modernizaciji ceste R-329/1187 Velika Reka - Čatež-Trebnje. Na predlog svetnika Jožeta Hostnika so obravnavali samo rebalans lanskega proračuna in časoslova financiranja proračunskih porabnikov v letošnjem letu. Vse ostale točke so prestavljene na prvo januarjsko sejo.

Kljub temu da se je predlog rebalansa proračuna za leto 1996 usklajeval med oddelki občinske uprave dva meseca, predvideva na odhodkovni strani 6,5 milijona tolarjev primanjkljaja in skupaj z odplačilom glavnice najetih kreditov 25 milijonov tolarjev. Kreditov se občina lani ni posluževala. Letos predvidevajo večje investicije, predvsem v prostore osnovne šole. Do največjega povišanja glede na proračun je prišlo na investicijskem delu, za kar pa so svetniki že med letom sprejeli dodatne obveznosti.

Pri zadnji točki skrajšanega dnevnega reda so svetniki sprejeli še sklep o začasnem financiranju potreb proračunskih porabnikov v letu 1997 do sprejema proračuna, ki je predviden junija letos.

K. ŠUŠTERŠIČ

• **Časnikarji, nikoli ne posredujte sporočil, ki jih navdihuje sovražstvo, nasilje in laž!** (Papež Janes Pavel II.)

• **Plemenitost se pri konju izraža s telesno močjo, pri človeku z dobro miselnostjo.** (Claudius)

Krjavljve iskrice

VIŠNJANI - Ivanški svetniki prihajajo iz krajevne skupnosti Višnja Gora, so bili ob glasovanju o delitveni bilanci prepuščenja z nekdanjo grosupeljsko občino med tistimi, ki niso glasovali za ponujeni sklep. Seveda Milan Jevnikar (SLS) in Janez Mihelčič (SDS) sta bila pri Pavel Groznik (SKD) se je vzel zažal, Franc Godeša (LDS) pa je pustil zadnjo sejo občinskega sveta, kot je pozneje povedal, z ker ni hotel pristati v ponizevanem položaju zgolj "glasovalni stroja" in ker predsednik svetni dal na glasovanje predloga, na o delitveni bilanci na tej seji razpravljali, sprejeli pa morena prvi naslednji seji. Višnjanski svetniki se menda pred sejmaj usklajujejo, ker prihajajo iz različnih strank, vseeno pa v celodelujejo zelo uglašeno.

Trebanjske iveri

LOBI? - Zdaj, ko je dr. Jan Drnovšek postal mandatarni sestavo nove slovenske vlade, je še trebanjski župan Ciril M. Pungartnik, kot je bilo pričakovati po najboljšem volilnem izidu v trebanjskem volilnem okraju, vpisal med poslance Višnjanskega zbora. Trebanjski volilni okraj oziroma občina je takole: Lojzeto Peterletom in dr. Francem Znidaršičem dobila celotno tretjega poslanca! Če bo iz izjemne prilike za ložiranje prid ljudji, ki so jih izvolili, v resnici kaj kruha, bomo kaj km videli...

OMEJITEV - Mirenčani, do 2000 zaposleni v DANI, še vedno vse bolj nestrpnost čakajo, kaj bo odgovorila Direkcija za cestno RS na vprašanje, zakaj so cestni mejni omeili skupno obremenilnostu na Mirni na 15 ton.

KAMERA ODKRIVA - Prvič SKD Lojze Peterle je na teniške igrišče Vita centra, last Marj Grandovca, nabiral pred državnoborskiimi volitvami še zadnjeniške in predvsem politične točke. Na posnetku se Peterle ozira za žogico. Morda pa je v pozi tudi pričakoval, ali mu iz prišepnil Vsemogočni kaj spodbudnega o volilnem izidu in "pudalcu" a la Pucko?

Sevniški paberki

NAFTA - Sevniški atleti prvič v zadnjih šestih letih izosts tekmovalja, za katerega so prijavili. Zgodilo se je 28. decembra lani, ko so z avtobusom zasednega prevoznika krenili proti Mariboru na božično-novoletne tek. Toda prispeli so le do Holmeza, kjer se je trener Rafko Polje odločil, da z avtobusom, ki ni je zmrzovala nafta in ni bilo zanesljivo potovati (kako je bilo "udobno" v tej ledenici brez greja, pa niti ne kaže ugibati), bodo nadaljevali proti stajerski metropoli, ampak bodo kreni domov - na trening... Atleti tedogodaka sicer niso hoteli obeti na velik zvon, ker so bili doslej tem prevoznikom zadovoljni; jim je sicer zagotovili, da ni njeva krivda, če se je potovanje končalo že pri okrog 10 kilometrih, temveč v nafti, ki naj bi natočil na enem izmed bencinskih servisov v občini. Atleti bodo za vsak primer verjetno poskušali če bo prihodnjič več sreče pri drugem prevozniku...

ZAPELJEVANJE? Šarmantni lastnik turistične agencije Babil Dejan Godec je prijetno presenetil najboljši športnika leta, to so ju razglasili na petkovi prireditvi kolegi sevniškega radia pred številnim občinstvom v sevniških športnih dvorani, s tem da jima podelil po enotedenski smučarski paket v Franciji. Ko je brh mladenko Petro Radišček Godec ob čestitki za ponoven izbor poljubila, je tajnik sevniške športne zveze Borut Bizjak poglasno smeje komentiral, češ tale jo še zapeljal, sploh pa se lahketakole šopiri, ko je paše medolžan...

P. P.

Z nekaterimi načrti so na pol poti

V KS Senovo precej neasfaltiranih cest

SENOVO - Na Senovem so vsotopili v novo leto z upanjem, da bodo letos lahko odpravili ali vsaj začeli reševati nekatere probleme komunalne narave. V krajevni skupnosti imajo še 84 km neasfaltiranih cest, kar je po navedbah iz sveta krajevnih skupnosti največ v občini Krško. Kot zatrjujejo v svetu KS Senovo, so v petih letih na področju gospodarske infrastrukture izgubili približno 81 milijonov tolarjev, ki bi po veljavni merili pripadali Senovemu. Če bi ta denar krajevna skupnost dobila, bi se dolžina neasfaltiranih cest bistveno zmanjšala.

O vodovodu na Senovem povedo, da doživlja prenovi glavni vod skozi Senovo. Pri tem računajo na boljšo oskrbo z vodo, saj imajo v rezervi dve vrtni v Dovškem, kjer je voda dobra. Tovrstnim senovskim pričakovanjem in ustreznim razvojnimi načrtom ni kaj očitati. Senovski salonitni vodovod je namreč zelo slab, kot zatrjujejo domačini. Ti živijo s prepričanjem, da je voda iz tega vodovoda ob vsakem hujšem naliwu nepitna. Problem zase so tudi številni vaški vodovodi, ki imajo svoje posebne izvire.

Stvari bi naredili samo nekako do polovice, če bi skrbeli zgolj za dovod vode v stanovanja in podjetja, pri tem pa pozabili na umazano na vodo, ki odteka od porabnikov. Zato jih močno skrbi nedograjena kanalizacija v središču krajevnih skupnosti, na Senovem. Potem ko so 1988. leta kanalizacijo začeli graditi, je še zmeraj nedokončana in je ni mogoče uporabljati.

Če bi domačini radi o svojih navedenih težavah komu kaj poizkusili po telefonu, to lahko storijo ali pa tudi ne. V krajevni skupnosti v naketarih zaselkih domačini namreč že tudi po dve leti čakajo na zaproseni telefon.

L. M.

Spomladi turistični prospekt občine in Kostanjevce

Tudi turistični znak

KRŠKO - Kot kaže, bo imela občina Krško spomladi prvi turistični katalog občine, saj delovna skupina na tem projektu intenzivno dela. Katalog bo obsegal okoli 20 strani, prevladoval pa bo slikovni material. Tekste bo prispevala Alenka Burja, oblikovno in slikovno ga bo uredil Roman Stopar. Natisnjen pa bo natisnjen tudi v nemškem, hrvaškem in angleškem jeziku. Turistični katalog občine bo sestavljen del turistične mape, v katerem po poleg povabil po vinjskih cestah, turističnih kmetijah in še česa tudi turistični katalog Kostanjevce. Po besedah župana občine Krško Danila Sitarja kataloga ne bosta prinašala podrobnosti, pač pa bo to le prijazno povabilo za tiste, ki teh krajev ne poznajo. "Apelirali bomo na splošnega obiskovalca, kasneje pa tudi na ciljne skupine, kot so ribiči, športniki, lovci in drugi," pravi Danilo Sitar.

Hkrati je v pripravi tudi znak turistične ponudbe občine, s katerim bodo nastopali enotno vsi turistični produkti občine, znak pa je združen s slovenskim turističnim znakom. Pripravlja se tudi turistični znak Kostanjevce in projekt označevanja turističnih znamenitosti občine s tablam in kažipot. Slednji naj bi bili nared do konca leta, medtem ko lahko pričakujemo promocijske kataloge in turističnih znakov spomladi. Glede na to, da je bil v preteklosti turizem v občini preprosta tema, bodo omenjeni projekti temelj turistične dejavnosti, za večji uspeh pa bo potrebno še veliko naporov vseh nosilcev razvoja v občini in zunaj nje.

T. G.

Na Senovem nehali kopati premog

Zaradi konca proizvodnje preveč rudarjev - Kje bodo delali brezposelni rudarji? - Prodali 15.000 ton premoga ljubljanski toplarni in 10.000 ton v drobni prodaji

SENOVO - Osmi januar 1997 je gotovo prelomnica v zvezi s senovskim rudnikom, saj so tega dne v njem nehali kopati premog. Ostalo je še 81 zaposlenih, ki bodo v firmi delali verjetno še prihodnja 4 leta pri vzdrževanju naprav in zapiranju jame.

Zaradi konca proizvodnje je preveč rudarjev. Po nekaterih podatkih je t.i. presežnih delavcev 63, od katerih so jih 31 razglasili za trajne presežke, drugim naj bi zagotovili nadomestno zaposlitev. Kje naj bi delali, pa je vprašanje, saj je v krški občini razmeroma malo dobrih podjetij z nezasedenimi delovnimi mesti. Doslej so po nekaj rudarjev zaposlila manjša podjetja, še največ brezposelnih knapov trenutno dela v Kostaku. Sicer rudarji vedo premalo ali celo nič, kot so povedali, o tolikokrat omenjanem prežeposlovanju, za vse pa bo dobro, če prežeposlovnostne načrte pozna rudniško vodstvo.

V takih razmerah so 8. januarja sklicali v rudniku sestanek sindikata. Tako so se zbrali, da bi odgovorili, ali je rudniško vodstvo pri pošiljanju svojih delavcev

RUDARJI ZA REZERVO - Potem ko naj bi bila glavna načrta za prežeposlovanje senovskih rudarjev padla v vodo, so nekaj deset rudarjev poslali iz podjetja. Tisti, ki so ostali, bodo poskrbeli kot vzdrževalci, da nekatere rudniške naprave ob zapiranju jame ne bodo povsem ostale. (Foto: L. M.)

"Na banko" iz naslonjača

Spremembe v Hipotekarni banki Brežice - Del poslov prenesla na Novo kreditno banko, d.d., Maribor

BREŽICE - Delničarji Hipotekarne banke Brežice so se na zboru 30. decembra lani odločili za nekatere spremembe dolgoročne usmeritve banke. Del aktivne in aktivnih poslov v Posavju ter prostore v Brežicah in Krškem so s 1. januarjem prenesli na Novo kreditno banko, d.d., Maribor. Hipotekarna banka se bo poslej osredotočila na investicijsko, hipotekarno in elektronsko bančništvo. Glavnina njenega poslovanja bo v Ljubljani, kjer tudi sicer opravijo 70 odst. finančnih poslov v državi. Komercialno bančništvo bo opravljala v takem obsegu, ki ga bo lahko obvladovala iz poslovne enote v Ljubljani.

Oomenjena banka si pri investicijskem bančništvu obeta po-

sebnostne možnosti v finančni skupini Nika, ki je tudi pomemben lastnik Banke. S ponudbo se bo vključila tudi v hipotekarno bančništvo, in sicer ob predpostavki, da bo imela na tem področju boljše možnosti kot druge banke.

Hipotekarna banka Brežice se že zdaj temeljito pripravlja na "spremembo stoletja", kot nekatere opisujejo zatoni tradicionalnega bančnega poslovanja na okencih v bankah. Tako bo februarja v tej banki kot prvi v Sloveniji začel delovati sistem elektronskega bančništva. To pomeni, da bo varčevalec z domačim računalnikom preko Interneta neposredno opravljal transakcije na računu pri Hipotekarni banki Brežice. Varčevalec bo tako lahko od doma opravljal denarne prenose ali preverjal stanje na svojem računu. Gotovino bo lahko dvigal na bankomatu, plačeval bo lahko tudi v bodeče s karticami in čeki.

L. M.

na trajni ali začasni prisilni dopust ravnalo skladno z ustreznimi predpisi. Pri vsem tem je videti, da sindikalni boj nekoliko slabijo različni pogledi na delo sindikata in razhajanja sindikalnih voditeljev.

Rudnik je do letošnjega 8. januarja prodal 15.000 ton premoga ljubljanski toplarni in 10.000 ton posameznim kupcem v drobni prodaji.

L. M.

MED OTROKI TUDI DEDEK MRZ - Ob koncu leta so imeli v brežiškem vrtcu v oddelku Oblaček praznovanje. Starši so pod vodstvom vzgojiteljice Nevenke Ogorcev pripravili igrico Sreženi mož išče prijatelja. Otroci so predstavili sprejeli z navdušenjem, saj jih je na koncu obiskal tudi dedek Mrz z bogatimi darili. Po predstavi so starši pokramljali ob soku in sladkarijah. Dedek Mrz pa je med tem obiskal bolnega Kristijana v bolnici, od koder je tudi fotografija. (Borut Peček v imenu staršev)

Brežiškim gozdovom žled malo prizanesel

Poškodovanega približno 4.000 kubikov drevja

BREŽICE - Kot so sporočili iz brežiške območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, ki jo vodi Niko Rainer, posledice letošnje neugodne zime občutijo tudi gozdovi v tem delu države. Odsek za gojenje in varstvo gozdov, ki ga pri brežiški enoti vodi Mojca Bogovič, je ugotovil, da žled na brežiškem območju k sreči zaenkrat še ni povzročil škode večjih razsežnosti. Brežiška območna enota ima pod svojim okriljem 65.000 hektarov državnih in zasebnih gozdov.

Na celotnem območju sta led in sneg izruvala in podrli posamezna večja in težja drevesa na nagnjenih terenih ter polomila veje. V območni enoti ocenjujejo, da je žled poškodoval 4.000 kubičnih metrov drevja, med katerim je 85 odst. listavcev. Vrhove iglavcev je polomljenih malo. Poškodovano je zlasti drevje v mlajših razvojnih fazah in, kot rečeno, so najhuje prizadeti listavci. Površin s tako poškodovanim drevjem je na celotnem območju okrog 350 hektarov.

Na nadmorskih višinah 400 do 600 metrov je drevje še vedno vkovano v led. Brežiška območna enota, ki je ugotavljala poškodbe drevja 6. do 9. januarja, povezuje morebitno povečanje škode v gozdovih z vremenskimi razmerami. Vse posledice letošnje zime bodo strokovnjaki sicer lahko ugotovili šele spomladi. Takrat se bodo tudi odločili, katere nasade bodo morali gozdarji obnoviti.

Brežiška območna enota Zavoda za gozdove Slovenije bo za poškodovane gozdove naredila sanacijski načrt in na tej podlagi bodo začeli odpravljati posledice letošnje zime.

L. M.

NOVO V BREŽICAH

KRŠKO - Slovenska ljudska banka, podružnica Krško, bo danizirala v nedeljo, 19. januarja, ob 9. uri v sejni dvorani A občinskega zbora. Predsednik bodo dotedanje delo in tavi nove naloge. Po napovedi organizatorjev se bodo zboru udeležili tudi edni strankini predstavniki ljubljane.

NOVO V BREŽICAH

RUBEŽ - Na Veliko Dolino so reteklosti že prišli rubit, ker aterki od tukajšnjih domačinov plačevali naročnine Televizi-venenja. Neplačniki so se upre-š ne bomo plačevali za TV-gram, ki ga tu ne moremo ati. Sodne naloge za izterjavo očinne so ob nekem obisku kazali tudi predsedniku Mi-ru Kučanu. Ali je to kaj poma-ri pri vsej zadevi, ali ne, se ne znano pa je, da rubeža ni bilo. ČAKO PRAVZAPRAV - Na Pnarodnem mejnem prehodu Obrežju bi se dvignil silen pre-č, če bi se ustavil cel kombi lju-pretavnimi motnjami, da ne orimo o tem, kaj bi bilo ob-odu celega avtobusa ljudi s-ko. Ze v normalnih razmerah remalo stranišče za vse, ki po-jo čez mejo. V obrambo ti-ki še niso zgradili več sanita-za tole: so primeri, da potni-ki na Obrežju prestopijo dr-vo mejo, ne uporabljajo niti toječih stranišč, ker se bolje utijo čepeč v koruzi. Pozimi tega razkošja ni. Pravijo da vse drugače, ko bo na Obrežju tovala gospodarska ploščad o koruze tam okrog sploh ne

METROPOLO - Hipote-ka banka Brežice se s kapi-tem seli iz Brežic. Poslovala bo težno v Ljubljani. To je bilo pričakovati, saj je eden nje-nekdanjih šefov že lep čas v ljubljani. Da je na visokem položju pri konkurenci, pri vsej za-ji najbrž tudi ni nepomembno.

čas od 30. decembra 1996 9. januarja 1997 so v brežiški rodnišnici rodile: Marjanca pevc iz Mrčnih sel - Tadeja, lita Vučanj iz Brežic - Ziga, nija Ivačič iz Armeškega - jo, Mateja Jankovič s Čateža - jo, Slavica Kostevc iz Gre-č - Alena, Bernardka Deržič - gionc - Katjo, Marija Stanič - lpelevca - Jakoba, Aleksan-žnideršič z Zdol - Niko, rija Županc iz Dobrove - lo, Polona Pirš s Senovega - la, Lilijana Šuler iz Brežic - o. Čestitamo!

Brežiška Karitas za dve škofiji

Župnijska Karitas Brežice za sirote, brezposelne, ostarele in invalide - Največje težave s prevozi materiala - Iz garaže v župnišče - Ob sredah popoldne uradne ure

BREŽICE - Potem ko je za nami (pred)noletni čas vsesplošnega obdarovanja, nekako v senci vsakdanjega vrveža delujejo še naprej dobrodne ustanove. V Brežicah je ena takih človekoljubnih postaj župnijska Karitas, katere tajnica je Zinka Žnideršič.

V Karitas se oglašijo po pomoč družine z več otroki in ena takih šteje 6 otrok, ki so ostali brez matere. Pridejo tudi take socialno ogrožene družine, ki se znajdejo v stiski ob izgubi zaposlitve kate-rega ali vseh družinskih članov. Prejemniki brezplačne pomoči Karitas so tudi med ostarelimi, ki živijo ali doma ali v domovih za starejše. S pomočjo in oporo omenjene brežiške človekoljubne postaje lažje živi tudi prenekateri invalidi, med temi še ne 30-letna ženska, ki ji je Karitas zagotovila fizioterapijo. Ljudje sprejmejo kot obliko pomoči poleg oblačil tudi izdelke bele tehnike in pohištvo. Včasih dobijo od Karitas tudi denar, vendar ne na roko, ampak kot plačan račun.

Karitas si zagotavlja denar in blago s prodajo različnih izdelkov, kot so npr. adventni venčki, s puščico v cerkvi in z dobrodelnimi koncerti, kakršen je bil letos že četrtič, tudi tokrat na prvo adventno nedeljo.

Težava nastopi, ko bi moralo blago na pot do obdarovancev. "Nimamo svojega vozila za prevoz materiala," je povedala Zinka Žnideršič. "Smo v stikih s Karitas v tujini, če bi se našel sponzor za vozilo. Tudi ne zavračamo koga iz Slovenije, ki bi bil pripravljen dati manjši kombi. Za zdaj ni odziva na naše pobude." Kaže, da je Karitas veliko lažje pridobila prostor. Potem ko je začasno zložila prva človekoljubna darila v zasebno

garažo v Brežicah, je že po dobrem letu obstoja začela delovati v brežiškem župnišču na 16 kv. metrih, kjer je še zdaj. Tudi številno prostovoljcev je naraslo od dveh na začetku na sedanjih 10 duš že po enem letu.

Župnijska Karitas v Brežicah ima uradne ure vsak teden ob sredah od 15. do 16. ure v župnišču v Brežicah na Cesti prvih borcev 34, in to na dvoriščni stavbi. Darovalcem in prosilcem sta v zvezi s Karitas na voljo dve telefonski števil-

ki, in sicer župnijska (0608) 61-275 in zasebna (0608) 61-091.

Karitas v Brežicah je po besedah Zinke Žnideršič začela delovati maja 1992, njen nastanek pa je tesno povezan z vojno za Slovenijo in z odprtjem začasnega begunskega centra v Sromljah. Je župnijska organizacija, vendar sega zelo daleč: do slovensko-hrvaške meje na Jesenicah na Dolenjskem, do Podrede, do Kostanjevce, tako sega celo v sosednjo škofijo. Najbližji Karitas sta v Celju na eni in v Novem mestu na drugi strani. S tako obsežnega območja so tudi darovalci in tisti, ki prejema pomoč brežiške Karitas.

M. LUZAR

KARITAS - Zadnja večja javna predstavitev brežiške Karitas doslej je bil dobrodelni koncert 1. decembra lani, s katerega je tudi fotografija. Žnideršičeva se iskreno zahvaljuje nastopajočim, ki so se odpovedali honorarjem, in vsem sponzorjem. (Foto: Milan Kšela)

Vrsta sprememb pri zaposlovanju

Po novem pravilniku večji poudarek zaposlovanju invalidom in starejšim od 50 let
- Zanje stalne subvencije - Nič več sofinanciranja pripravništva - Novost kooperative

NOVO MESTO - Lani so na državni ravni pripravili kar vrsto novosti in sprememb na področju zaposlovanja brezposelnih, ki so jih predstavniki zavoda za zaposlovanje predstavnikom kadrovskih služb delodajalcev prejšnji teden predstavili v Metliki, Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu. Najpomembnejša novost je Pravilnik o izvajanju ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki je začel veljati 1. januarja letos. Z njim so ta pravila prvič javno in uradno objavljena.

V bodoče bo večji poudarek na preventivi, saj novi pravilnik zavodom za zaposlovanje nalaga, da začnejo ukrepati, še preden delavci v propadajočem podjetju tudi formalno izgubijo delo in se prijavijo na zavodu. "Lani je bilo zavodu za zaposlovanje javljenih za 5 odst. manj potreb po delavcih kot leta 1995, medtem ko je bilo zaposlitev za 30 odst. več, čeprav na žalost pretežno za določen čas," je v svojem uvodu na rednem letnem posvetu zavoda za zaposlovanje s predstavniki kadrovskih služb delodajalcev povedal pomočnik direktorja novomeškega zavoda za zaposlovanje Stane Žagar.

Med ukrepi za zmanjševanje brezposelnosti ni več sofinanciranja pripravništva, zaradi katerega se je v preteklih letih zaposlil marsikateri iskalec prve zaposlitve. Več proračunskega denarja bo po novem namenjeno dolgoročno brezposelnim osebam oziroma težje zaposljivim kategorijam brezposelnih, to je invalidom in ljudem, starejšim od 50 let, ki lahko dobijo stalne subvencije pri plačah. Zanimiva novost so tudi tako imenovane kooperative - oblike skupnega dela vsaj treh posameznikov, ki temelji na prostovoljnem članstvu in odprtosti.

Lani so na zavodih za zaposlovanje evidence brezposelnih vzpostavili na novo. Sedaj vodijo evidenco iskalcev zaposlitve, kamor štejejo tudi tiste zaposlene, ki iščejo drugo zaposlitev, in evidenco dejansko brezposelnih. Pri vzpostavljanju novih evidenc so jih na primer na novomeškem zavodu za zaposlovanje s spiskov brezposelnih črtali kar 800 od skupaj

• Stopnje brezposelnosti so po različnih upravnih enotah različne. Najhuje je v Črnomlju, kjer je stopnja brezposelnosti (21,6 odst.) primerljiva s tisto v mariborskem koncu, v Novem mestu in v Trebnjem je v okviru slovenskega povprečja (okoli 13 odst.), medtem ko v Metliki komajda presega 10 odst. V primerjavi s drugimi regijami na Dolenjskem in v Beli krajini opažajo, da ljudje zelo neradi sprejmejo delo izven kraja bivanja, kar razlagajo s slabo razvitim javnim prevozom pa tudi z dejstvom, da je večina teh ljudi polkmetov in je vezana na zemljo.

6000, od tega 500, ker se niso javili niti na drugi poziv. Še vedno je med uradno brezposelnimi precej takih, ki delajo na črno ali honorarno in dejansko ne iščejo zaposlitve. Prav aktivno sodelovanje brezposelnih pri iskanju zaposlitve bo v bodoče tudi pogoj za priznavanje pravic iz naslova brezposelnosti.

I. VIDMAR

Kaj je novega na borzi

Čeprav prvi ponedeljek po podaljšanih božično-novoletnih praznikih tako glede doseženih tečajev kot tudi ustvarjenega prometa z vrednostnimi papirji ni obetal nič dobrega, se je dogajanje na ljubljanski borzi odvijalo ravno v nasprotno smer. Premik z mrtve točke v povolilni politični krizi in nepreverjene govorice o tem, da bo Banka Slovenije odločala o izdaji potrebnega dovoljenja za kotacijo delnic SKB banke na londonski borzi, kar je spekulante spodbudilo k nakupom, so v naslednjih dneh povzročile povečano trgovanje in nezadržno rast tečajev najzanimivejših delnic. Čeprav se je po uradnem sporočilu centralne banke izkazalo, da so bile govorice preuranjene, to ni ustavilo rasti tečajev delnic SKB banke, ki so v novem letu pridobile nekaj več kot odstotek vrednosti in je njihova cena preseгла 45.500 tolarjev.

Nasploh so v preteklem tednu največ kupovali delnice, ki so že dolgo najzanimivejše za tujce. Največ pozornosti so pritegnile delnice Leka, katerim se je visoki tečaj poglaval naprej v višave in je presegel 25.000 tolarjev za delnico; kljub visoki ceni ni zmanjšanje zanje nič manjše. Rekordne vrednosti beležijo tudi delnice Droge in Kolinske, katerih tečaji še nikoli niso bili tako visoki. Za delnice prve družbe je

treba odšteti že preko 25.700, druge pa 2.300 tolarjev. Tisti, so počakali s prodajo delnic, ki jih v javni prodaji omenjen podjetij zamenjali za certifikat, torej lahko veselijo lepih zasluikov.

Tudi na OTC trgu tečaji nekaterih delnic skokovito naraščajo. Najprometnejši Mercatorjevi delnici tečaj že nekaj dni zapovrstjo raste z večodstotno stopnjo, tako da je po dolgem času presegel 4.400 tolarjev, kar pomeni, je samo v enem tednu dosegel skoraj 10-odstotno rast.

Pomembna novica preteklega tedna za številne delničarje je bila tudi težko pričakovana uvrstitve delnic Krke v centralni register Klirinško-depotne družbe. Ker je s pravicami do delnic Krke nekaj mesecev veliko trgovanje, imajo borzne hiše sedaj veliko dela, da uredijo lastništvo delnic, ki so jih kupile. Ker je zdaj zagotovljena normalna prekinitev delnic med prodajalcem in kupcem, se pri tovrstnih poslih znatno zmanjšuje tveganje, povezano z večkratno prodajo istih delnic, drugi strani pa bodo borzne hiše zelo ugodile, kolikor je bilo večkratnih prodaj.

MARIJKA
Dolenjska borznoposredniška družba
Glavni trg 10, Novo mesto
Tel.: 323-553, 323-554

Izjemoma bo možno sekati les tudi v varovalnem gozdu

OSILNICA - Poročali smo, da je občinski svet Osilnica v svojem mnenju o gozdnogospodarskem načrtu za Kolpsko dolino dal več pripomb, med njimi tudi, naj bi v načrtu zmanjšali obseg varovalnih gozdov. Odgovor oz. mnenje kočevske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, ki ga je pred kratkim prejela občina Osilnica, pa je, da zahteva Osilničani ni smiselna in da je potrebno upoštevati stroko, in ne trenutnega političnega interesa ali interesa lastnikov gozdov, saj gre za poseg v zelo občutljiv gozdni ekosistem.

Gozdnogospodarski načrt za obdobje 1994 - 2003 predvideva, da se bo delež varovalnih gozdov povečal od 1756 na 2544 ha, in to predvsem na račun večjega deleža varovalnih gozdov v zasebnem sektorju in priključitve zaraščajočih kmetijskih površin k varovalnim gozdom. Sicer pa imajo vsa strma pobočja - in teh je največ prav v Kolpski dolini - varovalno vlogo.

Vendar je iz odgovora gozdarjev možno razbrati tudi, da bo možno v nekaterih primerih ugoditi zahtevam Osilničanov. S podrobnejšim gozdnogojitvenim načrtovanjem bodo gozdarji za vsak oddelek ugotovili predele, v katerih je varovalna vloga izredno poudarjena in v njih sečnja, gradnja itd. ne bo možna, in predele, kjer je zaradi manjšega pomena varovalne vloge gozda sečnja možna.

J. PRIMC

SPREMENBE PRI ZAPOSLOVANJU - Pomočnik direktorja novomeškega zavoda za zaposlovanje Stane Žagar (levo) je prejšnji teden skupaj s sodelavci, vodjem zaposlovanja Matjažem Verbičem in vodjo odelka za analize in informatiko Jožetom Giodanijem, v Metliki, Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu predstavnikom kadrovskih služb belokranjskih in dolenjskih podjetij predstavil novosti na področju politike zaposlovanja, med katerimi je za delodajalce najpomembnejša ukinitev sofinanciranja pripravništva. (Foto: I. V.)

Tuj kapital se obrestuje

V prostorih nekdanje Iskre skoraj dve leti družbi Filtec in HK Elektronik - Vpliv na okolje ni

KOSTANJEVICA NA KRKI - V prostorih nekdanje Iskre Industrijske elektronike v Kostanjevici, sredstva katere so bila prodana, le ta pa likvidirana v postopku redne likvidacije, sta bili maja leta 1995 s tujim kapitalom ustanovljeni novi družbi - Filtec in HK Elektronik, d.o.o., & Co. k. d. Družbi sta izpolnili ob nakupu prevzeto obvezo, da zaposlita bivše delavce Iskre, ki je v najboljših letih zaposlovala celo 240 ljudi. Tako je Filtec, ki je v lasti grupacije KRAH-RWI, zaposlenih 68 ljudi, HK Elektronik, polovico katerega je v lasti prej omenjene družbe, pol pa v lasti družbe Holzschuh, pa zaposluje 17 oseb.

Program obeh družb je podoben nekdanjemu Iskrinemu. Filtec v celoti nadaljuje proizvodnjo žičnih uporov, medtem ko so v HK Elektroniku nekdanji program skrčili. Filtec je pridobil velik del nove opreme iz Nemčije in prevzel tudi naročila precejšnjega dela sestrške firme iz Nemčije, medtem ko so večje investicije v HK Elektroniku predvidene v letošnjem letu. Slednja družba, ki je za zdaj s storitvami v celoti vezana na domači trg, bo z vlaganji in proizvodnjo elektronskih sklopov za vgradnjo v avtomobilski industriji pretežno izvozno usmerjena, tako kot je Filtec, ki kar 98 odstotkov proizvodov namenja izvozu. Po besedah vodje enot obeh družb v

čalo tudi število zaposlenih. Podjetji kolektivno pogodbo do delavcev izpolnjujeta, še več, delavci prejema 15 odstotkov višje plače.

Ko je v teh prostorih še obratovala Iskra, je bila ekologija pereč problem, prihajalo je celo do zastrupitev. Danes je stanje drugačno. Proizvodnja je zaradi večjih investicij v zaščito in varstvo delovnega okolja ekološko neoporečna, v novih podjetjih pa izvajajo tudi meritve emisij v okolje, ki so daleč pod dovoljenimi vrednostmi.

Filtec je leto 1995 zaključil z minimalno izgubo, ki je bila zaradi zagona proizvodnje pričakovana, minulo leto pa z dobičkom. Dobri obeti so tudi za prihodnja leta. Družba HK Elektronik bo boljše rezultate - leto 1996 je namreč zaključila na meji - dosegala s predvideno letošnjo investicijo. Da sta podjetji kljub tujemu kapitalu samostojni, dokazuje tudi podatek, da je lastnik družbi le enkrat obiskal, vodstvo je slovensko, skupna pa sta strategija družbe in marketing.

T. GAZVODA

JUTRI PODELITEV NAGRADE EPICA 96

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu bo jutri 10. jubilejna podelitev prve evropske oglaševalske kreativne nagrade Epica 96 in hkrati tudi celodnevna prireditve - Evropski kreativni miting, ki bo Ljubljano ta dan spremenila v oglaševalsko prestolnico Evrope.

Svoj certifikat ali njegov ostanek lahko vložite v
DPB VIZIJO 1, PID, d.d., Novo mesto,
SAMO ŠE 16 DNI -
do 31. januarja 1997.

Vsi, ki ste že ali še boste postali delničarji VIZIJE, boste sodelovali v tretji
NAGRADNI IGRI,

ki jo organizirata VIZIJA in Zavarovalnica TILIA, d.d., Novo mesto.

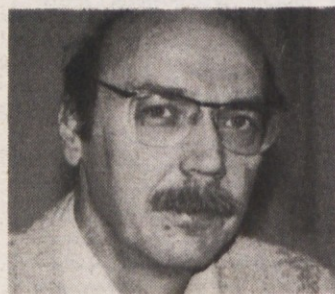
VIZIJA KONČUJE VPISOVANJE CERTIFIKATOV!

Svoj certifikat lahko vpišete na naslednjih vpisnih mestih:

- sedež Zavarovalnice TILIA, d.d., Seidlova cesta 5, Novo mesto; predstavništva TILIE v Kočevju, Kopru, Kranju, Črnomlju, Ljubljani, Metliki, Trebnjem in Sevnici; poslovalnice TILIE v Trzinu, Škofji Loki, Radovljici in Šmarju pri Jelšah;
- sedež VIZIJE, Novi trg 5, Novo mesto;
- Dolenjski list, Glavni trg 24, Novo mesto; Studio D, Seidlova cesta 29, Novo mesto; vse PE PTT Novo mesto in pošta Kočevje;

ali pa preprosto tako:

1. Izpolnite in podpišite pooblastilo.
2. Po pošti pošljite na naslov VIZIJA, družba za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novi trg 5, 8000 Novo mesto:
 - izpolnjeno in podpisano pooblastilo,
 - certifikat (obvestilo Agencije za plačilni promet).
3. Vpis za vas opravi VIZIJA, ki vam potrdilo o vpisu vrne po pošti.

Kostanjevica, Antona Gubenška, se bo predvidoma nekoliko pove-

Novoles hoče biti spet najboljši

Pri 60 milijonih nemških mark realizacije 50 milijonov tolarjev dobička - Večino izvoza - Z lastninskimi tudi organizacijske spremembe - Obetavni načrti

STRAŽA - Straški Novoles se je pred leti znašel v težavah tako kot večina naše lesne industrije; danes dela naprej in njegovo vodstvo se trudi, da bi za nadaljnje delo postavilo trdne temelje. Pri 60 milijonih nemških mark realizacije so lansko poslovno leto zaključili s 50 milijoni tolarjev dobička. Njihov izvoz je kar 900-krat večji kot uvoz. Lani so dobili tudi drugo soglasje za lastninjenje, v programu lastninjenja pa so se odločili za dokapitalizacijo podjetja.

V Novolesovih obratih je zaposlenih 920 delavcev. "Naš proizvodni program je izvozno naravn, saj na tuje izvozimo kar 70 odst. celotne proizvodnje," pravi direktor Novolesa Zvone Novina. Največ izvozijo v Nemčijo, Anglijo, Avstrijo in Ameriko, predvsem stole, v lanskem letu so jih prodali za okrog 12 milijonov nemških mark; sledijo vezane plošče, teh so prodali za 8 milijonov mark, ter miz in ostalih izdelkov, kot so postelje, jedilnice, spalnice in lesena galanterija. Doma prodajo največ vezanih plošč, lani so jih prodali za okrog 7 milijonov mark, in to v glavnem pohištveni in gradbeni industriji. "Na domačem trgu prodamo zelo malo našega pohištva, saj sodi v višji cenovni razred, po katerem kupci redkeje segajo, medtem ko v Nemčiji naše pohištvo z lahkoto prodamo, poleg tega tam dosegamo tudi do 40 odst. višje cene kot doma," razlaga Novina.

Lani je Novoles pridobil drugo soglasje za lastninjenje, v kratkem pričakuje vpis podjetja v sodni

register. "Z lastninskim preoblikovanjem se je Novoles tudi organizacijsko spremenil, postal je koncernsko podjetje, ki združuje dotedanje družbe: Vezan les, Drobno pohištvo, Lepljeni elementi, Lignus, Energetika in storitve ter soteško žago." V okviru poslovnega sistema Novoles pa so ostale samostojne družbe Dvor, Račje selo s ploskovnimi elementi in Bor v Krškem.

V programu lastninskega preoblikovanja so se odločili za dokapitalizacijo, tako da so precejšen del obveznosti do upnikov spremenili v kapitalski delež. "Na ta način smo dokapitalizirali za okrog 15 milijonov mark, kar je največja tovrstna dokapitalizacija v Sloveniji," pove Novina. Lastninski delež delavcev, ki so ga pridobili s certifikati in s poravnavo za neizplačane plače, je v prvi fazi lastninjenja znašal 60 odst., po dokapitalizaciji pa se je zmanjšal na dobro četrtino; 30-odstotni delež imajo skladi, 13,3 odst. ima Republika Slovenija, 13,3 odst. pa Dolenjska banka; sledijo še drugi

manjši delničarji.

"Naše tekoče poslovanje je lani, v letošnjem letu načrtujemo povečanje letne realizacije za 50 milijonov nemških mark, na pri proizvodnji stolov in pregradnih plošč. Čimprej bi zaključili stečaj Novih ambier, kjer imamo v najemu prosto organizirano proizvodnjo, snaj zainteresirani za njihov odkup povedal Novina. Pri izkopavi

Zvone Novina

iz težav se morajo znajti samo so od države za ohranjanje več 900 delovnih mest dobili le 4 jone tolarjev.

V Novolesu hočejo v treh postati najboljši podjetje v venski lesni industriji, kajti pričani so, da samo vztrajanje sedanjih rezultatih pomeni dovoljanje.

J. DORO

Izjava:

Pooblaščen VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Novo mesto, Na trg 5, za vpis in vplačilo delnic II. emisije v DPB VIZIJO1, pooblaščen investicijsko družbo d.d., Novo mesto, Novi trg 5, do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila istočasno pooblaščen VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic II. emisije v mojem imenu in svoj račun na skupščini DPB VIZIJE1, pooblaščen investicijske družbe, d.d., Novo mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnike in ostale opravilno nesposobne osebe

Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnika ali opravilno nesposobne osebe se za vpis imetnika certifikata uporabijo podatki mladoletne osebe oz. opravilno nesposobne, pooblastilo pa podpiše eden od staršev oz. skrbnikov. Nad podpis je potrebno z velikimi tiskanimi črkami napisati ime in priimek podpisnika.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)		
NASLOV IMETNIKA		
EMŠO		
Na podlagi lastninskega certifikata vpisujem: SIT		
DAN	MESEC	LETO
KRAJ	PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI NEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTROKA	

Sedemnajstkrat več vredne čebele

Kaj se pri nas dogaja s čebelarstvom, katerega opraševanje je po izračunu dr. Jožeta Riharja kar sedemnajstkrat več vredno od voska in medu skupaj

„Čebelarstvo zasluži boljše, častnejše mesto med kmetijskimi panogami, kakor se mu odkazuje sedaj. Pomen čebelarstva v narodnem gospodarstvu zasluži tudi pri nas večje pozornosti. Le nekaj navedem v dokaz svoje trditve. S prenašanjem obnožnega, t.j. cvetnega prahu iz cvetja v cvet, oploja čebela nevedoma rastline, da postanejo rodovitnejše, da dobimo več sadja in semena. Čebele izkoriščajo ogromne zaklade sladkega nektarja, ki bi bil brez njihovega truda za človeka popolnoma izgubljen.“

Tako je 1907. leta napisal Fran Lakmayer v uvodu svoje knjige Umni čebelar, ki jo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu. Med tem se je tudi na področju kmetijstva in čebelarstva marsikaj spremenilo, osnovna ugotovitev o pomembnem vplivu čebel na višino pridelka, kvaliteto sadja in drugih plodov in semen pa zagotovo ostaja, celo več, zaradi posledic vse večje uporabe sredstev za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev se pomen čebel pri opraševanju kmetijskih rastlin celo povečuje.

Zato je prav, da se s pomenom in vlogi čebel seznanimo čim širši krog, predvsem pa vsi, ki kakor koli uporabljajo razne pripravke za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev, ker usodno vplivajo tudi na življenje čebel.

Cvetni prah, imenujejo ga tudi pelod, je edini vir potrebnih beljakovin, rudninskih snovi in vitaminov za hrano čebel. Tako je nabiranje peloda nenadomestljivo. Ko ga nabirajo, obiskujejo cvete iste vrste rastlin in tako posredujejo opraševanje oz. oplojevanje ženskih spolnih celic v cvetnih plodnicah z moškimi spolnimi celicami, ki so v posameznem zrnčcu cvetnega prahu. Čebele kopičijo pelod v košičah zadnjih nog. V eni grudici je lahko nekaj tisoč pa tudi več milijonov pelodnih zrnčec. Nabirajo ga ob primerni temperaturi, dnevno izleti čebela od 13 do 15 krat, za en tovor pa mora obiskati različno število cvetov, od 30 pa tudi do 150.

Rastline glede na način oplojevanja delimo na vetrocvetke in žužkovcvetke. Prav zadnje lahko uspešno semenijo le kadar razne živali - večinoma so to žuželke - prenesejo cvetni prah s cveta na cvet, z ene rastline na drugo. Ugotovljeno je, da štiri petine vseh oprašitev opravijo čebele, ki so pomembne predvsem spomladi, ko je drugih žuželk še malo in kadar gre za oprašitev rastlin v velikih nasadih in njivah. Zvoljo vse večje uporabe insekticidov je v naravi vse manj divjih in tudi koristnih žuželk, ki so sicer hkrati s čebelami omogočale oz. posredovale oplojitve. Pa še nekaj se dogaja: zaradi novih čebeljih bolezni, predvsem varoze, čebele brez zdravljenja ne morejo preživeti, ni več „divjih“ čebeljih rojev, ki so živeli v duplih dreves ali v

manjših votlinah. Torej je opraševanje sadnega drevja in drugih žužkovcvetnih kmetijskih rastlin vse bolj odvisno od čebel, s katerimi upravljajo ljudje, to je čebelarji. Marsikje, kjer ni več čebel, so po daljšem ali krajšem času ugotovili, da ni sadja, ker ni čebel ali pa so čebelnjaki od sadovnjakov in nasadov žužkovcvetnih kmetijskih rastlin močno oddaljeni. Po oceni je na Slovenskem okoli 50.000 praznih čebeljih panjev v opuščenih čebelnjakih!

V deželah, kjer pridelujejo sadje in druge žužkovcvetne kmetijske rastline v velikih strnjeh nasadih in njivah ali pod plastenjakom, vedo, da brez zadostnega števila čebel ni pridelka in je zato najemanje in

ustrezna namestitve čebel nena-domestljiv agrotehnični ukrep, brez katerega ni ustreznega pridelka.

Prav je, da naštejemo vse vrste kmetijskih rastlin, ki jih sejemo pri nas in katerih pridelek je odvisen od žuželk in vse bolj in bolj od čebel: marelico, breskev, češnjo, višnjo, slivo, kutino, jablano, hruško, ribez, malino, oljno repico z vsemi križnicami, lucerno, črno deteljo, fižol, grah, čebulo, solato, radič, ajdo, repo, kumaro, bučo, sončnico, grahor, lan, esperzato, mak, facelijo, bob, grašico in veliko večino okrasnih cvetnic. Ugotavljajo, da obisk čebel na cvetočih vetrocvetkah tudi povečuje tako količino kot kakovost pridelka, naj naštejemo samo nekatere najbolj znane: lesko, oreh, vinsko trto in koruzo. Na celotno svetlo so našli okoli sto pomembnih kmetijskih rastlin, katerih pridelek je odvisen od prisotnosti čebel. Nekaj svetovno najpomembnejših kulturnih žužkovcvet, poleg naštetih naših, so še vsi agrumi, bombaž, tobak, mandlji, soja, melone, dinje, lubenice itd.

Prof. Rihar je izračunal, da je bila v letu 1963 v Sloveniji opraševalna vrednost čebel 17-krat večja od vrednosti pridelanega medu in voska.

Inž. DUŠAN KRESAL
(Nadaljevanje prihodnjič)

V Pleterjah genska banka sadnih rastlin

Stare sorte bi izginile

Na ozemlju današnje Slovenije so v prejšnjem stoletju naša predniki pridelovali kar malokdo ve - nekaj tisoč sort jabolk in več sto sort hrušk. S posegom sadjarske stroke, ki teži k selekciji in pridelovalni učinkovitosti, se je sortiment naglo ožil in se v sodobnem plantažnem pridelovanju skrčil le na nekaj najboljših sort, po katerih povprašuje domači in tuji trg.

Vse naše veliko genetsko bogastvo bi sčasoma propadlo, če ne bi leta 1991 ustanovili genske banke sadnih rastlin v kartuziji Pleterje, ki jo v sodelovanju s kartuzijo vodi in koordinira Biotehniška fakulteta iz Ljubljane, denarno pa podpira kmetijsko ministrstvo. Doslej je bilo v Pleterjah posajenih že 119 sort jabolk, 43 sort hrušk in 10 sort orehov, zbiranje genetskega materiala pa se bo nadaljevalo tudi v naslednjih letih. Pleterska genska banka je od lani vključena v mednarodni program opazovanja in spremljanja sort.

V nastajajoči pleterski zakladnici dragocenih genov so shranjene nekoč uveljavljene sorte jabolk, kot dolenjska voščenska, krivopecelj, boskopski kosmač, kanadka, zelenec in mnoge druge, ki bi s propadanjem kmečkega sadjarstva pri nas za zmeraj izginile, zdaj pa so ohranjene kot matična drevesa za razmnoževanje, kot vir genov za zlahtnjenje novih sort in za izmenjavo genetskega materiala s podobnimi ustanovami v tujini. (Sad) - n

KLETARSKI TEČAJ - 24 vinogradnikov Društva vinogradnikov Sevnica-Boštanj bo v petek z izpolnjevanjem testov preverilo, koliko znanja so pridobili med 42-urnim tečajem o kletarstvu. Vinogradnikom so predavali ugledni strokovnjaki: dr. Julij Nemanič, dr. Mojmir Wondra, mag. Tatjana Košmelj, inž. Katarina Merlin, inž. Jože Maljevič, Mitja Sartori, o urejenosti kleti in vinske posode ter o ocenjevanju vin pa je pretekli petek zanimivo spregovoril inž. Darko Marjetič (na posnetku), ki je ob degustaciji vin povedal vinogradnikom kopico koristnih napotkov. (Foto: P. Perc)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Mraz in nega vin

Temperatura vina ima pomembno vlogo pri njegovem razvoju, oziroma zorenju. Pri višji skladiščni temperaturi (15 do 20° C) tečejo procesi zorenja ali spreminjanja vina hitreje. Že skoraj mesec dni je večina vin v kmečkih zidanicah ohlajenih pod 10° C, nekatera celo pod 0° C. Kako se to odraža na kakovosti vina?

Znana je primerjava med živimi bitji in vinom. Tudi vino ima svoje rojstvo, mladost, zrelo obdobje in počasno umiranje. Življenje vina je lahko krajše ali daljše, čeprav smo storili vse, da bi živelo v ustreznih razmerah, odvisno od letnika, sorte. Tudi nizke temperature so potrebne, da se vino samo očisti, da postane stanovitno, bistro, da se v steklenicah več ne zmoti. Pri nizkih temperaturah se izloči vinski kamen, ki ga opazimo v obliki lepih kristalov. Ugotovili so, da se izloči ves odvečni vinski kamen, če je vino okrog 8 dni na temperaturi - 4° C. Velike kleti si pomagajo s tem, da vino podhladijo in ga na ta način stabilizirajo, da ostane v steklenicah več let bistro. To je naravna pot stabilizacije vina in je za kakovost najboljša.

Obstaja pa tudi enostavnejša pot, da se prepreči izločevanje vinskega kamna: dodatek metavinske kisline. Toda z metavinsko kislino preprečimo kristalizacijo v vinu samo za nekaj mesecev. Dodajanje metavinske kisline sodi med kemične posege v vinu, ki pa jih moramo zmanjševati, kjer je le mogoče, da ohranimo vino čim bolj naravno. Toplotno slabo izolirane zidance nam poleti ogrožajo kakovost vina, pozimi pa lahko to njihovo hibo vsaj delno izkorigiramo vinu v dobro. Kleti, ki so jih nekoč gradili, samostani, so imele naravno ventilacijo, da se je temperatura vina v sodih lahko znižala čim nižje in se je vino

po naravni poti stabiliziralo, delno pa tudi razkislalo. Temperatura vina nekaj nad 0° C, če traja mesec dni, skoraj v celoti uredi v vinu ravnotežje med vinsko kislino in minerali (K, Ca), ki so tudi vzrok nestabilnosti.

Toda nizka temperatura prinaša tudi nevarnosti, ki lahko naše načrte glede stabilizacije vina prekrizajo. Ohlajevanje vina se odraža tudi v krčenju volumna tekočine, zato v sodih nastane na vrhu zračna blazina. Plini se v tekočinah hitreje raztapljajo pri nižjih temperaturah, zato vino v nedotočenem sodu dobiva vsak dan več kisika. Kisik pa pomeni oksidacijo vina; najprej pride do izgube nežne arome, nato pa do spremembe okusa in celo barve. Tudi v dotočenih lesenih sodih, ki jih po potrebi dolijemo vsakih 14 dni, se v vinu večja količina kisika, ki prihaja ob krčenju vina v sodu skozi lesne luknjice (pore) pospešeno. Da bi lahko z gotovostjo vedeli, če kisik ogroža vino, svetujemo, da pred zmrzovanjem določite količino prostega SO₂ v vinu. Analizo ponovite nekaj tednov po ohlaiditvi, in če je količina zvepla padla, je to znak, da moramo vino dožveplati.

Večina vin je že lepo čistih, celo kristalno ali sijoče čistih. So pa tudi vina, ki se niso samodejno očistila in jim bo treba pomagati. Pri temperaturi vina pod 8° C pa čiščenje s čistili slabo poteka. Zato svetujemo počakati, da se narava in vino ogrejeta. Najstarejše čistilo, znano še iz rimskih časov, je jajčni beljak. Čiščenje z njim je zelo enostavno in zanesljivo, da ni potreben niti predpokus čiščenja v malem. Jajčni beljak omili okus trdnih, grenkastih in kosmatih rdečih vin, da postanejo prijetno pitna in dobe žametast okus.

(Nadaljevanje prihodnjič)
Dr. JULIJ NEMANIČ

NOVO O ZAKUPU KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

LJUBLJANA - Začel je veljati novi zakon o kmetijskih zemljiščih, ki na novo ureja tudi zakup kmetijskih zemljišč. Med najpomembnejšimi novostmi je določena najkrajša možna zakupna doba, ki znaša za trajne nasade, to je sadovnjake, vinograde in hmeljišča, 25 let, za hitrorastoče listavce 15 in za

vsa druga kmetijska zemljišča 10 let. Izjemoma je lahko zakupna doba tudi krajša, če gre za vloženo denacionalizacijsko zahtevo ipd. Zakon tudi določa, da mora zakupna pogodba poleg zemljiških podatkov vsebovati tudi višino zakupnine, dobo in namen zakupa ter določbo o tem, ali se zakupna pravica podeduje ali ne. Če zakupnika ni določena v znesku, je nična, pa četudi je sklenjena v pisni obliki, kar je tudi ena od zahtev zakona.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Mesna sekanica za večkrat

Prehranjevanje se vse bolj usmerja v čim manjšo porabo časa v gospodinjstvu. V trgovinah je v ta namen na voljo hrana, ki je že mehansko obdelana, to je razrezana na primerne kose, začinjena in vakuumsko pakirana. Posebnost tako pripravljene hrane je, da ni zamrznjena, ampak le ohlajena in pakirana s pomočjo posebne tehnike.

Vakuumsko pakiranje se vse bolj uveljavlja tudi v domačem gospodinjstvu. Čeprav so nove metode enostavne in zelo dobro ohranjajo hranilno vrednost živilu, še vedno prevladuje zamrzovanje živil. V zimskem času se največ predela in zamrzne mesa. Gospodinja si lahko prihrani čas, če pripravi mesno osnovo za več jedi hkrati. Primer je testo iz mesne sekanice, ki ga pripravimo iz dveh kilogramov mešanega mesa. Ta količina zadostuje za petčlansko družino in iz nje lahko napravimo štiri različne jedi, kot so sesekljana pečenka s paradižnikovo omako, polnjeni

zeljni listi ali čebula, zrezki v smetanovi omaki in cmoki v porovi omaki.

Osnovna sestava za testo iz mesne sekanice je: 1 kg mešanega sesekljanega mesa, 1 kg pljučne pečenke, 4 namočene žemlje, 6 jajc, 3 čebule, sol, poper, žlica sladke paprike, 3 žličke gorčice, 3 žlice paradižnikove mezge in zeliščne začimbe po okusu. Iz danih sestavin napravimo mesno testo in ga razdelimo na štiri porcije.

Za pripravo SESEKLJANIH ZREZKOV V SMETANOVI OMAKI potrebujemo 500 g mesne sekanice, 2 žlici olja, 1/4 l kisle smetane, 2 žlici limoninega soka in sol. Iz mesnega testa oblikujemo štiri ploske zrezke in jih 10 minut pečemo na vročem olju. Iz smetane, limone in soli pripravimo omako. V posodo za zamrzovanje živil položimo ohlajene zrezke, prelijemo s smetanovo omako, dobro pokrijemo s pokrovom in zamrzujemo. Rok trajanja jedi je 2 meseca.

BČNI ZBOR SEVNIŠKIH ČEBELARJEV

SEVNICA - V nedeljo, 19. januarja, ob 8. uri bo v učilnici MD Sevnica letni občni zbor čebelarstva Sevnica, na katerem bodo pregledali delo društva v preteklem letu, sprejeli bi delovni in finančni načrt društva v letu 1997, nova pravila delovanja društva ter podelili likovnanja. Ob 10.30 bo poučno predavanje inž. Dušana Kresala o njegovih ugotovitvah o čebelarstvu kot sistemu in medenju rastlin.

PREDAVANJE O PREHRANI KRAV

TREBNJE - Tukajšnja kmetijska etovalna služba vabi rejce krav na strokovno predavanje o prehrani krav in njenem vplivu na vsebnost mleka, ki bo v četrtek, 24. januarja, ob 10. uri v prostorih K-a v Trebnjem (stara osnovna šola - 2. nadstropje). Predaval bo prof. dr. Andrej Orešnik z Biotehniške fakultete v Ljubljani.

NOVOMESKE TRZNICE

Minuli ponedeljek so branjeveke ponujale: radič po 500 tolarjev, korenje, kolerabo in krompir po 150 do 200 tolarjev, sol po 400, ohrovt, rdeče zelje in črna pesa po 200, čebulo po 150, sen po 600, kislito zelje in kislo zelje po 200, po 200 tolarjev pa je bila tudi merica motovilca. Kilo hrušk je stal 120 tolarjev, krompir po 80, cela gajbica pa 900. Plošček smetane je bil po 600, kilogram sirčka po 400, jajca po 30, kvasice po 700, kozarec ocirkov po 450 do 500, ajdova moka po 100, žganje po 700, borovničevce po 1000, mesene klobase po 1500, krompir po 1800 in tlačenka po 350 tolarjev. Orehi so bili po 800 do 1000, lešniki po 800, krhlji po 300 vteik, med po 600 do 700 kozarčic in 1,5 l jabolčnega kisa po 200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli na prodaj 75 prašičev, 3 arih do 3 mesece, 45, starih 3 do 6 mesecev, in 30 starejših. Prvih prodali 50 po 300 do 330 tolarjev, kilogram žive teže, drugih 30 po 260 do 290, tretjih pa 15 po 200 do 240 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Jezersko-solčavski temelj

Med tremi domačimi pasmami ovc, to je bovško mlečno pasmo, istrsko pramenko in jezersko-solčavsko pasmo, je slednja najpomembnejša, zato postaja temelj vnovič napredujoče rejce ovc Slovenije. Jezersko-solčavska ovca je primerna za prirejo mesne volne. Žal se zaradi volne pri nas še dolgo več ne izplača rediti ovc, saj samo striženje stane skorajda več, kot je ta volna vredna, če jo sploh še hoče kdo odkupiti. Umetne tkanine so pač dragocene na vsej črti in tu ni pomoči. Postaja pa zato meso najpomembnejše in mesne pasme bolj iskane.

Jezersko-solčavska ovca je rezultat stoletnega rejskega dela. Nastala je s križanjem stare domače ovce z bergamaško in padojsko pasmo ter načrtno selekcijo, ki je pripeljala do sedanje tipa živali, sposobne za rejo v hribovskih in gorskih predelih. Jeeno posebno odliko, to je 1,5 do 1,8 jagnjet na leto od ene samice, so skušali naši strokovnjaki reči nekaj leti še izboljšati s križanjem z romanovsko pasmo, vendar pri tem, kot trdijo nekateri naši rejci, ni bilo prave sreče. Križanci so resda imeli večjo rodovitnost, torej več dvojčkov, vendar so bili ti včasih celo tako slabotni, da sprva sami niso mogli niti sesati.

Z izboljšavami jezersko-solčavske pasme, kot kaže, res ni prave rešitve. Spomnimo se samo na merinizacijo v začetku šestdesetih let, ko je tedanja ljudska oblast v želji po napredku na vseh področjih skušala napol prisilno izvesti izboljšavo jugoslovanskih pasem ovc s pasmami merino, da bi prišli do več in boljše volne tekstilno industriji. Načrt je le delno uspel, v celoti pa je propadel v Sloveniji, ki zaradi preobilice padavin za rejo ovc merino pasem sploh ni primerna.

Znano je namreč, da ovce merino, ki so temelj nekdanjega točnega ovčereja v suhih (aridnih) predelih sveta, kakršna je na primer Avstralija, ne prenesejo več kot 700 mm padavin na leto zaradi svojega gostega in zaprtega runa. Pri nas je dežja mnogo več, in tako je reja jezersko-solčavske ovce raje ostala pri stari, kar se je izkazalo za pravilno. Prav domača pasma nam zdaj omogoča vse možnosti, da bi sčasoma podeseterili rejo in razvili kmetijsko panogo, ki ima v Sloveniji še velike neizkoriščene možnosti.

Inž. M. L.

“IKONE - SVETE PODOBE NA LESU”

NOVO MESTO - To je naslov razstave ikonopisca Mihajla Jozafata Hardija, grkokatoliškega župnika iz Metlike, ki jo Knjižnica frančiškanskega samostana Novo mesto pripravlja za soboto, 18. januarja, ob 18. uri. Gost razstave bo Gorazd Kocjančič, ki bo razstavio tudi odprl, pri vzhodni liturgiji - maši pa bo prepeval moški zbor sv. Cirila in Metoda iz Zagreba.

JOŽE SLAK RAZSTAVLJA V EQURNI

LJUBLJANA - V ljubljanski galeriji Equrna razstavlja dolenski akademski slikar Jože Slak. Razstava njegovih slik je zanimiva, saj gre za slike, katerih ključni likovni element je “luknja” kot zarez, praznina, notranji prostor in podobno, in zato, ker je v njegovih delih zaslediti tako zahodnoevropsko tradicijo kot Daljni vzhod. Lev Menaše je Slaka označil za slikarja, “ki je svoje slikarstvo razvil do stopnje, na kateri se suvereno poigrava z vsemi registri likovne umetnosti”.

- Jezik je mati, ne služkinja misli. (Kraus)
- Umetnost je verodostojna laž. (Petan)

Rekorden obisk v Muzeju Kočevje

Obiskovalcev Muzeja Kočevje je iz leta v leto več - Lani so jih našteali preko 10.000

KOČEVJE - V zadnjih desetih letih je število obiskovalcev Muzeja Kočevje naglo naraščalo. Od leta 1986, ko je muzej obiskalo manj kot 700 ljudi, se je njihovo število lani povzpelo na preko 10.000. Z obsežnim in zanimivim izborom razstav pa velikega števila svojih obiskovalcev tudi letos ne nameravajo razočarati.

Rekordnemu lanskemu obisku je v dobršni meri botrovala po vsej Sloveniji izredno odmevna razstava “Peter Kozler in prvi zemljevid slovenskega ozemlja”, vendar so tudi ostale štiri razstave, ki so

V LUNI NEW YORK 1996

NOVO MESTO - V četrtek, 16. januarja, bo v galeriji Luna otvoritev prve letošnje razstave. Gre za razstavo popotnih fotografij z naslovom New York 1996 novomeških avtorjev Matjaža Mehleta, Fikreta Džeparja in Marka Zajca. Nastale so lanskega septembra v “velikem jabolku”, kjer so na povabilo Krke, tovarne zdravil, predstavili razglednice Novega mesta avtorja Matjaža Mehleta. Fotografije bodo na ogled predvidoma en mesec.

“DENAR Z NEBA”

KRŠKO - Kulturni dom Krško vabi v soboto, 18. januarja, ob 19.30 na novo predstavbo za modri - večerni abonma in izven. Igralci KD Španski borci iz Ljubljane bodo zaigrali komedijo (slovenska praižvedba) Raya Cooneyja (Marjan Bevk) denar z neba. Vstopnice izven abonmaja stanejo tisoč 1200 tolarjev.

“Mularija” s Shakespearom

V okviru ZKO Novo mesto letos prvič deluje Gledališka delavnica “Mularija” - Režiser Sašo Đukič

NOVO MESTO - Veselje do igranja so zadnjih pet let mladi dolenski osnovnošolci lahko uredili v gledališki igralnici “Poprčki”, ki jo vodi Staša Vovk. Lani so navdušili s predstavo Cesarjeva nova oblačila, za sezono 1996/97 pa že pripravljajo novo igro. Toda ker gre v tej skupini predvsem za otroke, obstaja od letos možnost, da se tudi starejši osnovnošolci preizkusijo v gledališki igri. V okviru ZKO Novo mesto tako poleg igralnice deluje še Gledališka delavnica “Mularija”, ki za letošnjo sezono že pripravlja predstavbo Williama Shakespeara Sen kresne noči, ki jo je za mladino priredil Charles Vildrac.

Vodja 12-članske igralske skupine mladih osnovnošolcev - v glavnem 7. in 8. razred - ki prihajajo iz OŠ Center, OŠ Šmihel, ena igralca je iz Srednje kmetijske šole Grm, je slavist Sašo Đukič iz Straže, ki je to nalogo prevzel iz čistega veselja. Tovrstno delo mu sicer ni tuje. Poleg tega, da ga večina pozna kot pisca, igralca ter režiserja domačega filma Spomini mame Manke in glasbenika, pa že pet let vodi tudi otroške gledališke skupine po raznih osnovnih šolah. “Mularijo” tako predstavljajo mladi iz osnovnošolskih dramskih krožkov ter iz gledališke igralnice “Poprčki”. Že od lanskega de-

cembra pridno pripravljajo Shakespearovo predstavbo in sedaj imajo enkrat tedensko bralne vaje v prostorih KC Janeza Trdine. “Sledilo bo učenje teksta z gibanjem, kar pomeni, da se bomo čez kakšen mesec z vajami preselili na oder v Dom kulture. Igro bomo skušali pripraviti do aprila, vsekakor pa pred koncem šolskega leta, saj jo bomo predstavili novomeškim osnovnim šolam, z njo pa bi radi gostovali tudi kje drugje, če bo seveda mogoče,” je povedal mladi režiser.

Za sceno in kostume mladim ni treba skrbeti, saj bo to delo oblikovalke in scenografke Tatjane Grabrijan iz ZKO Novo mesto, specializirane predvsem za lutke.

Mladi igralci, med katerimi nekateri v otroških predstavah nastopajo že tudi osem let, večina pa tri ali štiri leta, so povedali, da z veseljem na ta način preživljajo prosti čas in da jim to veliko pomeni. Zato je prav in pohvalno, da imajo možnost igranja še naprej, odgovorni v novomeški občini pa jim morajo seveda zagotoviti ustrezno, tudi materialno, podporo. Morda ravno ti mladi predstavlajo ponovno rojstvo novomeškega amaterskega gledališča, ki v dolenski metropoli žal ne deluje že dobrih 15 let.

L. MURN

MLADI IGRALCI IZBRALI IME “MULARIJA” - Na bralne vaje tokrat niso prišli vsi nastopajoči: Alja, Urška, Tanja, Brina, Blaž, Matevž, Marjan, Zoran, Ana, Valerija, Vivijana, Ada in prisotni so dejali, da za kazen pač ne bodo v časopisu. Zada na desni je še Sašo Đukič. (Foto: L. M.)

Ljubiteljsko kulturo čakajo spremembe

Do konca leta bo verjetno organiziran Sklad za ljubiteljsko kulturo RS, do takrat pa bo tudi ZKO Novo mesto še naprej kar najbolje skrbela za delovanje svojih društev

NOVO MESTO - “Število kulturnih društev, vključenih v ZKO Novo mesto se je v zadnjih dveh letih povečalo. To je v času, ko jim naša zveza ne zagotavlja več finančnih sredstev, nedvomno razveseljivo, saj nam pove, da ljudje čutijo vse večjo potrebo po osebnem kulturnem izražanju, ustvarjanju in poustvarjanju in da imajo društva in samostojne skupine našo zvezo za svojo organizacijo, v okviru katere najdejo potrebno pomoč in oporo za svoje delo in razvijanje dejavnosti,” je povedala tajnica Zveze Staša Vovk. V okviru ZKO Novo mesto sedaj deluje 27 kulturnih društev in samostojnih skupin iz novomeške in šentjernejske občine, razvito pa je tudi sodelovanje z Občino Škocjan.

Ministrstvo za kulturo RS je lani uveljavilo zakon o ustanovitvi Sklada za ljubiteljsko kulturo RS, ki naj bi letos začel, začasno pa je prevzelo tudi financiranje celotne mreže strokovnih služb. Po ustanovitvi sklada se bodo občinske ZKO in ZKOS vrnile k svojemu izvirnemu poslanstvu in verjetno ne bodo več potrebovale poklicnih strokovnih delavcev, ampak le izvoljena vodstva volonterjev. Zaradi programskih interesov bodo prostovoljno organizirana kulturna društva in njihove zveze želeli dobro sodelovati z novoustanovljenim skladom, vpliv nanj pa si bodo skušali zagotoviti z ustrezno zastopanostjo v upravnem odboru sklada in v svetih njegovih območnih izpostav. Območna enota sklada bo imela sedež v Novem mestu.

Staša Vovk je povedala, da bo do takrat ZKO Novo mesto društvo pomagala po svojih močeh: strokovno, organizacijsko, svetovalno, in če bo mogoče, tudi finančno. Na decembrskem posvetu z vsemi kulturnimi društvi so sklenili, da morajo v prvi polovici letošnjega leta vsa društva uskladiti statute z zakonom o društvih (občni zbori), v drugi polovici pa bodo pripravili nov statut in pogodbo o vključitvi v ZKO Novo mesto. Konferenca bo volilna, saj poteče 4-letno mandatno obdobje.

je. Morda bo prišlo do spremembe imena zveze, še posebej če bodo v njej delovala tudi društva

• Poleg tega, da načrtujejo še naprej razne izobraževalne programe, od seminarjev, delavnic in posvetov - najpomembnejše je usposabljanje zborovodij, ker je največ pevskih zborov - pa je že jasen tudi program Novomeških poletnih večerov, ki jih bo letos pet in bodo spet kvalitetni ter pestri. Sedaj se bodo trudili s pridobivanjem sponzorskih sredstev, čeprav so program že prijavili na Ministrstvu za kulturo RS in Mestni občini Novo mesto. Prav kmalu, februarja, pa bodo skušali uresničiti še en lanski poletni večer - kabaret Arabella, ki je odpadel zaradi bolezni v ansamblu.

iz škocjanske občine. Kot vedno so tudi na decembrskem posvetu kulturna društva predstavila svoje delo in razkrila načrte. Ta teden bo potekel rok prijav za razpis za odličja in priznanja zveze, ki jih bodo najzaslužnejšim podelili februarja.

Letošnje leto bo tekmovalno. Marca se bo na mednarodnem tekmovanju v Italiji v 1. kategoriji pomeril Pihalni orkester Krka zdravilišča iz Straže, aprila pa bo novomeški mešani pevski zbor

Pomlad sodeloval na tradicionalnem državnem tekmovanju pevskih zborov v Mariboru Naša pesem. “Gre torej za dve društvi, ki po kvaliteti izstopata, takšni pa so tudi nekateri posamezniki, na primer plesalci, ki so izšli iz Terpsihore, sedaj pa nastopajo v najboljših ljubljanskih ansamblih,” je zadovoljna Vovkova, ki ji od oktobra lani pri delu pomaga Klavdija Kotar.

V času bližajočih se zimskih počitnic bo ZKO Novo mesto poskrbela, da bodo mladi lahko koristno in prijetno preživljali prosti čas. Delovala bo plesna, grafična delavnica, batik (okraševanje tkanin ali usnja z voskom), gledališka igralnica, ki bo name-

Staša Vovk

njena predvsem mlajšim od 3. do 5. razreda, in gledališka delavnica za srednješolce, ki jo bodo pripravili skupaj s sodelovanjem SKUC-a iz Ljubljane.

L. MURN

“SEDEM NA MAH”

NOVO MESTO - V ponedeljek, 20. januarja, bo ob 16.30 v Domu kulture gostovalo Lutkovno gledališče Ljubljana z igrco Matjaža Lobode Sedem na mah. Predstava je namenjena gledalcem od 5. leta dalje. Vstopnice za igrco, ki je nastala po Grimmovi pravljici Pogumni krojaček, so v prodaji v tajništvu KC Janeza Trdine.

KONCERT PIHALNEGA KVINTETA SLOWIND

ČRNOMELJ - Glasbena mladina Bele krajine pri Glasbeni šoli Črnomelj, Občina Črnomelj in Ministrstvo za kulturo vabijo v sredo, 22. januarja, ob 19. uri v Kulturni dom Črnomelj na koncert pihalnega kvinteta Slowind. Ligetija, Mozarta in Globokarja bodo igrali Aleš Kacjan, Matej Šarc, Jurij Jenko, Metod Tomac in Paolo Calligaris. Naslednji koncert bo 3. februarja v Glasbeni šoli Črnomelj.

Jubilantka izdala zbornik

“Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto 1946-1996”

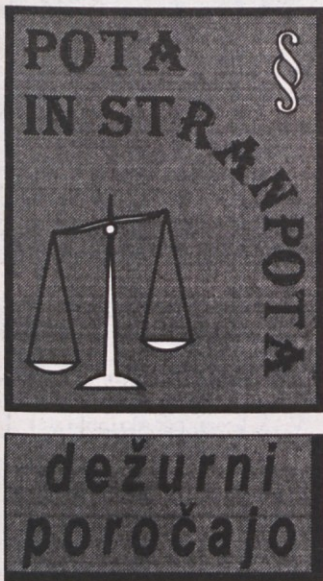
NOVO MESTO - Večina ustanov ob svojem velikem jubileju poskrbi za izdajo zbornika in v njem prikaže potek delovanja v določenem obdobju. Tudi novomeška knjižnica je lani decembra ob 50. rojstnem dnevu izdala zbornik z naslovom “Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto 1946-1996”.

200 strani obsegajoči zbornik se prične z uvodnim nagovorom župana Mestne občine Novo mesto Francijem Koncilijo - občina je tudi omogočila izdajo - nadaljuje pa z govorom v.d. ravnateljice knjižnice Andreje Pleničar, ki ga je imela oktobra lani ob polaganju temeljnega kamna za izgradnjo prizidka in adaptacijo obstoječih prostorov, ko se je vendarle začela reševati prostorska utesenost knjižnice. Pomemben prispevek predstavlja ponatis teksta prvega upravnika knjižnice Boga Komelja, ki ga je imel leta 1965 na posvetovanju Društva bibliotekarjev Slovenije v Novem mestu. Na ta način so pokazali zavedanje tradicije javnega knjižničarstva pri nas in tudi zahvalo Komelju.

Nadaljne tekste, ki so bolj poljudni, so v glavnem prispevali predstojniki oddelkov novomeške

knjižnice. Tako je Slavka Kristan predstavila delo Oddelka za mladino, Mojca Pelko Oddelka za odrasle, Andreja Vugrinec študijski oddelk, Mojca Andoljšek potujočo knjižnico. Poseben zbirko Boga Komelja je v zborniku opisal Tone Pogačnik, ki je pripravil še tekst z naslovom Posamezni dragoceni primerki neknjižnega gradiva iz obsežne Posebne zbirke Boga Komelja. Nataša Petrov je pripravila kar nekaj zanimivih prispevkov o pionirjih knjižničarstva: pogovor z Ružo Fuis, Nelly Kostinal, Nado Serajnik. Svoje spomine na še enega tistih, ki so postavili temelje knjižničarstva na Dolenskem, je opisal tudi Janez Kolenc, ki tako predstavlja Milana Dodiča. O problemih delovanja knjižnične mreže, o delu mreže v krajevnih knjižnicah v Škocjanu in Sentjerneju in nasploh o delovanju teh dveh knjižnic (pogovor z bibliotekarko Miro Grahek) in o sodelovanju med novomeško in karlovško knjižnico je pisala Jadranka Matič-Zupančič. Zbornik, ki ga bogatijo številne fotografije, zaključujejo statistični podatki o Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto za leto 1995, ki sta jih pripravili Andreja Pleničar in Alenka Kraus.

L. M.

OB RADIO - 23-letni J. D. s Senovega je v noči na četrtek, 9. januarja, parkiral svojo zastavo 101 na Senovem. To je izkoristil neznanec, vlomil v vozilo in odnesel avtoradio znamke Pioneer in dodatno zavorno luč. Lastnika je oškodoval za 60 tisočakov.

POSUŠAL BO GLASBO - Neznanelec v Brežicah pa se je po avtoradio napotil kar v trgovino Music box v Brežicah. Vanjo je vlomil pretekli vikend in trgovino oškodoval za 74 tisočakov.

TOVORNJAK PRIVABIL TATIČA - V noči na 12. januar je neznanec s tovornjaka, ki je bil odklenjen in parkiran pri zgradbi Mlekarske KZ Trebnje, demontiral in ukradel avtoradio Philips, števec za spremljanje porabe goriva in plastično novoletno smrečico, ki je bila pritrjena z vakuumskim nastavkom. Neznanelec je lastnika S. P. iz Trebnja oškodoval za 90 tisočakov.

ILEGALCI NA POHODU - V torek, 7. januarja, ob 16.45 so iz Hrvaške preko mostu v Slovenski vasi na ilegalen način vstopili Hrvat in trije državljani Makedonije. V Bregansko soto jih je pripeljal prijatelj iz Zagreba, od tam so šli peš, prijatelj pa se je z avtom zapeljal čez mejni prehod, kjer je nameraval počakati svoje potnike. Policisti so ilegalce izsledili v Jesenicah na Dolenjskem.

NA DELO V LJUBLJANO - Prejšnji torek so policisti na magistralski cesti Čatež - Grmovlje kontrolirali tri državljane Bolgarije. Ti so povedali, da jih je prijatelj z vozilom pripeljal do mejnega prehoda Bregana, od koder so se peš napotili do betonskega mostu, prestopili državno mejo in nadaljevali pot proti Ljubljani, kjer bi si poiskali službo. Ilegalce so vrnili na Hrvaško.

Več skrbi Romom, prometu in meji

S prvega sestanka vodstva UNZ Novo mesto in županov občin - Slednji delo policije in sodelovanje z lokalno skupnostjo ocenili kot dobro, čeprav oboji dostikrat nemočni

ŠENTJERNEJ - "Namera, da ohranimo nivo varnosti naših občanov, nam je v lanskem letu uspela. Žal tega ne moremo trditi za prometno varnost, saj se je število smrtnih žrtev povečalo kar za 60 odstotkov, največ na račun magistralke M1," je dejal načelnik UNZ Novo mesto Franci Povše na sestanku vodstva uprave z župani oziroma predstavniki občin Semič, Metlika, Črnomelj, Škocjan, Novo mesto in Šentjernej.

Stanje na področju kriminalitete se od časov po osamosvojitvi, ko je zelo narasla, umirja, letno število 1.300 kaznivih dejanj pa je po besedah Francija Povšeta v mejah normale. Pri tem velja omeniti kar 80-odstotno raziskavnost kaznivih dejanj, ki UNZ Novo mesto uvršča v sam državni vrh, medtem ko se stanje na nivoju pravosodja spremeni. Prav zaradi tega bi bilo pri nas marsikaj drugače, če bi bili kršitelji pravočasno in učinkovito kaznovani. Na to policisti ne morejo vplivati, pri svojem delu pa jih omejujejo tudi zakonske določbe. Prav zaradi teh omejitev so policisti deležni marsikateri kritike, češ da so neučinkoviti.

Manj obetajoče je dejstvo, da naraščajo kazniva dejanja z elementi nasilja. Tako je bilo lani na primer kar 8 umorov in 12 ropov, vsi pa so raziskani. Narašča tudi mladoletniška kriminaliteta, zadnjih sedem let pa se starostna sestava storilcev znižuje. Na UNZ

Novo mesto pripravljajo aktivnosti, s katerimi bi takšna dejanja zavezili, seveda pa bo pri tem potrebno k sodelovanju pritegniti tudi druge institucije. Če je bilo lani odkritih 19 kaznivih dejanj v zvezi z mamili, leto prej le 5, je v upadu kriminaliteta povezana z orožjem, našega dela Slovenije pa ni dosegla organizirana tatvina avtomobilov. Ukradenih je bilo sicer 22 vozil, a je bilo kar 20 odkritih, storilci pa so na ta teren posegli tudi iz Krškega. Lani je bilo za 15 odstotkov več kršitev javnega reda in miru, pri kršiteljih pa je pogostejše prisoten alkohol. Kršitve se iz javnih mest selijo v hiše.

Kljub upadu prometnih nesreč za 1 odstotek je bila smrtna bilanca kar za 12 oseb večja kot leta 1995, ko je na cestah umrlo 20 udeležencev v prometu. Vendar se je skoraj za tretjino zmanjšalo število hudih in lažje poškodovanih. Policisti bodo še naprej po-

zorni predvsem na kršitve, ki vplivajo na varnost udeležencev v prometu, poskušajo pa tudi zmanjšati ustavljanja "na pamet".

• Predstavniki občin so poudarili predvsem željo po čim večjem delovanju policistov na področju prometne varnosti, varstvu okolja, na meji in pri romski problematiki. Prav zaradi Romov, ki so že velikokrat poskrbeli za huda kazniva dejanja, je bilo izražena želja po skupnem nastopu do države, saj je romska problematika državni problem, čeprav so Romi le v 13 občinah. "In gotovo bi se težave z njimi prej rešile, če bi bili Romi tudi v Ljubljani," je menil eden od razpravljalcev.

Tako je njihov cilj, da bi kaznovali 70 odstotkov ustavljenih.

T. G.

KRČAN POMAGAL ČEZ MEJO

KRŠKO - 32-letni K. S. iz Krškega je osumljen, da je med 13. in 23. decembrom ilegalno sprovel v Slovenijo iz Hrvaške dve državljanki Bolgarije, ki sta bili pred tem zavrženi na mejnih prehodih Obrežje in Dobova. Prav zato jima je hotel pomagati Krčan, ki ju je nameraval tudi prijaviti za bivanje v Sloveniji.

POŠKODOVAL PRI ŽAGANJU DRV

DRAGATUŠ - V ponedeljek, 6. januarja, se je pri žaganju drv hudo poškodoval 40-letni Branko Filip iz Zapudja, ki je pri prijatelju v Brezniku pri Dragatušu žagal drva. Nekaj minut čez 13. uro je s traktorskim cepilnikom kalal poleno na polovico, nato pa ga je hotel razklati še na četrtino, pri tem pa ga je cepilnik zagrabil za levi del bunde in jo navijal. Kljub temu da je prijatelj takoj izklopil kardan, se je Branko Filip hudo poškodoval, saj ima odprt zlom leve nadlahtnice in poškodbe reber.

ZAHVALA POLICIJI

Konec lanskega leta so mi iz avtomobila ukradli avtoradio kar precejšnje vrednosti. To se mi ni zgodilo prvič, zato sem krajo sicer prijavil na policijsko postajo, vendar brez velikega upanja, saj zaradi vremenskih in drugih vzrokov ni bilo mogoče posneti prstnih odtisov. Toliko bolj me je bilo presenečenje, češ da nekaj dni, ko mi je policija vrnila avtoradio (g. Janez Polak). Čeprav je narava dela policistov včasih neprijetna za nas, ljudje vse preradi pozabljamo, da dostikrat naredijo tudi kaj zelo zaželjenega. Zato se jim na tem mestu zahvaljujem.

TOMAŽ SKRIBINŠEK
Črnomelj

SPOŠTOVANI NAROČNIKI

V tednu, ki je za nami, ste vsi s plačano naročnino za lani in vsi, ki ste postali naši naročniki decembra in januarja, prejeli obljubljeni stenski koledar z dolenjskimi gradovi. Če se je vseeno kje "zadomilo" in koledarja niste prejeli, nam sporočite - poslali vam ga bomo po pošti.

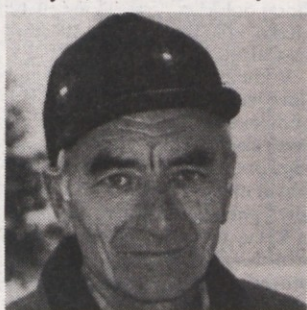
OB KONCU TEDNA POOSTRENA KONTROLA

NOVO MESTO - Na območju novomeške uprave za notranje zadeve bo v soboto, 18. januarja, med 20. in 3. uro potekala poostrena kontrola prometa s poudarkom na psihofizičnem stanju voznikov, zlasti vožnje pod vplivom alkohola, uporabe pasu, hitrosti pa tudi drugih hujših kršitev cestnoprometnih predpisov.

Je policija učinkovita?

Statistika policije, ki govori med drugim o zaseženem orožju, mamilih, raziskanih kaznivih dejanjih, številu kaznovanih kršiteljev cestnoprometnih predpisov in podobnem, razkrije tudi uspešnost policije, vendar si jo lahko vsak razlaga po svoje. Nekateri so namreč prepričani, da policija izpolnjuje svoje poslanstvo, drugi prav nasprotno. In kaj o tem menijo naključno vprašani?

VALENTIN KODRIČ, upokojenec iz Podbočja: "Policisti so sicer dovolj učinkoviti, a včasih še premalo. Stojijo bi morali biti na cesti, saj se mimo nas podi veliko voznikov, ki ogrožajo varnost v prometu. Tiste, ki se ukvarjajo z orožjem, bi morali čim bolj kaz-

novati, kar pa se mamil tiče, veliko krivdo nosijo starši tistih, ki uživajo ali prekučujejo z drogo. Mnogo kritik leti na delo policistov zaradi romske problematike, čeprav je ta širši družbeni problem. Menim, da bi morali Romom najprej dati delo. Tako bi imeli manj časa za druge posle, ne pa da jih družba kar naprej podpira."

AMALIJA MALEŠIČ, gospodinja iz Zemlja: "Mislim, da je policija učinkovita, vendar pri svojem delu naleti na druge ovire - omejujejo jih namreč zakoni. Država bi morala torej najprej poskrbeti za primerno zakonodajo, vendar bi morala določati tudi

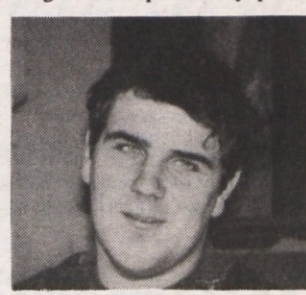

pravilne in dovolj stroge kazni. Pri zatiranju kriminalitete in drugih kršitev igra pomembno vlogo tudi sodstvo, vendar pa so tudi sodniki pri svojem delu omejeni. Tako bi bila za učinkovito vodenje države in zagotavljanje varnosti državljanov potrebna korenita sprememba. Policisti bi lahko bolj kaznovali prometne kršitve."

MARJAN PAPEŽ, diplomirani inženir kmetijstva, iz Zgornjih Vodal pri Tržišču: "Glede na to, da je Dolenjska vinorodna dežela, pri razmišljanju o uspešnosti policije najbolj izstopa njihova vloga v prometu. Dostikrat imam namreč občutek, predvsem pozimi, da policistov ni tam, kjer bi bili potrebni, na primer v snegu in dežju, medtem ko so bolj aktivni takrat, ko se Dolenjci vračamo iz vinogradov, kjer si privoščimo težko pridelani kozarček vina. Takrat nas vsak promil čez dovoljeno mero krepko udari po žepu, ne glede na to, ali ogrožamo promet. Potrebno bi bilo torej tudi nekaj tolerance."

TOMAŽ KOCMAN, uslužbenec iz Grosuplja: "Mislim, da bi morala policija več pozornosti posvečati kriminalu, predvsem orožju in mamilom. V prometu je slovenska policija že dosegla napredek in je učinkovita, vendar bi bilo prav, da bi še bolj kaznovala kršitelje, predvsem tiste, ki vozijo pod vplivom alkohola. Gotovo je pri nas tudi kar precej droge, čeprav ni veliko odkrite, vse več pa je tudi orožja. Glede na naraščajočo brezposelnost in druge socialne probleme je priča-

kovati, da bo tega pri nas še več. Prav zato bi bila lahko policija bolj učinkovita."

T. G.

O mladoletnicah še nobenega sledu

Govori se, da naj bi šli v Pariz ali na Češko - Katjina mama se boji, da je dekletki kdo ugrabil, saj je čudno, da se po mesecu dni še nista javili - Tudi mednarodna tiralica

BREŽICE, TREBNJE - V sedanjem času, ko si zaradi tempa življenja in številnih obveznosti le s težavo utrgamo trenutek časa zase, še težje pa za bližnjega, morda še najbolj trpijo mladi. Številni zaradi težav v šoli, morda nesrečne ljubezni, neuresničeni želja, družinskih preprirov in še česa preživljajo prave pretrse, ki jih le težko zaupajo komu od bližnjih. Je kateri od teh razlogov vplival na 16-letnici (opisa obeh smo objavili v prejšnji številki), da sta pred mesecem dni brez sledu odšli od doma? To lahko le uganemo.

16-letni Lidija Pajek iz Bistrice pri Trebnjem in Katarina Lukek, ki so jo klicali Katja, iz Brežic sta z odhodom domače zelo prizadeli. Katjina mama Silva ne more razumeti, zakaj se je hči odločila za tak korak. "Mislim, da sta dekletki v tujini. Gotovo bi se javili, a morda sta v tujini kje zaprti. Sami verjetno nista šli čez mejo. Morda je bil vmes kak posrednik, ki jima je obljubljal delo, pa sta morda nasedli. Gotovo je imel določene namene," je uganila gospa Silva.

Katja je dan prej dvignila študentsko, iz hranilnika vzela 300 mark in potni list. "Še prejšnji dan sva se povsem normalno pogovarjali, na postelji je igrala neko igrico. Pogovarjali sva se o rojstnem dnevu sorodnika,

Lidija Pajek

ki ga je praznoval naslednjega dne, in rekla sem ji, naj gre po šoli kar tja. Ker ni prišla, sem mislila, da je se je zaradi praznovanja svojega rojstnega dne (imela ga je 14. decembra) zadržala s prijateljicami in da bo mogoče prespala pri kateri od sošolk in bo naslednji dan od tam odšla v šolo." Žal se to ni zgodilo.

Dekle, ki je letos na lastno željo obiskovalo prvi letnik gostinjske šole v Novem mestu, se ni vrnilo domov. "Katjina sošolka je po hčerkinem izginotju povedala, da ji je Katja že prej povedala, da bo šla na Češko delat. Očitno je bila sošolka preplašena in se mi tega prej ni upala povedati, čeprav je vedela," je pripovedovala zaskrbljena Silva, ki ne more razumeti, kaj je hčerko gnalo od doma. Morda je kriva nesrečna ljubez ali težave v šoli, s katerimi se je srečala šele zadnji mesec.

Po besedah Sonje Pajek je njena hči Lidija sicer večkrat rekla, da bo šla od doma, vendar grožnji ni resno jemala, saj lahko takšno dekle v jezi marsikaj reče. Tistega dne, ko se je Lidija zadnjič odpravila od doma, je vstala tako kot ponavadi ob 4. uri in 20 minut, saj se je vozila v Novo mesto. Tudi

ona je vzela denar, potni list, vse fotografije, ki jih je imela, in očitno tudi nekaj oblek. Mama jo je še zjutraj videla in z njo spregovorila nekaj besed, vendar v njenem obnašanju ni zaznala nič nenavadnega. Lidijina mama je pretresena in le ugiba lahko, kaj je vplivalo na dejanje njenega dekleta, ki je bilo bolj vase zaprto. Morda kakšna narobe izrečena beseda v družini, simpatija ali morda šola, čeprav s slednjo ni imela težav, čeprav je eno leto hodila na šiviljsko v Ljubljano, vendar se je zaradi težav pri praksi na lastno željo prepisala na gostinjsko.

Katjo in Lidijo, za kateri je bilo slišati, da so ju zadnji mesec videli v Novem mestu, išče naša policija, sedaj pa preko Interpola tudi tuja. Njuni mami ne moreta razumeti, da je policija mednarodno tiralico izdala šele mesec dni po izginotju, domači in prijatelji obeh pa upajo le, da se dekletki vrne-ta domov. Živi.

T. GAZVODA

Katja Lukek

po dolenjski deželi

• V noči na nedeljo je bil v Mokronogu na delu vlomilec, očitno tudi strasten kadilec, pa še lačen povruha. Najprej se je lotil skladišča prodajalne Dolenjka v Mokronogu, od koder je odnesel kar 1.500 zavitekov najrazličnejših cigaret in trgovino oškodoval za 270 tisočakov. Poskušal je vlomiti tudi v trgovino, a očitno za ključavnico ni bil dovolj spreten, se je pa zato lotil še okrepčevalnice Pod lipo, ki je poleg trgovine. Tam je bila bera bolj skromna. Iz blagajne je odnesel dva tisočaka, za popotnico pa še 6 škatlic cigaret Marlboro. Da je bil na delu res nevešč tat, je še enkrat potrdil na vratih Mesarije Bizjak, a mu jih ni uspelo odpreti. Bo moral pojesti še kaj mesa, seveda pa ne nakradene-ga!

• Tudi 20-letni Svecičan L. A. ni najbolj spreten pri svojem početju. V soboto se je namreč peljal z avtom, čeprav svojih sposobnosti še ni dokazal pred izpitno komisijo. Da njegova vožnja ni najboljša, so opazili tudi policisti in odkrili še en vzrok za nevarno vožnjo: napihal je namreč kar 1,76 promila. Da se z možmi v modrem ne gre šaliti, je spoznal šele pri drugem srečanju z njimi, ko so ga odpeljali na treznjenje.

• 17-letni R. Z. iz Kočevja je hotel izkoristiti toplotev in je skočil v mrzlo reko. Menda si je hotel vzeti življenje, njegovo početje pa je opazil 23-letni policist Dalibor D., ki je nesebično in pogumno skočil za njim in mu preprečil črno namero. Mladeniču so kasneje pomagali v zdravstvenem domu in bolnišnici.

Državni rekord Simone Kozmus

Sijajen začetek sezone
Brežičanov

BREŽICE - Brežiški atleti oziroma skupina metalcev, ki vadi pri državnem rekorderju v metu kladiva Vladimirju Kevu, so novo atletsko sezono začeli odlično. Na otvoritvenem metalnem mitingu v madžarskem mestu Sombathely je Simona Kozmus že na prvem svojem letošnjem nastopu postavila članski državni rekord v metu kladiva. Svoje orodje je zalučala 47,54 m daleč ter s tem napovedala dober nastop tudi na letošnjem mladinskem evropskem prvenstvu v Ljubljani. Izkazal se je tudi Primož Kozmus, ki je 7,25 kg težko kladivo vrgel 52,58 m daleč, pa tudi Vernes Mešič, ki je 5-kilogramsko orodje zalučal 58,70 m daleč. Najboljši brežiški atleti, varovanci trenerjev prof. Poldeta Rovana in prof. Henrika Omerzuja, se ta čas pripravljajo v Budimpešti, ki je že tradicionalno mesto priprav Brežičanov.

SMUČARSKI TEKNI ZA DŠI

NOVO MESTO - Novomeška agencija za šport bo jutri, 17. januarja, ob 15. uri na Otočcu pripravila tekmovalne v smučarskih tehnikah za delavske športne igre. Tekmovalci bodo tako med ženskami kot med moškimi razdeljeni v tri starostne kategorije. Prijavit se lahko po telefonu 322 267 ali 322 941 še danes dopoldne.

Rokometašem počitek ni koristil

Pomladanski del so naši rokometasi slabo začeli - Oslabljen Lisca na Kodeljevem z mladimi - Prehud poraz za Akripol - Najbližje zmagi so bili Dobovčani v Velenju

Posavski in dolenski rokometni prvoligaši so drugi del sezone začeli slabše kot bi si želeli. Akripol, Krško, Lisca in AFP Dobova so igrali v gosteh in vsi štirje tekme izgubili. Še najbližje zmagi so bili Dobovčani v Velenju, najbolj boleč poraz pa so doživeli Trebanjci, ki so se v Slovenj Gradcu pomerili z drugouvrščenim Preventom.

Poraz v Slovenj Gradcu so Trebanjci sicer pričakovali, čeprav bi lahko glede na odlično formo pred novoletnim premorom pričakovali enakovrednejši boj. Na začetku srečanja sta se izkaala oba vratarja, a Trebanjem niti odlični Torlo ni mogel pomagati, da domačini ne bi povedli s 7:4 in 10:5. Trebanjci so v drugem polčasu sicer poskusili vse, da bi se domačinom približali. Deset minut pred koncem so se že približali na 3 zadetke, a so bili domači rokometasi v zaključku srečanja le premočni.

Tudi na tekmi v Hrpoljah, kjer so se Krčani pomarili z Andorjem, je glavno besedo imel vratar, tokrat Mirko Bašič, ki je kar 16-krat uspešno obranil strele domačih rokometashev. Izid je bil ves čas precej izenačen, domačini so pred koncem prvega polčasa vodili z največjo raz-

ALPINISTIČNA ŠOLA

NOVO MESTO - Alpinistični odsek novomeškega planinskega društva bo danes, v četrtek, 16. januarja, ob 19. uri na Glavnem trgu 7 (rotovž) začel z alpinistično šolo, ki bo trajala štiri mesece, vsebovala pa bo tako teoretična predavanja kot praktične vaje in skupinske planinske ture z alpinističnimi vzponi. Šola je namenjena tudi tistim planincem, ki ne nameravajo postati alpinisti, ampak bi si z alpinistično šolo le radi obogatili znanje za varnejšo pot v gore. Planinsko šolo bo vodil Roman Mihelič, prijavit se je lahko tudi še naslednji četrtek, ko bo predavanje ob 19. uri prav tako na rotovžu.

Slovenski potapljači začeli v Krki

Novomeški potapljači so pripravili tradicionalni novoletni potop v reko Krko - Gostje potapljači iz vse Slovenije - Največ pozornosti bodo posvetili varnosti in izobraževanju

NOVO MESTO - Slovenski potapljači so kljub snegu in mrzli vodi v soboto uspešno začeli novo sezono, kot je že v navadi, pa so to storili na tradicionalnem novoletnem potopu, ki ga je tudi letos v reki Krki na Loki v Novem mestu pripravil novomeški klub za podvodne aktivnosti.

Čeprav so bile ceste še vedno zasnežene in pot na Dolenjsko ni bila ravno najbolj prijetna, se je pred domom športov danes dopoldne zbralo več kot 30 potapljačev iz skoraj vseh slovenskih klubov, skoraj polovica pa se jih je spustila v Krko, ki so ji namenili le 6,8 stopinje Celzija.

V klubu za podvodne aktivnosti Novo mesto stopajo v 24. leto svojega delovanja in imajo okoli 50 aktivnih članov. Lani so poleg novoletnega potopa že tretjič zapored pripravili ekološko akcijo "Krka izvir izliv", potapljaška tabora na Lošnju in Krku, tečaje za začetnike in za pridobivanje višjih kategorij ter enotedensko usposabljanje podvodne reševalne enote, ki se je zelo uspešno predstavila na vaji "Potres v Ljubljani", kjer so novomeški potapljači reševalci iz Ljubljane izrekli potopljeni avtomobil. Tudi letos imajo člani kluba za podvodne aktivnosti velike načrte, saj namera-

vajo ponoviti vse lanske akcije, še poseben poudarek pa nameravajo

ODPRTO PRVENSTVO TREBNJEGA

NOVO MESTO - V nedeljo ob 10. uri bo na kegljišču Vodnjak finale 14. odprtega prvenstva Trebnjega. V vodstvu je Bernarda Žvikart (Slovenj Gradec) s 418, pred Mlakarjevo (Postojna) 400 in Vidmarjevo (Črnomelj) 385 po-drtimi keglji. Trenutni vrstni red finalistk: Žvikart (418), Mlakar (400), Vidmar (385), Škedelj (380), Kacin (380), Hojan (374), Tratar (373), Ceglar (372), Garb (371), Repanšek (370), Barbo (368) in Ovan (366).

N. G.

V LEDENOMRZLO KRKO - Slovenski potapljači so letošnjo podvodno sezono začeli s potopom v ledenomrzlo Krko na Loki. S tem so želeli javnosti pokazati, da so dovolj dobro opravljeni in usposobljeni, da bi ob morebitnih nesrečah lahko posredovali tudi v najtežjih razmerah. Tradicionalni novoletni potop so tudi letos vzorčno pripravili člani novomeškega kluba za podvodne aktivnosti. (Foto: I. V.)

dati izobraževanju tako novih potapljačev kakor tudi stalnemu izpopolnjevanju starejših, že izkušenih članov. Prav znanju in ustrezni tehnični usposobljenosti svojih članov se lahko zahvalijo, da do sedaj nobeden od njih ni doživel hujše nesreče, čeprav so zadnje čase med slovenskimi potapljači vse pogostejše. Vodstvo kluba si močno prizadeva, da bi se novomeški potapljači tudi vnaprej varno potapljali.

I. V.

LJUBITELJEM PLANIN

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto - sekcija Intel servis organizira za člane in ostale ljubitelje planin enodnevni planinski pohod na 643 metrov visoki Trstelj in na 812-metrski Korado. Pohod bo v soboto, 25. januarja, tura pa je vredna 15 točk. Za dodatne informacije in prijavo pokličite do 22. januarja na telefone 323-724 (dopolnde), 26-811 (popoldne), 324-360 ali 22-182.

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

TPV nepremagan, Krka pa uigrano

Novomeške odbojkarice ugnale Koprčanke po petih nizih - Fantje presenetljivo dobro proti Mariborčanom - Žužemberčani so z dvema zmagama kar na vrhu prvenstvene lestvice

NOVO MESTO, ŽUŽEMBERK - Odbojkarice TPV-ja, športnega kolektiva leta 1996 v novomeški občini, so z novomeško športnico lanskega leta Jano Vernig na čelu uspešno začele drugi del prvenstva v 1.A ligi. V sredo so s 3:2 premagale nevarne Koprčanke, v soboto pa predvsem v prvem nizu dokazovale premoč na neobglenimi mladenkami iz Murske Sobote. Novomeške odbojkarice spet vodi prof. Bojan Jaklič in na tekmi z Mariborčani so presenetili maloštevilne gledalce. Žužemberk v drugi del z dvema zmagama in vrhom lestvice.

Odbojkarji in odbojkarice so v vseh štirih prvih ligah začeli drugi del prejšnji teden. Novomeščanke so se že v prvem krogu doma srečale s tekmicami za drugo mesto, odbojkaricami koprškega Kemiplasa. V prvem nizu so domačinke zaigrale odlično, vodile s 14:5 in niz dobile s 15:9, tako da verjetno nihče v dvorani Marof ni pričakoval, da ne bi zmagale s 3:0. a se je vse zapletlo v drugem nizu, ko je bila slika na igrišču obrnjena. V tretjem nizu je že kazalo, da so Novomeščanke prebolele krizo, ko so v četrtem spet pustile in so si zmago morale izboriti v skrajšanem petem nizu. Ta zmaga je za Novomeščanke še kako pomembna, saj so tako povsem resne kandidatke za boj za finale, še posebej, ker je že čas, da bi vsaj na domačem parketu presenetile od nastopov v ligi prvakinji utrjene Mariborčanke. V soboto so se pomerile s Soboto in proti mladim nasprotnicam resneje igrale le v prvem nizu, ki so ga dobile s 15:1.

Odbojkarji novomeške Krke, ki jih je po neuspešni jeseni zapustil tudi trener Boro Jovič, so se pod taktirko domačega strokovnjaka prof. Bojana Jakliča zelo enakovredno kosali s favoriziranimi Mariborčani. Predvsem so se izkazali z igro v polju in raznovrstno igro v napadu, ki jo je namesto poškodovanega Uroša Goleša vodil Gregor Mohorčič. Ker so gostje z blokom posvečali največ pozornosti Aleksandru Šemetovsu, sta se lahko razgrala Ilimars Balodis in Uroš Babnik. Ko so po izgubljenem prvem nizu popravili tudi servis, so povsem zasluženno dobili drugega, medtem ko so bili v tretjem tudi po zaslugi nespretnega sodnika na koncu za las prekratki. Kljub porazu domačega moštva so sicer maloštevilni gledalci vstali in z aplavzom nagradili domače odbojkarje za lepo predstavo.

Po prvih dveh krogih drugega dela prvenstva v 1.B so Žužember-

DULČEVA IN SKERBIŠ

NOVO MESTO - V nedeljo, 12. januarja, je badminton klub Novo mesto v športni dvorani Marof pripravil C turnir, na katerem je nastopilo 21 igralcev in 10 igralok. Med moškimi je zmagal Uroš Skerbiš (Tom Mirna) nad Aljošo Rovanom (Brežice) in Mitjo Kirmom (Tom Mirna), med deklety pa Jasna Dulc nad Majko Klemenčič in Špelo Silvester (vse Tom Mirna). Od domačih igralcev se je najvišje uvrstil Marko Oblak, ki je bil četrti. (M. G.)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

A-1 liga, 13. krog - REPUBLIKA : INTERIER KRŠKO 99:79 (48:48); INTERIER KRŠKO: Sullivan 35, Jeklin 11, Bošnjak 11, Murovec 9, Krajcar 6, Avsenak 5, Kralj 2;

LESTVICA: 1. Smelt Olimpija 26... 6. Interior Krško 19 itd. V 14. krogu bo Interior Krško v soboto ob 20. uri igral doma s Smeltom Olimpijo.

A-2 liga, 13. krog - KRKA : ISKRA LITUS 99:84 (56:37); KRKA: Bordelius 8, Samar 22, Stipančič 4, S. Petrov 20, Smodič 24, Bajc 17, Lučev 1, Novina 3;

ZAGORJE : BREŽICE 98:81 (37:44); BREŽICE: Strgar 4, Antolovič 34, Rozman 22, Marčetič 12, Krošelj 9;

LESTVICA: 1. Loka kava 25, 2. Krka 22... 11. Brežice 16 itd. V 14. krogu bodo v petek Brežice igrale doma z Ježico, Krka pa v soboto v gosteh z Radovljico.

ROKOMET

1. liga, 12. krog - GORENJE : AFP DOBOVA 20:19 (12:10); AFP DOBOVA: Mijačinovič 7, Levec 3, Đapo 3, Ocvirk 2, Begović 1, Česnovar 2, Glaser 1.

PREVENT : AKRIPOL 27:19 (14:9); AKRIPOL: Šavrič 3, Počervina 3, Bilbija 3, Višček 3, Čopič 2, Makarevič 2, Zarabec 2,

Vešligaj 1.

ANDOR : KRŠKO 24:22 (12:11); KRŠKO: Čurak 5, Vrtovšek 2, Privšek 5, Urbanč 4, Iskra 3, Dragar 2, Kukavica 1

PRULE 67 : LISCA SEVNICA 28:21 (18:9); LISCA: Sečki 10, Simončič 3, Lazar 3, Lupše 2, Sirk 1, Teraš 1, Rantah 1.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 24... 3. Krško 15... 6. Akripol 12, 7. AFP Dobova 12... 10. Lisca 7 itd.

V 13. krogu bo Akripol igral doma z Andorjem, Lisca z Elektropromom Rudarjem, Krško s Prulami 67, AFP Dobova pa edina v gosteh in to s Slovanom.

ODBOJKA

Moški, 1.A liga, 1. krog 2. dela, - KRKA : GRADIS MARIBOR 1:3 (-9, 11, -10, -7); 2. krog 2. dela - ŠOSTANJ TOPOLŠICA : KRKA 2:3 (-14, 13, -13, 14, -11); LESTVICA: 1. Gradis 4... 5. Krka 2 itd.

1.B liga, 1. krog 2. dela - ŽUŽEMBERK : ČRNUČE 3:1 (9, 7, -8, 7); ŽUŽEMBERK : ŽIROVNICA 3:1 (6, -11, 6, 7); LESTVICA: 1. Žužemberk 4 itd.

Ženske, 1.A liga, 1. krog 2. dela - TPV NOVO MESTO : KEMIPLAS KOPER 3:2 (9, -6, 9, -7, 6); 2. krog 2. dela - TPV NOVO MESTO : ŽOK SOBOTA 3:0 (1, 7, 10); LESTVICA: 1. Infond Branik 4, 2. TPV Novo mesto 4 itd.

DOBRA TEKMA - Kljub porazu so novomeški odbojkarji z dobro igro navdušili maloštevilne gledalce, najbolj pa se je izkazal mladi Latvijec Ilimars Balodis (med udarcem s številko 12), ki je odlično tolkel predvsem iz trimetrse črte, pa tudi na mreži je znal ukaniti mariborski blok. (Foto: I. V.)

NEVARNOST NA MREŽI - Odbojkarice koprškega Kemiplasa so bile za Novomeščanke tudi tokrat trd oreh. Posebna nevarnost na mreži je bila najvišja slovenska odbojkarica Mojca Obid, ki sta se ji na novomeški strani mreže v blok takole postavili Špela Krebs in Rebeka Koncilijs, medtem ko je Jana Vernig akcijo spremljala od strani. (Foto: I. V.)

PRVIČ V POSPEŠENEM ŠAHU

NOVO MESTO - Na prvem turnirju v pospešenem šahu šahovskih klubov Novo mesto in Triglav Krško je zmagal mednarodni mojster Duško Pavasovič, drugi je bil mojstrski kandidat Toni Kos, tretji pa mojstrski kandidat Igor Šitnik. Vsi trije so šahisti šahovskega kluba Triglav iz Krškega in so osvojili enako število točk (7,5), najbolje uvrščeni novomeški šahist pa je bil mojstrski kandidat Jože Pucelj, ki je s 6,5 točke zasedel 4. mesto. Na turnirju so poleg Novomeščanov in Krčanov nastopili tudi šahisti iz Nove Gorice, leskovškega Martona, ljubljanske Iskre in ljubljanskega kluba dr. Milan Vidmar.

PORAZ Z NAJBOLJŠIMI

DOLENJSKE TOPLICE - V 12. krogu D košarkarske lige je moštvo Dolenjskih Toplic doma izgubilo proti prvoouvrščenim in še neporaženim vrsti Ydrije Scablonici s 76:82 (41:43). Najboljši strelec med Topličani je bil Darko Klobučar z 31 točkami.

M. G.

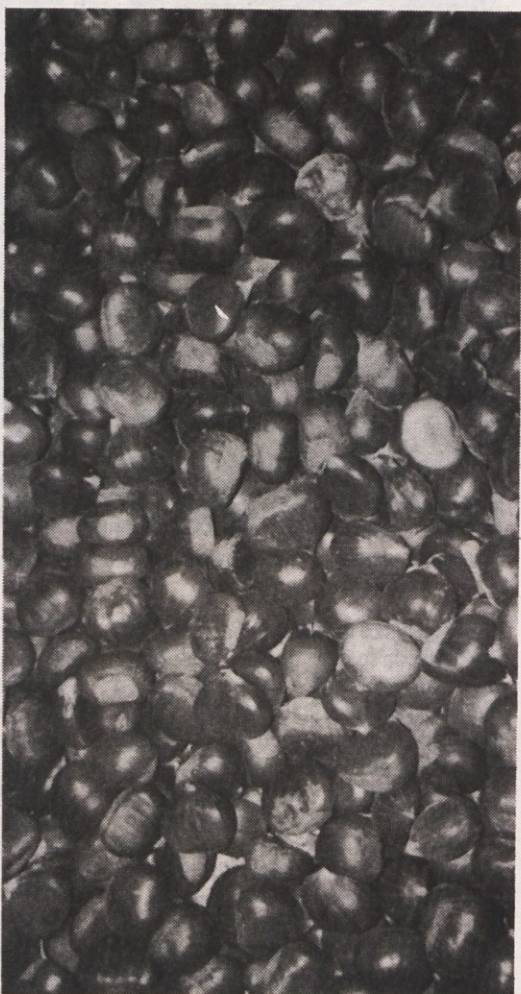
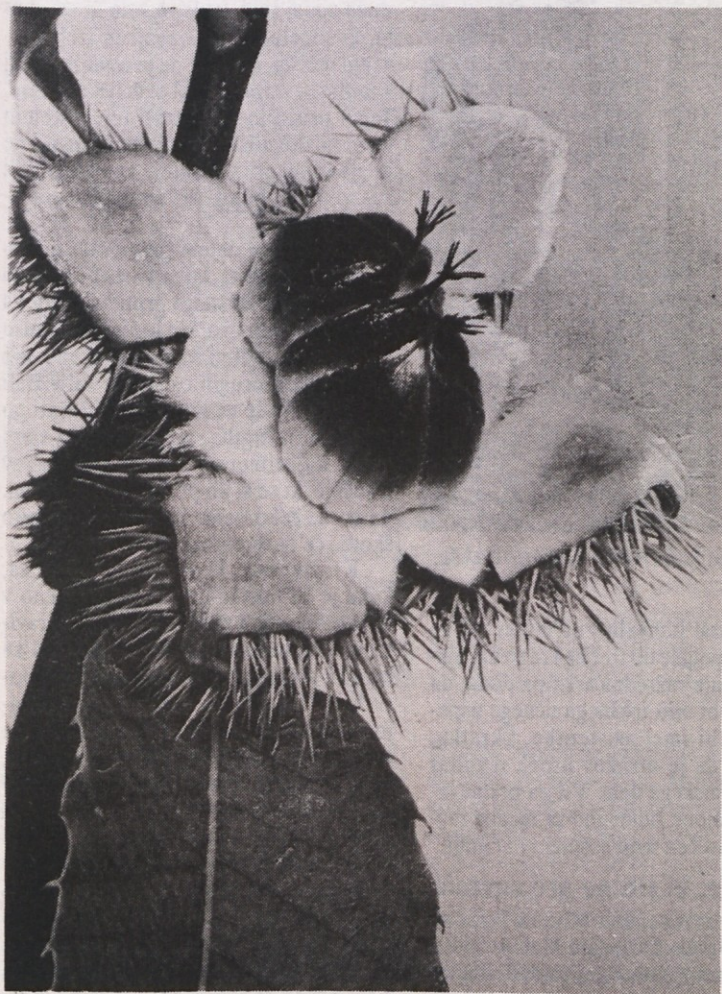

FOTO: T. GAZVODA

Politika je k...

Pravzaprav čudi, da se ljudje še vedno zgražajo nad nekaterimi potezami in dejanji politikov, ko pa je že tako dolgo znana in razvpita tista resnica, ki v robatem ljudskem govoru pravi, da je politika k... – no, saj veste, kot tista ženska, ki opravlja najstarejšo obrt, se pravi kupljiva, obrnljiva, prilagodljiva in plačniku ugodljiva stvar. Seveda je ta resnica, čeprav znana in razlajana, vedno znova pretresljiva, morda prav zaradi tega, ker se v politiki več kot kjer koli drugje uporabljajo visoke besede in trka na najbolj zvane vrednote, kot so narod, razcvit slovenstva, neomajna poštenost, ganljiva nesebičnost, neumorno izogrevanje za blagor drugih, nespečna zaskrbljenost za lepšo prihodnost, presunljivo tenko občutljiv glas vesti in kar je še podobnih pojmov, primernih, da se

tudi tako

uporabljajo in zlorabljajo v političnem prepričevanju lahkovernih in premalo pazljivo poslušajočih, da pač storijo po volji in namerah politikov, da volijo, se navdušujejo in pritrjujejo ter dajejo politikom plašček legitimnosti, v katerega potem lahko toplo in varno zavijejo tudi kakšno barabijo.

Taka je pač politika v nekoliko karikiranih očeh ljudskega izreka. Karikiran je res, vendar je v njem za kakšne primere vendarle precejšnje zmožnosti. Najbrž se je tega izreka spomnil mnog od tistih volilcev, ki so na nedavnih volitvah dali svoj glas gospodu, ki je že na začetku svojega in od volivcev požegnanega poslanskega mandata enostavno stopil iz združbe, s katero je prišel v parlament, in predsedel v drugo. To je seveda storil po globokem premisleku in v skladu z občutljivim glasom svoje vesti. Se pač zgodi, da se človek premisli in ravna drugače, kot se je od njega pričakovalo. Vendar pa v politiki ni nenadnih moralnih spreobrnjenj in duhovnih vstajenj, politična pamet običajno ni podvržena presunljivim nenadnim razsvetljenjem, saj je po svoji naravi izrazito pragmatična in prav nič umetniško navdahnjena, navsezadnje edino tako lahko obstane, deluje in sklepa potrebne kompromise. Če pa ob tem preveč očitno prestopa meje, kar je čutiti prav v sedanjem dogajanju v slovenskem parlamentu, potem pač človek ne more drugega, kot da si da duška in reče: "Ja, politika je pa res k...!"

A če je tako in če se v takih okvirih gibljejo tudi sedanjí dogodki na slovenski politični sceni, potem bi lahko nelepo misel o politiki dosledno speljali do konca in se vprašali: kdo pa je tisti, ki tej kupljivi gospe žvenketa z mošnjičkom pred nosom, da se tako obnaša? Saj brez kupca gospa politika ne more postati k..., no, tisto, saj veste.

MILAN MARKELJ

Ali bo pravi kostanj (pre)živel v slovenskih gozdovih?

Narava se je v teh zimskih dneh neusmiljeno poigrala z našimi gozdovi. Debela plast ledenega oklepa je prizanesla le redkim predelom naših gozdov. Del posledic je že viden, prava in gotovo veliko hujša slika pa se bo pokazala, ko bo pot v notranjost gozdov dostopnejša, navsezadnje pa lahko zima in zmrzal še pokažeta svoje zobe. Vendar zmrznjen dež in sneg nista edina sovražnika gozdov. Eden izmed njih se bo ponovno pokazal spomladi na kostanjevih drevesih. Marsikateri kostanj, ki nas v jeseni razveseljuje s sladkimi plodovi, ne bo več ozelenel.

Pravi kostanj je namreč resno ogrožen. Od leta 1960, ko so se na Dolenjskem pojavili prvi znaki kostanjevega raka, se ta bolezen hitro širi. Zadnji vzorčni popis umiranja gozdov kaže, da je napadeno kar 40 odstotkov kostanja. Pravzaprav imamo srečo, da ima kostanj veliko regenerativno sposobnost, saj se obnavlja tako vegetativno kot s semeni, pojavlja pa se tudi virus, ki uničuje parazitsko glivo, povzročiteljico kostanjevega raka.

Posek ne za vsako ceno

Kljub temu je še najbolj učinkovit način upiranja kostanjevemu raku posek bolnega drevesa ali vej, vendar pa velja opozoriti, da ni vsako napadeno drevo za poseg, zato mora pri tem sodelovati gozdar, saj lahko v nasprotnem primeru dosežemo prav nasproten učinek. Virus, s pomočjo katerega lahko drevo samo ozdravi, ni lahko razpoznaven in ga lahko z nenadzorovanim posekom uničimo.

Kostanjev rak izvira iz vzhodne Azije, kjer pa je kostanj tako odporen, da rak njegovega obstoja ne ogroža. Leta 1904 je bil rak prenesen v Ameriko, kjer je v petih desetletjih uničil domala ves kostanj. Pred drugo svetovno vojno je bolezen kostanja z okuženim lesom prišla v Italijo, v pristanišče v Genovi, od koder se je razpasla po celi Evropi, najprej v Španiji, nato v Švici in Franciji, po letu 1950 pa se

je začel širiti tudi v Sloveniji: najprej na Primorskem, medtem ko se je v vzhodnem delu pojavil leta 1960 in se seveda tudi hitro širil. Pri nas smo na bolezen hitro reagirali s posekom okuženih dreves in sežigom ostankov. Prizadevanja so sicer dala rezultate, a bolezen se ni dala čisto zatreti. Danes je stopnja napadenosti takšna, da se bolezen pravzaprav ne da več obvladovati. Bolezen povzroča gljiva *Cryphohectria parasitica*, ki se razvija v lubju in ga uničuje, ker se z njim hrani. V drevo prodre skozi zelo drobne rane, ki jih povzročajo toča, ugrizi žuželk, drgnjenje vej in druge poškodbe. Gljiva lahko napade veje ali deblo, slednje je za drevo hitreje usodno, bolezen pa lahko hitreje uniči mlado kot staro drevo.

Prvi znak bolezni je uvelo listje, posledice pa se kmalu pokažejo tudi na skorji, ki postane lisasta, začena se posedati, kasneje razpoka. Ker se drevo bolezní brani z razvojem novih celic, se na deblu ali veji pojavi odebelina, ko pa bolezen zajame celo vejo ali deblo, se pretakanje drevesnega soka ustavi in drevo nad poškodbo odmre. Pri mladih drevesih traja odmiranje do štiri leta, pri starejših do deset let.

Trosi gljive, ki nastanejo na okuženem drevesu skoraj celo leto, se lahko prenašajo po gozdu, saj jih na druga kostanjeva drevesa prenesejo veter, ptiči pa tudi človek na obleki, orodju ali z okuženim lesom.

Naj odloča strokovnjak

Kostanjev rak je karantenska bolezen, zato je treba izvajati posebne ukrepe za zatiranje in preprečevanje širjenja bolezni. Odločitev, ali je drevo treba posekati ali ne, zato iz strokovnega in zakonskega vidika ne sme biti prepuščena lastniku gozda, pač pa mora o tem odločati strokovni delavec Zavoda za gozdove Slovenije. "V zadnjih desetih letih je bilo na območju, ki ga pokriva novomeška območna enota Novo mesto, nadzorovano posekanih 17 tisoč kubičnih metrov kostanjevega lesa, nekaj lesa pa se zaradi tržnega interesa nekaterih zadrug in podjetij poseka tudi nenadzorovano," pravi inž. Stane Žunič, vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov pri območni enoti v Novem mestu.

Rešitev v virusu

Kostanju se ne obeta nič dobrega, vendar je razveseljivo dejstvo, da je narava kljub krutosti poskrbela za ravnotežje, in prav zato kostanj ne bo izumrl. Zadnjih 5 do 10 let namreč gozdarji opažajo virus, ki preprečuje razvoj raka. V Franciji so ga na primer umetno izolirali, tako da je vnos na okužene osebe sicer možen, a drag, saj je potrebno cepljena drevesa izolirati. Z vnosom virusa so na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo že poskušali, vendar se tak postopek ustavljanja bolezni v praksi ne bi obnesel. Po besedah Staneta Žuniča virusa na našem območju ni veliko, več ga je tam, kjer se je bolezen prej pojavila, torej na Primorskem, v našem koncu pa so ga odkrili predvsem na mlajših drevesih.

Za pravi kostanj še vedno ni znano, ali je avtohtona drevesna vrsta - k nam naj bi ga po nekaterih pred-

videvanjih prinesli Rimljani skupaj z vinsko trto, saj raste v vinorodnih območjih in v območju bivšega panskovega morja. Gojitelje trt bi lahko spremljal zaradi pomembne lastnosti kostanjevega lesa: čvrstosti, zaradi katere je zelo primeren za dolgotrajno uporabo na prostem in v vodi, medtem ko za mehansko obdelavo zaradi kratkih vlaken kostanjev les ni primeren, pa tudi ne za kurjenje, saj je nizkokaloričen in povzroča škodo na dimnikih.

Kostanj je zanimiv tudi zaradi tanina, obilnega cvetenja, ki je odlična paša čebelarom, in okusnih plodov, ki jih v jeseni ne uživamo le ljudje, pač pa dobro pozna tudi divjad, ki se v času zorenja množično seli v kostanjeve gozdove.

Vse to vpliva na pomembno mesto kostanja v našem gozdu, ki sicer obsega le 2 odstotka gozdnih površin ali drugače povedano: na območju, ki ga pokriva območna enota Zavoda za gozdove RS iz Novega mesta, je s kostanjem zasajenih 2 tisoč hektarjev površin, po deležu drevesnih vrst pa med 40 pomembnimi gospodarskimi drevesnimi vrstami zaseda 7. mesto. Tudi po zalogi lesa, ki se giblje nekje med 200 in 300 tisoč kubičnimi metri kostanjevega lesa, kaže, da ta vrsta ni zanemarljiva, kljub le 2 odstotkom v gozdu.

Zato je pomembno, da kostanj preživi, in čeprav nekateri napovedujejo, da se bo bolezen kostanja sama izničila, tega ne gre prepuščati čakanju in naključjem. Za zdrav gozd lahko poskrbijo tudi lastniki, seveda ne sami, pač pa ob pomoči gozdarja, ki bo strokovno precenil, ali je prišlo do zastoja bolezni in ali je drevo potrebno posekati ali ne.

TANJA GAZVODA

Matejev primer kot dober poduk

Za starša zagotovo ni večje sreče, kot ko priveka na svet njun otrok, in ne večjega ponosa, ko opazujejo, kako raste, se razvija, spoznava svet okrog sebe. Toda kakšni so občutki staršev, ki spoznajo, da z njihovim nadobudnežem ni vse tako, kot bi moralo biti, marsikdaj vedo le oni sami.

Nekateri se potem, ko se zavedo, da je njihov otrok drugačen, s svojo bolečino zapro med štiri stene in trpijo. Na srečo pa je vse več takšnih, ki se, sprijaznjeni z usodo, trudijo, da bi tudi njihovi otroci živeli človeka vredno življenje. Pri tem jih včasih spremlja celo slaba vest, ker ne vedo natančno, ali delajo prav ali ne. Marsikateri nasvet, ki v takšnih primerih navadno kar dežujejo z vseh strani, pa celo bolj škodi, kot koristi, zlasti če prihaja iz vse prej kot strokovnih krogov. Da je res tako, dobro vesta tudi Metka in Andrej Kramar iz Črnomlja, ki si že enajst let prizadevata, da bi sinu Mateju omogočila življenje, kakršno živijo njegovi vrstniki, če mu že rojenice niso bile ravno naklonjene.

Diagnoza: cerebralna paraliza

Matej je bil, po pripovedovanju njegovih staršev, ob rojstvu povsem normalen otrok. Ko pa je bil star štiri mesece, so starši po operaciji kile opazili, da z njim nekaj ni v redu. Ko je dopolnil štirinajst mesecev, so na pediatrični kliniki v Ljubljani postavili diagnozo: ataksija, torej redka oblika cerebralne paralize, pri kateri človek ne more nadzirati gibov. Takrat so starši predvsem v sebi začeli biti bitko, v kateri se je bojevalo več odločitev. "Naj ga damo v specialni zavod ali naj ostane v družinskem krogu?" je klujuvalo v Metki in Andreju.

Zavedala sta se, da je za družbo ceneje, če gre v zavod, ob tem pa sta se hitro vprašala, kaj je bolje za otroka in družino. "Dobro sva se zavedala, kaj bi za Mateja pomenila odtujitev. Čez nekaj let ne bi več vedel, kam in komu pripada. Razumeva mnoge starše, ki se odločijo za zavod predvsem zaradi eksistenčnih problemov. Tudi nama ni bilo lahko, a stisnila sva zobe. Nisva popustila, četudi smo vsa ta leta živeli in smo še vedno v četrtem nadstropju stanovanjskega bloka, kamor sva morala nositi Mateja. Šele zadnji dve leti mu uspe, da sam premaga številne stopnice do vrat našega stanovanja," pravi Kramarjeva. A to je le ena od ovir, ki sta jih v vseh teh letih premagovala skupaj s sinom.

Ko sta Kramarjeva torej opustila misel o zavodu, sta začela razmišljati o šoli s prilagojenim programom, ki bi jo Matej lahko obiskoval v domačem kraju. Na njuno veliko veselje pa se je pokazala možnost, da bi lahko obiskoval normalno osnovno šolo Mirana Jarca v Črnomlju. "Nekateri so nama očitali, da sva preveč ambiciozna, drugi so naju podprli in čestitali za najino odločitev. Midva pa sva se, čeprav je bilo težko brzdati čustva, morala odločiti predvsem čimbolj racionalno. In odločila sva se, da Matej poskusi v osnovni šoli. Nazadnje nisva imela kaj izgubiti. Na koncu koncev pa si vsaj ne bova mogla nikoli očitati, da nisva poskusila storiti vsega, da bi lahko čimbolj pomagala Mateju," se Metka spominja časov, ko je bila odločitev o sinovi prihodnosti predvsem na njenih in Andrejevih ramenih.

Matej gre v normalno osnovno šolo

Potem ko je Matej, da bi se čim bolj socializiral, na priporočilo strokovnjakov dve leti obiskoval malo šolo, je septembra 1994 pri devetih letih stopil v 1. razred. Danes je tretješolec, vsa leta pa so se učiteljice same odločale, katera izmed njih ga bo poučevala. V 1. razredu je bila še ta srečna okoliščina, da je bila njegova razredničarka Antonija Grahek, ki je študirala defektologijo. V svoji diplomski nalogi je obdelala vključevanje otrok s cerebralno paralizo v osnovno šolo, pri tem pa so ji bile še kako dobrodošle prav izkušnje z Matejem. Lansko šolsko leto ga je poučevala prof. Bernarda Starašinič, letošnja razredničarka je Martina Vogrinec.

Od začetka šolanja ima Matej tudi asistenta. Tatjana Jakša, ki je ob njem od lanske pomladi, je že njegova tretja asistentka. Pri tem ni nepomembno, da ostaja vseh osemnajst Matejevih sošolcev že od

prvega dne, ko je prestopil šolskih prag, istih. "Otroci so ga dobro sprejeli in opazam - to so potrdili tudi njihovi starši - da ob njem hitreje odrasčajo in dozorevajo. Z Matejem so veliko pridobili, njihova prednost pred ostalimi razredi pa je predvsem v tem, da znajo sprejemati drugačne. Sošolci se čutijo odgovorne zanj in za njegovo varnost," pravi Vogrinec.

Kramarjeva vse bolj spoznavata, kako prav sta naredila, da Mateja nista iztrgala iz domačega okolja. Medtem ko so ga otroci v stanovanjski soseski že davno sprejeli medse kot sebi enakega, pa tudi sošolci niso nikoli delali razlik. "Sošolci ga obiskujejo doma in teh obiskov zagotovo nikoli ne bi bilo, če ne bi hodil v šolo," pripovedujeta starša, čeprav sama najbolje vesta, koliko potrpljenja in energije je bilo potrebne že samo, da se je sin naučil držati svinčnik. A sedaj že varčuje denar za računalnik.

"Pouk v našem razredu poteka po učnem načrtu in za Mateja velja isti program kot za ostale učence. Je ponekod mu da asistentka še dodatna navodila ter ga, kar je zanj zelo pomembno - spodbuja," pove razredničarka. Tatjana Jakša, ki ga zjutraj, ko ga oče pripelje v šolo, sprejme in pripravi na pouk, ves čas sedi poleg njega kot njegova sošolka, mu pomaga pri učenju, prehranjevanju, osebni higieni ter ga po končanem pouku odpelje k njegovim starim staršem, kjer počaka na starše, da se vrnejo iz službe.

"Matej je prijeten fant, ki se hitro prilagodi novi družbi. Vesela sem bila, ker me je sprejel že prvi dan. Vem, da se dobro zaveda, da potrebuje nekoga, na ka-

Matej v družbi z razredničarko Martino Vogrinec in asistentko Tatjano Jakšo.

tereza se lahko nasloni, ko potrebuje pomoč. Zaveda se svoje nemoči, hvaležen je za vsako pomoč, in ko uspe, se mu od zadovoljstva zasvetijo oči. Strah pa ga je, da česa ne bi zmozel. Med sošolci se hoče neprestano potrjevati in dokazovati, čuti veliko odgovornost do šolskega dela in je zelo vztrajen. Da doseže takšne uspehe kot njegovi sošolci, potrebuje veliko več časa in truda, zato pa mora biti tudi večkrat pohvaljen, a tako, da se ostali učenci ne počutijo prav nič prikrajšane," pripoveduje o svojih izkušnjah asistentka, razredničarka pa dodaja, da se ji večkrat zdi, kot bi se pri Mateju dogajali pravi čudeži.

K temu sta gotovo precej pridala tudi starša, ki se veliko ukvarjata z otrokom, zlasti pa so bile dobrodošle Metkine izkušnje, saj je po poklicu vzgojiteljica.

Hkrati starši pohvalijo učiteljice, ki so Mateja pripeljale do tretjega razreda, njegova letošnja razredničarka pa dodaja, da gotovo ne bi bilo takšnega učnega uspeha, če ne bi imel asistentke. Skratka, očitno je, da je otrokov uspeh rezultat dobrega timskega dela. Vsi pa priznavajo, da je najbolj odločilno za njegov razvoj, da je srečen med sošolci in učitelji.

Izkušnje, ki jih ne gre zavreči

Tudi v osnovni šoli Mirana Jarca so veseli, da lahko pomagajo Mateju, zlasti pa še, da mu s pomočjo javnih del omogočajo asistenta. Zavedajo se namreč, da mu huda okvara ne dovoljuje, da bi bil brez pomoči asistenta lahko kos zahtevam, ki jih predenjen postavlja redna osnovna šola. Tudi šolska pedagoginja Tatjana Pašič je prepričana, da so prav z

usklajenim strokovnim delom učiteljic, svetovalne službe, staršev, strokovnih služb zunaj šole, vodstva šole in asistentov, ki sodelujejo pri vzgoji in izobraževanju otroka, dosegli, da je osvojil dovolj znanja in napredoval v višje razrede. Temu pritrdijo tudi starši ter naštejejo vrsto pozitivnih izkušenj, ki jih imajo ne le s pedagogi in šolniki, ampak tudi z zdravniki, psihologi in vsemi, ki so pomagali Mateju.

V delo z Matejem pa morajo na osnovni šoli Mirana Jarca vložiti še toliko več truda, ker takšnega primera učenca s cerebralno paralizo, kot je njegov, še niso imeli. A jim tudi ni znano, da bi ga imeli na kateri od drugih osnovnih šol v Beli krajini. Zato se ne morejo zgledovati po izkušnjah drugih, ampak morajo sami iskati najprimernejši način dela. Prav izkušnje, ki so si jih pridobili z Matejem, pa so že tako velik kapital, da bi bilo škoda, če bi se porazgubil.

Kramarjeva, ki sta dobro poučena, kako je za takšne otroke poskrbljeno v nekaterih večjih slovenskih krajih, pravi, da bi morali tudi v Beli krajini za otroke s cerebralno paralizo bolj poskrbeti. "Da učencev s tako hudo boleznijo v osnovnih šolah ni, še ne pomeni, da tudi takšnih bolnikov ni. Kar veliko jih je, vendar nekateri starši teh problemov nočejo videti, drugi jih tajijo, tretji jih pustijo drugim. Vsem tem staršem in njihovim otrokom bi želela pomagati s svojimi bogatimi izkušnjami, da jim ne bi bilo potrebno biti takšnih bitk, kot sva jih morala midva. Predvsem pa jim ne želiva kalvarije, kakršna je bila najina," pravi Kramarjeva in se tolažita, da je bil morda prvi korak k temu, da bi bilo odslej belokranjskim bolnikom s cerebralno paralizo lažje, storjen prav z Matejevim primerom.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

PLEZANJE V ANDIH

Ko le ne bi bilo tako nazarensko mrzlo

Lani je v sklopu meddruštvene alpinistične odprave v perujskih Andih plezal tudi alpinist novomeškega Alp sporta Marjan Zver, ki v tem prispevku opisuje vzpon po južni steni gore Ochapalka. Štirim alpinistom je uspelo preplezati prvenstveno smer, ki so jo poimenovali Ludix, el gato blanco.

Zdaj pa k Ines na kavo. Ines je majhna indijanka, lastnica hotela Galaxia v Huarazu v Peruju. To je pribežališče številnih evropskih alpinistov in popotnikov. Čeprav smo bili v Huarazu že štrinajst dni, smo tokrat prvič jedli pri Ines. Ponavadi smo se zjutraj malo sprehodili po mestnih ulicah in na koncu zavili v vegetarijansko restavracijo na veliko sadno kupo z mislimi. Pri Ines pa smo žulili kruh z marmelado in pili instant kavo, čeprav Peru meji na Brazilijo.

Natovarjanje opreme na kamionček je lahko tudi zabavno opravilo. Smejali smo se domačinu Marku, ki ga je težka transportna vreča skoraj vrgla s strehe avtomobila. "E, crazy climbers," (Oj, nori plezalci) je momljal in se praskal za ušesom, eden od naših pa mu je odgovoril: "Kreži gor ali dol, ti samo pazi, da boš vrečo dobro privezal!" Opozorilo je bilo vsekakor upravičeno, saj si perujske ceste gotovo ne zaslužijo svojega imena. Luknja pri luknji, čeznje tečejo potočki, pogosto promet zaustavijo ovce, koze.

Tudi take ceste je bilo konec, tam nekje pri podrtem starem zavetišču v dolini Llaki. Tam se nam je smejal šofer Marko, ko je gledal zelene dolarje, ki smo jih šteli zanj in se pripravljali, da nas zajezdijo težki nahrbtniki. Če smo sprva razmišljali o varčevanju, je bilo kar dobro, da smo se uklonili in vzeli nosače. Perujske gore so res lepe, so pa tudi visoke in zahtevne. V Andih se stene začnejo višje od Mount Blanca, najvišjega vrha Evrope.

Bazni tabor smo postavili ob ledeniku na višini 4800 m nad morjem. Pred nami sta se dvigali veličastni steni. Z

vzhodne vse do 6166 m segajoče stene Ranrapalke so se s truščem lomili močno seraki in padali na razbiti ledenik, poleg nje pa se veličastno dvigala naša gora - Ochapalka z južno steno, ki smo jo hoteli osvojiti.

Prvenstvena smer

Ochapalka ni izrazit hrib, je bolj greben, ki nima normalnega pristopa. Da prideš na vrh, moraš preplezati steno in s po njej tudi vrniti. Naš cilj je bil prvenstveni vzpon preko južne stene. Plezali smo štirje, v prvi navezi Špela in Silvo iz Maribora, v drugi pa midva z Matejem.

Andi se v mnogočem razlikujejo od Alp. Doma smo vajeni, da se stene začnejo okoli 1800 m nad morjem, v Andih pa so tudi nad 4000 metrov še številne vasi in tam normalno živijo ljudje. Stene se začnejo okoli 5.000 metrov nad morjem, kjer je že čutiti pomanjkanje kisika. Za razdaljo, ki jo doma premagaš v dveh urah, na taki višini potrebuješ trikrat več. Prednost Andov je, da je tu vreme bolj stabilno in da ni naglih sprememb. Veliko je plezanja v ledu in snegu razen na nekaterih severnih stenah.

Popoldne sva si s Silvom ogledala steno. Odšla sva vse do njenega vznožja. Pot čez ledenik je zahtevna in nevarna zaradi razpok, ki se jih ne vidi in jih opaziš šele, ko padeš vanje. Do večerje sva se vrnila, kjer sta med najino odsotnostjo Špela in Matej pripravila opremo in skuhala čaj za naslednji dan, ko smo se mo-

Severna stena Ranrapalce (6.128 m), ki sta jo preplezala člana iste odprave, Matej Zorko in Andrej Markovič iz Dolenjskih Toplic.

rali v steno odpraviti že ob treh zjutraj. Zunaj je mrzlo kot vrh in preobleči smo se morali kar v šotoru. Ledenik smo v soju svetilk prečkali navezani. Sam sem bil spredaj, slišati je bilo le škripanje derez. S cepinom sem sproti preverjal, ali je pod snegom trda podlaga. Potem naredim korak ali dva naprej. Kar naenkrat mi je zmanjkalo tal pod nogami. Močan potg vrvi me je zadržal na ledeniku, z eno nogo pa sem zabingljal v razpoki, kateri soj baterije ni dosegel dna. Dobro sem jo odnesel.

Plezanje v hudem mrazu

Po štirih urah naporene poti po ledeniku smo prišli do vznožja stene. Neverjetno, kako se lahko snež obdrži na naklonu 65 stopinj. Pripravili smo opremo in se zakopali v pršič, ki je nekoliko višje prešel v trd sren, na katerem cepini izvrstno primejo. Naklonina se je povečala na 70 do 80 stopinj. Plezanje po taki steni bi bilo pravi užitek, če ne bi človeka tako nazarensko zeblo. Na stojiščih smo brali v sneg in tolkli z rokami, da bi si ogreli premrzle prste. Matej je dobro ugotovil, da ni nobene prave sparine, in se zagrizel v raztežaj, ki sem mu ga kar zavidal - napvičen leden žleb med skalami.

Za njim se prišel na vrsto jaz. 80-stopinjska ledena stena, med ledom pa skale, s katerih sem moral odbijati led in so okruški kot ledeni izstrelki padali na Silvo, Mateja in Špela. Težko je bilo, višina mi je dodobra izpila moči. Ustavljaj sem se vsakih nekaj metrov in hlatal za redkim zrakom. Tako naprej do konca vrvi, ko pride na vrsto soplezalec. Do vrha.

Potem nazaj. Šele, ko smo se spuščali, me je postalo zares strah. Spuščali smo se po vrvi. Kaj, če se klin, ki se zvija, do polovice zabiti v led, izpuli? Tedaj bi vsi štirje končali kakšnih 500 metrov nižje. Ne bi nas več zeblo in sploh ničesar ne bi več čutili. Odgnal sem neprijetne misli. Po štirih urah smo stali na ledeniku, nekoliko kasneje pa že v baznem taboru, na trdnih tleh. Šele tedaj smo lahko rekli, da nam je uspelo.

Naslednji dan smo spali do desetih. Prvenstveno smer smo poimenovali Ludix, el gato blanco, po naše beli maček.

MARJAN ZVER

Senovo – pozabljena dolina?

Senovo je bil mogoče pojem za industrijsko dolino, v kateri ne zmanjka kruha, čeprav pridejo težko do njega. Zdaj je senovski svet tik pred tem, da se bo vprašal, kako sploh naprej. Kruha, ki ga je rezal rudnik, je le še za drobtino, po ukinjenem knapovstvu je drugega dela bore malo. Vendar kaže, da Senovo ve, kako iz nastalih težav. Preden bo težav konec, pa se bo najbrž zgodilo še marsikaj, o čemer ne bo vedelo le Senovo.

Kot so povedali Tone Petrovič, predsednik sveta KS Senovo, Zoran Šoln, podpredsednik sveta, in Stojan Šibila, član sveta, je bilo vodstvo krajevnih skupnosti Senovo izvoljeno 1. julija lani, pri

Stojan Šibila

čemer so ob sestavi organa pustili ob strani strankarske interese. Svet je začel delati resno, na kar že kažejo nekateri rezultati v kraju. Resnost dela se vidi po njihovem tudi v tem, da se svet KS loteva tudi drugih problemov, ki sicer niso najbolj lastni krajevni skupnosti, vendar jih slednja čuti kot svoje. Ker opažajo, da so nepovezani krajevna skupnost in podjetja, na vsaki seji sveta namenijo razpravo tudi o perečem problemu, ali je to rudnik, ali je to Metalna, ali drugo.

Poslušati ljudski glas

Lani sestavljeni svet KS dela po spremljenem načinu. Tako sej nima samo na sedežu KS, ampak gre med ljudi. Doslej je imel svet po terenu osem sestankov, na katerih je ugotovil, česa si želijo ljudje, in skladno s tem je sestavil program.

Rudnik - najbolj boleča tema

Tonetu Petroviču se zdi žalostno, da je Kanižarica po rudniku dobila nekaj novih obratov, medtem ko na Senovem niso dobili kaj veliko. "Problem, ki ga mi tudi

Tone Petrovič

čutimo, je v tem, da se v zvezi z zapiranjem rudnika dela dilematsko. Tudi rudniški sindikat se pri skrbi za brezposelne rudarje ni kaj posebno izkazal. Programov za pre zaposlovanje je malo in so ne- vabljivi, kar je najhuje, nezanesljivi," pravi v skrbih predsednik sveta KS.

Rudnik je res najbolj boleča tema tudi po mnenju Zorana Šolna. Slednji je po- vedal, da v krajevni skupnosti mislijo, da

opravilo, na katero KS ne more imeti ve- likega vpliva. Zatika se predvsem pri prvi točki, ki sem jo omenil. In to zato, ker ni projektov, kot je rekel predsednik. Ni razvojnega pristopa, je, kar komu pride na misel. Na Senovem potrebujemo eno močnejšo firmo, ki bo zaposlila malo več ljudi, ob tem pa močan razvoj drobnega gospodarstva," je rekel Šoln.

Ali bo šlo Senovo na svoje?

Odnosi med KS Senovo in občino Krško niso najboljši, kot se da razbrati iz besed senovskih sogovornikov. "Ko smo bili izvoljeni, smo skušali navezati stik z občino. Vabili smo jih na naše seje, a so na žalost prihajali samo ljudje brez po- oblastil, taki, ki so lahko samo poslušali. Ko bi se bilo treba kaj natančno dogovo- riti, se ni dalo. Vabimo župana, a se ne odziva najbolje. Občina se ne vključuje veliko v akcije na Senovem, tudi ne gle- de rudnika. V aktivnosti za zapiranje rud- nika so se vključili ljudje, ki verjetno ne bodo naredili veliko za pridobivanje sred- stev od države. Krajevna skupnost hoče dejavno sodelovati pri zapiranju rudnika, zato želi, da bi jo vabili na različne se- stanke, kjer se rešuje usoda Senovega v povezavi s premogovnikom," pravi pred- sednik.

V svetu mislijo, da se občina ne zave- da, da je zapiranje rudnika trenutno naj- večja naložba v Posavju, ki v petih letih vključuje 4,7 milijarde državnega denar- ja. Če državni denar pride na Senovo, se

Zoran Šoln

bodo občinska sredstva sprostila za druge dele občine. Tako menijo v svetu KS Se- novo, kjer predlagajo, naj bi se na občini nekdo posebej ukvarjal samo z rudnikom.

Svet KS je hitro spoznal, kot so po- vedali sogovorniki, da manjka celovit pro- gram, kaj naj Senovo počne v prihodno- sti, ko se bo rudnik zaprl. Je veliko pro- jektov, vendar ni odgovora, kaj naj dela Senovo, ki je med drugim tudi drugo naj- večje območje v občini Krško. "Zaradi vsega tega razumemo naše prebivalce, ki na sejah po terenu resno predlagajo us- tanovitev občine Senovo. To je enotna volja ljudi. Mi smo bili od njih izvoljeni, zato bomo začeli delati na tem, kar od nas želijo," je rekel Šoln.

Sodelovanje s Senovčani po svetu

Senovo želi v bodoče delati v sodelo- vanju s svojimi rojaki po svetu. Tako bo

krajevna skupnost 8. februarja, na praz- nik KS Senovo, organizirala več prire- ditev, kamor bo povabila tudi "izse- ljence". Senovčani so se v lepem številu že uveljavili na različnih področjih, npr. na kulturnem, medicinskem, predvsem dosti v gospodarstvu. Vedo, kateri so. Ti- sti, s katerimi se je krajevna skupnost že pogovarjala, so že izrazili pripravljenost za sodelovanje.

Turizem za prihodnost

Senovo bo v bodoče najbrž kak kos kruha zaslužilo s turizmom. "V tej dejav- nosti vidimo dosti možnosti. Bohor je primeren za pohodni in stacionarni tu- rizem, tam so možnosti za šole v naravi in podobno. Tu bi lahko bila na primer gozdna učna pot. Na tem območju je ve- liko naravnih zanimivosti, v Reštanju pa bi lahko uredili rudniški tehnični muzej. Tudi zato, da bi naredili vse to, bi se radi postavili na lastne noge kot občina. Da bi sami stvari reševali, sami odločali," je pojasnil Tone Petrovič.

Razgibana kulturna dejavnost

Nekaj moči za tak skok v prihodnost Senovo nedvomno črpa v svoji kulturni ustvarjalnosti. Zelo pestra je dejavnost različnih društev, ki so tudi priznana. Pi- halni orkester Svoboda Senovo, folklor- na skupina, dramska sekcija pri DKD Svoboda Senovo, dejavni so gasilci, tu- ristično društvo in planinsko društvo. V DKD Svoboda Senovo, ki je tudi v občini med kulturnimi društvi kar močno, se dogaja veliko. Lahko se pohvalijo tudi s kar nekaj zelo uspešnimi posamezniki, katerih ustvarjalnost potrjujejo tudi pri- znanja.

MARTIN LUZAR

KLUB ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

Ljudje, ki vedo največ o alkoholizmu

Naša družba je še posebej strpna do pitja alkohola in do ljudi, ki radi globoko pogledajo v kozarec. Največ gorja zaradi alkohola se zgodi v družinah; na žalost morajo veliko pretrpeti prav otroci, ki niso ničesar krivi. Alkoholizem je bolezen, ki prizadene celo družino. Za zdravlje- nje pa se ponavadi alkoholiki odločijo šele takrat, ko je njihova zasvojenost že tako velika, da se ne morejo več pobrati in jih pred dejstvo postavi partner.

Ta odločitev ni lahka, je pa edina, ki lahko alkoholika spet spravi v normalno življenje in ohrani družino. Obstaja več načinov zdravljenja, ki so različno uspeš- ni. V Novem mestu že šestindvajseto leto deluje Klub zdravljenih alkoholikov, ka- mor se lahko vključijo vsi tisti, ki se želi- jo zdraviti proti alkoholizmu. Obiskuje- jo pa ga tudi tisti, ki so se že odvadili pit- ja, vendar za svojo podporo ter nasploh zaradi družjenja z ljudmi, ki imajo po- podobne izkušnje in težave, nekateri klub tudi po 20-tih letih še vedno obiskujejo.

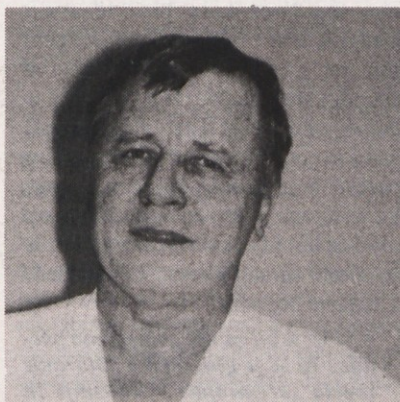
Novomeški klub je bil ustanovljen septembra 1971 leta, prva terapevta pa sta bila socialna delavka Ana Bevc in dr. Adolf Žunič. Čez tri leta je klub prevzel dr. Anton Kvasič, ki ga kot edini terape- vt uspešno vodi še danes, sicer pa dela v novomeškem zdravstvenem domu kot splošni zdravnik.

Danes obiskuje klub okrog 40 članov, nekateri že 20 let. Srečujejo se ob sredah popoldan med 16. in 19. uro. "V klub prihajajo v glavnem v parih, mož in žena skupaj, drugače zdravljenje ne more biti uspešno," pravi dr. Kvasič. V klubu so moški in ženske od 20. pa tja do 50. leta starosti, iz Podbočja pa vse do Črnomlja, s povprečno abstinenco 10 let. Iz novo- meškega kluba so kasneje nastali še klubi v Brezicah, Trebnjem, Črnomlju, Met- liki, Semiču, od teh pa danes delujeta le še trebanjski in novomeški.

V klub prihajajo ljudje prostovoljno, nihče jih posebej ne vabi, še manj sili. "Kadar se nekdo odloči priti k nam, ta- krat je že zrel za zdravljenje, vendar pri tem potrebuje podporo in pomoč part- nerja. V klubu skušamo oba partnerja še dodatno motivirati za takšno zdravljenje in življenje brez alkohola," pravi dr. Kva- sič.

V klubu je več moških, ki se želijo zdraviti, kot pa žensk, čeprav dr. Kvasič meni, da je sicer med alkoholiki približno enako število žensk in moških. Za zdrav- ljenje se odloči več moških, ker so jih žene prej pripravljene podpreti kot pa je moški pripravljen podpreti, svojo zasvojenost ženo, pa tudi zato, ker ženska lažje živi sama kot moški, ki so zaradi tradicional- ne vzgoje v vsakdanjem življenju bolj odvisni od žensk kot ženske od moških.

Dr. Kvasič pravi, da je za uspešno zdravljenje in potem vključevanje v vsak- danje življenje zelo pomembno, če part- nerja ugotovita, da prihajata na srečanja kljuba vsak zaradi sebe, in se začneta med sabo spoštovati. "Za začetek je potreben ultimat partnerja, ki zasvojenca pove, da ga kot alkoholika ne misli več tolerirati, in zahteva spremembo njegovega vede- nja; seveda se morata potem spremeniti oba," pravi dr. Kvasič. Oba morata zbra- ti vse svoje moči, se začeti pogovarjati in

dr. Anton Kvasič

drug drugega poslušati. Vsako popu- ščanje pa zdravljenje obsodi na propad. "Pri zdravljenju alkoholizma ne poznamo počasnega odvajanja tako, kot npr. pri trdih drogah; tu si ali pa nisi prenehal s pitjem, kajti vsak alkoholik po drugem popitem kozarčku ne pozna več mere," pravi dr. Kvasič.

Srečanja v klubu potekajo v obliki pogovorov. Dr. Kvasič je njihov modera- tor, včasih tudi arbiter, predvsem pa us- merjevalec pogovora. "Vedno pa srečanje prilagodimo nekomu, ki ima težave ali ga kaj žuli," pove dr. Kvasič. Novincem naj- več povedo prav izkušnje tistih, ki so že

Člani kluba zdravljenih alkoholikov na enem od srečanj.

dolgo v klubu. Tisti člani kluba, ki so se kdaj zdravili tudi drugje, pa pravijo, da je klubiški način zdravljenja najuspešnejši, medtem ko so razne hospitalizacije obso- jene na neuspeh.

Povedali so, da je zdravljenje odvis- nosti od alkohola v bolnišnici sicer uspešno, vendar le v času, ko si v bolniš- nici, še zdaleč pa to ni dovolj za uspešno vrnitev v vsakdanje življenje. Prednost kluba pa je prav v tem, da se lahko vsak- do začne zdraviti, pa kljub temu hodi v službo. Močno podporo članom dajejo tedenska srečanja, kjer lahko razrešijo vsakdanje probleme. V klubu pravijo, da na Dolenjskem prav gotovo največ vedo o alkoholu in njegovih posledicah.

Novomeški klub zdravljenih alkoholi- kov, katerega predsednik je Ivo Mora- vec, se je vsa ta leta večkrat selil, sedaj pa so že leto in pol zbirajo v Pionirjevi bara- ki na Ulici Slavka Gruma, kjer so imeli Pi- onirjevi delavci svojo menzo, garderobe in stranišče. Ko so prišli v te prostore, je bila baraka v zelo slabem stanju, saj je bila brez oken in vrat in tudi brez ostale opre- me. Barako so obnovili sami, saj so med člani ljudje z najrazličnejšimi poklici tako da je vsakdo po svoje prispeval k obnovi. Zbrali pa so tudi več prispevkov raznih sponzorjev. Danes so to prijetni prostori, v sobi, kjer potekajo srečanja, imajo v krog postavljene stole, v sredini pa jih greje peč na drva. Počasi zbirajo tudi pohištvo, imajo svoj radio, zelo prav pa bi jima prišla tudi televizor in videore- korder.

Nekaj denarja za delovanje zberejo tudi s članarino, vsako leto pa jim v en- kratnem znesku nekaj primakne občina. Lani jim je nakazala največ do sedaj, in sicer okrog 300 tisočakov, in tudi na ta način podprla njihovo idejo, da se preob- likujejo v neprofitno organizacijo, ki se bo potem sama vzdrževala. Dr. Kvasič je povedal, da se resno pogovarjajo s Pio- nirjem v stečaju za odkup barake sedaj zanjjo plačujejo najemnine in z občino za zemljišče, saj želijo, da bi bili ti prostori za vedno njihovi.

V klubu si tudi želijo, da bi to res po- stal center za pomoč ljudem v stiski, ne le alkoholikom, ampak vsem, ki so obu- pani in ne najdejo rešitve iz svojih pro- blemov. Dr. Kvasič pravi, da bi čez čas radi odprli tudi sos telefon. V klubu hočejo delovati javno, ker želijo dokazati, da zdravljeni alkoholiki lahko živijo in dela- jo kot ostali ljudje in da so kot taki vred- ni zaupanja.

JOŽICA DORNIŽ

Potovanje v Tibet postalo potovanje k spoznavanju

Za mnoge mlade je potovanje zgolj zabava, premikanje skozi geografske širine in dolžine, za nekatere pa ima globlji in lahko tudi usodnejši pomen. Jaša Mikec, 22-letni Novomeščan, se je pred leti odpravil na daljše potovanje v dežele Daljnega vzhoda, kjer se je seznanil s tibetansko kulturo in tibetanskim budizmom. To ga je napeljalo, da se je odločil živeti po načelih budizma. Ta teden je po nekajmesečnem bivanju doma v Novem mestu ponovno za dlje časa odpotoval v Indijo, v Dharamsalo, kjer se bo posvečal študiju tibetanske in budističnih spisov ter nadaljnji duhovni rasti.

• Odpraviti se v daljne dežele in za daljši čas s spalno vrečo ter nahrbtnikom je za mladega človeka vsekar podvig. Ali vas ni bilo strah odpraviti se na tako pot?

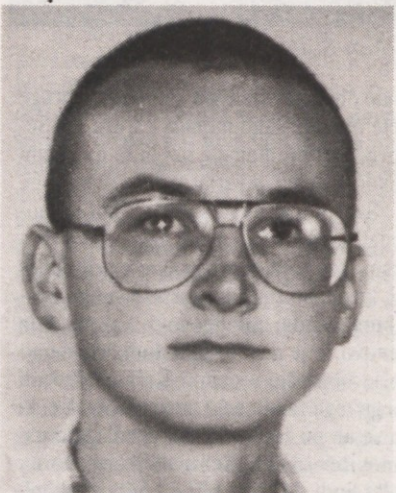
“Nekoč sem slišal za izraz fobofobija, ki bi ga lahko poslovenil kot strahostrašje. Psihologi s tem izrazom zaznamujejo nerazumen bolezenski strah, ki ga človek občuti že ob sami misli na možnost, da bi izkusil strah. Če besedo razumemo nekoliko širše, jo lahko prenesemo na večino ljudi. Za nas je namreč značilno, da se bojimo položajev, za katere slutimo, da bi utegnili prinesiti strah. Zato se takšnih situacij izogibamo, čeprav bi nas morda skok vanje pripeljal do izrednega doživetja. Ta strah pred strahom je tisti umski dejavnik, ki blokira mnoga naša prizadevanja. Strahostrašje ima svojo vlogo tudi pri potovanju. Mnogi pravijo: jaz bi šel tja in tja, pa ne morem. Navajajo razloge, ki jih zadržujejo, vendar gre mnogokrat zgolj za izgovore, saj v resnici niso zunanji dejavniki tisti, ampak se zadržujemo doma zgolj zato, ker nas blokira strahostrašje. Čeprav slutimo, da bi utegnili na potovanju izkusiti strah, moramo pokončati strah predtem in se odpraviti na pot. Jaz sem to poskusil. Res je, da takrat pred svojim prvim velikim potovanjem nisem tako razmišljal, tako stvari za nazaj razumem šele zdaj.”

• Skozi Rusijo, Kitajsko in v Tibet in nato še v Nepal in Indijo, torej na dolgo in zahtevno pot, ste odšli kar sami. Ali ni bolje potovati vsaj v dvoje?

“Če gremo na pot z iskrenim namenom samoiskanja in če potovanje razumemo kot razvoj osebnosti, se mi zdi potrebno, da gremo sami. Kajti če se odpravimo na pot sami, bo pretres, ki ga potovanje povzroči, kar največji. Smisel potovanja pa je prav v tem, da se izpostavimo šoku, pretresu, nečemu, kar zamaje naše ustaljene predstave in predvsem povzroči osebnostno spremembo na boljše. Če gremo sami, sami nosimo odgovornost za vsa dejanja, sami se moramo spopasti z vsemi situacijami, zanašati se moramo sami nase in na lastne moči. Najbolje je celo, če se odpravimo v kulturo, ki je kar najbolj različna od naše. Tu pride do izraza tudi jezikovni dejavnik. Če namreč nimamo nobenega znanca za sopotnika in nobenih besedil v domačem jeziku, se soočimo s situacijo, ko na nek način izgubimo materni jezik in potem proučujemo, kakšen učinek ima to na nas. Ko sem se na potovanju prostovoljno odrekel lastnemu jeziku, sem prišel do zaključka, da je odnos do maternega jezika ena od oblik navezanosti (v budističnem pomenu ima ta pojem negativen pomen) in nobena prava človekova potreba. Kakovostno živimo lahko tudi, če mislimo in govorimo kak drug jezik. Seveda pa je to moje specifično spoznanje in ga ne kaže posploševati, kdo drug morda to drugače doživlja.”

• Ali je na potovanjih kdaj prišlo do kakšnih nevarnejših zadev, težav in stisk?

“Na splošno ni bilo kakšnih hudih izkušenj in stisk. Zavoljo varčevanja z denarjem sem pogosto prenočeval kar v spalni vreči v kakšnem bolj mirnem kotičku. Na rusko-kitajski meji sem denimo prespal kar na strehi železniške postaje, v kitajskih mestih sem večkrat prespal v javnih parkih. Na poti do Tibeta sem moral mimo vojaških kontrolnih točk, na

katerih popotniku lahko tudi preprečijo nadaljnje potovanje. Kadar sem naletel na te in podobne ovire, sem se že vnaprej odločil, da jih bom premagal, in skoraj vedno se je to tudi zgodilo. Od neprijetnih doživetij bi omenil še dve kraji. Do ene je prišlo, ko sem bival v šotoru in takrat dobil hudo črevesno okužbo, kar se pogosto dogaja zahodnjakom, ki potujejo na vzhod. Moral sem po zdravniško pomoč, vse stvari pa sem pustil v šotoru. Ko sem se naslednje jutro vrnil, je bilo vse v stanju izginjenosti, se pravi, da so mi popolnoma vse s šotorom vred ukradli. Ob neki drugi priložnosti pa so mi ukradli večjo vsoto denarja. Sploh sem imel z denarjem težave, ker ga ni bilo veliko. Tri tedne sem živel skoraj brez denarja v Bombayu. Hotel sem spat z drugimi brezdomci na pločnikih, vendar me je od tega odvrglo veliko število komarjev in podgan, zato sem se ustalil na železniški postaji in tam iz dneva v dan potrpežljivo opazoval in premišljal, kaj se mi dogaja. Vse te težave in stiske sem sprejel kot pozitivne izkušnje, ki so mi omogočile, da sem se učil ohranjati ravnotežje ne glede na zunanje dogodke.”

• Tibet je bil za vas pomembna postaja. Tu se je geografsko potovanje začelo spreminjati v notranje in odprla se vam je pot v budizem. Ste ta nauk že prej kaj poznali?

“Ko sem prvič prišel v Tibet, sem ga takoj začutil kot domače okolje. Pogosto se mi je dogajalo, da sem se s kako osebo šele prvič ali drugič pogovarjal, občutek pa sem imel, da jo poznam že od nekdaj. Rad bi povedal tudi to, da sem opazil, kako Tibetanci dejansko v svojem življenju gojijo dobrosrčnost in sočutje. O samem budizmu pa sem imel samo najosnovnejše informacije, ki sem jih dobil iz dveh knjig: Flisarjevega Čarovnikovega vajenca in popotniškega vodiča. Mislim pa, da je bilo v tem pogledu zame zelo pomembnih tistih deset dni, ki sem jih preživel v samostanu Tshurphu, kjer živi Gyalwa Karmapa. To je človek, ki ga Tibetanci častijo podobno kot Njegovo svetost Dalajlamo, ki vse od velikega tibetanskega upora zoper kitajsko okupacijo Tibeta živi v izgnanstvu. Zdaj je Karmapa star kakih 12 let in je 17. utelešenje. Tibetanski budisti smatrajo, da je izreden dogodek, če imajo priložnost srečati se osebno s tako visoko razvitim človekom. Ko sem šel v samostan, pravzaprav nisem vedel, kaj me tam čaka, a srečanje je bilo zame zelo pomembno. Imel sem močan občutek, da Njegova svetost Karmapa dejansko ni navaden človek. Srečanje z njim se mi je zdelo globoko zarisalo v spomin, lahko bi rekel, da je močno vplivalo na moje kasnejše odločitve.”

• Ste se že v Tibetu začeli poglabljati v budistično miselnost?

“S teoretičnim študijem budizma sem se začel ukvarjati šele potem, ko sem se vrnil s potovanja domov. Pri tem sem se zadovoljil s tem, kar sem našel v knjižnicah. Jeseni 1994. leta sem ponovno vpisal splošno in primerjalno jezikoslovje na ljubljanski univerzi in se nekaj časa posvečal temu študiju. Zanj sem se odločil, ker mi je nudil največ možnosti za učenje sanskrt in kitajščine. Predvideval sem namreč, da bom velik del svojega življenja preživel v vzhodnih deželah in bom potreboval znanje vzhodnih jezikov. A kmalu je v meni začelo naraščati nezadovoljstvo. Imel sem občutek, da je moje početje nekakšen odklon od prave smeri, v nekem smislu zapravljanje časa. Kritična je bila tudi odsotnost ljudi, kakršne sem želel imeti v svoji bližini, ljudi, ki vedo, da nič ne vedo, ali celo vedo, da vedo. Srečeval sem mnoge, ki so bili na svojem ožjem področju raziskovanja izredni strokovnjaki, za življenje na splošno pa sploh niso bili usposobljeni. V zavesti se mi je vedno pogostejše pojavljal lik pravega učitelja in intuitivno vedenje o tem, da ga ne bom našel v Evropi, temveč v enem od tistih območij na Daljnem vzhodu, kjer sem že bil.”

• V Sloveniji niste bili dolgo. Kaj kmalu je prišlo do pomembne odločitve. Kako je bilo?

“Marca 1995 sem se odločil, da študij na univerzi popolnoma opustim in se posvetim raziskovanju stvari, ki sem jih smatral za bistvenejše. Odločil sem se, da grem kar najhitreje v Dharamsalo, kraj v severni Indiji, kjer živi Njegova svetost Dalajlama s tibetansko vlado v izgnanstvu in kjer obstajajo možnosti za študij tako tibetanskega budizma kot same tibetanske. Tibetanci so namreč po letu 1959, ko so se pred komunizmom zatekli v Indijo, v Dharamsali ustanovili osrednjo knjižnico, kjer hranijo vse svete spise in dokumente, ki jim jih je uspelo prinesiti iz Tibeta. Če ne bi tega kulturnega bogastva prenesli v Indijo, bi bilo pokončano, saj so Kitajci v Tibetu uničili dejansko vse samostane in na vse mogoče načine poskušali zatreti tibetansko kulturo, ki je neločljivo povezana z budistično miselnostjo. Knjižnica v Dharamsali poleg hranjenja izvirnih tibetanskih besedil in angleških knjig o budizmu igra tudi vlogo nekakšnega središča za proučevanje tibetanskega budizma. Skoraj vsak dan tam dvakrat dnevno dva lama razlagata vsebino budističnih besedil. Kdor želi, lahko pride tja in posluša predavanja za simbolično ceno 3 dolarjev na mesec.”

• Na tem svojem drugem potovanju ste tudi formalno postali budist. Kje se je to zgodilo in kako?

“Maja 1995 sem pripotoval v Dharamsalo in tam preživel nekaj mesecev. Posvečal sem se bolj študiju tibetanske in kitajščine kot pa samega budizma. Potem sem se odločil, da grem še enkrat v Tibet, kjer sem nato preživel kaka dva meseca, zvečine v Lhasi in samostanu Tshurphu. Ob tokratnem obisku sem oktobra 1995 tudi formalno postal budist. Gre za obred, katerega bistvo je v tem, da človek s polno zavestjo čim intenzivneje pripozna Budo kot svojega pomočnika na poti samospoznavanja in izrazi željo, da bi šel k njemu v zatočišče. V bistvu je to umsko (v budističnem pomenu več kot razumsko) dogajanje. Pri tem obredu se simbolno odstriže šop las, britje glave pa je obvezno samo za menihe in nune. Že prej sem ves čas opažal, da na svetu obstajajo mnogotere ljudske združbe in da je skoraj za vsako od njih značilno, da trdijo oziroma so popolnoma prepričane v svoj prav. Hkrati pa trdijo, da so druge združbe v zmoti, jih omalovažujejo ali celo zaničujejo. V tem smislu se mi je zdelo nemogoče, da bi jaz sam pripadal

kateri koli od ljudskih združb, saj nikoli ne bi mogel biti prepričan o tem, da imam dejansko prav, nikoli ne bi imel vpogleda v to, ali nimajo morda ljudje iz kake druge združbe prav. Pri budizmu pa sem opazil, da je pravzaprav eden od bistvenih pogojev za pravilno življenje, da nikoli nisi trdno prepričan o tem, kar trdiš, še posebej pa, da nikoli nimaš druge za manjvredne. Ko so Njegovo svetost Dalajlamo vprašali, zakaj je toliko religij, v čem je smisel tega, in če je katera boljša od drugih, je odgovoril, da je to čudovito, kajti na svetu obstajajo različni ljudje, ki se med seboj zelo razlikujejo po svoji miselnosti, tako pa se lahko vsak od njih vključi v tisti miselni sestav, ki mu najbolj ustreza in mu omogoča optimalno hitrost razvoja. Jaz sem najbolj ustrezen način mišljenja našel v budističnem sestavu.”

• Mimogrede, vegetarijanstvo, ki je dandanes med Slovenci kar priljubljeno, je tudi del budističnega nauka. Ste vegetarijanec?

“Raje kot vegetarijanstvo uporabljam izraz nemesojedstvo. Nemesojedstvo je skoraj nujno, da je nekdo sploh lahko budist, saj se budist zavestno vzdrži ubijanja. To pravilo lahko različno razumemo, lahko ga omejimo zgolj na ljudi ali pa ga razumemo tako, da se vzdržimo neposrednega in posrednega ubijanja vseh bitij. Zato pač budisti smatrajo za primerno, da se vzdržijo uživanja mesne prehrane. Vendar tudi to ni tako zelo strogo. Za Tibetance je denimo to prekruta zahteva. V Tibetu uspeva zelo malo zelenjave in sadja in so ljudje življenjsko odvisni od mesa. Zatorej ga lahko uživajo tudi budisti, če je potrebno. Jaz sem odločil za nemesojedstvo že leta 1993, še pred prvim potovanjem, in sicer po tehtnejšem premisleku. Upošteval sem dejstvo, da se mi je že od otroštva naprej zdelo nenavadno, da, kljub temu da imam rad živali in skrbim zanje, uživam njihovo meso in s tem povzročam njihovo trpljenje in ubijanje. Kasneje je moja odločitev za nemesojedstvo dobro sovpadla z budističnimi spoznanji. Če danes pogledam nazaj v obdobje, ko sem bil še

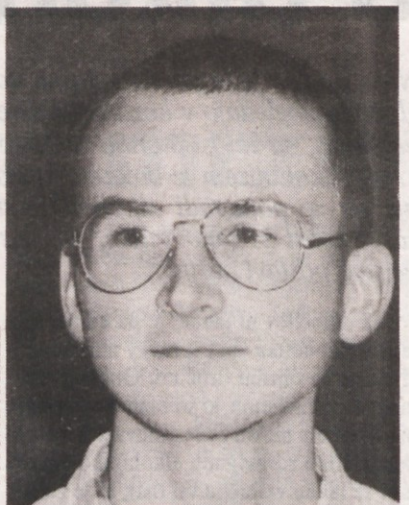

FOTO: M. MARKELJ

mesojedec, bi lahko rekel, da je bilo uživanje mesa eden od tistih dejavnikov, ki so iz mene delali divjaka. Moje vedenje v tistem času je bilo nepravilno, saj je mnogim ljudem povzročalo odvečno trpljenje. Mnogi mesojedci mislijo, da je vsebina njihovega mišljenja neodvisna od vsebine njihovega črevesja. A oboje je močno vzajemno pogojeno. Če imamo torej črevesje napolnjeno z mesom, ima to določen učinek na naš um. Zdi se, kot da bi na našo zavest padel polmrak, ki nam preprečuje, da bi dobili vpogled v dejstvo, da je uživanje mesa nekaj oporečnega. Ker torej ne pridemo do tega vpogleda, si vsakokrat znova polnimo črevesje z živalskimi trupli in tako je začarani krog sklenjen. To je zelo podobno denimo gledanju televizije. Samo gledanje televizije nas onesposobi za jasen vpogled v tehtnost razlogov, ki govorijo proti gledanju televizije.”

• Zdaj precej drugače kot prej vidite tudi nekatere druge življenjske navade v našem zahodnem svetu, ki delujejo zaviralno pri samospoznavanju.

“Eden od dejavnikov, ki nas zavira v življenju in preprečuje naš razvoj, je tudi lenoba. Po običajnem zahodnem razumevanju lenobe so leni tisti, ki veliko spijo ali niso zaposleni z nobeno očitno dejav-

nostjo. Ko so tibetanski lame v 60. letih prišli v ZDA, so takoj opazili, kako izredno zaposleni so ljudje tam. Na to so pripomnili, da vsa ta silna zaposlenost in delavnost ni nič drugega kot le še ena oblika lenobe. Z budističnega stališča obstaja namreč samo eno pravo delo, to je urjenje v nauku. Ker pa se nauk neposredno nanaša na naravo našega uma oziroma celega bitja, to pomeni, da je pravo delo zgolj soočanje s samim seboj, vse drugo sodi v kategorijo trivialnosti. Če pogledamo vsakdanje življenje, vidimo, da se obkrožamo z nešteti predmeti in ljudmi, gradimo hiše, rojevamo otroke, študiramo mnogotere pojave v svetu, vendar na površen način. Iščeemo vzburljive oblike zabave, trdo delamo v službi... in se pri tem imamo za delavne oziroma za vse te aktivnosti nahajamo kakšna prikladna upravičila in razloge. Ti so včasih zelo prefinjeni. Pravimo, da bremo knjige in gledamo televizijo zato, da bi se izobraževali in si širili obzorja... Tudi to so zgolj pretveze. Gre za to, da stalno iščeemo možnosti, kako bi se zaposlili in se s tem odvrnili od reševanja temeljnih vprašanj bivanja oziroma, drugače rečeno, izogibamo in bojimo se soočenja s samimi seboj. Vidimo torej, da tudi tukaj stopa v igro strahostrašje. Bojimo se, da bi nam raziskovanje naših globlin prineslo strah, zato se tega sploh ne lotimo in se raje še naprej zatekamo v nedrje trivialnih opravkov.”

• Povrniva se na vaše zadnje potovanje. Obiskali ste tudi Nepal in nek budistični samostan. Kaj ste tam počeli?

“Iz Tibeta sem odpotoval v Nepal in tam preživel dva meseca v enem od tibetanskih samostanov, v katerem se lahko za poljubno število dni nastanijo tudi zunanji obiskovalci, laiki, in se v tem mirnem okolju urijo v budističnem nauku, kar pa ne pomeni samo razumskega usvajanja te snovi, temveč da moramo sami postati poosebljenje tistega, kar je napisano v besedilih. S celim svojim bitjem, ne samo z razumom, naj bi usvojili vedenje in modrost na način trisopenjskega treninga. Prva stopnja je poslušanje, ki vključuje poslušanje predavanj različnih lam ter osredotočeno branje besedil; druga stopnja je razmišljanje in pomeni osredotočeno, zelo razvejeno razmišljanje o tistem, kar smo prebrali ali slišali; tretja stopnja je meditacija, se pravi globinsko usvajanje preštudirane snovi. V budizmu se smatra življenje, ki vključuje zgolj prvo in drugo stopnjo za nepopolno, zgolj intelektualni, razumski študij pomeni budistom nekaj pomanjkljivega, lahko bi rekli, da je jalovo početje brez globinskega usvajanja vedenja. V zahodnem svetu pogosto opazimo, da so nekateri ljudje izredno načitani ali imajo izredno sposobnost analitičnega obravnavanja sveta, pa vendar sploh niso sposobni pravilno živeti.”

• Kako ste zaključili svoje drugo potovanje na Daljni vzhod? Boste zdaj živeli tu ali načrtujete vrnitev na Vzhod?

“Iz Nepala sem za kratek čas odpotoval še v Bodhgayo. To je kraj v Indiji, kjer je pred 2500 leti Buda izkusil razsvetljenje. Še vedno je to osrednji, najpomembnejši kraj za vse budiste. Od tam sem odšel nazaj v Dharamsalo kjer sem od marca do julija 1996 redno prisostvoval podajanju nauka v knjižnici, zraven pa sem se učil tibetanske. Zaradi birokratskih težav z vizumom, ki mi je potekel in mi ga niso hoteli podaljšati, sem lani septembra odpotoval domov v Novo mesto. Zdaj sem uredil te birokratske zadeve in dobil enoletni vizum za bivanje v Indiji. Vračam se Dharamsalo. Ne vem, za kako dolgo. Študiral bom še naprej tibetansko in se izpopolnjeval v budističnem nauku.”

• Geografsko potovanje za vas na nek način ni več pomembno, notranje samospoznavanje pa se nadaljuje. Kje boste poslej živeli?

“Dolgoročno gledano: nameravam živeti v severni Indiji na sončni strani Himalaje ali pa na Tibetu, če ga bo kitajski komunizem spustil iz svojih krempeljev.”

MILAN MARKELJ

Grahki so se rojevali brez babice

Ko se je Grahkova Ana v belokranjski vasi Lokve, pri hiši se je po domače reklo pri Osobejnkovi, kar že samo po sebi pove, da je tisti čas tu vladala velika revščina, sedmič pripravljala na porod, so se morali njeni starejši otroci umakniti iz domače hiše. Ana je bila neke vrste vaška babica in mnogim otrokom iz okolice je pomagala na svet. Ko pa je prišel čas, da bi sama rodila, je pripravila vse potrebno, legla v poročniško posteljo in brez tuje pomoči so Grahki prihajali na svet. Tako je bilo tudi 25. marca 1906. Jakob, Štefan in mali Tonček so morali spat na skedenj in tam so pred spanjem še pomoževali. "Le koliko jih še bo?" se je vprašal sedemnajstletni Jakob, triinpolletni Štefan pa je njegovo vprašanje zaskrbljeno dopolnil: "Kaj jim bomo dali pa jesti?" Tonček, ki je bil star komaj dobro leto, ju je le začudeno gledal in si želel k mami v hišo.

Tako je bilo takrat, ko se je Ani in Johanu rodil Stanko, sedmi in zadnji Grahkov otrok. Ani je bilo že osemindeset let in rojevanja je bilo za njo konec. Saj bi bilo otrok gotovo več, pa je bil Anin mož Johan večidel v Ameriki, kajti doma zanj ni bilo zasluzka. Kadar se je vrnil, je k mali kmetiji dokupil nekaj zemlje, na domačiji kaj postoril in se spet vkrca na parnik. Kar trikrat se je to ponovilo in vsakič je pri Osobejnkovi družina malo narasla. Stanko, ki se je rodil zadnji, je danes od sedmerice edini še živ. V Svibniku pri Črnomlju sem ga našel, starčka, ki bo letos marca videl že enaindevetdeseto pomlad. Malo je naglušen in vidi že precej slabo, spomin pa mu še kar dobro služi. In spomin naju popelje tja v čas med drugo svetovno vojno, ko je bil njegov brat Tone, tisti najmlajši s senika, že toliko star, da ga je avstrijski cesar poklical v prvo svetovno vojno. Doma na Lokvah so poslušali oddaljeno bobnenje topov na soški fronti in trepetali za njegovo življenje. A Tone je imel srečo. Prestal je vojni pekel in padel v italijansko ujetništvo.

Na Lokvah pa so se med prvo svetovno vojno spoznali še z drugimi obrazi vojne. V semiško okolico se je tedaj zateklo tudi nekaj primorskih Slovencev, ki jih je vojna pregnala z njihovih domov. Tudi Grahkovi so pomagali nesrečnikom. In dobrot, ki so jim jo nudili, čeprav so bili sami ubožni, se je hitro povrnila, kajti ko se je Tone znašel v italijanskem ujetništvu v bližini Trsta, so mu prav Grahkove zveze s primorskimi Slovenci pomagale najti pot domov. Vezi so ostale trdne in trajajo še danes.

Med obema vojnama je Stanko začel šele prav živeti. Kmetija na Lokvah ga ni privlačila. Na njej je ostala njegova sestra Ana, ki je bila pri rojevanju celo uspešnejša od svoje matere, saj je rodila kar deset otrok. Stanko se je najprej zaposlil na žagi Zora v

Črnomlju, katere lastnik je bil Martin Plut. Tu je enajst let žagal in zlagal deske, a to niso bile tiste deske, na katerih je najraje stal in na katerih se je gibal večje in sproščeno. Privlačile so ga namreč odrske deske. Že s sedemnajstimi leti je pričel nastopati pri amaterskih igralskih skupinah. Šole je nadomestil njegov naravni dar, s katerim je obvladoval tudi zahtevnejše vloge, lotil pa se je celo režiranja. Lepe spomine ima na dogajanje na odru, za njim in okoli njega, vse dokler ni bilo njegovo igralstvo nasilno prekinjeno. Spominja se, kako je bilo za nastop z igro Pasion vse pripravljeno, a je vmes posegla druga svetovna vojna in igralci so dobili druge vloge in druge režiserje.

Po vojni Stanko Grahek ni več stopil na igralski oder, nadaljeval pa je s poklicno vlogo, v katero se je vživel že nekaj let pred vojno. Takrat je namreč postal poštar. Mnogo parov čevljev je Stanko zbrusil, ko je hodil od hiše do hiše v belokranjskih vaseh pod vinskimi goricami. A nikoli ni šlo tako hitro kot tisto noč v njegovi mladosti, ko je od plesa dobil luknji v obeh podplatih. Stanko je vedno rad plesal in spomin na mnoge podobne dogodivljaje in anekdote iz njegove mladosti mu še danes bogati stare dni na Svibniku, kjer živi pri sinu Alojzu.

Že zdavnaj sta za materjo Ano in očetom Johanom odšla na ono stran brat Tone in sestra Ana, kar štirje Stankovi bratje, tudi Jakob in Štefan, ki sta ob njegovem rojstvu modrovala na seniku, pa so umrli v Ameriki. Dveh najstarejših, Janeza in Jožeta, Stanko nikoli ni srečal, saj sta odšla čez ocean, še predno se je rodil. Za njima pa sta še pred prvo svetovno vojno tja našla pot tudi Jakob in Štefan. Jakoba je doledela precej nenavadna usoda. V Ameriki je zašel na kvartopirska pota, s katerih ni bilo vrnitve. Za njim je ostalo le pretresljivo pismo, ki ga je pisal Stanku, še predno se je za njim izgubila sleherna sled. Za ostale tri je znano, da so umrli v ameriški zvezni državi Minnesoti. Nekaj Američanov z Grahkovo krvjo v žilah pa tam še živi.

Zanimivo je, da je tudi materin rod povezan s staro celino. Stankova mama Ana Grahek je bila rojena pri Starihovih v Sadinji vasi pri Semiču. Tu je bil rojen tudi njen bratranec Ivan Stariha, ki je bil kot novomeški gimnazijec leta 1866 vpoklican v cesarsko vojsko. V sloviti bitki pri Custozi v severni Italiji je bil celo odlikovan za hrabrost, pozneje pa mu je iz avstrijske vojske uspelo pobegniti v Ameriko, kjer je bil leta 1869 posvečen v mašnika, leta 1902 pa je v Južni Dakoti postal prvi leadski škof. Na starost se je vrnil v domovino in leta 1915 v Ljubljani umrl. Morda je tudi zaradi tega znamenitega sorodnika Stanko še danes globoko veren.

TONE JAKŠE

Stanko Grahek iz Svibnika pri Črnomlju

Zametki učiteljišča v Novem mestu

Na sliki 1. letnik učiteljišča v šolskem letu 1949/50. Spredaj sedijo M. Dobovšek, N. Smerdu, B. Javornik, N. Dobravec, L. Nečimer, B. Zobec, S. Fink in I. Jurčec.

Lani so se zvrstili številni petdesetletni jubileji in človek nehote pomisli, koliko novih in pomembnih stvari se je zgodilo takoj po hudi štiriletni vojni. Marsikaj od tega gre hote ali nehote v pozabo in prav je, da se zapiše in tako ohrani za kasnejše rodove. Med jubileji je bila lani tudi petdesetletnica začetkov novomeškega učiteljišča.

Kako dobro, da imamo v Novem mestu arhiv, kjer je marsikaj ohranjenega na straneh dopisov, prošenj, poročil, zapisnikov! Z veseljem posedam tam in brskam po velikih škafih z dokumenti. Med zbiranjem gradiva za zbornik ob 50-letnici novomeškega internata mi oči nenadoma obstanejo na dopisu:

Pedagoški tečaj v Novem mestu od 2. julija do 27. septembra 1945. "Že takrat," pomislim, "ko so topovi komaj utihnili?" Z zanimanjem berem dokument, še posebej potem, ko med tečajniki najdem tudi imena svojih nekdanjih kolegic. "Tečajnice" so jim nekateri še dolgo posmehljivo rekli, čeprav so bila nekatere odlične učiteljice. V najtežjih časih so se posvetile vzgoji in izobrazbi otrok, ko je bilo pomanjkanje učiteljstva največje in ko so se vrata različnih šol natežaj odprla tudi za revne otroke.

Pedagoški tečaj takoj po vojni

Že 25. maja 1945, komaj deset dni po kapitulaciji Nemčije, je bil v radiu in časopisih objavljen razpis Ministrstva za prosveto Vlade republike Slovenije za osnove trimesečnega tečaja za učitelje pripravnike. Bil je izhod v sili, "da dobimo učitelje, kolikor jih NUJNO potrebujemo."

V novomeški tečaj se je prijavilo 42 tečajnic in 3 tečajniki, a je že prvi teden odpadlo 8 tečajnic. Le štirje med tečajniki so imeli manj kot 18 let. O vseh prijavljenih je bilo treba dobiti politično in splošno oceno, kandidati pa so morali izpolniti vprašalno polo in priložiti zadnje šolsko spričevalo o dovršeni meščanski oziroma srednji šoli. O sprejemu je odločala posebna komisija. Opraviti so morali tudi zdravniški pregled in preizkus poslušanja.

Otvoritev tečaja je bila 30. julija, z rednim poukom pa so pričeli 2. avgusta. Pouk se je odvijal v prostorih samostana v Šmihelu, kjer je bil zanje tudi internat. Vsi tečajniki, tudi trije fantje, ki v njem niso mogli stanovati, so imeli hrano brezplačno, dekleta tudi vso drugo oskrbo. Samostan je bil od internata ločen, vendar berem, da je tečaj tako dobro uspel tudi zaradi tesnega sodelovanja s samostanom.

Zaradi hospitacij in učnih nastopov se je moralo šolsko leto za šmihelske osnovnošolce začeti predčasno. "Upraviteljstvo deške in dekliške šole v Šmihelu naj uredi vse potrebno za redni pričetek pouka. Razredi naj bodo mešani! 1. in 4. raz. bosta v dosednji dekliški šoli (v

samostanu), 2. in 3. razred pa v dosednji deški OŠ v Šmihelu," berem. Pouk za te otroke se je pričel 27. avgusta.

Tečajnikom so predavali novomeški učitelji in profesorji (Ivan Andoljšek, Tone Trdan, Marija Drnovškova, Tone Markelj, Andrejčič, Metod Kalan) in Drago Vončina, ki je bil tudi vodja tečaja. Vsi predavatelji so bili zaposleni na novomeški gimnaziji. Predavanja in izpiti so imeli tudi za tiste, ki zaradi vojne niso imeli ustrezne izobrazbe in so hodili po pol ure daleč peš k tečajnikom. Najdem dopis, kjer predavatelji prosijo, da se jim kako ovrednoti in plača to dodatno delo, saj je npr. prof. Andoljšek na tem tečaju opravil 120 ur.

Dijaki pedagoškega tečaja so imeli pouk vsak dan od 8. do 12. ure in od 14. naprej, njihov predmetnik pa je bil: pedagoška psihologija in mladinoslovje, specialne metodike s hospitacijami in učnimi nastopi, slovenščina, zgodovina in državnoznanstvo ter petje. Hospitacije so imeli od 27. avgusta do 8. septembra, nastope pa od 10. do 18. septembra. Vsak je imel najmanj štiri nastope, ki so trajali po pol ure, zadnji pa tri četrte ure. Ocenjevali so jih po en predavatelj za specialno pedagogiko in razredni učitelj.

Zaključni izpiti so bili med 19. in 27. septembrom z enodnevnim odmorom. Uspeh je bil izredno dober. Nihče ni bil ocenjen negativno in po mnenju profesorjev v znanju skoraj niso zaostajali za drugimi maturanti. K temu je veliko pripomogel stalen stik s predavatelji in učitelji in tudi to, da so bivali pod isto streho in so vse podredili šoli.

Čeprav so bili razen štirih dijakov vsi polnoletni, je nad njimi stalno bdela prefekta Marta Povše, ki je zapisala: "Šola in predavanje so prvo, po intenzivnem učenju pa pošteno razvedrilo." Razvedrilo pa je bilo takole: Vsak dan so tečajnice po študiju odšle na skupen sprehod, ob sobotah pa skupaj v kino. Bili so tudi na treh mitingih, imeli so celodnevni izlet na Trško goro v družbi profesorjev in prefekte, za zaključni izlet pa so šli le do Šempetra (Otočca).

Prvi razred učiteljišča pri gimnaziji

Takoj po vojni so bile razmere izredno težke. Poleg živčne razrvanosti (dve tečajnici sta izstopili prav zaradi tega) so razsajale različne bolezni, zlasti srbečica, paratifus in trebušna gripa. Tečajnike so morali celo odpeljati v Dolenjske Toplice na razkužitev. Obenem so razkužili tudi

internatske prostore. Najpotrebnejše so dobile tudi plašč in čevlje.

Potreba po učiteljih je bila tako velika, da so morali tečajniki napisati prošnjo za službo že pred odhodom s tečaja. Ministrstvo za prosveto, ki ga je takrat vodil dr. Ferdo Kozak, je razpisalo še štiri pedagoške tečaje, in sicer v Kopru, Celju, Ptuj in Mariboru.

Okrožni IO Novo mesto je že 18. avgusta 1945 ministrstvu pisal: "Pojavila se je silna potreba po večjem kadru učiteljstva. Območje okrožja je tako veliko, da je ustanovitev učiteljišča nujna potreba." 7. septembra je prošnjo podprla tudi podružnica prosvetnih delavcev v Novem mestu, tako da je Narodna vlada 15. novembra sporočila, da izjemoma dovoljuje vpis učencev v 1. razred učiteljišča. "Vpišejo se lahko do dovršenega 17. leta starosti. Na osnovi predloženih spričeval bodo delali sprejemne izpite za sprejem v 1. razred."

Upravno je bil razred dodeljen gimnaziji. Vse administrativne posle je vodil gimnazijski ravnatelj. Učno osebje na gimnaziji je poučevalo tudi na učiteljišču po predmetniku, ki ga je sestavil ravnatelj v sporazumu z učiteljskim zborom. "Vsi stroški za vzdrževanje razreda in za učne pripomočke se krijejo iz posebnega kredita za učiteljišče Novo mesto. Učila, ki jih ima gimnazija, naj bodo na razpolago tudi za učiteljišče. Gimnazija naj za učiteljišče vodi poseben pravilni zapisnik in poseben arhiv," je pisalo takratno Ministrstvo.

Zdravniški pregled je bil za vse vpisane 5. novembra 1945, isti dan so bili tudi sprejemni izpiti iz slovenščine, matematike in petja, redni pouk pa se je pričel 7. novembra. Še en zanimiv zapis iz tistega časa: Tisti, ki bodo stanovali v internatu, naj prinesejo s seboj posteljino, to je dve rjuhi, dve odeji, vzglavnik in slamnjačo!

Tako so bili že tisto prvo leto po vojni položeni temelji za ustanovitev novomeškega učiteljišča. Kako je bilo naslednji dve leti, še ne vem, zagotovo pa je prva generacija novomeškega učiteljišča maturirala v šol. letu 1951/52, mi pa smo bili 2. generacija. Veliko dobrih, zagnanih učiteljev, posebno učiteljic, so iz te šole poslali po vsej Sloveniji.

Imeli smo srečo. Odlični profesorji so nas dobro pripravili na težki poklic. Še danes se jih hvaležno spominjamo. Naj omenim le nekatere: Karel Bačar, Bogo Javornik, Ivan Andoljšek, Tone Trdan, Ivo in Breda Zobec, Marjan Dobovšek, Julij Titel, Tone Markelj, Nada Dobravec, Nuša Smerdu... Ustanovo sta uspešno vodila najprej Lojze Nečimer, nato Ema Muserjeva, v internatu pa nam je bil kot oče upravnik Ivan Jurčec. Mnogi med njimi živijo žal le še v naših spominih.

IVANKA MESTNIK

"Grobar" prinesel Severjevo nagrado

Sklad Staneta Severja in ZKO Škofja Loka sta lani decembra že 26-ič slovesno podelila Severjeve nagrade za najzlahtnejše igralske dosežke poklicnih dramskih umetnikov, študentov dramske igre in nepoklicnih igralcev. Nagrajencev je bilo tokrat pet, med njimi pa je tovrstno priznanje za najboljšega amaterskega igralca dobil tudi Ernest Breznikar iz Dovškega pri Senovem, ki v Kulturnem društvu (KD) Svoboda Senovo igra že 37 let. Nagrado mu je prinesla vloga grobarja v Partljičevi komediji Nasvidenje nad zvezdami.

"To je res priznanje, o katerem lahko vsak amaterski igralec samo sanja. In meni se ni niti sanjalo, da ga bom prejel," je povedal Ernest Breznikar, vesel svojega uspeha. Zanimivo je, da Ernest, sicer strojni delovodja po poklicu, že 22 let dela na Ministrstvu za obrambo v Cerkljah ob Krki, kjer je sedaj poveljnik 25. območnega poveljstva. Rad opravlja to službo, čeprav pa tudi brez svojega "drugega poslanstva" - igranja, ki je čisto nekaj drugega, očitno ne more. V domačem dramskem društvu igra namreč že 37 let. Prve izkušnje je dobil v šolski dramski skupini, v amaterskem senovškem gledališču pa je začel po osnovni šoli, najprej pri lutkarski sekciji. "Igral in vodil sem marionete, včasih pa prispeval samo glas. Vem, da je bila moja prva dramska vloga v partizanski igri Ugasle luči leta 1958, kjer sem kot bebec pastir dobil aplavz pri odprti sceni, in to je bilo nekaj enkratnega," se spominja Breznikar, eden izmed dobitnikov letošnje Severjeve nagrade za nepoklicne igralce. Strokovna žirija, katere predsednik je bil priznani slovenski igralec Pavle Ravnohrib, je namreč takšno nagrado podelila še Gorazdu Žilavcu. Naslednja Breznikova pomembna vloga pa je gotovo leta 1960 vloga Tončka v Linhartovi komediji Veseli dan ali Matiček se ženi, ko ni osvojitelj gledalcev, pač pa tudi srce svoje bodoče žene, sošolke Ane. Takrat sta prvič zaigrala skupaj, to pa se dogaja še sedaj, saj sta oba zelo aktivna v KD Dvoboda Senovo, kjer Breznikarjeva opravlja nalogo tajnice.

"Nasvidenje nad zvezdami"

Senovška gledališka skupina, ena izmed mnogih sekcij KD Svoboda Senovo, ki je lani praznovala 50 let kulturnega ustvarjanja, je edina v krški občini, ki je brez prekinitev vsako leto pripravila vsaj eno predstavo. Breznikar, ki mu je vzornik mariborski gledališčnik Arnold Tovornik, je v vseh teh letih igral različne vloge, tako v komedijah kot tudi dramah, vendar pravi, da ga imajo vsi za komika. "Ko pridem na oder, pa čeprav igram resno vlogo, zbudim smeh. Ne vem, kako to," pravi, žena Ana pa je dodala, da je tudi v privatni družbi zabaven in je lepo biti z njim. Torej ni naključje, da je ravno za komično vlogo grobarja v Partljičevi komediji Nasvidenje nad zvezdami dobil Severjevo nagrado. "Zgodba je tako življenjska, da se lahko vsak najde v njej. Igram grobarja, ki dela red na pokopališču in se ukvarja tako z zalivalkama rož kot z direktorjem in ostalimi živimi in mrtvimi. Poskrbljeno je za smeh, tako da smo, kjerkoli smo z igro nastopali, imeli vedno polno dvorano navdušenih gledalcev. V domačem senovškem kulturnem domu, kjer imamo tudi vaje, smo igrali kar trikrat in bilo je enkratno," veselo razlaga Breznikar.

Oba z ženo pohvalita delo in prizadevnost režiserke Bože Ojsteršek, ki se resnično trudi, in nasploh celoten 35-članski gledališki ansambel, v katerem je mogoče najti kar tri generacije. Druži jih veselje do igranja, zato jim ni nič pretežko. Že med učenjem igre so sodelovali s Toneom Partljičem, ki si je predstavo potem tudi ogledal in bil navdušen. Ni mogel prehaliti scene, ki je delo samih igralcev. "Res smo se potrudili. Imeli smo prave lesene grobove, vence, cvetje, igrali so godbeniki - učenci pihalnega orkestra Adam itd.," je povedala Breznikarjeva. Z omenjeno igro so gostovali doma, v Krškem, Kozjem, seveda pa bi se kje, če bi bil denar. Toda tisti od vstopnic zadostuje le za prevoz in večerjo, kaj več pa ne. Tako je pač pri ljubiteljskem kulturnem ustvarjanju.

In kako so strokovnjaki sploh opazili odlično igranje Ernesta Breznikarja? Lani konec septembra je senovsko amatersko gledališče kot edino iz Posavja nastopilo na republiškem srečanju podeželskih dramskih skupin v Nazarjah. Skupaj s še 23 gledališkimi skupinami iz Slovenije in zamejstva (največ iz Tržaškega) so se igrali

Ernest Breznikar

ci predstavili s Partljičevimi "Zvezdami" in Breznikar je zbudil pozornost. Srečanje sicer ni bilo tekmovalnega značaja in je šlo le za ocenjevanje, kje je mesto tovrstne ljubiteljske kulture pri nas. Tako je čez nekaj mesecev dolgoletni senovski amaterski igralec ves presenečen dobil obvestilo, da je dobil nagrado Sklada Staneta Severja za leto 1996 za najboljšo igralsko stvaritev v slovenskem ljubiteljskem gledališču, ki temelji na Severjevem umetniškem izročilu. Strokovna žirija pa je upoštevala še njegovo življenjsko delo. Tudi njemu se zdi, da je vlogo grobarja res

odigral z občutkom, med takšne pa priteva še vlogo sodnika v delu Razbiti vrč, za katero je dobil pred približno desetimi leti v Škofji Loki Linhartovo značko, in vlogo Krjavlja v Desetem bratu. Za svoje delo v okviru ZKO Krško pa je bil že nagrajen tudi z bronasto in srebrno Prešernovo plaketo. Tovrstne pohvale njegovemu delu mu torej niso tuje, vendar je letošnja Severjeva nagrada gotovo največja.

"Zastrupljeni" z gledališčem

Breznikarjeva družina je ena redkih, ki je, kot pravita Ernest in Ana, naravnost zastrupljena z ljubiteljsko kulturo in gledališčem. Poleg staršev igrajo namreč kar vsi trije otroci: Matjaž, Marko in Lucija, začeli pa so kot še zelo mladi. Matjaž, ki zdaj živi v Brestanici, igra tudi v tamkajšnji dramski skupini. Marko se je ustalil v Senovem in je član recitatorske sekcije ter pihalnega orkestra v sklopu društva. V gledališko igranje je že vključil tudi sina. Lucija, ki ravno tako rada recitira, pa je skupaj z možem igrala v zadnji igri. Tako se Breznikarjevimi ni treba bati za nadaljevanje gledališke tradicije. Vsaj 30 vaj, v glavnem ob koncu tedna, je potrebnih, da predstavo prvič predstavijo javnosti, torej jim gledališče vzame veliko časa. Pa vendarle to z dobro voljo uspešno uskladijo še z ostalimi družinskimi in službenimi obveznostmi.

V okviru ZKO Krško, ki jo vodi Janko Avenak, je gledališka dejavnost res močno razvita, zato imajo tudi možnosti dovolj. Ernest Breznikar in ostali člani senovške gledališke skupine že od lanske jeseni pripravljajo novo igro, katere premiero načrtujejo za februar. Tudi tokrat so izbrali Partljičevo delo, komedijo Štajerc v Ljubljani. Breznikar, vesel Severjeve nagrade, je že poln skrbi in odgovornosti za naprej in novo vlogo. Pravi, da se najtežje nauči besedilo, na odru pa potem ni težko. Z ženo prosti čas poleg v gledališču - v krškem kulturnem domu imata tudi gledališki abonma - rada preživljata v naravi, na ribolovu, Ernest pa se pogosto pridruži še lovcom. "Najbolj pa sem 'zastrupljen' z gledališčem in igranje čutim že kot obvezo," pove. Naj torej še vrsto let gledalce navdušuje s svojo igro!

LIDIJA MURN

KNJIŽNI PROJEKTI

Pol stoletja Zbranih del

Nacionalna znanstvenokritična zbirka Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev je lani praznovala polstoletnico izhajanja. Pred 50 leti je pri tedanji Državni založbi Slovenije izšla prva knjiga Zbranega dela Srečka Kosovele, ki je označila začetek te eminentne zbirke, nazadnje pa je v paketu petih novih knjig ugledala beli dan že 190. knjiga. Zbirka, ki jo je zasnoval in bil njen prvi urednik prof. dr. Anton Ocvirk, obsega skupaj prek 65.000 strani, v celoti pa je v nji objavljenih in znanstveno komentiranih 22 slovenskih literarnih umetnikov, klasikov naše besede od konca 18. stoletja, skozi 19. stoletje vse do moderne in še naprej. Zadnjih 15 let Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev ureja predsednik SAZU, akademik dr. France Bernik, vsa teža urejanja in izdajanja pa sloni na razmeroma maloštevilni, vendar strokovno izkušeni skupini literarnih znanstvenikov. Vseh sodelavcev zbirke je 26, živih je še 14. Med njimi ima najvidnejše mesto Dušan Moravec, ki je uredil 20 knjig, največ od vseh urednikov doslej, njemu pa sledijo od še živčih Jože Šifrer in Jože Munda, Drago Druškovič, Janko Kos in Joža Mahnič pa Andrej Inkret, Dušan Voglar, France Pibernik, Goran Schmidt, Lado Kralj in Miran Hladnik.

Pod redno številko 186 je letos v Zbranih delih izšla 14. knjiga Zbranega dela Frana Saleškega Finžgarja. Besedilo in obsežne opombe je pripravil Jože Šifrer, prinaša pa pisma tega priljubljenega slovenskega pisatelja. V knjigi so zbrana vsa Finžgarjeva pisma, ki jih je pisal v prvem obdobju do leta 1914. Korespondenca z nekaterimi osebnostmi je bila zelo obsežna in sega tudi v kasnejša obdobja, vendar so ta pisma v celoti natisnjena v tej knjigi. Največ pisem je bilo poslanih duhovniku in literatu Francu Mešku ter pisateljevega mladostnemu prijatelju Alojziju Gromu, zanimiva pa so še pisma pesniku Antonu Medvedu in posebej Izidorju Cankarju. Finžgarjeva zbrana dela se s to knjigo približujejo svojemu zaključku.

9. knjigo Zbranega dela Juša Kozaka je uredil in opombe zanj napisal Jože Munda. Prinaša zadnje Kozakove pripo-

vedne tekste, med njimi najboljše, roman Pavlihova kronika, ki je zadnje večje Kozakovo delo, pisatelj je umrl le dva mesece po izidu tega romana. Ob njem so v knjigi še krajša povojna prozna dela, v dodatku pa poezija in kot zanimivost literarna predloga za prvi slovenski celovečerni (nemi) film V kraljestvu zlatoroga.

6. knjigo Zbranega dela Edvarda Kocbeka je uredil in zanj napisal spremno besedilo z opombami Andrej Inkret. S to knjigo se v zbranih delih začneja tisti deli Kocbekovega opusa, ki ga je avtor sam ob lirčni poeziji imel za najpomembnejšega. V knjigi je natisnjena slovita Tovarišija, torej dnevniški zapiski iz obdobja od maja 1942 do maja 1943, ki je prvi del nedokončane partizanske trilogije (2. del je Listina, 3. pa Kocbeku ni uspelo pripraviti za natis). Poleg Tovarišije obsega knjiga še dnevniške zapiske iz let 1941 in 1942.

Goran Schmidt je uredil 4. knjigo Zbranega dela Stanka Majcna, zaradi političnih razlogov dolgo malo znanega pripovednika, dramatika in pesnika, saj se po vojni 20 let ni pojavil v javnosti. Knjiga obsega nezbrano revialno objavljeno prozo, neobjavljene rokopise, eseje, literarne kritike in polemične članke ter v dodatku še različne osnutke in politerarne zvrsti, spomine, intervjuje, govore ter tudi primer Majcnovega strokovnega članka.

Zbrana dela pesnika Antona Vodnika, ki jih ureja in opremlja z opombami France Pibernik, so prišla do 3. knjige (190. v zbirki). V nji je natisnjen pesniški opus, ki je nastal po vojni in ga je javnost spoznala v treh pesniških zbirkah: Zlati krog, Glas tišine in osebni antologiji Sončni mlini, dodane pa so še vse nezbrane pesmi, torej tiste, ki jih je pesnik objavil samo revialno ali pa so ostale v rokopisu. S tem je sklenjen celoten krog Vodnikovega pesniškega ustvarjanja, ki v svojem času zaradi družbenih razmer, nazorskega enoumja in literarnih očin ni bilo deležno tiste pozornosti, ki bi ga nedvomno zaslužilo, saj danes literarni poznavalci ugotavljajo, da je bil Anton Vodnik eden najpomembnejših slovenskih pesnikov.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Po sledih časa

Slovenska kulturna in zgodovinska dediščina je bogata, vendar v marsikaterem svojem delu premalo poznana, da ne rečemo premalo spoštovana. V zapuščini, s katero se sicer pogosto srečujemo, a jo hkrati skoraj obvezno tudi kar spregledamo, so tudi spomeniki, predvsem seveda spomeniki v ožjem pomenu te besede, se pravi kiparska in/ali arhitekturna dela, ki so postavljena na javnem prostoru, da bi prebujala spomin na pomembne osebe ali dogodke. Spomeniki te vrste so pogosto tako v vsakdanji trenutek in okolje vpet delček, da jih sploh ne vidimo več, kaj šele, da bi jih kaj bolje poznali ali vedeli za njihovo sporočilo. Pa vendar je to zanimiv in poveden del naše dediščine, ki se ji splača prisluhniti, saj nam lahko odgrne zanimive, a prepogosto pozabljene strani slovenske kulture, zgodovine in umetnosti. Morda bo večjo pozornost do starejših spomenikov te vrste prebudila knjiga, ki je nedolgo tega izšla pri založbi Debora. Gre za vodnik po spomeniški dediščini na ozemlju Slovenije, ki ga je pod naslovom PO SLEDEH ČASA in s podnaslovom Spomeniki v Sloveniji 1800 - 1914 napisala umetnostna zgodovinarica Sonja Žitko.

Avtorica, ki se poleg pedagoškega dela ukvarja tudi z raziskovanjem kiparstva, je iz obsežnega in raznovrstnega spomeniškega gradiva, posejanega po vseh slovenskih pokrajinah, za predstavitev izbrala 50 tistih spomenikov, ki značilno odsevajo dobo ali zaokrožujejo njeno celotno podobo, merilo pa ji je bila tudi likovna kakovost. V uvodni besedi je orisala razvoj spomeniške dejavnosti pri nas in začrtala tudi usodo nekaterih spomenikov, v osrednjem delu knjige pa je vsakega od izbranih spomenikov predstavila z zgoščenim besedilom ter z eno ali več fotografijami, kadar spomenik ne stoji več v svojem prvotnem okolju. Pri razvrščanju se je avtorica odločila za regionalni ključ. Z območja širše Dolenjske je predstavljenih pet spomenikov: Levstikov spomenik v Velikih Laščah, spomenik odprtju vodovoda v Blatniku pri Črmošnjicah, Baragov spomenik v Dobrniču, Knobleharjev spomenik v Škocjanu in Hočevarjev spomenik v Krškem.

MILAN MARKELJ

10. zvezek Enciklopedije Slovenije

Ob koncu lanskega leta je Mladinska knjiga izdala še eno knjigo iz svojega najzahtevnejšega in največjega knjižnega projekta - 10. zvezek Enciklopedije Slovenije. Knjiga na 416 straneh prinaša 834 gesel, od tega 423 stvarnih in 411 biografskih, v abecednem redu od Pt do Savn. Značilnost zvezka je več velikih sintetičnih gesel o posameznih pojavih ali dejavnostih, kot so denimo gesla radio, rastlinstvo, redovništvo, rudarstvo, in velika stvarna gesla, kot so raziskovalna dejavnost, reformacija, režija, rimska doba, ribištvo, samoodločba naroda, samoupravljanje. Najobsežnejše geslo tega zvezka so rusko-slovenski odnosi, ki vsebuje veliko podatkov o političnih in gospodarskih, predvsem pa o kulturnih stikih med Rusi in Slovenci, o medsebojnem prevajanju literarnih del, o izvajanju glasbenih stvaritev, o uprizarjanju gledaliških del, prepletanju likovnega ustvarjanja, o literarnih, gledaliških in drugih ustvarjalnih vplivih. Enciklopedija Slovenije po svoji zasnovi obravnava tudi osebnosti, dogajanja in pojave v zamejstvu. V tem zvezku so v tem pogledu zanimiva gesla, kot so Radgonški kot, Režija in Rož. Več je tudi gesel o umetnostnih slogovnih obdobjih (realizem, romantika), ki povezujejo književnost, glasbo in likovno umetnost, še posebej bogato pa so zastopana gesla s področja likovne umetnosti (romanika,

renesansa, rokoko, romantika, realizem), med njimi je še posebej vredno pozornosti geslo o umetnosti v času romanike, saj so v besedilo vključeni najnovejši izsledki o arhitekturi, kiparstvu in slikarstvu pa sta obravnavana izčrpejše. Med biografskimi gesli najdemo tudi imena enega največjih umetnikov, ki so ustvarjali na Slovenskem: Francesca Robbe, najplivnejšega slovenskega arhitekta Edvarda Ravnikarja, kiparja Jakoba Savinšca, izumitelja fotografije na steklo Janeza A. Puharja, jezikoslovca Frana Ramovša, izumitelja ladijskega vijaka Josefa Resslerja; od živih dolenjskih ustvarjalcev naj omenimo filmskega delavca Flipa Robarja.

Besedila, ki jih je prispevalo kar 384 piscev, spremlja bogato in pestro slikovno gradivo, ki zavzema tretjino vsega prostora. Vseh ilustracij je 951, od tega 409 barvnih in 542 črno-belih, med njimi je 59 portretov, 116 umetnostnih posnetkov, 54 tematskih kart in zemljevidov, 28 grafikonov, 25 risb, 75 pokrajinskih posnetkov, 74 rokopisov in tiskov ter 181 dokumentarnih posnetkov.

MIM

Vrba nad tolmunom

Za življenjski jubilej pesnice, pisateljice, zbirateljice krajevnega ljudskega izročila in kulturne delavke Mihaele Zajc-Jarc iz Višnje Gore je tik pred novim letom Zveza kulturnih organizacij Grosuplje izdala pesniško zbirko Vrba nad tolmunom. "Uresničena je potreba, da se njene pesmi, ki so razpršene po različnih glasilih, izdajo v knjigi," je v spremni besedi zapisala Ivanka Černelič, ki je zbirko uredila, opremila pa jo je Sandi Zalar.

Tako smo ob častitljivi 80-letnici ugledne, a hkrati tako iskreno skromne kulturne ustvarjalke dobili v lični beli knjižici 111 njenih pesmi. Urednica jih je zaokrožila v šest skupin pod naslovi Na stopnicah srca, Samo ena ptica, Poleti-pozimi, Domače ognjišče, Ta čas in Prijateljem. Vsaka med njimi potrjuje, kar mi je lani poleti, ko sem 22. avgusta v Prilogi našega tednika predstavil pesnico v daljšem zapisu pod naslovom "Pisanje je zame kot dihanje", spoštovana gospa zaupala:

"Pesmi pišem že od otroških let dalje, največ ob kakšnem prelomnem, pretresljivem času v svojem življenju, ob lepoti ali tudi grenkobi deklishe samote, ob prvi ljubezni, ob prešernosti mladih potepanj, ob pretresu druge svetovne vojne pa ob novem življenju na kmetih, ob gradnji velike ceste skozi zeleno dolino..."

Pesmi gospe Mihaele zvesto ohranjajo čar starožitnosti dolenjskih krajev okrog Višnje Gore in Jurčičeve dežele. Polne so utripov nekdanjih in sedanjih časov, toplega čustvovanja ob vseh letnih darovih narave, ki je pesnici največja uteha. Tudi čar iskrenih ljubezenskih izpovedi zazveni iz njih, hkrati pa nas osreči s čudovitim, izvornim besednim zakladom. Vedno je imela rada ljudi, saj živi z Višnjani in njihovimi sosedi že dolga desetletja. Njim in nam veljajo uvodne besede pesnice v novi zbirki:

Naj sem samo roka, ki vas druži, / naj sem samo roka, ki vam služi, / vzgib sem le, ki vžge svetilko, / vzdih sem le, ki nad opilki časa kroži.

Tako lepo je prebirati te preproste, a hkrati tako bogate, tople pesmi, polne svetlega upanja in kljub neprestanemu trpljenju še vedno razdajajočega se srca umetnice, ki ima rada naše kraje. Njeni verzi nam odpirajo vrata v Zimski dan, v katerem je zapisala: / Že zimski dan prekril je vso jesen / in ko čez bela zmrzla pota grem, / mi mraz, mi hladnost vsepovsod sledi / in sever v jug z oblaki me podi. // Kako samotna je dolenjska stran! / Kopičce domačij - tu dol, tu breg - / med njima truden kratek vek: / na zasneženi bukvi vpije vran.

TONE GOŠNIK

FOTO: I. POČKAR

SKIRO, KOLARSKI IZDELEK – V času takoj po drugi svetovni vojni otroci niso imeli kaj prida igrača na voljo. Tedanja otroška generacija se nedvomno rada spominja lesenih otroških vozil - skirojev. Prava kovinska dvokolesa so bila tedaj velika redkost, a tudi lesena dvokolesa ali trikolesa, narejena pri mizarju ali kolarju, so vozili le redki otroci. Najpogostejša otroška vozila so bili skiroji. Skiro ali romobil, kot so mu rekli prebivalci ob spodnjem toku Krke, je otrok poganjal z desno nogo, z levo pa je stal na skiroju. Romobil na posnetku je po drugi svetovni vojni izdelal kolar iz Krške vasi pri Brežicah za svojo nečakinjo Anico iz jesenovega lesa, ima gumijasta kolesa in je še v voznem stanju. (Pripravila etnologinja Ivanka Počkar)

Iz Trdinovih zapiskov

Nečedneži – Nečednost dolenjska kaže se v mnogem, sol n.pr. kupijo čisto v smrkavih robcih, tako spravljajo i jedila v gnjusne krpe, prijemljejo in trgajo meso s prsti, tudi mnoge dolenske kuharice radi tega niso vredno časti, ktera jim se daje.

Grozno škodoželjni – Bršlinci so grozno škodoželjni drugim - srečo mu zavidajo na vso moč. Tod in v obližji ljudje včas dolgo preže na človeka, da ga ujemo. Nek obrtnik pravil, da ga je boter napajal skozi celih petnajst let, da ga za neko reč ujame in ujel ga je res za 74 for. ali zapil je mnogo več in uni je vse eno mislil, da ga je opeharil prav fajni!

Čarovni kresni večer – Kresni večer se živina meni. Hlapec slišal govoriti dva vola, da bo gospodarja kača upičila, gospodinja bo se omožila in enega teh volov bodo zaklali. Hlapec gre orat mesto njega, ubije kačo - coprnico. Dolgo ne skuha gospodinja kosila, gre do gledat in najdejo gospodinjino z odrezano glavo, kajti ona je bila ona kača. Kresni večer tudi denar cvete (= gori s plavim plamenom). Kresni večer lete tudi coprnice na Klek.

VAŠA ZGODBA

JOŽICA

IZGUBLJENI KLOBČIČ

V družini jih je bilo šest: oče, mama, sin in tri hčere. Sedeli so okrog mize in z žlicami pridno zajemali iz velike skledice. Tisti večer je mama skuhala mlečno kašo, ki so jo še posebno radi imeli otroci. Mama je z veseljem jedla z njimi, oče pa je žlico le namakal v skledi in jo nosil prazno v usta, le toliko, da je bilo videti, kot da uživa v jedi z njimi. Zaradi bolnega želodca ni smel veliko jesti, in tako mu je bilo ljubše od hrane gledati, kako z veseljem jedo drugi.

V kuhinji je vladala tišina, le od časa do časa je kateri od otrok glasneje kaj rekel bratu ali sestri, če ga je oviral pri jedi. Hiteli so jesti, da bi lahko po napornem dnevu čimprej odšli na zasluženi počitek. Za Lizo je bila tišina še posebej mučna. Ne, ker bi bila bolj utrjena od drugih. Dela je bilo vedno dovolj in tudi otroci so poleg šolskih obveznosti morali veliko delati, čeprav niso več živeli na vasi, ampak v mestu, kjer so si zgradili hišo. Tudi v mestu so živeli siromašno kot prej na vasi, a se tega niti niso zavedali. Otroci so bili zelo skromni in z vsem zadovoljni. Lizo je mučilo, ker je izgubila klobčič vrvi, ki ga je uporabljala pri tehničnem pouku.

Ko je šla iz šole, se je spomnila, da je klobčič pozabila. Pohitela je nazaj, toda šola je bila že zaprta. Srečala je hišnika in ga zaprosila, da ji je odklenil stavbo in ji pomagal iskati klobčič, toda vse zaman. Ni ga bilo, nekdo ga je odnesel. S težkim srcem in polna strahu se je odpravila domov. Kako bo staršem pojasnila svojo napako, ko pa so ji vendar tako težko kupili šolske potrebščine, saj denarja še za hrano ni bilo dovolj. Kaj naj stori, kako naj se jim opraviči?

Ko je prišla domov, so je bile od strahu same oči. Med večerjo jedla brez besed. Minute se se ji vlekle kot še nikoli. Najraje bi kar prenehala jesti in pobegnila iz kuhinje, a je bilo v kuhinji tako toplo. Po večerji so se vsi razživel in prijetno kramljali, samo

ona je molčala. O izgubljenem klobčiču je hotela povedati staršema že med večerjo, toda ni mogla, potem pa je bilo vse težje o tem spregovoriti. Besede so ji bile že skoraj na koncu jezika, vendar ni zmogla moči, da bi jih izgovorila. Kot bi ji nekakšen cmok tičal v grlu.

Oče, ki je sedel na nasprotni strani mize, je opazil, da z Lizo nekaj ni v redu. Tako potrte še ni videl, vendar se je pretvarjal, kot da ni nič opazil, in je bil še posebno prijazen do nje. Prinesel ji je celo dve jabolki in jo vprašal, katero si želi, rdečo ali zeleno.

"Oh, tega pa nisem zaslužila," je dahnila Liza. Potem pa ji je uplahnila še zadnja kaplja poguma, da bi povedala, kaj jo muči. Ni mogla prenašati, da so do nje vsi tako dobri in da ji dajejo darila, ko bi vendar zaslužila kazni. To ji je bilo huje od palice. Kako srečna bi bila, če bi, takoj ko je prišla domov, očetu povedala, kaj se je dogodilo. Kaznovati bi jo in zdaj bi bila mirna in bi se veselo igrala z drugimi. Tako pa jo ves čas spremljalo strah in občutek krivde. Kako lepo bi bilo tudi, če bi se vse preprosto pozabilo, a klobčič bo potrebovala v šoli.

Oče je dobro poznal svoje otroke in je takoj vedel, če je kaj narobe z njimi. Lizi je poskušal pomagati, da bi odprla srce in se izpovedala, kaj jo teži, toda ko je ta videla, kako je oče z njo dober, se je še toliko bolj žala povedati, da se mu ne bi zamerila. "Le kako bi mu mogla sedaj povedati nekaj slabega o sebi, ko me ima tako rad in je tako prijazen?" je razmišljala.

Večer je minil in odšli so spat. A za Lizo spanja ni bilo. Občutek krivde jo je tako preganjal, da je trdno sklenila jutraj povedati staršem, kaj se je zgodilo. Potem je zaspa.

Zjutraj se je zgodaj zbudila. Pri zajtrku ni bilo mogla povedati niti besede o izgubljeni stvari, zato je raje napisala na list, da je v šoli pozabila klobčič vrvi, in list pustila na

stolu, preden je odšla v šolo. To se ji je zdelo še najlažje. Menila je, da se bo najhujša jeza doma že razkadila, preden se bo vrnila iz šole.

Ko se je zvečer vračala iz šole, je bila pripravljen na kazni, le vedela ni, v kakšni obliki bo. Pri večerji je oče imel kratek govor. Omenil je, da je kot otrok naredil veliko napak, včasih tudi težke, zato ne pričakuje, da bodo njegovi otroci brez napak. Liza je res nekaj pozabila v šoli in so ji drugi to ukradli, zato je sklenil, da je ne bo kaznoval, ker je že preveč prizadeta in je pokazala s svojim obnašanjem, da ji je žal. Zato ji bo za nagrado kupil drug klobčič vrvi, da bo lahko v šoli delala, kar se od nje zahteva. Govor je zaključil z besedami, da se otroci ne smejo bati priznati napak. Slabše je, če jih ne priznajo in se še zlažejo, da bi jih prikrili.

Liza in ostali otroci so si očetove besede zapomnili za vse življenje.

J.S.

ZA VSAKEGA PO MAILO...

Jutro je rožnato obarvano, mrzlo. Kako lepo je v topli kuhinji! Iz radia stresa duhovitosti napovedovalec jutranjega programa. V nekem trenutku pa se se mi eden zadnjih požirkov kave skoraj zaleti...

"Danes je 25. januar in prav gotovo razmišljate, kam bi skočili na izlet. Pomagamo vam: vreme za Rim, Pariz, London, Dunaj..." in našteje še nekaj evropskih prestolnic. Nato: "Želimo vam dober dan!"

Ta je pa dobra! Pravkar sem razmišljala, kako bom razporedila preostanek denarja, da bom prirnila do konca meseca, tale pa me pošilja na izletniški skopec po vsej Evropi. Pa pravijo, da smo Slovenci zapeti in zavrti narod. Ha, koliko humoristov je med nami, le razumeti moraš norčevanje iz samega sebe, saj je to prav gotovo najbolj pristen, koristen in vsestranski humor... E, pa jo imam: za kosilo bodo špageti, pa bom mislila, da sem v Milanu, in vreme mi tudi ne bo nagažalo, če se tisti tam zgoraj ne bodo strinjali z našo vremensko napovedjo.

9

Po bežnem tipanju že sledi ponudba tega ali onega, vabilo na splavarjenje. Ko vse odkloniš, te skušajo nažigati za pijačo ali denar. Ko tudi to ne uspe, je na vrsti trpeč izraz na obrazu in najbolj ganljivo prosjačenje, da rabijo denar za kosilo, saj že dolgo niso ničesar jedli. Seveda lahko vse skupaj poteka tudi v drugačnem vrstnem redu, toda kmalu sem bil prepričan, da je vsaj zunaj revnih kingstonskih predmestij le malo ljudi resnično lačnih. Kdorkoli okoli svoje hiše premore vsaj kosček zemlje, lahko skozi celo leto živi od lastnih pridelkov. Seveda pa je dobrodošel vsak dolar, ki ga je najlažje iztrgati iz rok turistov. Vse prepogosto tudi za najmanjšo uslugo pričakujejo nagrado, tako da sem se na ulici, kolikor je bilo mogoče, izogibal vsakršnim vprašanjem.

Port Antonio šteje okoli 15.000 prebivalcev, a je vseeno bolj podoben veliki vasi. Zdelo se mi je, da se prav vse razve za bliskovito hitrostjo. Vsak tujec naj bi šel na rafting z bambusovimi splavi, saj velja za največjo in hkrati edino pravo atrakcijo tega konca Jamajke. Že prvo jutro sem bil deležen ducata ponudb za rafting. Ob neodločnem odgovoru "morda" so se nesojenim raftarjem zasvetile oči in vsakomur sem moral obljubiti, da ga poiščem, ko se bom odločil. Nedolžne obljube pa so se kmalu spremenile v pravo moro. Pri zajtrku me je čakal nasmejeni obraz kot ogljčnega domačina, ki me je skušal prepričati, da je prav danes najugodnejši dan. Na poti v mesto me je ogovoril drugi: "Saj se me spomniš, včeraj sva se dogovarjala za splavarjenje." Seveda mi ni bil obraz niti najmanj znan, ob bežnih srečanjih so se mi zdeli vsi črnci enaki, zato sem le neprepričljivo prikimaval in se ga rešil z obljubo: "Morda jutri."

Med iskanjem ravno prav zrelih banan na lokalni tržnici me je spet nekdo spoznal. Ko nisem bil navdušen nad opoldanskim splavarjenjem, se je zadovoljil s tem, da me je odpeljal do branjevke z "najboljšimi" bananami v mestu. Seveda je bila usluga po njegovem vredna vsaj hladnega piva. Tudi na poti do morja sem se otepal raftarja in taksista, ki sta me obdelovala že prvi dan. Šele na plaži sem si lahko oddahnil, toda ne za dolgo. "Od kod si? Ti je všeč na Jamajki? Si že bil na raftingu?" me je začel nagovarjati kot bambusova palica vitek fantalin, ki pa sem ga hitro utišal z glasnim "No!" in morilskim pogledom, ob katerem je v zadregi še nekaj zamomljaj, potem pa se brezbržno zagledal v penete se valove.

Pri kosilu je prisedel Big Joe, ki se je zaradi ne vem katere usluge že kar razglasil za mojega prijatelja. Ko mi je ob besedi rafting zledel pogled, si je

Igor Fabjan

Življenje v ritmu reggaeja

hotel privoščiti vsaj kosilo na moj račun. Ko sem mu odklonil tudi pivo, je rahlo užaljen končno odnehal in se odmajal na ulico, kjer je najbrž iskal novo žrtev. Saj po svoje mi jih je bilo žal, toda množici brezposelnih pač ne moreš pomagati. Na tak način mnogi skušajo kaj zaslužiti ali pa si vsaj popestriti življenje. Dovolj je najti tujca, ki ti je za vodenje po mestu in okolici pripravljen plačati. Zraven seveda samoumevno sodi tudi hrana, pijača in po možnosti še marihuana, ki ti jo priskrbijo le na migljaj. Še posebno taksistom se ob takšnem "ulovu" kar dobro godi. Poleg lepega, morda celo nekajtendenskega zaslužka si ogledajo še doberšdeli iz zanimivih krajev, ki jih drugače morda ne bi nikoli obiskali.

Do večera me je ogovorilo še nekaj raftarjev. Miru nisem imel ne na pošti ne na banki in tudi v edini diskoteki ne. Na koncu sem bil trdno odločen, da jo zarana pobrišem v naslednje mesto. Toda Port Antonio mi je ugajal in v njem sem preživel še naslednji dan. Po neprespani noči, ko so me morili črni obrazi raftarjev, mi je bilo tega resnično dovolj. Ob kikirikanju najugodnejšega petelina sem se odločil, da naredim konec nesmiselnemu preganjanju. Navsezadnje sem prišel sem, da bi užival v brezdelju.

Planil sem pokonci in se brez zajtrka ob prvem svitu spustil v mesto. Na glavnem trgu sem presenetil taksista, ki se je ravno dogovarjal s stranko, a se ni mogel upreti vabljeni ponudbi za vožnjo do vasi, od koder se običajno spuščajo s splavi. Moji zasledovalci so očitno še spali, saj na poti skozi mesto začuda nisem naletel na nobenega. Cesta, ki vodi v notranjost vse do težko prehodnih predelov džungle, kjer so se nekoč skrivali uporni sužnji, je še mnogo slabša kot že tako dotrajana obalna "magistrala". Ob previdelem spuščanju preko velikih lukenj naju je prehitel režeči se domačin na gorskem kolesu, ki je za te kraje še najprimernejše prevozno sredstvo. Taksisti so za večino domačinov predragi pa tudi neradi se odpravijo na utrjujočo vožnjo po dotrajani cesti. Tako je edina zveza s pristaniškim mestecem tovornjak s klopni na kesonu, ki se v dopoldanskih urah prebije do Moore Towna visoko pod gorami in se vrača v dolino še pred mrakom.

V Moore Townu in okolici še danes živijo potomci Maroonov, najbolj upornih sužnjev. Deloma živi

jo po svojih zakonih in veljajo za nekoliko nenavadne prebivalce otoka. Ohranili so svoj jezik, ki ga tudi Jamajčani ne razumejo prav dobro in so izredno temne, skoraj črne polti. Marooni so se osvobodili izpod jarma suženjstva še za časa vladavine Špancev. Ko so na otoku zavladali Angleži, so Marooni kradli s plantaž, uničevali pridelke in bili nasploh velika nadloga plantažnikom. Ti so organizirali pohode v notranjost, vendar jih niso mogli obvladati.

Splavarjenje po Rio Grande

Pred preprostimi hišami so se zbirali domačini z velikimi mačetami in se odpravljali na plantaže. Nekateri so imeli v mislih tudi drugačen posel, saj so ob pogledu na taksi takoj pristopili. Začuda mirno so se dogovorili, kdo me bo peljal po reki. Pod cesto je ležalo kakšnih deset ličnih bambusovih splavov, ki so jih domačini pripravili že prejšnji večer. Splave namreč vlačijo proti rečnemu toku vse od dobrih deset kilometrov oddaljenega morja. Delo je naporno, toda tako so začeli vsi kasnejši "kapitani" raftov, ki vozijo turiste po reki navzdol.

"Tudi jaz sem vlačil splave pet let, preden sem lahko začel s prijetnejšim delom," se je pohvalil novi znanec George. "Takole je veliko prijetnejše, zaslužek pa enak," se mu je kar smejalo, ko sva odrinila proti sredini lenobne reke Rio Grande. Tudi ta se ponša s španskim imenom, čeprav so minila že stoletja, odkar so bili Španci pregnani z otoka. Imena nekaterih rek, naselij in vrhov pa so tudi skoraj vse, kar je ostalo za Španci. Splavarjenje, ki ne spominja kaj dosti na pravi rafting, si je menda omislil filmski igralec Errol Flynn, ki se je tako kot mnogi zvezdniki rad zadrževal na Jamajki. Nekoč so po največji jamajški reki splavarili banane in druge pridelke, danes pa bolj ali manj samo še turiste. Žal se je od Flynnovih časov marsikaj spremenilo. Bregove še vedno obdaja bolj ali manj nedotaknjeni pragozd, toda na vejah malomarno visijo pridobitve sodobne civilizacije - modre plastične vrečke. Na veliko jih uporabljajo na višje ležečih plantažah banan, kjer z njimi zavarujejo sadeže pred škodljivci. Po obiranju banan jih usoda plastičnih nadlog očitno ne skrbi preveč. Odrvržejo jih na tla, prvo deževje pa jih splavi v reko, z njenim tokom pa se raznesejo po vsej oba-

li. Potem pa se domačini čudijo, zakaj turisti niso več tako zelo navdušeni nad splavarjenjem po drugače čudoviti reki.

Spust po reki je najprijetnejši v jutranjih urah, preden se nad reko spusti pregreto zrak, pred katerim te tudi osvežitev v hladni vodi ne more obvarovati. To je tudi pravi čas, ko v jutranji tišini srečuješ mišičaste domačine, ki vlačijo splave proti toku, vse do vasi Berrydale. Kljub napornemu delu se odzivajo na pozdrav, za klepet pa nimajo časa. Vsak splav pomeni lep, a trdo prigan denar, ki ga tudi tod ni nikoli preveč. Med nekajurnim spustom in kratkimi postanki za osvežitev v globokih tolmunih ne srečava niti enega turista. Tudi za prodajalce spominkov in pijač sva bila preozgodnja, kar me je še posebno razveselilo. Prav nič mi ni bilo do pregovarjanja z vsiljivimi domačini, ki so s stojnicami ponekod zlezli na peščene nanose sredi široke struge. Namesto njih so bregove ob redkih naseljih zasedale perice s celimi kupi perila, med katerim so se lovili razposajeni otroci.

Dolgočasje rajskih plaž

Port Antonio se ne ponša s posebno lepimi plažami. Toda kljub temu, da kopanje v samem mestu skorajda ni mogoče, ljubitelji morja tukaj vseeno pridejo na svoj račun. Ob obalni cesti, ki se vije proti Kingstonu, se v nedogled vrstijo zalivi in zalivčki in vsak ti nudi nekaj novega. Večina najlepših je v zasebnih rokah, a za ne pretirano vstopnino se je marsikje mogoče naužiti naravnih lepot. Najbolj se mi je vtisnil v spomin Frenchmans cove, majhen zaliv, na katerem dan in noč bučno pristajajo visoki valovi in se zgrinjajo po lepi peščeni obali. Na z mangrovami poraslem koncu zaliva se v morje izliva bistra rečica, po kateri se podijo pisane ribice. Modrozeleno voda se vije med zračnimi koreninami dreves, ki spominjajo na velikanske dracene, in se izgublja med zverženimi drevesi in čudno ukrivljenimi kokosovimi palmami. V senci kokosovih palm so razmetani beli ležalniki, na belo pogrnjeni mizi pa se ponujata mamljivo razstavljena jedaja in pijača. Temno polti natakariji se sprehajajo med porjavlimi telesi in nevsiljivo ponujajo pijačo. Zdelo se mi je, da se brezhibne natakarske obleke črnim telesom še posebno podajo.

"Everything O.K.?" me sprašujejo ob vsakem obhodu. "Ja, vse je v redu," jim vračam nasmešek in želim že skoraj toplo pivo, ki je na zasebnih plažah nekajkrat dražje kot drugod. Udobje ima pač svojo ceno.

Radiškova spet športnica leta

Po izboru poslušalcev Radia Sevnica "naj" športnica atletinja Petra Radišek, športnik karateist Sašo Vaš, ekipa Karate klub Sevnica - Za uredništvo na 1. mestu RK Lisca

SEVNICA - Konec novembra lani je sevnški radio drugič zapored začel akcijo Izbor športnika leta 96. Zaposlili so občinske športne zveze v posavskih in radeški občini, naj posredujejo predloge za nominacijo najboljših športnikov iz svoje občine. Do 5. januarja so poslušalci dvakrat tedensko lahko po 15 minut glasovali za svoje športnike, sprejemali pa so tudi glasove na dopisnicah. V akciji je tako skupno sodelovalo 1324 poslušalcev. To je povedala na petkovi slovesni razglasitvi v sevnški športni dvorani voditeljica spreda te prijetne in dobro obiskane prireditve, novinarka sevnškega radia Renata Znidar. Popestrili so jo nastopi odličnih mladih tekmovalcev sevnškega Karate kluba in sekcije za borilne veščine Športnega društva Policist Krško, ki ima, kot je povedal Stane Preskar, v Posavju kar tri vadbene centre: v Globokem, Boštanju in Sevnici.

KOČEVJE - Na novoletnem hitropoteznem turnirju v Štalcarjih je med 18 šahisti zmagal Toni Malnar, ki je bil tudi v skupnem vrstnem redu zmagovalac za lansko leto, drugi je bil Podkoritnik in tretji Vesel.

STARI TRG OB KOLPI - Na klubske hitropotezne turnirje je zmagal Uroš Kobe, ki je tudi skupni zmagovalac za lansko leto, drugi je bil Kapš in tretji U. Kobe.

RAVNA GORA - Na nagradnem tekmovalstvu v pospešenem šahu je zmagal mojster Fide Hrvoje Jurkovič, drugi je bil Podobnik in tretji V. Kobe.

STARI TRG OB KOLPI - Na turnirju v pospešenem šahu je zmagal Tadej Kobe, med dekleti pa je bila najboljša Mateja Špehar. Pokrovitelj tekmovalja je bil Bajuk.

V. KOBE

Po mnenju poslušalcev sevnškega radia je "naj" športna ekipa Karate klub Sevnica, sledita Atletski klub Sevnica in Rokometni klub Lisca Sevnica. Sevnški karateisti so lani osvojili 67 odličij na državnih in mednarodnih tekmovaljih, od tega 28 zlatih, 20 srebrnih in 19 bronastih. Omeniti velja zlasti najbolj laskavi: srebrno in bronasto odličje, ki so se ju priborili na svetovnem mladinskem prvenstvu v Južni Afriki. Štirim sevnškim mladim karateistom je Olimpijski komite Slovenije ravno zaradi teh odličnih rezultatov podelil status športnika.

Atletski klub Sevnica je s pomočjo svojih mladih tekmovalcev in strokovnega vodstva v letu 1996 osvojil 80 zlatih, srebrnih in bronastih odličij na državnih in evropskih tekmovaljih. Sevnščani so na državnem prvenstvu občinskih reprezentanc na krosu Dela osvojili ekipno 2. mesto. Ženska ekipa pa si je pritekla naslov državnih podprvakinj v

krosu. Atletski klub ima v svojih vrstah tudi pionirsko atletinjo leta Slovenije Petro Radišek in tretjevrščenega pionirkega atleta leta Slovenije Boruta Vebra.

Rokomet je že več desetletij v občini šport številka ena. Seveda je tudi rokomet doživljal svoje vzpone in padce. Največja uspeha sta nedvomno bila v zlatih Silčevih časih in ostala uvrstitev kluba v nekdanjo 2. zvezno rokometno ligo in lanski preboj RK Lisca v 1.A slovensko rokometno ligo.

Po glasovih poslušalcev Radia Sevnica je športnica leta že omenjena odlična sevnška atletinja Petra Radišek, pred atletinjo AK FIT Brežice, Vladko Lopatič. Radiškova je lani postala državna pionirska prvakinja v tekni na 600 m, 1000 m in v krosu. Prvo mesto je osvojila: na atletskem pokalu Slovenije za pionirke na 800 m, na krosu Dela, na ekipnem državnem prvenstvu za srednje šole na 400 m, na ekipnem DP v cestnem teku za srednje šole. Pionirski slovenski reprezentanci je v Italiji na Igrah treh dežel priborila 1. mesto na 800 m.

Poslušalci sevnškega radia so pri športnikih največ glasov oddali: sevnškega karateista Saša Vaša, radeškega atleta Robija Terška in Sevnčana Boruta Vebra. Športno uredništvo Radia Sevnica pa je na podlagi rezultatov preteklega leta razglasila za športnika leta metalca kopja Robija Terška, ki je ravno te dni prestopil k celjskemu Kladivarju, za športnico Petro Radišek in za ekipo RK Lisca Sevnica. Priznanja jim je podelila direktorica radia Branka Dernovšek. Urednica radia Nada Černič - Cvetanovski pa je izročila posebna priznanja ŠD Poli-

cist Krško, posavskemu plesnemu klubu Lukec, Krško, Tini Grabnar (Strelnska družina Marok Sevnica), Igorju Štriclju (ARK Vega Sevnica) in Alenki Radej (ŠK Milan Majcen, Sevnica).

P. P.

VAŠ IN ŽUPAN - "Naj" športnik po izboru poslušalcev - karateist Sašo Vaš je podobno kot ostali prejel priznanje iz rok sevnškega župana Jožeta Peternele. Vaš je osvojil bronasto kolajno v športnih borbah na Svetovnem mladinskem prvenstvu v Južni Afriki. Zmagal je na DP mladincev v športnih borbah, na 24. mednarodnem turnirju v športnih borbah itd. (Foto: P. P.)

S 1. januarjem 1997 bo spremenjena telefonska številka 92.
POKLIČITE 113

S 1. januarjem 1997 bodo telefonske številke 93 - gasilci 94 - reševalci 985 - center za obveščanje ZDružene V ENOTNO ŠTEVILKO
POKLIČITE 112

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

ŠPORTNIKI LETA 1996 - Od leve: glavni trener KK Jurij Orač, Sašo Vaš, Petra Radišek, predstavnik RK Lisca Miro Sirk. V ozadju stoji Dejan Godec, sodelavec Radia Sevnica (Foto: P. P.)

Nepopolni Interier kot brez sape

Brez Nakiča in Ademija je bil Interier v Postojni neboljen - Novomeščani s hitro igro tudi učinkoviti - Za dvojko iz fizike - Brežičani so se dobro upirali

KRŠKO, NOVO MESTO - Zadnji poraz košarkarjev krškega Interierja je le še en dokaz več, da je letos največja slabost tega moštva, da ima le pet dobrih košarkarjev, ki se lahko povsem enakovredno kosajo z ostalimi prvoligaši. Postojnsko Republiklo, s katero so se pomerilizadnjo soboto, so namreč jeseni premagali kar s 37 točkami razlike, tokrat pa so morali na parket brez Iva Nakiča in Habiba Ademija in niti izredno razpoloženi Američan Everick Sullivan, ki je po poškodbi spet v formi, Krčanom tokrat kljub 35 točkam ni mogel prinesiti zmage.

V prvem polčasu so Krčani še držali korak s Postojnčani, v nadaljevanju, ko je moral zaradi petih osebnih napak na klopi še Walter Jeklin, pa niso več vzdržali hitrega tempa in agresivne igre domačih

košarkarjev na čelu s Teom Čizmičem, ki je dosegel kar 46 točk. To je že tretji zaporedni poraz Interierja, ki pa si zmage ne obeta niti to soboto, ko bo dobil v goste v leskovoško telovadnico evropsko Smelt Olimpi-

jo. Bolje kot Krčanom v prvi kaže Novomeščanom v A-2 ligi. Novi trener Slavko Kovačević, ki s svojim moštvom še ni izgubil srečanja, uveljavlja veliko hitrejšo igro, ko si igralci v napadu pripravijo priložnost za met, še preden nasprotnik uredi svojo obrambo. Da je to učinkovita taktika, je dokazal v prvem polčasu sobotne tekme, ko so Novomeščani dobesedno povozili goste iz Litije, še lani prvoligaše. Z agresivno obrambo in hitrimi protinapadi so hitro večali razliko, ki je kmalu znašala več kot 20 točk. Je pa za tako igro treba imeti tudi dovolj moči in vzdržljivosti, ki pa je novomeški košarkarji še nimajo toliko, da bi v takem ritmu zdržali celo tek-

• Košarkarsko tekmo med Krko in Iskro Litusom si je ogledala tudi profesorica fizike mladeke novomeškega košarkarskega upa Matjaža Smodiša. Matjaž ji je namreč obljubil, da se bo začel učiti in da bo popravil cvek, če bo prišla na tekmo. Ona je svoj del naloge izpolnila, sedaj je na vrsti Matjaž.

mo; to so dobro izkoristili tudi Litijani, ki so v drugem polčasu predvsem s pomočjo spretnih Maria Japiča in Luke Bassina zelo ublažili poraz.

Precej težav imajo tudi Brežičani, ki so se v soboto v Zagorju sicer dobro upirali favoriziranim domačinom, a vseeno doživeli že svoj deseti poraz v sezoni, in so na lestvici predzadnji.

I. V.

SMODIŠ NAJVIŠJI - Mladi novomeški košarkarski up Matjaž Smodiš (na sliki med metom) se je izkazal tudi na dolenjskem derbiju med domačo Krko in lanskim prvoligašem, litijsko Iskro Litusom. Pod košem je pobral večino žog in bil s 24 točkami najboljši strelec svojega moštva. (Foto: I. Vidmar)

DOLENJSKI LIST

ŠTUDENTSKI PREVOZI TUDI NAPREJ - Društvo novomeških študentov organizira prevoze dijakov in študentov v Ljubljano vsako nedeljo zvečer. Tako kot lani se tudi letos aktivnost nadaljuje. Vsako nedeljo se pelje v Ljubljano približno 120 ljudi. Sponzor prevozov je Dolenjska banka, d.d., avtobus pa čaka na postajališču pri občini. Ob tej priložnosti se zahvaljujejo in upajo na ugodno sodelovanje tudi v bodoče. Vse dodatne informacije dobite na sedežu DNŠ ali na tel.: 068/322-275. (Foto: M. Kralj)

Nabriti Nacek Hudoklin

Starejši Novomeščani se še spominjajo gorjanskega birta Nacka Hudoklina, ki k Miklavžu ni privabljal goste samo z dobro kapljico in jedačo, ampak tudi z zvrhano mero humorja. O njem se je ohranilo precej anekdot, ki izpričujejo njegovo naravno bistrost in duhovitost. Spomnimo se jih nekaj:

Kako je, če krava požre brisačo

Nacek je imel staro veterinarsko knjigo, iz katere je črpal znanje o živalih. Šlo mu je kar dobro od rok. Malce je bil v škripcih, ko je njegovo strokovno znanje želel preveriti znani novomeški veterinar Lojze Gundel. Ta je Nacku zastavil naslednje vprašanje: "Kaj se zgodi, če krava požre brisačo?"

Hudoklin odgovori: "Če krava požre antlo, je zanesljivo hin. Gundel je bil zadovoljen z odgovorom in Nacek je še naprej "prodajal" svoje veterinarsko znanje.

Črt je majorja preklal

Nacek je pripovedoval, kako je bilo, ko so Italijani na Gorjancih napadli gorjanski bataljon, katerega komandant je bil Franc Pirkovič-Črt. Dejal je: "Italijani so silno pritisnili proti Miklavžu, v naši hiši pa je bil štab bataljona. Tam se je znašel tudi Črt, ko se je na vratih naenkrat prikazal italijanski major. Črt je vzel starojugoslovanski bajonet, silovito zamahnil z njim in majorja je preklal na dvoje, kot je Krjavelj hudiča na barki."

Vpišite se v knjigo

Na Gorjancih sta bila na obisku načelnik novomeške uprave za notranje zadeve Boris Čizmek-Bor in njegov sodelavec Vlado Avsec. Tam sta se zadržala do trdnega mraka. Ker sta ga nekoliko popila, sta sklenila, da bosta pri Nacku prenočila. Čizmek je vprašal: "Nacek, imaš kakšno posteljo za prenočišče?"

Nacek odgovori: "Imam, ampak se bosta prej vpisala v knjigo gostov."

Čizmek: "Zakaj je to potrebno? Saj bova samo spala, ničesar ti ne bova ukradla!"

Nacek: "Taki so predpisi, pa bog!"

Rada nerada, sta se končno le vpisala v knjigo. Ko sta malo pobrskala, sta ugotovila, da se je zadnji gost vpisal natanko pred enim letom. Očitno se je Nacek bal načelnika, da ga ta ne bi prijavil zaradi kršenja zakona.

Rad bi se ženil

Ko so Nacku pošle moči in je izgubil zvesto družico Ano, se je z Gorjancev preselil k hčerki Ani in Kostanjevico. Pa je za šalo razglasil, da se namerava ženiti. To se je kmalu razvedelo po vsej kostanjevski fari. Zenske so prišle na ogled, vendar nobena ni bila ta prava.

O tem je Nacek povedal tole: "K meni je prišla Žumberčanka, ki mi je na pogled bila še kar všeč. Prijel sem jo malo čez ramena pa še malo za joške, a so bili takšni kot pasja ušesa."

Ančka, picki bodo švicali!

Ko je Nacek na Gorjancih stopil iz gostilne, je videl večjo skupino turistov, ki so se po senožehtih bližali k Miklavžu. Hudoklin se obrne k ženi Ani in reče: "Ančka, danes bodo pa picki spet švicali!"

Kaj pa čem s tem hudičem?

Ko je Nacku umrla žena Ana, jo je z volovsko vprego odpeljal v kartuzijo Pletanje, da bi jo tam pokopali. Pride Nacek do prokuratorja Janeza Drolca in ga prosi, če umro lahko pokoplje.

Drolec odgovori: "Nacek, saj vendar veš, da ženske, žive ali mrtve, ne smejo čez samostanski prag!"

Nacek pa: "Kaj pa čem potem s tem hudičem?"

Računal je kar po svoje

Gorjanski birt je skrbno stregel svojim gostom, računal pa je kar po svoje. Vprašal je: "Kaj ste imeli?" Ko so gostje povedali, da so jedli domačo klobaso, je Nacek dejal: "Ta stane dva dinarja!" Potem so povedali, da so popili dva litra vina. Nacek: "To stane deset dinarjev. In še kaj?" Gostje: "To bi bilo vse!"

Hudoklin pa sam pri sebi: "Če ni bilo nič več, potem pa pripiši še deset dinarjev povrhu, vsega skupaj dvainvajset dinarjev."

Prodal je najboljšo kravo

Nacek je na Gorjancih imel čudovito kravo, ki je dala na dan tudi po dvajset litrov mleka, vendar s tem ni bil preveč zadovoljen. Dejal je: "Kaj čem s takšno kravo, ki jo moram trikrat na dan hraniti, trikrat ji kidati in jo trikrat molsti, saj mleko kar teče od nje?" Zato je kravo prodal Franku na Orehovicu in si kupil neko suho bušo.

Ko so ga vprašali, če je zdaj zadovoljen, je odgovoril: "Zdaj pa je dobro! S to kravo sploh nimam nobenega dela več."

Nova krava se je kar sama pasla na Gorjancih, mleka pa tako ni dajala nič.

Zbral: SLAVKO DOKL

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Vaščani šli v boj proti Romom

Dol. list št. 52, 27. dec. 1996

Že sam naslov članka je neresničen in zavajajoč. Verjetno hoče s svojo atraktivnostjo pritegniti bralca, kar tudi doseže, doseže pa tudi drug učinek, ki pa je škodljiv. Meni ni znano - v mislih imam Črešnjavec oziroma vaško skupnost Črešnjavec - da bi se mi organizirali za katerokoli akcijo v dobro ali, bog ne daj, slabo v škodo Romom. Ne izključujem pa možnosti, da je kateri posameznik pripravljen delati škodo Romom. Proti takim posameznikom smo dolžni ukrepati po zakonu. Prosim gospo novinarko M. Bezek-Jakše, da navede tiste vasi ali vaščane, ki so šli v boj proti Romom. Menim, da ste s pisanjem vaški skupnosti Črešnjavec storili veliko krivico in vzburili nizke strasti, jezo, sovraštvo. Nadalje novinarka ugotavlja, da so goreli avtomobili, in vprašuje: A bodo tudi barake? S tem vnaša nemir v srca miru in medsebojnega sožitja željnih vaščanov in Romov.

Sedaj pa k samemu članku. Glede obravnave varnostne situacije v občini Semič smo se morali svetniki zadovoljiti z ušnim poročilom komandirja PP Črnomelj, v katerem je bila glavnina osredotočena nanje same. Zato smo PP na koncu razprave zaprosili, da do seje občinskega sveta Semič v februarju pripravi popolno pisno poročilo. Opozoril bi gospo novinarko, ki po mojem mnenju tudi sicer s seje poroča objektivno, da nismo svetniki predlagali policiji, naj manj ustavljajo "poštene" občane, ampak je to pri svojem kritičnem ocenjevanju dela policije rekel župan občine Semič, ki je poudaril, da policija kontrolira udeležence v prometu tam, kjer je to mogoče, ne ustavlja in ukrepa pa tam, kjer se očitno krši zakon in CPP o varnosti prometa.

V članku tudi ni podatka o tem, ki je zelo problematična in, kot je poudaril komandir PP Črnomelj, zanje je najbolj, saj je njihovo delo jalovo, ker kazenske prijave zastarajo in končajo v košu. Vzrok temu je menda sodnik za prekrške, ker ne zmore obdelati vseh prijav. Zato, pravi komandir, se jih znani prekrškari ne bojijo. Predlagam novinarki, da se gre raziskovalno novinarstvo in da najde odgovor na to.

Moje osebno mišljenje je, da je premalo policijske kontrole na cesti Semič - Kravčji Vrh - Metlika, po kateri se odvijajo živahen promet s tehnično oporečnimi vozili, in znanja CPP.

Če ne bo našega sodelovanja in pomoči, tudi strokovne službe ne bodo uspešne. Da ljudje ne prijavljajo manjših tatvin je krivo to, da sodstvo tudi večjih ni obravnavalo. Moti me, ga. novinarka, da posplošujete, ko pišete, "da so zažgali avtomobile" ne napišete pa, da so to bili stari, razbiti, tehnično neustreznosti in največkrat pokvarjeni, odsluženi avtomobili, ki so dlje časa stali ob poti, cesti ali v grmovju, in da je te avtomobile neki piroman - lahko jih je bilo tudi več - zažgal in s tem povzročil onesnaženja zraka in zemlje ter bi zato zaslužil kaznovanje v skladu z zakonom. Nič ne pišete, zakaj policija ne poišče teh piromanov. Kdor za te storitve ve in jih ne naznani, je skrivni dejatelj. Še večja je moralna odgovornost in krivda službe in organov, ki niso poskrbeli, da se takšen zapuščen avtomobil odpravi na za to določeno mesto in tako prepreči požig. Tu bodo morale svoje opraviti občinska uprava, policija in komunala Črnomelj, da ne bomo imeli kurišča odsluženih avtomobilov.

Da so Romi takšni, kot so, smo krivi vsi, ki to dopuščamo, mirno gledamo njihovo revščino in ne zahtevamo od služb, da pripravijo programe oziroma jih tudi izvajajo. Na potezi so strokovne službe občinske uprave Semič in države, ki jim želim poleg strokovnosti predvsem strpnosti in zaupanja v človeka.

Neodvisna lista za Semič - NELI 94
DANILO PLUT
občinski svetnik

Kvar v nejedrskem delu elektrarne

Dol. list št. 1, 9. januarja

24-urno prikrivanje samozaustavitve nuklearke pred javnostjo samo dan po objavi podpisa pogodbe za nakup uparjalnikov izpričuje zmedo in zbegnost vodstva NEK. Najprej so tri dni prikrivali podpis pogodbe o nakupu uparjalnikov in čakali na zadnji dan v letu, ko je kritična javnost najmanj budna, ko časopisi ne izhajajo, nato pa so bili sami presenečeni, da se je elektrarna že prvi dan v novem letu samodejno ustavila. Vodstvo nuklearke ni moglo presoditi, za kako obsežno tehnično napako gre, in je upalo, da bo elektrarno lahko takoj spet pognala in javnosti dokazovala, kako je visoko razpoložljiva. Ker se s tem nenehno hvali, hkrati stalno hazardira na račun varnega delovanja. To so začeli čivkati že vrabci na strehi.

Vodstvo nuklearke je bilo neprijetno presenečeno, ker je že naslednji dan po objavi podpisa pogodbe o nakupu uparjalnikov prišlo do samodejne zaustavitve, ki je kronala podpis pogodbe in ga postavila v pravo luč.

Vodstvo nuklearke je prikrivalo tako samozaustavitve kot podpis pogodbe o nakupu paragenatorjev, ker zaradi stalne finančne nelikvidnosti in visoke cene kilovatne ure električnega toka iz elektrarne ni pogojev za tak podpis, temveč obratno, obstojijo vsi zakonski pogoji za njen stečaj. V podobni finančni situaciji je bilo ugledno podjetje Elan neusmiljeno prodano, čeprav bi bila mogoča prisilna poravnava. Tudi sicer obstoji vrsta paralel med obema podjetjema, kajti v obeh primerih so bili slovenski davkoplačevalci ogoljufani za stotine milijonov dolarjev.

Podpis pogodbe o nakupu paragenatorjev je tudi politično nesmiseln, kajti zdaj Hrvaška do-

končno nima več nobenih razlogov, da v zvezi z nuklearko sprejema kakršnekoli obveznosti, npr. jedrske odpadke, saj ima v vsakem primeru zagotovljeno jedrsko elektriko brez njih. Nuklearka je vzorčni primer nerodnosti slovenske vlade pri pogajanjih s Hrvaško, in to celo v času, ko je vlada pravilno nesposobna. Če pa bi bil izveden zakonit postopek stečaja, hrvaška vlada gotovo ne bi reagirala kot ob Elanu, kajti kupila bi si lahko le finančni mlinški kamen, nepredvidljive stroške dekomisije, ki se jih bo zdaj brez ustreznega papirja lahko na vse načine izogibala. Kot ji to že ves čas odlično uspeva.

Vodstvo nuklearke je z dobrimi razlogi prikrivalo podpis o paragenatorjih, saj je za finančno pokritje take pogodbe potrebno sprejeti ustreznega finančnega zakona v parlamentu. Sprejem takega zakona pa bo neogibno odprl vprašanje smiselnosti teh stroškov, saj je cena kilovatne ure iz nuklearke najdražja in bi se kdo med političnimi strankami lahko vprašal, ali ni cenejše rešitve. Iz varnostnih razlogov je delovanje nuklearke na manjši jakosti priporočljivo, saj jo je v primeru tehničnih napak možno prej ohladiti.

LDS je na združitvenem kongresu na Bledu obljubila, da bo pred nakupom uparjalnikov podprla razpis ljudskega referenduma. Postavlja se vprašanje: ali zdaj vodstvo nuklearke s podpisom pogodbe o nakupu uparjalnikov izsiljuje LDS ali pa se LDS s tem strinja in ne spoštuje svojih obljub z blejskega kongresa? Tudi druge vodilne stranke so v zvezi z nuklearko držale figo v žepu, ljudem so obljubljale varnost in hkrati glasovale za jedrsko prihodnost Slovenije. Izjema je Janez Janša, ki je svojo tenkočutnost izrazil s stavkom: "Zaprte NEK je neumnost!" Vendar v tem vprašanju med vodilnimi strankami ni bistvenih razlik, kot jih sploh ni v večini bistvenih vprašanj.

Zelena alternativa bo v primerem času skupaj s Slovenskim ekološkim gibanjem in drugimi protijedrskimi organizacijami in posamezniki organizirala zbiranje podpisov za razpis referendum o zaprtju NEK v roku desetih let. Tudi nepredvidena samozaustavitve NEK 1. januarja in zbegnost vodstva nuklearke ob takšni sočasnosti podpisa pogodbe in tehnične neobvladljivosti elektrarne, pa tudi njegove neodločnosti, kaj v takšni neprijetni situaciji storiti, navaja k temu, da je v demokratični družbi najprimernejše demokratično odločanje. To pa je ljudski referendum, preden bodo ljudi poklicali k blagajni, da bodo vse to plačali.

Predsednik Zelene alternative:
IVO FERBEŽAR
Podpredsednik:
LEO SEŠERKO

TV igre brez predsodkov

Dol. list št. 52, 27. dec. 1996

Gospa Nežka Primc je imela za potrebno, da na moj zapis TV igre brez predsodkov "doda nekaj pojasnil". Lepo in prav, le da se zelo malo tičejo mojega prispevka oziroma tistega, kar sem v njem hotel povedati, pač pa gospa vztrajno rine nekam drugam in govori o drugih rečeh, ob tem pa se hudeje name.

Najprej, spoštovana gospa, avtor (se pravi jaz) ne "prikazuje preplah ožjega dela Novomeščanov, da bo z dodelitvijo frekvenc na pretvorniku Plešivca nad Dvorom vseslovenskima programoma POP TV in TV 3 ogrožen razvoj TV Novo mesto". Gre enostavno za to, da bi po zakonu o javnih glasilih morala imeti TV Novo mesto prednost pri dodelitvi te frekvence. Torej gre za zakon, ne pa za "čisti lokalpatriotizem", kot mi očitete in nasproti temu ponujate svoje vseslovensko svetovljanstvo v obliki TV 3 in POP TV. (Poleg tega zame lokalpatriotizem ni nič nepotrebnega, samostnega ali zavrženega, marveč ravno nasprotno.) V isti sapi mi očitete še, da hočem "televizijske gledalce v zgornjem delu doline Krke prisiliti, da bi gledali tisti program, ki ga ima(m) sam najraje". To ni samo smešno, ampak kar bedasto. Kako gospa Primčeva ve, kateri TV program imam najraje? Če pa bi že vedela, kako je z mano in televizijo, gotovo ne bi napisala take abot-

nosti. Od vseh TV programov na tem svetu imam najraje ugasnjen televizor. In takega tudi največkrat "gledam". Ampak to je moja stvar. Tako kot je stvar gospe Primčeve, če si "v imenu prebivalcev tega dela Suhe krajine" prizadeva, da bi gledala TV 3 in POP TV. Samo ne preko in mimo zakona in ne na račun TV Novo mesto!

Sedaj pa še nekaj o umazanih igricah in neumnostih iz domačih logov, ki jih je gospa Primčeva užajljeno sprejela na svojo grbo. Kot sem jasno zapisal, se po frekvenci TV Novo mesto na Trdinovem vrhu (na tem oddajniku ni na voljo nobene več) cedijo sline zlasti novim TV postajam, ki tega dela Dolenjske in Bele krajine pač ne morejo pokriti ali pa veliko težje in slabše, če nimajo frekvence na tej izjemni točki. In prav novomeški župan, nekdanji sodelavec TV Novo mesto, je oznanil novico, da naj bi TV Novo mesto to frekvenco vzeli. Seveda je jasen podton: kaj naj potem TV Novo mesto s frekvenco na Plešivici? Tu pa smo že sredi nečednih iger in neumnosti iz domačih logov. Ve se, čigava je TV 3 in kdo stoji za njo; ve se, kdo (še) obvladuje ministrstvo za promet in zveze, ki v bistvu podeljuje frekvence; ve se, kdo se zavzema, da se najprej na Plešivici, potem pa še na Trdinovem vrhu frekvenca podeli tej TV postaji. In ve se, da vsemu temu na poti stoji samo TV Novo mesto. Majhna postaja, majhen problem, majhno trupelce, kajne? Odpustek je pa v teh časih tako lahko in tako poceni dobiti.

Na nenavadnem domislek gospe Primčeve, ki mu ona pravi "kompromisni predlog", ne morem odgovoriti, ker ne razumem, kakšna naj bi bila povezava med zamisljivo o Novem mestu kot univerzitetnem središču in trajnim kanalom TV Novo mesto na Trdinovem vrhu. Sem pa odločen nasprotnik njenega napovedane "sveta tehnike, znanosti in napredka", v katerem naj bi "kaj kmalu imel že vsak omembe vreden hrib svoj oddajnik oziroma pretvornik". Omembe vredne in nevredne hribe moramo z vsemi močmi obvarovati pred to nasilno novodobno navlako!

ANDREJ BARTEJ

Dvorska gora - nekulturna gradnja

Če se bo spreminjanje nadaljevalo, bomo lahko Dvorsko goro kaj kmalu črtali s seznama izjemnih kulturnih krajin Slovenije - Krivca za to je težko izdvojiti

Slovinci, tudi Dolenjci, se radi pohvalimo, da ni lepše dežele, kot je naša. Ob tem imamo v mislih predvsem podobo krajine, tiste krajine, kjer je delo človeških rok v sozvočju z naravnimi danostmi, se z njimi prepleta in ustvarja t.i. kulturno krajino. Ali je lepota naš dežele res sama po sebi umevna in večna, ali res lahko počnemo s prostorom karkoli pa bo ta trditve še vedno držala? Žal lahko ugotavljamo, da postaja naša krajina v mnogih primerih vedno manj "kulturna".

Ena najbolj značilnih oblik kulturne krajine na Dolenjskem so nedvomno vinogradniška območja, ki skupaj s cerkvami na vrhu gričkov ustvarjajo najbolj značilno in pogosto predstavo o dolenjski krajini. Poleg spreminjanja vasi v nekakšno polpredmestna naselja so se izven večjih naselij na Dolenjskem v zadnjih letih najbolj spreminjala prav vinogradniška območja. Za to gotovo obstajajo družbeno-ekonomski in sociološki vzroki, ki pa jih na tem mestu ne bi posebej razčlenjevali. Dejstvo je, da se v zadnjih desetletjih v naših vinogradih gradi veliko t.i. zidanic, katerih namen in vsebina ni bila le pridelovanje vina, ampak služijo bolj kot počitniške hiše ali vikendi. Takšne "zidanice" so praviloma mnogo večje od tradicionalnih zidanic ali hramov, predvsem na račun prostorov, ki služijo za bivanje. Zdi se, da glavni motiv za gradnjo ne izhaja več iz osnovne namembnosti zidanic, ampak iz želje po zabavi in prestižu. Tradicionalni vinogradniški objekti so že zelo redki, pa pe ti bodisi propadajo ali pa jih bodo lastniki v kratkem nadomestili ali modernizirali (kar pomeni povečali, dodali kako nadstropje, balkon, strešne frčade, garažo in pe kaj). Podoba mnogih vinogradniških območij na Dolenjskem in v Beli krajini se je z vedno gostejšo pozidavo ter hkratnim odstranje-

vanjem starih objektov spremenila skoraj že do neprepoznavnosti.

Med redka vinogradniška območja, kjer je še mogoče razbrati tradicionalno urejenost prostora in značilen tip zidanice, uvrščamo Dvorsko goro - vinogradniško območje med Dvorom in Plešivico. Dvorska gora je zavarovana kot območje značilne kulturne krajine z Odlokom o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto (Ur. list RS št. 38/92). Po posebni prostorski valorizaciji, ki jo je naročilo Ministrstvo za okolje in prostor, je Dvorska gora vnepejena

• Zavedati se moramo, da ohranjanje "lepote naše dežele" ni le abstrakten pojem, ki je odvise le od drugih. Mnogo bi postorili, če bi se zavedali, da z vsakim posegom v prostor povzročimo spremembo v prostoru, ki je lahko dobra ali slaba, in da so posledice teh sprememb veplastne. Tudi v obstoječem sistemu obstajajo službe, ki bodočim graditeljem lahko svetujejo in jih usmerjajo, vendar je sploša kultura gradnje pri nas takšna, da jih ljudje raje prezrejo ali izigravajo. Predno bomo spet sledili takšni miselnosti, premislimo, ali bodo naši zanamci zaradi naših posegov v prostor še lahko trdili, da živijo v deželi, ki je najlepša.

v seznam izjemnih (kulturnih) krajin Slovenije. Za območje je značilna parcelacija po padnici in omejenost parcel s spodnje in gornje strani s komunikacijami, ob katerih so razvrščene zidanice. Tradicionalne zidanice so postavljene s slemenom pravokotno na padnico in obsegajo le v pobočje vkopano klet, nad katero je postavljena simetrična dvokapna

streha naklona okoli 45 stopinj. Kritina je bila nekoč slamnata, vendar so jo praktično že v celoti nadomestili z bobrovcem oz. zarezniki. Njihova tlorisna oblika je skoraj kvadratna, dolžine stranic pa praviloma ne presegajo štirih metrov in pol. Krajinsko podoba širšega območja Dvorske gore dopolnjuje reka Krka s svojo slikovitostjo.

Območje je bilo v zadnjih letih močno degradirano z neustreznimi gradnjami, ki popolnoma negirajo aytohtono tradicijo stavbarstva. Žal normativno zavarovanje ni prineslo nikakršne pozitivne spremembe, saj je bila v zadnjih letih velika večina objektov zgrajenih v nasprotju s prostorsko dokumentacijo, ki je bila izdelana zanje, in v nasprotju s pogoji Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine, ki so bili podani v postopku pridobivanja soglasij, ali pa kar na črno. Če se bo takšen proces z nespremenjeno intenzivnostjo še nadaljeval, bomo lahko Dvorsko goro kaj kmalu črtali s seznama izjemnih kulturnih krajin Slovenije, kar bo pomenilo še en argument manj za trditve, da je naša dežela res najlepša. Dvorska gora seveda še zdaleč ni edini primer razvrednotenja kulturne krajine pri nas, je pa zaradi njenih kvalitativnih in neuspešnega varovanja eden najbolj bolečih.

Krivca za takšno stanje je težko izdvojiti. Vsekakor je med njimi tudi država s svojo neučinkovito prostorsko politiko in s premalo uspešnim nadzorom in sankcijami. Najbolj pa je zaskrbljujoče, da se večina ljudi te neučinkovitosti zaveda in da praviloma, potem ko že pridobijo potrebno dokumentacijo, gradijo drugačne, predvsem večje objekte od predpisanih. Prav gotovo nam, pregovorno poštenim in pridnim Dolenjcem, takšna miselnost ni v čast.

MITJA SIMIČ

BOGAT VLOŽEK RIB V KRKO - Novomeški ribiči so pred novoletnimi prazniki pod vodstvom Vilija Pintarja v Krko in njene pritoke, nekaj pa tudi v ribnike, vložili kar 3.300 kg merskih krapov, kar je rekorden vložek. S tem so dolenjski ribiči ponovno dokazali, da ne znajo samo loviti ribe, mapak tudi skrbeti za bogastvo naših voda. (Besedilo: S. D. slika: Zoran Leko)

MENJAVA PODOBE DVORSKE GORE - Sprememba je nastala v manj kot letu dni.

Strica Tomca ni

Nekdaj je bil stric Tomc strah in trepet kino predstav. Če je med predvajanjem filma kdo samo pisnil, ga je za ušesa izвлеkel iz kino dvorane. Med predstavami je bil mir, da so lahko gledalci zbrano spremljali dogajanje na velikem platnu. Dandanašnji je drugače. Marsikdo zavije v metliški kulturni dom iz dolgočasje, tam pa ob gledanju filma daje pripombe, se trapasto reži, kjer je smeh najmanj umesten, se glasno pogovarja s sosedom, tuli, poka z žvečilnim gumi-jem, slušlja s papirčki, v katerih so zaviti bomboni ali čips, ter kako drugače moti tiste, ki jim ni do takšnih "štosov".

Prošnje za lepše obnašanje ne zaležejo, grožnje z odstranitvijo iz dvorane tudi ne, kajti tisti, ki se ne vedejo primer-no, dobro vedo, da ni nikjer ni-kogar, ki bi jim preprečil takš-no vedenje. Nič čudnega ni torej, če v kino ne hodijo "resnejši" gledalci in ne gre se ču-diti, če je po predstavi dvorana nasilana kot hlev. "Nič se ne da storiti," skomigajo z rame-ni odgovorni in tako nehoti podpirajo izgrednike, ki bi se morali znajti pred obličjem sodnika za prekrške. Stric Tomc je umrl, pa vendar je v Metliki morda še kje kdo, ki bi hotel in znal umiriti nemirneže med kino predstavami.

TONI GAŠPERIČ

Nemarsščina in jezikovna zloraba

Ob ponavljajočem se nepravilnem pisanju krajevnih imen, med njimi tudi Novega mesta, ter o drugih ne jezikovnih nemarščinah, ki se tako nenadzorovano širijo

"Pravila", ki jih je kot uvod k težko pričakovanemu novemu slovenskemu pravopisu (že) leta 1990 izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, vsaj na dveh mestih natančno določajo zapis imena dolenske prestolnice.

Na strani 19 lahko preberemo (menda) dovolj jasno določilo: "*V naselbinskih imenih pišemo vse sestavine z veliko začetnico, izjeme so le nepri predlogi in samostalni-ki vas, mesto, trg, selo (če ne stojijo na začetku imena)*". V neposrednem nadaljevanju stojijo med kopicco konkretnih primerov tudi imena Novo mesto, Stari trg, Opatje selo in Uršna sela. Zapisi teh krajevnih nazivov se tako razlikujejo od tistih, v katerih zgoraj krepko natisnjene besede (vas, mesto, trg, selo) ne nastopajo; npr. Škofja Loka, Rogaška Slatina, pa tudi Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Gornja Straža ali tudi večbesedna krajevna imena, kakršni sta Dolnja Težka Voda in Črni Vrh nad Idrijo ("vrh" pišemo z veliko začetnico, ker gre za ime naselja, ne le za vzpetino - naspotno pa seveda drugo besedo imena sporne mejne gorjanske gore pišemo z malo začetnico, ker gre le za vzpetino in ne za nase-lje: Trdinov vrh!).

Isto pravilo je iz drugega zorne-ga kota predstavljen še enkrat pet strani naprej. Takole piše: "*Z malo začetnico pišemo: 1. besede vas, mesto, trg, selo kot neprav se-stavine večbesednih naselbinskih*

imen: Radohova vas, Novo mesto, Stari trg, Breganje selo, Uršna sela /.../."

Tako svetuje Slovenska aka-demija znanosti in umetnosti - in ker gre za osrednjo in najvišjo narodovo institucijo, smemo izraz svetuje razumeti kar kot zapove-duje oz. zakonja. Pa liberalna načela svobode gor ali dol: v jezi-ku, ki je pač še vedno nenadome-stljivo sporazumevalno sredstvo, red mora biti (saj se spominjate tiste štorije o zadregi, ki jo je povzročila zaradi manjkajoče ve-pice dvoumna sodba *Ubiti ne iz-pustiti*)! Če že v vsakodnevnih pomenkih nekako shajamo s "pri-rojenimi" jezikovnimi spretnost-mi (in morebitne kratke stike razrešujemo z mimiko in "z roka-mi", če se nam zdi, da smo nera-zumljeni po krivici, nemara tudi kar s pestmi), se je treba v javnem nastopanju, če nam je to všeč ali ne, držati jezikovnih pravil! Pri tem pa žal zanašanje zgolj na pri-rojeni posluš tudi Dolenjem (ki pa smo pri tem zagotovo krepko na boljšem kot večina drugih narečnih območij) ne zadošča vedno - in se je treba marsičesa tudi priučiti. Kako zelo to velja še zlasti za vprašanja pravopisa, za odločitve ob problemih, ki se nam zastavijo, ko bi radi misel prelili na papir! Bodimo pri tem odgo-vorni in se zavedajmo, da naša pisna praksa ni le izkaznica naše osebnosti jezikovne kulture, ampak sodeluje tudi pri oblikovanju jezi-kovne zavesti bralcev. Javno do-gajanje dandanes pač mnogokdaj velja več kot vsa prizadevanja šolnikov.

Upravičeno smemo biti ogorče-ni nad (ne)pravopisnim maliče-njem imena našega mesta v neka-terih javnih občilih, med drugimi tudi v marsikaterem prispevku nacionalne televizije. A kljub temu (zlasti ker raba v medijih niha) bi pričakovali, da se bodo vsaj sami Novomeščani prepričali o pravilnosti ali nepravilnosti (oz. dovoljenosti ali nedovoljenosti)

Pošte ne dobimo na dom

Kaj pa pluzenje snega?

HOM PRI ŠENTRUPERTU - Že nekaj časa me boli krivica, saj na Hom pri Šentrupertu na Do-lenjskem ne dostavljajo pošte. Z ženo sva poslala vlogo na novo-meško pošto in čez nekaj časa je prišel na ogled Stane Bevc. Takoj nama je dal negativen odgovor. Takšen je bil tudi dopis. Ko je moj ugovor Bevc poslal v Maribor, nisem dobil odgovora. Vlogo s to prošnjo sem poslal še na KS Šent-rupert, da bi posredovali pri uresničitvi moje pravice, toda tudi pri predsedniku KS sem naletel na gluha ušesa.

25. novembra sem v Trebnjem urejal dopise izgnancev, pa sem se obrnil še na župana Cirila Pun-gartnika. Ta mi je povedal, da bi pošto moral dobivati domov. Poklical je pristojnega za to na trebanjski občini in dobil sem za-gotovilo, da bom dobil pismen odgovor, vendar ni še nič. Samo dve družini na Homu ne dobiva-va pošte na dom. Upam, da bom preko vašega časopisa dobil odgo-vor.

Imam še en problem, glede KS Šentrupert, ker zelo slabo deluje služba za odstranjevanje snega. Ne vem, zakaj mi potem odtrgajo mesečno tisoč štiristo tolarjev od pokojnine! Tudi tu se mi godi krivica. Zakaj jaz nisem deležen človekovih pravic, saj sem vendar krajan in državljan kakor drugi!

ANTON PRELOGAR
Hom pri Šentrupertu

KOPRIVNIK KLIČE NA POMOČ

KOPRIVNIK - Prebivalci tega predela kočevske občine zahteva-jo večjo državno pomoč in skrb pri omejevanju zaraščanja kmetijskih zemljišč, ki je že zajelo nesprejem-ljivo velik obseg. Ob tem poudar-jajo, da je potrebno poiskati in izkoristiti vse možnosti, da se bo to umiranje podeželja zaustavilo in da bo prebivalstvo zdržalo v neenakem boju z naravo. Izrinja-nje ljudi, ki na geografsko ogro-ženih območjih še vztrajajo, bi razmere še zelo poslabšalo. Po-moči si dajejo predvsem od občinskega sveta ter gozdarskih in kmetijskih podjetij.

V. D.

lastnega mnenja. Pa žal očitno ni takol! Že nekaj velikih propagand-nih panojev v zadnjem času mi-moidoče in mimovozeče nago-varji reklamni napis menda naj-boljše trgovine s športno opremo v mestu. Vse bi bilo lepo in prav, ko bi bilo le prav napisano tudi ime tega mesta (torej: "mesto" z malo začetnico!). In tako (npr. otroške) oči to napako prebirajo iz dneva v dan ter se je počasi tudi "nalezejo". Še zlasti, ker nihče od odgovornih reklame ali vsaj nje-nega neustreznega dela ne odstra-ni.

Zdi se, da je bistvo problema zajeto prav v ravnokar zapisanem izrazu: nihče od odgovornih! Ali sploh imamo koga, ki je zakonsko pristojen za interveniranje ob jav-nih zlorabah jezika?! Nemarno javno ravnanje s slovenščino prav gotovo zasluži ime *zloraba*. Prav jezik je bil tako vedno zatrujemo - odločilni faktor za ponosno ohranitev skozi dolgo zgodovino zatiranega slovenskega narodne-ga samozavedanja. Verjetno bi morala država, ki je v največji meri nastala prav na temelju tradicije tega starodavnega jezi-kovnega preživetvenega boja, za ta jezik kaj storiti tudi na pravni ravni. Veliko zdravih narodovih moči je bilo potrebnih, da se je izoblikoval ostalim kulturnim govoricam enakovreden knjižni je-zik, in nič manj za to, da smo z obsežnim slovarjem dobili njegov inventar, z zadnjimi pravopisnimi pravili pa še "tehnična" navodila za njegovo pravilno pisno rabo. Zanimanje teh rezultatov (v praktičnosporazumevalni javni jezikovni rabi) bi brez slabe vesti smeli razglasiti za pravno kaznivo dejanje. Najenostavneje pa bi bilo na nekaterih področjih preprosto zakonsko ustoličiti institucijo, ki bi bdela nad jezikovno (!) us-treznostjo javnih besedil. Nujno potrebujemo nekoga, skozi čigar roke bo moralo vsako javno pisa-no besedilo praktičnosporazume-valnega značaja. Naj v pravni državi, na katero tako radi prise-gamo, jezik ne bo prepuščen vsakogaršnji površnosti!

ANDREJ ŠURLA
Dolnja Težka Voda

BILO JE PRED STO LETI Poslancem kmetje niso dosti mar

Izbral Miloš Likar

Stopili smo v novo leto. Lani se nam ni nič izboljšalo življenje. Kje naj bi iskali pomoči. Nekateri nam pravijo, da je to naloga države, saj je kmet podlaga naši državni Avstriji. Zakaj pa poslanci nič ne naredijo za nas, saj jih voli-mo tudi mi kmetje.

Poslance volimo za to, da se potegujejo za nas. Če pa gleda-mo, kako poslanci delajo, vi-dimo, da jim mi kmetje nismo dosti mar. V naši državi ni druge pomoči kot ta, da si moramo sami pomagati. Nih-če drug nam ne bo pomagal. Našli ga ne bomo pa če ga iščemo z lučjo pri opoldanski svetlobi. Da je to resnica, nam pričajo drugi stanovi. Za vsa-cega se je kaj storilo - za kme-ta pa nič.

Koliko se je že pomagalo in se še obeta delavcem. Pa za-kaj? Zato, ker so združeni, ker zahtevajo in zahtevajo, ker trkajo in trkajo. Skrajšal se jim je delalni čas na ednajst ur, ali sedaj zahtevajo vže osemurno delo na dan. Koliko pa dnela ti kmet? Poleti garaš po šestnajst, osemnajst in tudi dvajset ur na dan. Pa kaj si pri vsem tem prislužiš? Kako se je zvišala plača uradnikom! Privoščimo jo zlasti nižjim uradnikom.

Resnična moč je le v edino-sti. Pristopajmo k kmetiškej družbi, snujmo podružnice, snujmo posojilnice, prav po-sebno pa kmetijske zadruge. Naši poslanci pa naj imajo dolžnost, skrbeti za to, da se naš glas zasliši tudi pri visokih gospodih v vladi.

Dolenjske Novice 1897

Janko Stušek naj bo še sekretar

Priporočilo izgnancev

Društvo izgnancev Slove-nije 1941-1945 daje javno priporočilo, da Janko Stušek ostane še naprej državni sek-retar v ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Izgnancem se status žrtve vojnega nasilja in pravice iz tega priznajo po Zakonu o žrtvah vojnega nasilja, ki ve-lja od 1. januarja 1996, torej že več kot eno leto. V enem letu pa je bilo rešenih manj kot tretjina vlog za priznanje statusa.

Društvo izgnancev Slove-nije si je vse preteklo leto prizadevalo za normalno reševanje vlog. Izvajalo je tudi javni pritisk skozi medi-je. Vseskozi je bil v središču dogajanja glede izvajanja Za-kona o žrtvah vojnega nasi-lja Janko Stušek, državni sek-retar v ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Nanj so bile usmerjene naše zahteve, kritike in ogorčenje. Bil pa je vedno pripravljen sodelovati, se pogovoriti in iskati rešitve.

Ker kot državni sekretar pozna probleme pri reševa-nju vlog za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja, prav tako pa natančno pozna tudi zakon, zato DIS meni, naj Janko Stušek ostane državni sekretar še naprej.

ALBIN PRAŽNIKAR
za DIS 1941-1945

Izšla monografija 1. dolenjskega bataljona

Predstavitve v januarju

Odbor skupnosti I. dolenjskega partizanskega bataljona obvešča vse pripadnike te enote, svoje padlih im umrlih, organizacije ZZB NOV in vse prijatelje, da je te dni izšla iz tiska monografija bataljona. Gre za prvo enoto NOV bataljonske formacije na Dolenjskem, ki je predstavljala neusahljiv vir poveljniškega kadra za poznejše odrede, brigade, di-vizije in korpus NOV Slovenije. S tem je Dolenjska dala dostojen delež v uporu in boju proti oku-patorju in vsem njihovim sodelav-cem na območju države Slovenije.

Iz bataljonove prve in druge čete se 9. maja 1942 formira Do-lenjski odred, iz tretje čete pa Gorjanski bataljon, nekoliko pozneje pa Krški in Zapadnodo-lenjski odred. Iz teh enot se že leta 1942, po Roški ofenzivi formira-ta Gubčeva in Cankarjeva briga-da, nekaj borcev pa je šlo tudi v Tomšičevo brigado.

Od formiranja bataljona na Gornji Brezovi Rebri pa do 9. maja 1942 je šlo skozi enoto 428 borcev, od katerih jih je 180 pad-lo ali 42 odstotkov. Bataljon je dal 7 narodnih herojev, več poveljni-kov brigad, divizij in korpusa, več generalov in drugih kadrov.

Predstavitve monografije bo v januarju 1997 v Novem mestu, kamor bomo pismeno povabili preživele borce in svoje iz Dole-njske in izročili knjigo I. dolenj-skega bataljona.

LJÓZE LENIČ - MILE

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

DOLENJSKI ČASTNIKI V DRAŽGOŠAH - V nedeljo, 12. januarja, se je skupina častnikov območnega združenja slovenskih častnikov Novo mesto (na sliki) udeležila tradicionalne, letos že štiridesete po vrsti, pri-re-ditve Dražgoše 97, ki ni bila samo proslava v počastitev 55. obletnice le-gendarne bitke v Dražgošah, temveč pomemben zgodovinski pomnik slo-venskega naroda, ki se je zavestno uprl okupatorju in s tem pokazal neo-majno voljo do svobode, samostojnosti in suverene države. Častniki, zbra-ilo se jih je 25, so se iz Novega mesta z avtobusom odpeljali do železarske Kroke, od tam pa so odšli na 13 kilometrov dolg pohod do Dražgoš, kjer se je zbrala množica ljudi iz vse države. V prisotnosti predsednika Milana Kučana in mnogih pomembnih osebnosti je spregovoril dr. Matjaž Kmecl, ki je našo samobitnost povezal z evropskimi integracijskimi gibanji. (Be-sedilo in slika: Bojan Avbar)

ZA BOŽIČ NAVDUŠIL DRAGATUŠKI PEVSKI ZBOR IN TAMBU-RAŠI - V Dragatušu stoji cerkev sv. Janeza Krstnika, v kateri se predvsem na polnočnici zbere veliko ljudi. Letos so verni odšli domov s še večjo toplino v srcih, saj jih je presenetil pevski zbor pod vodstvom pevovodkinje in or-ganistke Judite Ilenič. Svoj del so prispevali tudi mladi tamburaši OŠ Dra-gatuš, ki jih vodi Anton Grahek. Z veseljem jih je naučil tudi cerkvene pesmi. Na tamburaše so še posebej ponosni njihovi starši, ki so se vodji ob tej priložnosti zahvalili z darilom in toplimi besedami. Da pa v dragatuški cerkvi zveni prijetna pesem in lepo povedana pridiga tamkajšnjega župni-ka Jožeta Rusa, je potrdil novomeški radio Studio D, ki je preko svojih valov ponesel prijetno bogoslužje širom po Sloveniji. (A. M., Dragatuš)

Ustavimo morijo na cestah

Ceste kažejo standard družbe, zato bi morali pri zbiranju sredstev pomagati vsi, tudi podjetja in občine

Vsako leto izgubimo od 400 do 500 večinom mladih ljudi na naših pomembnejših cestah, ki so dolge približno 5.000 km. Ob cesti Ljubljana - Zagreb in še kje bi morali ponekod zgraditi že kar lokalno pokopališče! Od leta 1958, ko smo to cesto zgradili, pa do danes, je na tej cesti leto za letom več nesreč. Vozniki, pred-vsem tujci, kaj radi spregledajo, da je to le navadna dvopasovnica, da je ravno zaradi tega vsako pre-hitevanje zavestna vožnja v nesre-čo ali celo v smrt.

Živimo v času, ko je vsa Slove-nija zaradi prometnih razmer popolnoma zrevolucionirana, ko hočemo preko noči zgraditi gore-njsko, štajersko, dolenjsko, kopr-sko, goriško, obalno, zasavsko in še katero avtocesto, ko smo Itali-ji, Hrvaški, Madžarski in Avstriji obljubili, da bomo preko naše države zgradili boljše cestno in železniško povezavo.

Slovenci! Vzemimo vendar na znanje, da so to za Slovenijo cest-no-prometni problemi, ki resnič-no zahtevajo podrobno strokov-no, gospodarsko, tehnično, ekolo-ško presojo in veliko razumeva-nja ter izrazito politično in loka-listično, zavestno in strpno obna-

šanje. Prav bi bilo, da vsi podpira-mo ministra za promet, ki pre-pričljivo pojasnjuje republiškim poslancem, kaj naj gradimo naj-prej z vedno bolj omejenimi sred-stvi. Slovenija mora razumeti, da prometni minister z vso republi-ško cestno elito ne more graditi več in da zato prosí vse udeležence v prometu, naj ga podprejo pri zbiranju čistih, dodatnih, držav-ljanskih namenskih sredstev za hitrejše financiranje novih in vzdrževanje starih cest. Cesta je standard družbe, ki ga bomo uživali vsi uporabniki. Le tako bomo znižali povprečno število 500 mrtličev letno na svetovno pre-cej nižje število žrtev. Ta strašni krvni davek naj nas venomer opozarja, da moramo vsako leto več zgraditi, manj govoriti in akcije graditve podpreti. Vz-poredno z državnimi proračunski-mi sredstvi bi morala tudi podjet-ja in vse občine z novimi, namen-skimi dodatnimi sredstvi zavestno in nesebično podpreti vse stro-kovne programe državne cestne uprave. To naj bo vzpodbuda in pomoč državnim cestni upravi, da bomo premostili ta težka leta tja do leta 2000.

CIRIL STANIČ
Ljubljana

SLABO OBVEŠČANJE

LOŠKI POTOK - Potočani so že desetletja navajeni, da jih o stvareh širšega pomena obveščajo z okrožnico, ki potuje od hiše do hiše po ustaljenem vrstnem redu. Po nastanku nove občine in raznih ustanov pa je takšnih okrožnic vse več, ugotavlja pa se, da je tovrst-no obveščanje vse bolj nezanesli-vo ali pa okrožnice prispejo pre-pozno, ko dogodek že ni več ak-tualen. Če bo obveščanje tudi v bodoče ostalo takšno, potem je nujno, da pristojni organi izdela-jo načrt potovanja obvestil, saj nekateri, zlasti na novo zgrajeni predeli takšnih obvestil ne pre-jmejo nikoli.

A. K.

ZAHVALA

Območna organizacija Rdečega križa Metlika se zahvaljuje vsem 191 krvodajalcem, ki so prišli na krvoda-jalsko akcijo 6. januarja v metliški zdravstveni dom. Lepa hvala tudi osebjem zdravstvenega doma Metli-ka, cvetličarni Ikebana Antonije Brinc ter policijski postaji Metlika. Vsi skupaj so dokazali, da jim ni vseeno za sočloveka, ki najbolj v kritičnem trenutku potrebuje živ-ljenjsko tekočino - kri.

Sekretarka OO RK Metlika:
JANA GAŠPERIČ

Politični bogovi

Poslušam zgodbe: ...etos naš krščanski, da krađejo, le mi smo ta pošteni, pa kmečki stan da se premalo ceni, o troedini zvezi pomladanski.

Se spomnim naukov: ...običaj poganski je več bogov. Vaš nauk medeni je troedini bog, a raztrojeni. V to ne verjeti, to je greh neznanski!

V otroški igri miške lovi mucka zavezani očji. Je vik strašanski, če koga ulovi. Bo duša ljudska verjela v troedini mit božanski, če drugi bog privabi k sebi Pucka? Politični bogovi so poganski!

JANEZ JEŠTOVSKI

Strunjan spet v rokah invalidov

Podpisana pogodba med Krko in Zvezo društev vojnih invalidov Slovenije

V državnem zboru je v postopku za tretje branje sprememba zakona o vojnih invalidih, ki naj bi zagotovila invalidom tudi lastniške pravice nad družbenim premoženjem, ki ga zdaj upravljajo in koristijo. Vojni invalidi skrbno spremljajo razne pobude v zvezi z družbeno lastnino nekdanjih družbenopolitičnih organizacij. Skrbijo jih, da mnogi pri tem ne ločujejo, da je Strunjan bil in da je zopet last Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Tudi v dnevnem tisku se ponavljajo podatki, da je Strunjan "last novomeške Krke", ki pa je le najemnik tamkajšnjih nepremičnin.

Zveza vojaških vojnih invalidov Slovenije, ustanovljena 30.9.1945, je uživala pravice na družbeni lastnini pri z.k. vložku št. 983 v k.o. Portorož, kjer je v Strunjanu zgradila z denarjem iz dobička njenih takratnih podjetij objekte za oddih in klimatsko zdravljenje svojih članov.

Z združitveno skupščino ZZB NOB Slovenije in Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije je 3. 7. 1962 slednja prenehala delovati kot samostojna pravna oseba, vse njeno premoženje pa so prenesli na ZZB NOB Slovenije.

Zaradi sedanjih novih družbenih okoliščin je Zveza vojnih invalidov Slovenije ponovno usta-

novila samostojno organizacijo in se s tem ločila od ZZB NOB Slovenije. Na ustanovni skupščini je 19.12.1994 sklenila nadaljevati tradicije svoje organizacije, ukinjene v letu 1962, s tem pa je postala tudi njena pravna naslednica. Nova invalidska organizacija je registrirana pri ministrstvu za notranje zadeve pod imenom Zveza društev vojnih invalidov Slovenije.

Konec junija 1996 sta se ZZB NOB Slovenije in Zveza društev vojnih invalidov Slovenije dogovorili ter podpisali "posadno listino", v kateri sta ugotovili, da je treba novo nastalo stanje upoštevati tudi pri premoženjskih vpisih v zemljiški knjigi. Listina je potrdila, da je imetnik pravice uporabe in upravitelj vseh nepremičnin, vpisanih pri z.k. vložku 983 k.o. Portorož, Zveza društev vojnih invalidov Slovenije s sedežem v Ljubljani. V skladu s sklepom svoje skupščine (13.1.1995) je tudi ZZB NOB Slovenije to potrdila 26. junija 1996.

Podpisano posadno listino so 10.7.1996 potrdili na pristojnem davčnem uradu v Kopru, izpostavi v Luciji, 15.7.1996 pa še pri notarki Nadi Kumar v Ljubljani. Okrajno sodišče v Piranu je 18.7.1996 na podlagi tega dokumenta 26. 7. 1996 vknjižilo nepremičnino pri z.k. vložku št. 983 k.o. Portorož, navedeno v listi A/1, kot družbeno lastnino v uporabi ZDVIS v Ljubljani.

Poslovni odnosi med ZZB NOV Slovenije in Krko, tovarno zdravil v Novem mestu, so bili zasnovani s samoupravnim sporazumom, podpisanim 1.10.1983, ki je bil zamenjan z najemno pogodbo z veljavnostjo od 1. januarja 1991. S tem je ZDVIS po 17. juliju 1996 pravni zemljiški vknjiženi uporabnik in upravitelj navedene družbene lastnine zdravilišča Strunjan. K dosedanjim najemnim pogodbam, sklenjenim med ZZB NOV Slovenije in tovarno zdravil Krka, je bil medtem 29. novembra 1996 podpisan aneks, s katerim so v besedilu pogodbe imenovali

USPEŠNO DELO BREŽIŠKIH DRUŠTEV

ČATEŽ OB SAVI - Zveza kulturnih organizacij Brežice je tukaj pred dnevi organizirala pogovor s predstavniki kulturnih društev, na katerem so razpravljali o delovanju v preteklem letu. Poleg predsednika ZKO Brežice Ernesta Ferka sta se seje udeležila tudi tajnika društev Božena Zorko in Franc Kene. Svečani seji je prisostvoval še tajnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije, ki je pohvalil delovanje društev v okviru ZKO Brežice. Poudaril je, da z veselim pride v Brežice, kjer društva nastopajo zelo uspešno. Ta društva so lani priredila 44 nastopov v Sloveniji in zunaj meja naše države. Zlasti je bil uspešen novi pevski zbor Viva. Nanovo so bila ustanovljena godba na pihala, literarni klub in foto-kino video klub.

B. HORVATIČ

KO PADE DREVO NA ŽICE

VELIKE MALENCE - Pred časom je del vasi Velike Malence ostal brez električne energije, potem ko je na električne žice padlo drevo. Takoj po dogodku smo poklicali v Krško v poslovno enoto Elektra Celje in tamkajšnja dežurna ekipa je v dveh urah popravila vod. Kaj bi bilo, če ekipa ne bi bila tako prizadevna? Del vasi bi bil v temi. Ker električne naprave ne bi delovale, bi bila velika škoda. Toda delavci podjetja Elektro se niso ustrašili niti mraza niti noči, ampak so naredili vse potrebno za normalizacijo razmer. Povedali so nam tudi, da je v teh dneh veliko podobnih nesreč, kot se je zgodila v Velikih Malencah. Prav je, da razmišljamo o tem, kaj delajo za nas, in se jim zahvalimo za trud.

B. H.

V spomin Sandiju Leskovcu

Nekaj besedam v slovo tu, na Mirni, na domu pokojnega kiparja - rezbarja Sandija Leskovca, kamor je še posebno nas člane umetniškega sveta trebanjske Galerije in Tabora likovnih samorastnikov in vse druge družno s številnimi kolegi s ponosom vabil, dajo dejanski smisel njegova obdajajoča nas umetniška dela. Ta prepričljivo in najlepše govorijo o Sandiju Leskovcu in bodo tudi še naprej. Že v tem trenutku nam razkrivajo tisti del zemeljske večnosti, ki jo omogočajo človeku doseči njegova dejanja.

Pri Sandiju Leskovcu, ki je pred kratkim dopolnil 60 let, se še posebej kaže njegov pomen v umetnosti. Od vsega, kar mu je nudilo življenje, je z ljubeznijo do sočloveka in do lepega, uspel videti, med drugim nadgraditi svojo likovno nadarjenost kot kipar - rezbar in končno tudi kot slikar. V njegovo zorenje in umetniško rast je usodno posegel leta 1969 ustanovljeni Tabor likovnih

samorastnikov v bližnjem Trebnjem. Z njegovim mizarskim poklicem in delom povezano veselje do rezbarskega dela z lesom, ki se je večinoma omejevalo na okraševanje - posebno cenjene so bile njegove rezbarije na kopitih lovskih pušk - je leta 1974 prav v povezavi s Trebanjsko galerijo takoj usmerjeno preraslo v zahtevnejšo likovno ustvarjalnost. Svoje kiparsko samorastništvo je razvijal v okviru likovno v svetu aktualne naive. Značilnost zanj so postali reliefi - rezbarije v les, in to s prizori iz bližnjega, njemu dobro znanega življenja podeželja. Vsebinsko ni ostajal na površini, temveč se je v duhu teži in umetnosti 20. stoletja, da se s poenostavitvami čim bolj približa splošni razumljivosti, z realnimi oblikami uspešno zatekal tudi v simboliko tako, da je npr. hlebec kruha presenetljivo in enkratno obogatil z žitnim zrncom.

Kipar Sandi Leskovec je v dobrih dvajsetih letih postal kot izjemno prijeten in doberljiv umetnik del Trebnjega, nepogrešljiv za Galerijo, Tabor in številne prijatelje. Kot vsak odhod je tudi njegov odhod boleč, a prav s svojimi kiparskimi stvaritvami je bolj kot z vsem drugim dosegel, da bo ostal še naprej povezan z nami, s tem svetom, ne samo s sodelovanjem zdaj na razstavi v Vicu pri Parizu v Franciji ali ta trenutek tu ob slovesu, temveč zanesljivo tudi v prihodnje.

Dr. MIRKO JUTERŠEK

Marija Kramar

Dopolnjeno je življenje dobre in skrbne mame, ki ji je usoda namenila dolgo življenjsko pot. 5. novembra je stopila v 91. leto. Rodila se je v zaselku Kukemberk na Odrgi pri Trebnjem v skromni proletarski družini s šestimi otroci. S svojo pridnostjo je morala služiti pri kmetih, na Temenici je prala perilo večjim gospodinjam. Marija je ostala doma, ker je skrbela še za starše. Leta 1927 je rodila hčerko Marijo. Težko jo je preživljala, vendar jo je izsolala. Lepo sta se razumeli in si vse delili. Hčerka se je leta 1947 poročila in si ustvarila družino. Zaradi stiske so živeli skupaj, hčerka pa je v Jurčičevi ulici zgradila hišo, kamor se je pred 26 leti preselila tudi mama Marija. Radi so jo imeli in spoštovali, ji vračali dobroto in ljubezen. Toda njena bolezen je bila močnejša in 16. decembra je

Ferdinand Kragl

Kraglova gostilna na Gornjem Brezovem je že od nekdaj dobro povezovala kmetovanje in gostinstvo. Potem ko se je leta 1972 Ferdinand upokojil, je prevzel gostilno njegov sin Božo, ki je imel vedno veliko veselja in smisla za obrt in kmetovanje. V gostilno v Spodnjem Vranju, kakor pravijo pripadajočemu zaselku, so nekoč radi prihajali sevnški tržani na sprehod in dobro domačo kapljico, premožnejši so se pripeljali na nedeljska kosila kar s kočijo.

Ferdinand je bil najmlajši v družini. Tri sestre so se poročile, brat Franc je na domačiji odprl mizarsko delavnico, imel je tudi mlin, Ferdinand pa je prevzel skrb za kmetijo in gostilno. Kraglovi imajo več kot 20 hektarov zemlje, od tega kakšno polovico gozdov. Proti koncu vojne so piloti redkih partizanskih letal bombardirali železnico. V neposredni bližini Kraglovih namreč poteka magistralna proga Zidani Most - Dobova. Štiri bombe so odvrli tudi okoli domačije in na hišo Kraglovih. Njihovo služkinjo in še neko vaščanko je ubilo, nekaj ljudi je bilo ranjenih, hiša pa je bila tako poškodovana, da so jo morali porušiti do temeljev.

V Kraglovi hiši so se kar vrstili enkrat Nemci, drugič spet partizani. Partizanom je pošiljal oblačila in tudi denar je komu posodil. Med vojno ni bilo mogoče dobiti vina. Moral je po "Bezugsschein", nekakšno nakazilo, potrdilo za vino, v Graz, zato ga je vzel kar za več mesecev skupaj. Nemcem vina ni točil, čeprav so povpraševali po njem. So bili zadovoljni tudi s pivom. Domačinom je pa skrivoma postregel z vinom.

Kraglova gostilna je vselej slovela po dobri domači hrani. Ferdinandova stara mama je kuhala tudi za delavce, ki so delali na železniški progi Zidani Most - Zagreb. Savinjski flosarji so se radi zaustavljali pri Kraglu.

Ferdinandov naslednik Božo misli na prihodnost. Za njo in za svoje otroke pa je vredno nekaj tvegati in vložiti, si misli novi gospodar, zato se je navkljub bolj sušnim letom lotil prenove gostilne, kjer vodijo Kragli obrt že natančno 89 let. Žal posledje brez očeta Ferdinanda, ki je preminil v 91. letu.

P. P.

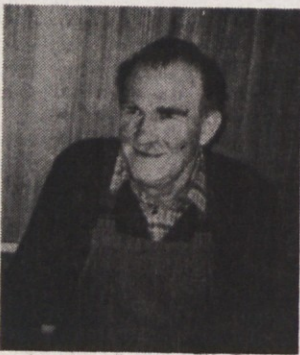
GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Nedavno je zagledala luč sveta prva številka časopisa "Glasilo kanadskih Slovencev", ki ga izdaja Vseslovenski kulturni odbor. Gre za prvi nepolitični slovenski časopis v Kanadi, ki naj bi izhajal enkrat na mesec. Njegov glavni namen je povezovali, obveščati, kulturno in duhovno bogatiti, vlivati dobro voljo in veselje do življenja vsem Slovincem. V Vseslovenskem kulturnem odboru želijo, da ne bi povezovali le 22 društev in ustanov v južnem Ontariu, ampak da bi s pomočjo tega časopisa začeli povezovati vsa slovenska društva in Slovence v Kanadi in drugod po svetu. Časopis ureja 11-članski uredniški odbor, na fotografiji pa sta belokranjska rojaka Franc Slobodnik in Ivan Plut.

Najprej kovač, nato poštar

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Alojz Škulj z Roba se je že pred drugo svetovno vojno pri očetu izučil za kovača, od leta 1962 pa je bil do upokojitve kar 26 let poštar. Tudi v hudih zimah in visokem snegu je prva leta pešalil do vsake vasi, do vsake hiše, zato ljudje na tem območju upravičeno menijo, da najbolj pozna Rob in njegovo okolico.

"Ponosen sem bil, da sem poštar, saj je pošta ugledna ustanova, in tudi sam sem z redno dostavo skrbel za njen ugled.

Alojz Škulj - Slavic

Franc Uhan praznuje 90 let

Na obisku v domu počitka v Metliki

Fran Uhan se je rodil 2. decembra 1906 v Dolenji Nemški vasi, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Kot otrok je staršem pomagal na kmetiji, od petih otrok pa sedaj živi le še on. Leta 1936 se je poročil z Marijo Novak z Gorenje Dobrave in nekaj časa sta s sinom Francem in hčerko Marijo živela na Gornjih Ponikvah. Leta 1937 sta kupila domačijo v vasi Lukovek, kjer živijo še danes. Rodile so se jima še tri hčerke in sin. Ko so si uredili dom, pa je za začetku leta 1942 umrla mama in to je bil za družino hud udarec. Skrb in vzgojo otrok sta prevzeli njegovi sestre. Oče Franc je bil med vojno kurir in nikoli ni vedel, ali se bo še vrnil domov. Doma na kmetiji je ostal najstarejši sin, ostali pa so šli v svet. Oče France je težko preživljal vse življenjske tegobe, zato je pričel izdelovati mline za sadje in grozdje, pa tudi razno kmečko orodje. Zelo rad je prebiral novice v Dolenjskem listu.

Ni preživel kakšnih težjih bolezni, leta 1991 pa je nesrečno padel in si zlomil kolk. Še zaradi drugih bolezenskih težav je bil potreben strokovne nege, ki je doma niso mogli opravljati. Zato so zaprosili za oskrbo v domu starejših občanov v Črnomlju. Od tam je bil čez

nekaj časa premeščen v dom počitka v Metliki. Zadovoljen je s sostanovalcem rad pripoveduje svoje življenjske dogodivščine. Ko smo 19. decembra obiskali ta dom in pripravili kratek kulturni program, je prišel med nas in tudi zapel. "Ko smo bili še mladi, smo tako zapeli na koru v cerkvi, da se je kar treslo," se je spomnil in obenem pohvalil, kako lepo so pred kratkim v domu proslavili njegovo 90-letnico. "Kot ohcet so naredili," je dejal. Res je precej oddaljen od doma, toda niso pozabili nanj. Radi ga obiskujejo njegovi domači in znanci iz vasi.

Vsi mu želimo še mnogo let.

R. M.

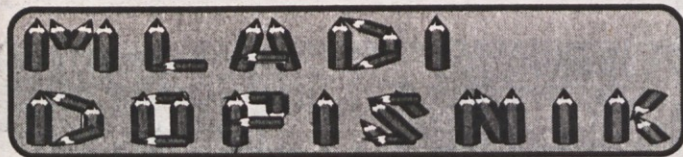

PRAZNIK ČRK NA OSNOVNI ŠOLI GRM - V ponedeljek pred novoletnimi počitnicami so nižji razredi osnovne šole Grm pripravili za starše prirčne zabavno-učne prireditve. V 1. d. razredu so družjenje poimenovali praznik črk, nanj pa povabili tudi vodstvo šole. V obliki igre so prisotnim pokazali, kaj vse so se naučili, za svoj trud pa prejeli simbolične nagrade. Takole je vsem skupaj voščil vse dobro v novem letu ravnatelj Marjan Špirar. (Foto: Majda Luzar)

PROJEKT "KAPLJICA VODE" - Projekt je potekal pod vodstvom Vere Gonjavec in zunanjega sodelavca Romana iz slovenskega odbora Unicef. V delavnici je bilo 14 učencev od 5. do 8. razreda, s seboj pa so morali prinesiti le dobro voljo. V delavnici so se pogovarjali o pomanjkanju vode na Zemlji, o raznih zanimivostih, med drugim tudi o tem, kako se iz umazane vode dobi čista, pa tudi o varčevanju z vodo in koliko litrov vode vsebuje človek. Kmalu je Vera Gonjavec vodenje popolnoma prepustila g. Romanu in se usedla med učence. Ti so se počutili zelo dobro in so se naučili marsikaj koristnega. Za spomin na današnji dan so naredili plakat, ob katerem se bodo mnogi zamislili. (Miloja Bukovec, Lili Koren, foto: J. Stirmeč, OŠ Trebnje)

MOJ NAJLEPŠI DAN NA SNegu

Ko sem bila zadnjič na snegu, sem se imela zelo dobro. Ko sva se s sestrico kepali, me je zelo bolelo, ampak nisem jokala. Zunaj sva delali tudi sneženega moža in se sankali. Potem naju je mamica klicala v hišo na kosilo. Bili sva čisto premočeni. Mamica in ati sta naju razveselila s poslastico. S sestrico sva se imeli na snegu zelo lepo.

JANJA RUPERČIČ, 2. b
OŠ Šentjernej

O MIKLAVŽU

Miklavž obdaruje vsako leto. Ko prinese darila, smo otroci zelo veseli. Miklavž ima v nebesih zlato in črno knjigo, to pa zato, da v zlato napiše pridne, v črno pa poredne otroke. Če je veliko enakih imen v zlati, ne prinese palice ali gnilih škornjev. Poznam zgodbo o Mihcu, ki je bil poreden in mu je Miklavž vsako leto prinesel palico, ki je imela tako močno konico, da bi jo lahko zapil v kamen, in se ne bi prelomila.

ANJA KOŠMAČ, 4. c
OŠ Šentjernej

OBISK V MUZEJU

V četrtek, 19. decembra, smo obiskali Dolenjski muzej. Že jutraj smo se tja odpravili s šolskim kombijem. Ogledali smo si arheološko zbirko Kelto, Ilirov in Rimljanov. Gospa Ivana nam je pripovedovala o življenju teh prebivalcev na ozemlju Novega mesta. Videli smo veliko izkopanin - lepe žare, nakit, orodje, orožje... Po ogledu smo odgovarjali na pisna vprašanja in risali z ogljem. Veliko smo si zapomnili, tako da vprašanja sploh niso bila težka. Naše risbe pa bodo krasile avlo muzeja. Bilo nam je lepo.

Učenci 5.r.
OŠ Dragotin Kette

PRI MAMICI

Moja mamica se trenutno zdravi v zdravilišču Laško. Tam bo ostala še nekaj dni, zato letos z njo ne bom mogel praznovati praznikov. Preden je odšla, sem bil zelo potr. Ko je odšla, je postalo vse drugače. Hrana se je poslabšala, v hiši ni bilo več tako čisto, ker je gospodinja zdaj oče. Zdaj jo vsak dan pokličemo po

Ob potoku 10., Novo mesto
Tel.: 068/322-278

KRITIČNE GENERACIJE PRIHAJAJOČIH

Društvo za blažitev razčlovečenja

Iz humanizacijskega programa Društva zaveznikov mehkega pristanka iz Krškega

Društvo zaveznikov mehkega pristanka (DZMP) iz Krškega je lansko poletje ustanovila skupina mladih ljudi, ki jim presedata mrtvilo kulturnega dogajanja za mlade in splošna neobčutljivost za stisko drugih. Kot temeljno nalogo svojega delovanja so si zadali pomagati sočloveku, blažiti posledice dehumanizacijskih ujm in soustvarjati družbo, v kateri bo merilo razvitosti človekova neodtujenost, ne pa poraba energije in prebivalca. V času, ko je denar zakonito merilo vsega, podjetni posameznik pa nosilec novega blagostanja, so se v društvu odločili delati brezplačno in v skupini. Svoje sile usmerjajo v akcije pomoči robnim družbenim skupinam, prizadevajo pa si storiti čimveč za vzpostavitev družabnega in kulturnega življenja tistih mladih, ki jih diskotetke in MTV utesnjujeta.

V prvem letu uradnega obstoja

Patrolova Cecilia

Izšel album dolenjske skupine Patrol

Pri Helidonu je na kaseti in zgoščenki izšel album Cecilia dolenjske skupine Patrol. Album vsebuje deset posnetkov osmih skladb in dveh remiksov, ki po svoje kažejo glasbeno pot tega komercialno usmerjenega ansambla. Nastal je na pobudo Tomaža Borsana novembra 1994 in naj bi bil odgovor takratnemu močnemu hrvaškemu vplivu v Sloveniji. Iz tega obdobja sta dve skladbi Vrniti se in Suženji strasti, obe sta bili uspešni na lestvicah slovenskih radijskih postaj. Kasneje so trije glasbeniki, ki sestavljajo skupino - pevec Cili, klavirist Mitja ter avtor, kitarist in idejni vodja ansambla Frenk - začeli iskati bolj lasten slog, nastala je skladba Gremo na morje, ki je tudi postala radijska uspešnica, za njo pa še Nazaj ni poti, Dolgo poletje, Ritem noči in druge, s katerimi je ansambel izoblikoval svojo zvočno podobo. Med uspešnicami Patrola je tudi priredba znanega Simonovega hita Cecilia, ki se je uvrstila na vse slovenske lestvice priljubljenosti. Na plošči in kaseti je posneta tudi kot remiks. Album so posneli v novomeškem studiu RSL, producent je T. Borsan, koproducent F. Lindič, kot tonski mojster pa je sodeloval še Tomaž Maras.

SREČANJE Z DEDKOM MRAZOM

V četrtek, 19. decembra, je otroke iz vrtca in male šole popoldne obiskal dedek Mraz. Vsi so bili zelo nestrpni, saj so težko pričakovali njegov prihod. Čas so jim popestrili palčki s kratko igrico in petjem. Nato so skupaj poklicali dedka Mraza, toda namesto njega je prišla Biba z dvema škratoma. Končno jim je le uspelo. Otroci so bili nad njim zelo navdušeni, saj je s seboj pripeljal snežinke in snežne vile. Najprej je dedek Mraz svoje prijatelje lepo pozdravil, nato pa sta skupaj z Bibo povedala pravljico o Mojci Pokraculji. Izkazalo se je, da je dedek Mraz res že star, saj je pol pravljice že pozabil, a so mu otroci takoj priskočili na pomoč. Nato je nastopil čarovnik s svojimi triki. Sledil je še ples snežink, škratov in snežnih vil. Nato je dedek Mraz vsem otrokom razdelil darila. Malim šolarjem in vrtičkarjem naše šole bo to srečanje ostalo v lepem spominu.

KATARINA NOVAK, 7.a
novinarski krožek OŠ Dolenjske Toplice

ZANIMIV VIDEO VEČER

NOVO MESTO - Minuli četrtek je vodja novomeške skupine Lost Californians Josep D. Erbezoa v galeriji Luna pripravil zanimiv video večer. Številni obiskovalci so z navdušenjem sprejeli koncertne posnetke latino - jazz - rock zasedb, kot so Airto Moreira, Santana, Crusaders, Poncho Sanchez, A. C. Jobim in The Doobie Brothers. Prijetno vzdušje je ustvarilo vtis, da je v našem mestu veliko ljubiteljev tovrstne glasbe.

S. S.

in delovanja so v društvu izpeljali 28 projektov na področju kulture, sociale in ekologije. Samo v letu 1996 so v Krškem in okolici priredili 10 koncertnih prireditev, na katerih je bilo moč videti več kot 25 glasbenih skupin. Poleg mladih skupin, večinoma iz Posavja, so gostje prihajali iz cele Evrope: Dull Schicksall iz Rotterdama, Kampec Dolores iz Budimpešte, L.T.S. iz Francije, Glasbeni teater N.O.M. iz St. Petersburga in še bi lahko naštevali. Vendar v društvu s številom prireditev niso zadovoljni. "Želimo in zmoremo delati več, vendar je glavni problem pomanjkanje ustreznega prostora, kjer bi lahko svojo dejavnost izvajali kontinuirano. Zazdaj smo prisiljeni organizirati prireditve v različnih prostorih in dvoranah, ki večkrat niso niti primerni za to," pravi Dženi Rostohar, predsednica DZMP, in ugotavlja, da se bodo

TABOR V KARELČAH - Voditeljici tabora Dženi Rostohar in Meta Habinc z begunskimi otroci na vožnji po Krki.

s takšnimi težavami najverjetneje ubadali tudi v prihodnje.

Na področju sociale je društvo med 7. in 19. avgustom 1996 v Karelčah pri Kostanjevici organiziralo tabor "Uživanje narave in družbe", za katerega so sredstva pridobili od Soroševega Zavoda za odprto družbo, Urada za prise-ljevanje in begunce ter posameznih sponzorjev iz gospodarstva. Taborilo je 18 otrok, starih od 4 do 14 let, katerim starši iz različnih razlogov niso mogli omogočiti počitnic, in 10 mentorjev, večina študentov različnih smeri. Med otroki je bilo 10 beguncev, štirje otroci, katere je predlagal Center

za socialno delo Krško, pa so bili iz socialno ogroženih družin. Poleg tega prostovoljci društva redno obiskujejo Zbirni center Krško, kjer vodijo različne ustvarjalne delavnice (likovne, glasbene), otrokom in mladostnikom pa nudijo tudi psihosocialno in učno pomoč, z njimi hodijo na sprehode, igrišče in krajše izlete. Nekajkrat so tudi skupaj pripravili kulturni program, namenjen vrstnikom in staršem.

Ceprav se v društvu zavedajo omejenih možnosti za bistveno vplivanje na področju ekologije, svoj delež poskušajo dati z osveščanjem mladih, dajanjem zgleda in simboličnimi akcijami. Tako so se poleti vozili v čolnih in čistili bregove Krke od Kostanjevice do Karelč. Drugo pomembno dejanje na tem področju pa je bilo čiščenje dreves, ki so bila več let oblepljena z debelo plastjo plakotov, tako da so nekatera že pričela gniti. Očistili so jih in opremili z opozorilom o neprimernosti izbranega prostora za plakatiranje.

Poleg naštetega je DZMP v letu 1996 izvedlo še dva projekta. V projektu "Zadovoljni malarji", so mladim likovnikom ponudili možnost samoizražanja in jim omogočili, da z lastnimi kreacijami poživijo utrip mestnih javnih lokacij. Na bazenu v Sevnici so poslikali tribune, poslikava prostorov v Brežicah in Krškem pa bo izvedena, ko bodo pridobili ustrezna soglasja in dovoljenja. Drugi projekt pa je bil tečaj za mlade organizatorje, na katerem so nosilci projekta svoje znanje in izkušnje posredovali mladini teoretično in praktično. Društvo izdaja tudi svoje glasilo "Trampolin", v katerem člani obvešča o tekočem delu in dogodkih. Izhaja v nakladi 250 izvodov, te pa brezplačno razdelijo in razpošljejo na 216 naslovov.

Kaj pa v letu 1997? "Tudi v letošnjem letu bomo nadaljevali s koncertnimi dejavnostmi, že v aprilu pa bomo s srednješolsko mladino organizirali kreativno preživljanje prostega časa. Zgostovo bo spet poletni tabor za otroke iz socialno ogroženih družin, prednostna naloga v letu 1997 pa je pridobitev ustreznih prostorov, kjer bi lahko nemoteno izvajali naš program", je povedal Tom Gomizelj, eden od nosilcev dejavnosti Društva zaveznikov mehkega pristanka.

BORIS PETKOVIČ

Zahvala gluhih in naglušnih

Otrokom bo ostal v spominu muzejski vlak od Ljubljane do Postojne - V Bršljinu obdaritev vseh otrok in mladostnikov

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih iz Novega mesta je v minulem letu veliko naredilo, samo v decembru je bilo kar nekaj akcij, kot npr. silvestrovanje za odrasle člane društva v Gostišču Pavlin, zahvalilo in pogostilo je

• Novomeško medobčinsko društvo gluhih in naglušnih se v imenu otrok javno zahvaljuje, in sicer: Mestni občini Novo mesto, Zarji, d.d., lekarni Novak, Sporti, d.o.o., Jure, d.o.o., An-Jur, d.o.o., Zavodu za zdravstveno zavarovanje iz Novega mesta, notarku Marti Malič in notarju Andreju Tiranu, Labodu, Mercator - Blagovnici, Dolenjskim pekarnam, Foto Laju in Foto Asji, Mladinski knjigi, Evrotour, d.o.o., Eventus, d.o.o., Grader, d.o.o., Git, d.o.o., trgovini Lipa, Ježek, Baby center, M-klub, New place, Blac Jack, vsi iz Novega mesta, Asis, d.o.o. iz Ljubljane, Slovenskim železnicam, pekarni Ogulja iz Semiča, Novoles - žagi Soteska in Novolesu z Dvora, Acropolu iz Trebnjega, trgovini Palček in Radiator iz Mirne Peči, KZ Mirna Peč ter gostilni Novljan, Pletisi iz Metlike, Pavlu Iskri iz Prečne, Berg-Jarc & Co. Žužemberk, Krovstvu in stavbarstvu Jože Kramaršič, JO-PO ključavničarstvu Jurka vas, OŠ Bršljin in Dolenjskemu listu.

prostovoljce, ki obiskujejo tečaj govornice rok za gluhe. Najbolj prirčno in veselo pa je bilo na Muzejskem vlaku na progi Ljubljana - Postojna, kjer je vse otroke na vlaku obdaroval dedek Mraz.

Še posebno pozornost je namenil otrokom iz našega društva, saj jih je pozdravil in nagovoril v govorici rok za gluhe ter se slikal z njimi. Otroci so bili navdušeni tako nad prvo vožnjo z vlakom kot tudi z darili. Obdaritev vseh otrok in mladostnikov našega društva pa je potekalo v avli bršljinke osnovne šole, kjer so slišči otroci izvedli program za svoje vrstnike - invalide sluha. Izvedli so plesno točko in s pomočjo tolmačev za znakovni jezik še lutkovno igrico o dedku Mrazu. Na koncu je dedek Mraz obdaril otroke s koristnimi darili, kot so svetlobne budičke za gluhe, oblačila, baterije za slušne aparate...

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Novo mesto

VOŽNJA Z MUZEJSKIM VLAKOM - Na poti iz Ljubljane do Postojne je novomeško gluhoneme otroke obdaroval tudi dedek Mraz.

MODNI KOTIČEK

Koži nevarno

SONCE je največji krivec pri staranju kože. Pospešuje ga z zmanjšanjem kolagena in elastina. Rezultati vpliva so gube, pege in zmanjšana elastičnost kožne strukture. Najboljša zaščita so kreme z visokimi faktorji (ne pozabite na vrat in roke).

OKOLJE - Onesnaženo ozračje je zelo škodljivo. Deli telesa, ki so zaščiteni z obleko, izgledajo manj postarani kot tisti, ki so neprestano izpostavljeni zunanjim vplivom. Najučinkovitejša zaščita je vsakodnevno čiščenje kože, še posebej zvečer, ko na površino sedijo številne bakterije in umazanija. Ženske z učinkovitimi preparati lahko še dodatno umirijo razdraženo povrhnjico. Obstajajo tudi številni dokazi, da onesnaženost povečuje vpliv ultravijoličnih žarkov, posebno pri mladih ljudeh.

KAJENJE je za soncem največji povzročitelj staranja kože. Kadilci imajo več kožnih gub kot nekadilci. Cigaretni dim sprošča proste radikale, ki uničujejo C- vitamin, medtem ko nikotin povzroča nastanek vidnih žilic in pokanje kapilar ter zmanjšuje potrebno cirkulacijo.

ALKOHOL - Študije dokazujejo, da obstaja povezava med uživanjem alkohola in staranjem. Pomembno je, kako vaše telo sprejema alkohol, in ne, ali ga uživate ali ne. Alkohol sprošča toksične snovi, ki pospešujejo staranje, slabijo kapilarne stene, povzročajo mozoljavost in dehidracijo kože.

ZDRAVILA imajo najrazličnejše vplive, o katerih se morate pogovoriti s svojim zdravnikom.

SPREMENJANJE TELESNE TEŽE - Pogosto spreminjanje teže lahko povzroči izgubo elastičnosti. Ker se koža ne more prilagoditi hitrim spremembam, pri katerih se zmanjšajo ali pretirano povečajo podkožne maščobne blazine, na površju ostanejo gube, drugače imenovane strije.

Torej zanemarjenega izgleda svoje kože ne zagovarjajte s staranjem, pač pa pravočasno poskrbite za zdrav in negovan videz!

JERCA LEGAN

• Ogabno je, da ljudje za našim hrbtom govorijo o nas reči, ki so povsem resnične. (Wilde)

• So ljudje, ki bi nikoli ne bili zaljubljeni, če ne bi slišali o ljubezni. (La Rochefoucauld)

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizijski sporedi
morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 16. I.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.50 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.15 VIDEOING
9.45 TEDENSKI IZBOR
CAROLINE V VELEMESTU, amer. naniz., 12/23
10.10 PUSTOLOVŠČINE IN ODKRIT-
JA, italij. dok. serija, 24/26
10.40 ŽENSKA LETA, amer. film (čb)
12.30 PODOBA NARAVE, kan. serija, 7/13

13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov. tv igrice
14.25 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
15.25 V VRTINCU
15.55 PARADIŽ, tv trilogija
17.00 OBZORNIK
17.10 SANTA ŽUŽKITO, amer. risana naniz., 2/13
17.35 HUGO, tv igrice
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.10 TEDNIK
21.10 FORUM
21.25 POKONČNI POLICAJI, angl. naniz., 2/7
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.30 OMIZJE
0.05 TEDNIK, ponov.
1.00 FORUM, ponov.

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.25 Karaoke, ponov. - 11.25 Tedenski izbor: Domače obrti na Slovenskem; 11.55 Koncert simfoničnega orkestra; 13.25 Vikarka iz Dibleyja, angl. naniz., 2/6 - 13.55 Šport - 15.35 Marija gre v šolo, dok. oddaja - 16.20 Ellen Cleghorne, amer. naniz., 9/15 - 16.50 V slogi je moč, avstral. naniz., 30/50 - 17.20 Na robu, amer. naniz., 5/7 - 18.05 Šmucarski teki (m) - 18.50 V 40 dneh skozi puščavo - 19.25 V slogi je moč, avstral. naniz., 31/50 - 20.00 Striptih, sloven. film - 21.50 Pisave - 22.20 Franc. dok. oddaja

KANALA

10.10 Risanke - 10.35 Rajska obala (ponov. 43. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 43. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 36. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 43. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 43. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 43. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 43. dela) - 14.00 Vojak naj bo (ponov. 9. dela) - 15.00 Dannyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (44. del) - 16.50 Drzni in lepi (ponov. 44. dela) - 17.15 Drzni in lepi (45. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (44. del) - 18.10 Očka major (44. del) - 18.40 Nora hiša (44. del) - 19.05 Družinske zadeve (44. del) - 19.35 Cooperjeva družina (44. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (44. del) - 20.30 Roka pravice (8. del) - 21.15 Nenavadna doživetja (8. del dok. oddaje) - 22.00 Smith in Jones (18. del) - 22.35 'Alo 'alo (37. del) - 23.05 Vitez za volanom (17. del) - 23.55 Dannyjeve zvezde

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Marisol (serija, 3/160) - 13.05 Santa Barbara (serija) - 14.15 Izobraževalni program - 16.45 Literarna dediščina - 17.15 Hrvška danes - 18.05 Kolo sreče - 18.40 Življenje v izgnanstvu (dok. oddaja) - 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Bojevniki v miru (dok. oddaja) - 21.15 Glasbena oddaja - 22.15 Opazovanja - 22.55 Območje somraka (film) - 0.35 Poročila

HTV 2

15.10 Tv kolektor - 15.20 Striček Ho in striček Sam (dok. film) - 16.15 Glasbena oddaja - 16.45 Zgodilo se je v raju (brit. film) - 18.35 Divje srce (serija, 102/160) - 19.00 Hugo, tv igrice - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Nove priloznosti (serija, 4/16) - 21.05 Kralj Ojdp (italij. film) - 22.45 Filmska gibanja - 23.25 Seinfeld (hum. serija)

PETEK, 17. I.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.55 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.30 VIDEOING
10.00 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJAL-
NOSTI, 42/52
10.15 PASJE MESTO, kan. naniz., 31/31
10.35 NA ROBU, amer. naniz., 5/7
11.20 STRIPTIH, sloven. film

13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.50 OMIZJE
15.30 ZBOROVSKA GLASBA
15.20 ZBOROVSKA ODDAJA
15.50 PORTRET
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 PODARIM DOBIM
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.10 PLANET IN
21.35 RAZISKOVALCI NATIONAL GEO-
GRAPHICA, amer. dok. serija, 2/12
22.30 ODMEVI, VREME, ŠPORT
23.00 MURPHY BROWN, amer. naniz., 2/25
23.35 RABLJENA FRESKA, sloven. film

26 DOLENJSKI LIST

SLOVENIJA 2

Opomba: Zwiesel: 10.25 Veselalom, 1. tek in 13.25 2. tek (ž)
12.15 Tedenski izbor: V 40 dneh skozi puščavo; 12.45 Franc. dok. oddaja; 13.40 Pisave; 14.10 Forum - 14.20 Zgodbe iz školjke - 14.50 Alina, kan.-belg. film - 16.15 Pokončni policaji, angl. naniz., 2/7 - 16.45 V slogi je moč; avstral. naniz., 31/50 - 17.15 Italijanska restavracija, italij. nadalj., 2/8 - 18.05 Šport - 18.50 Izobraževalna oddaja - 19.25 V slogi je moč, avstral. naniz., 32/50 - 20.00 Življenje in časi, sodnika Roya Beana, amer. film - 22.10 10.000 obratov - 23.10 Pohorska godba

KANALA

10.10 Risanke - 10.35 Rajska obala (ponov. 44. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 44. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 37. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 44. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 44. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 44. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 44. dela) - 14.00 Vitez za volanom (ponov. 17. dela) - 15.00 Karma - 16.00 Oprah show (45. del) - 16.50 Drzni in lepi (45. del nadalj.) - 17.15 Drzni in lepi (46. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (45. del nadalj.) - 18.10 Očka major (45. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (45. del naniz.) - 19.05 Družinske zadeve (45. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (45. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (45. del naniz.) - 20.30 Ned in Stacey (9. del naniz.) - 21.00 Volkodlak (film) - 22.35 Karma - 23.30 Ulica ljubezni (9. del naniz.)

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Marisol (serija, 4/160) - 13.05 Santa Barbara (serija) - 14.10 Izobraževalni program - 16.40 Govorimo o zdravju - 17.10 Hrvška danes - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Obnova Hrvške - 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Lepa naša (show program) - 21.30 Dok. oddaja - 22.00 Pol ure za kulturo - 22.30 Opazovanja - 23.00 Klub d.d. - 23.20 Dok. film - 0.15 Poročila

HTV 2

13.40 Tv kolektor - 13.50 Seinfeld (hum. serija) - 14.15 Nove priloznosti (serija, 4/16) - 15.00 Triler - 16.00 Oliver Twist (brit. film) - 17.40 Zvezdne steze (serija) - 18.25 Risanke - 18.35 Divje srce (serija, 103/160) - 19.00 Hugo, tv igrice - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.20 Zakon v L. A. (serija, 14/22) - 21.10 Kdo je šef? (hum. serija, 3/22) - 21.40 Težka odločitev (amer. film) - 23.25 Srce zahoda (hum. serija, 13/15) - 0.15 Izvidnikova slava (amer. film) - 2.15 Glasba - 2.35 Košarka

SOBOTA, 18. I.

SLOVENIJA 1

7.15 - 0.10 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
7.40 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.00 POD KLOBUKOM
8.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
9.15 MARIBOR '96
9.50 TEDENSKI IZBOR
ITALIJANSKA RESTAVRACIJA, ponov., 2/8
10.40 HUGO, tv igrice
11.05 TEDNIK
12.00 10.000 OBRATOV

13.00 POROČILA
13.05 KARAOKE
14.05 POLICISTI SRCEM, avstral. naniz., 10/26
14.50 SPREHODI V NARAVO, 1. oddaja
15.10 MAURININE SANJE, špan. film
17.00 OBZORNIK
17.10 V DIVJINI, angl. poljudnoznan. serija, 3/6
18.00 4 X 4, ODDAJA O LJUDEH IN ŽIVALIH
18.25 OZARE
18.40 HUGO - TV IGRICA
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.53 UTRIP
20.15 RES JE!
21.50 BLOŠKE SMUČINE, dok. film
22.10 ODMEVI, VREME, ŠPORT
23.00 RETROSPEKTIVA

SLOVENIJA 2

Opomba: 10.25 Zwiesel: Veselalom, 1. tek (ž); 12.25 Wengen: smuk (m); 13.25 Veselalom, 2. tek (ž); 14.35 Smučarski teki (posn.); 15.05 Smučarski skoki (posn.); 16.25 Košarka; 17.55 Rokomet
7.00 Euronews - 7.35 Življenje in časi sodnika Roya Beana, amer. film - 9.35 V slogi je moč, avstral. naniz., 32/50 - 10.00 Življenje v rač. dobi, amer. dok. serija, 7/13 - 10.25 Roka rocka - 19.30 V slogi je moč, avstral. naniz., 33/50 - 20.00 1492 Christophe Columb, amer. film - 22.30 Cousteau ponovno odkriva svet, franc. dok. serija, 7/12 - 23.20 Zlata šestdeseta sloven. popevke - 0.20 V vrtincu - 0.50 Sobotna noč

KANALA

8.30 Risanke - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risanke - 10.30 Glasbena oddaja - 11.30 Jezero pri Podpeči (dok. oddaja) - 12.00 Mož, ki je ustvaril Bonda (matineja) - 13.35 Kako je bil osvojen divji zahod (2. del) - 15.10 Cooperjeva družina (ponov. 45. dela) - 15.35 Princ iz Bel Aira (ponov. 45. dela) - 16.00 Alf (17. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Mala morská deklka (29. del risane serije); Račje zgodbe (39. del risane serije) - 17.55 Disnews - 18.15 Ta čudna znanost (8. del naniz.) - 18.40 Kung Fu (10. del naniz.) - 19.35 Življenje v mestu (8. del naniz.)

- 20.30 Nevarni Havaji (film) - 22.05 Epika (posnetek pod nagrad) - 23.05 Vročica noči (9. del naniz.) - 23.55 Vroči pogovori (9. del naniz.) - 0.25 Sestrične (erotični film)

HTV 1

8.20 Tv kolektor - 8.30 Poročila - 8.35 Srečni Luke (risana serija, 14/26) - 9.00 Dobro jutro, Hrvška - 11.00 Prizma - 12.00 Poročila - 12.20 Ona (brit. film) - 14.00 Filipovi otroci - 14.35 Briljanten - 15.20 Skupaj v vojni, skupaj v miru (inf.-pol. oddaja) - 15.50 Televizija o televiziji - 16.20 Poročila - 16.25 Dok. oddaja - 18.00 Sinovi Nevihte - 19.03 V začetku je bila Beseda - 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Batman se vrača (amer. film) - 22.05 To sem jaz (show program) - 23.05 Opazovanja - 23.35 Nočni program

HTV 2

15.55 Tv kolektor - 16.15 S knjigo v glavo - 16.50 Zakon v L. A. (serija, 14/22) - 17.40 Mladi Indiana Jones, II. (serija, 13/15) - 18.25 Dok. film - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Triler - 21.15 Neskončno potovanje (serija, 13/20) - 22.20 Dosjeji X (serija, 13/49) - 23.10 Glasbena oddaja

NEDELJA, 19. I.

SLOVENIJA 1

7.15 - 0.35 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.15 OTROŠKI PROGRAM
SKRIVNOST SEMDE POTI, nizoz. nadalj., 6/13
8.40 ŽIVZAV
9.30 4 X 4, ODDAJA O LJUDEH IN ŽIVALIH
9.55 NEDELJSKA MAŠA
11.05 PODOBE NARAVE, kan. serija, 8/13
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 DLAN V DLANI
12.30 NEDELJSKA REPORTAŽA
13.00 POROČILA
13.05 LJUDJE IN ZEMLJA
13.40 PLANET IN
15.00 KNJIGA O DŽUNGLI, amer. film
17.00 OBZORNIK
17.10 POPOLNA TUJCA, amer. naniz., 2/22
17.35 PO DOMAČE
18.30 NARAVNI PARKI SLOVENIJE
19.10 RISANKA
19.20 LOTO
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.55 ZRCALO TEDNA
20.15 ZOOM
21.20 RONDO KVIZ
21.40 MOŠKI, ŽENSKKE
22.30 ODMEVI, VREME, ŠPORT
23.05 KITAJSKA METODA, nem. film

SLOVENIJA 2

Opomba: 9.25 Slalom, 1. tek (ž); 10.10 Slalom, 1. tek (m); 12.25 Slalom, 2. tek (ž); 13.10 Slalom, 2. tek (m); 15.30 Košarka; 16.00 Smučarski teki (posn.); 17.30 Smučarski skoki (posn.); 18.30 Slalom (posn.)
7.00 Euronews - 8.25 Retrospektiva - 14.00 Zlata šestdeseta slov. popevke - 15.00 V slogi je moč, avstral. naniz., 33/50 - 19.30 V slogi je moč, avstral. naniz., 34/20 - 20.00 Ljubezen na stranskem tiru, angl. nadalj., 1/4 - 20.55 Slovenski magazin - 21.25 Žive legende iz daljnjih dežel, franc. dok. nadalj., 3/13 - 21.50 Šport

KANALA

8.30 Risanke - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risanke - 10.30 Glasbena oddaja - 11.00 Epika (ponov.) - 12.00 Ladja s steklenim dnom (matineja) - 13.35 Dakteri (20. del naniz.) - 15.10 Najstniki proti vesoljcem (9. del serije) - 15.30 Super samuraj (9. del serije) - 16.00 Alf (18. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Hackswag (mlad. film, 2. del) - 17.50 Mala morská deklka (7. del) - 18.15 Korak za korakom (9. del naniz.) - 18.40 Miza za pet (9. del naniz.) - 19.35 Lovca na krokodile (9. del dok. serije) - 20.30 Kung Fu (film) - 21.45 Vitez za volanom (18. del naniz.) - 22.40 Nenavadna doživetja (ponov. 8. dela)

PONEDELJEK, 20. I.

SLOVENIJA 1

8.45 - 1.30 TELETEKST
9.00 VREMENSKA PANORAMA
10.10 TEDENSKI IZBOR
POPOLNA TUJCA, amer. naniz., 2/22
10.35 KITAJSKA METODA, nem. film
12.10 ZA TV KAMERO
12.20 UTRIP
12.30 ZRCALO TEDNA
12.40 RONDO KVIZ

13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
14.00 TEDENSKI IZBOR
ZOOM
15.00 LJUDJE IN ZEMLJA
15.35 MOŠKI, ŽENSKKE
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 O NARAVI IN OKOLJU
18.40 LINGO, tv igrice
19.15 RISANKA
19.25 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 MEDNARODNA OBZORJA
21.00 ODDAJA O TURIZMU
21.20 OSMI DAN
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT

22.30 VISOKA DRUŽBA, amer. naniz., 3/13
22.55 SVETA KLARA, izrael. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.00 Na potep po spominu - 11.05 Tedenski izbor: Pot v nebesa, angl. dok. oddaja; 11.35 Šport; 12.20 Maribor '96; 12.55 Raziskovalec, amer. dok. serija, 2/12; 13.45 Obzorje duha; 14.15 George Gershwin - 15.35 Ljubezen na stranskem tiru, serija 1/4 - 16.25 V slogi je moč, avstral. naniz., 34/50 - 16.50 Noro zaljubljena, amer. naniz., 24/25 - 17.20 Viper, amer. naniz., 3/13 - 18.05 Sedma steza - 18.50 Oddaja o zdravju - 19.25 Simpsonovi, 63/92 - 20.00 Angel, varuh moj, amer. naniz., 8/13 - 20.50 Stolejte ljudstva, angl. dok. serija - 21.50 Roka rocka - 22.50 Slovenski jazz in jazz kluba Gajo

KANALA

10.15 Risanke - 10.40 Rajska obala (ponov. 45. dela) - 11.10 Oprah show (ponov. 45. dela) - 11.55 Korak za korakom (ponov. 9. dela) - 12.20 Super samuraj (ponov. 9. dela) - 12.45 Najstniki proti vesoljcem (ponov. 9. dela) - 13.10 Miza za pet (ponov. 9. dela) - 14.00 Lovca na krokodile (ponov. 9. dela) - 15.00 Dannyjeve zvezde (ponov.) - 16.00 Oprah show - 16.50 Drzni in lepi (ponov. 46. dela) - 17.15 Drzni in lepi (47. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (46. del nadalj.) - 18.10 Očka major (46. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (46. del) - 19.05 Družinske zadeve (46. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (46. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (46. del naniz.) - 20.30 Sam svoj mojster (10. del naniz.) - 21.00 Filmska uspešnica: Muhasta usoda - 22.45 'Alo 'alo (38. del naniz.) - 23.10 Tihotapci (10. del naniz.) - 0.05 Dannyjeve zvezde

TOREK, 21. I.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.15 TELETEKST
8.00 VREMENSKA PANORAMA
8.45 VIDEOING
9.15 TEDENSKI IZBOR
BILO NAS JE PET, češka nadalj., 5/6
10.15 VIPER, amer. naniz., 3/13
11.00 NUNI NA BEGU, amer. film
12.30 NARAVNI PARKI SLOVENIJE
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
14.20 TEDENSKI IZBOR
PO DOMAČE
15.15 MEDNARODNA OBZORJA
16.05 ODDAJA O TURIZMU
16.20 MOSTOVI
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
TABORNIKI IN SKAVTI
17.25 SKRIVNOST SEMDE POTI, nizoz. nadalj., 7/13
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 GORE IN LJUDJE
21.00 STUDIO CITY
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.30 UMOR I. STOPNJE, amer. nadalj., 14/23
23.15 SVET POROČA

8.00 Euronews - 8.50 Tedenski izbor: Sobotna noč; 10.50 Dlan v dlani; 11.20 Oddaja o zdravju; 11.50 Nedeljska reportaža; 12.20 Sedma steza; 13.05 Murphy Brown, amer. naniz., 2/25; 13.25 Osmi dan; 13.55 Stoletje ljudstva, naniz.; 14.45 Slovenski magazin - 15.15 Potrošnikov kažipot - 15.30 Angel, varuh moj, amer. naniz., 8/13 - 16.15 Pustolovščine in odkritja, italij. dok. serija, 25/26 - 16.45 Simpsonovi - 17.15 Vesoljska policija, amer. naniz., 3/24 - 18.05 Tenis - 18.50 Oddaja o invalidih - 19.25 V slogi je moč, avstral. naniz., 35/50 - 20.00 Zločin in kazni, fin. film (čb) - 21.40 Zapik - 22.10 Somrak stoletja - 23.35 Šepet iz naslonjača

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 8.50 Tedenski izbor: Sobotna noč; 10.50 Dlan v dlani; 11.20 Oddaja o zdravju; 11.50 Nedeljska reportaža; 12.20 Sedma steza; 13.05 Murphy Brown, amer. naniz., 2/25; 13.25 Osmi dan; 13.55 Stoletje ljudstva, naniz.; 14.45 Slovenski magazin - 15.15 Potrošnikov kažipot - 15.30 Angel, varuh moj, amer. naniz., 8/13 - 16.15 Pustolovščine in odkritja, italij. dok. serija, 25/26 - 16.45 Simpsonovi - 17.15 Vesoljska policija, amer. naniz., 3/24 - 18.05 Tenis - 18.50 Oddaja o invalidih - 19.25 V slogi je moč, avstral. naniz., 35/50 - 20.00 Zločin in kazni, fin. film (čb) - 21.40 Zapik - 22.10 Somrak stoletja - 23.35 Šepet iz naslonjača

KANALA

10.10 Risanke - 10.35 Rajska obala (ponov. 46. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 5. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 38. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 46. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 46. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 46. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 46. dela) - 14.00 Tihotapci (ponov. 10. dela) - 15.00 Živeti danes - 16.00 Oprah show (6. del) - 16.50 Drzni in lepi (ponov. 47. dela) - 17.15 Drzni in lepi (48. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (47. del nadalj.) - 18.10 Očka major (47. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (47. del naniz.) - 19.05 Družinske zadeve (47. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (47. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (47. del naniz.) - 20.30 Ellen (10. del naniz.) - 21.00 Brez njene privolitve (film) - 22.35 'Alo 'alo (39. del naniz.) - 23.05 Bergerac (9. del) - 0.00 Živeti danes

SREDA, 22. I.

SLOVENIJA 1

8.45 - 0.55 TELETEKST
9.00 VREMENSKA PANORAMA
9.20 VIDEOING
9.50 TEDENSKI IZBOR
OGLEJMO SI, angl. dok. serija, 3/12
10.15 VESOLJSKA POLICIJA, amer. naniz., 3/12
11.05 ZLOČIN IN KAZEN, fin. film (čb)
12.35 ŽIVE LEGENDE IZ DALJNJIH DEŽEL, franc. dok. nadalj., 3/13
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
14.30 TEDENSKI IZBOR
RES JE!
16.00 V DIVJINI, angl. poljudnoznan. serija, 3/6
17.00 OBZORNIK
17.10 MALE SIVE CELICE
18.00 PO SLOVENIJI

18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 PARADIŽ, tv trilogija
21.05 GENERACIJE ZNANOSTI
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.35 VIKARKA IZ DIBLEYJA, angl. naniz., 3/6
23.05 VELIKI ROP, amer. film (čb)

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.10 Tedenski izbor: Svet poroča; 11.40 Oddaja o invalidih; 12.10 Somrak stoletja; 13.35 Zapik; 14.05 Visoka družba, amer. naniz., 3/13; 14.30 Cousteau ponovno odkriva svet, franc. serija, 7/12; 15.20 Studio City - 16.05 Umor I. stopnje, amer. nadalj., 14/23 - 16.50 V slogi je moč, avstral. naniz., 35/50 - 17.20 Caroline v velemlatu, amer. naniz., 13/23 - 17.45 Koncerti za mlade - 18.50 Domače obrti na Slovenskem - 19.25 V slogi je moč, avstr. naniz., 36/50 - 20.00 Šport - 22.35 Zavrtimo stare kolote - 23.15 Koncert

LE VKUP, UBOGA GMAJNA!

Prva Durhmarš in Ajmoht

Zgornji nadnaslov za medijsko osveščene prebivalce dolenske kotline ni uganka; pred letom in več sem pod tem naslovom vodil oddajo na novomeški televiziji. V tistem času sva z Juretom Moškomom obredla klubovje širom Slovenije, predstavljala sva bende in klubске delavce ter skoraj pozabila, kje sva doma. Zatorej: logično nadaljevanje pokrivanja dolenske klubске scene se bo odvijalo na straneh časopisa, ki ga držite v roki. Stalnost rubrike bo pogojena s stalnostjo manevrskega prostora, ki se bo raztezal čez dva stolpca ali trideset vrstic, z manj stoječe vode in več brzic.

Novi Mondeo. Prevzemite nadzor!

Novi Mondeo

Nova zunanost,
posodobljena notranjost, trša
konstrukcija in novo
podvozje.

Motor
1.8i 16V 115 KM

Posodobljeni motorji in
menjalnik, večja
ekonomičnost, znižanje
emisij izpušnih plinov in
hrupnosti.

ABS* in dva
airbaga serijsko.

*Pri modelu GLX

ABS nove generacije, večji
varnostni blazini z novim
sistemom delovanja,
možnost stranskih zračnih
blazin, povečana odpornost
proti čelnim in bočnim
trkom.

Največ avtomobila
za vaš denar!

Ugodne cene vozil, bogata
oprema in zelo ugodna cena
za klimatsko napravo.

CREDITANSTALT

URADNI ZASTOPNIK PROGRAMA FORD ZA SLOVENIJO: SUMMIT MOTORS LJUBLJANA d.o.o.

HYPO

SKUPINA 061: AVTOHISA KAPOSI (1523-340), JMK AVTO (1312-028), SERVIS BIZILI (50-903), SERVIS TRZIN (721-720), SKUPINA 062: AVTO ŠERBINEK (656-638), AVTO ŠERBINEK - PTUJ (779-721), SKUPINA 063: AVTO CELJE (31-919), AVTO ANTIK (461-193), AVTO EDO (824-298), SERVIS KAVČIČ (754-091), SERVIS KRAVAC (885-218), SKUPINA 064: AVTOHISA KAPOSI (241-358), SERVIS FRILIC (718-566), SERVIS TRILAR (332-711), SKUPINA 065: CHM TRADE (21-185), AVTOSERVIS GORENŠČEK (85-128), SKUPINA 066: NOVA (392-345), SKUPINA 068: PSC PAČIČ (0608/59-059), PSC PAČIČ - NOVO MESTO (21-123), SERVIS GROZNIK (44-701), PSC STEPAN (52-407), SKUPINA 069: S.O.S. COMPANY (23-507), AVTO RAH (81-560).

HYUNDAI

Kjer se
prerivata
dva,
kupec
dobiček
ima.

Evropski proizvajalci
avtomobilov se ščitijo z
znižanimi carinskimi
dajatvami. Korejski
proizvajalec ima odgovor
tudi na to.

Hyundai Motor
Company in podjetje
Eminent objavljata
tovarniško
znižanje cen 1.500 DEM
določene količine
vseh modelov
avtomobilov za
slovenski trg.

ACCENT mpc. že od
LANTRA SEDAN mpc.
LANTRA WAGON mpc.
SONATA mpc.
COUPE mpc.
H 100 mpc.

STARA CENA	ZNIZANA CENA
17.500 DEM	16.000 DEM
24.900 DEM	23.400 DEM
25.900 DEM	24.400 DEM
29.790 DEM	28.290 DEM
34.900 DEM	33.400 DEM
23.000 DEM	21.500 DEM

LANTRA SEDAN 16 V — VARNA IN UDOBNA

UGODEN KREDIT, MENJAVA STARO ZA NOVO, LEASING
(POLOG ŽE OD 10%), ORIGINALNI REZERVNI DELI

VELIKA IZBIRA RABLJENIH VOZIL

EMINENT

NOVO MESTO, 068/323-902, 28-950
KRŠKO, 0608/22-950, 0609/622-758
ČRNOMELJ, 068/51-379, 51-378

NEW PLACE

Glavni trg 19, Novo mesto
(PRI DOMU UPOKOJENCEV)

— ZASTOPSTVO ZA
PRODAJO DEŽNIKOV znane
nemške firme GREMO.
— VELIKI ASORTIMAN
DEŽNIKOV, VEČ KOT 80
MODELOV.
— DEŽNIKI ZA REKLAMNO
TISKANJE (KOLIČINSKI
POPUSTI)
— UGODNI PLAČILNI
POGOJI ZA PODJETJA
IN TRGOVINE

INFORMACIJE NA TEL.:
(068) 324-295, 341-321

kobra

Pooblaščen zastopnik za
svetovanje, montažo in
servis mobilov.

ŠMARJE 13, 88310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068/81-118, fax: 068/81-119

P.E. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

SPOSOBNI TVEGAJO IN SE NE BOJIJO RESNICE
NA STRANEH VERITAS!

ARISTOKRACIJA SO DANES LJUDJE, KI VEDO
VEČ, KER PREBIRAJO VERITAS.

TISKANA BESEDA OSTANE.

INTERESI VSEH IN VSAKOGRAR — VINOGRADNIKA,
VINARJA IN SPREMLJAJOČIH DEJAVNOSTI SE
ZDRUŽUJEJO V KLUBU VERITAS.

RAZNOLIKOST VSEBINE JE VAŠ SOPOTNIK PO
SLOVENIJI IN OKNO V SVET, SAMO ZA 25,8
TOLARJA NA DAN.

EDINA REVIIJA, KI V VERITASOVEM
NAKUPOVALNEM VODNIKU OCENJUJE VINA ZA
POTROŠNIKA SKOZI RAZMERJE KAKOVOSTI IN
CENE.

VERITAS JE PRVA SLOVENSKA SPECIALIZIRANA
REVIIJA ZA VINOGRADNIŠTVO, VINARSTVO,
ENOGASTRONOMIJO, KULTURO IN TURIZEM.

VERITAS

ACTROS

► Predstavitev
17.in18.1.1997, 9.00-15.00
Izola, Ambasada Gavioli

Mercedes-Benz
Gospodarska vozila

Globoko pretreseni sporočamo žalostno vest, da je tragično preminila in nas mnogo prezgodaj zapu-
stila naša sodelavka

MILENA CIMPRIČ

prodajalka

Spominjali se je bomo kot predane in vestne sodelavke.

Dolenjske pekarnе, Novo mesto

ZASTAVLJALNICA MONETA

Muzejska 3
Novo mesto

Tel.: 068/321-751

Vam nudi kratkoročna
posojila pod ugodnimi
pogoji!

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nenadoma
zapustila draga žena, mama, stara
mama in sestra

JOŽEFA
TOMC

roj. Gregorič

iz Dragatuša

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijate-
ljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob
strani, darovali cvetje in sveče ter pokojno v tako velikem
številu pospremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala g.
župniku za opravljen obred, govornici Vladki Suštar za po-
slovilne besede, zdravstvenemu osebju novomeške bolniš-
nice za njihovo oskrbo in gospodu Hitiju za lepo organizi-
ran pogreb.

Žalujemo: mož Tone, hčerke Ivanka, Milena in Francka
z družinami

ZAHVALA

Rad si delal, rad živel,
družino svojo rad imel.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.
Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je, a v srcih
naših boš ostal.

V 88. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek, brat in
stric

LUDVIK DROBNIČ

s Skrovnika 2 pri Tržišču

Iskreno se zahvaljujemo vsem za nudeno pomoč v težkih trenutkih, za darovano cvetje, sveče in
za sv. maše, izraženo sožalje ter zadnje slovo, še posebej Stanki in Silvu Švarc iz Mokronoga, ki
sta nam v težkih trenutkih vseskozi stala ob strani. Iskreno se zahvaljujemo sindikatu Inkos
Krmelj in lovem LD Tržišče za darovano cvetje, pevskeemu zboru iz Mokronoga za zapete ža-
lostinke, g.Marjanu Jamšku za poslovilne besede ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem
še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo: sinova Jože in Ludvik z ženama, vnuki Tonika z družino, Jože in Bojan, prav-
nuka Gregor in Jernej, sestri Angelca in Tončka ter ostalo sorodstvo

Življenje celo si garala,
vse za dom in družino dala,
le sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.
Niti zbogom nisi rekla

ZAHVALA

niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano.
A v srcih naših vedno
zlata mami boš ostala.

Po težki bolezni nas je v 52. letu mnogo prezgodaj zapustila dobra žena,
mami, sestra, teta in sodelavka

JUSTINA GREZNIK

rojena Gabrijel

iz Česnjevka 15

Z globoko žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem,
znancem, tistim, ki ste podarili vence, sveče in izrazili sožalje, ter vsem, ki ste pokojno pospre-
mili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Trimu, Tinda Trebnje, Inter TOB Novo
mesto, Nadzorništvo proge Trebnje, Invalidskemu društvu Trebnje, zdravniškemu osebju On-
kološkega oddelka bolnice Ljubljana, Interni bolnici Novo mesto in zdravstvenemu osebju v
Trebnjem, posebno dr. Humarju in Domu starejših občanov Šmihel za oskrbo. Zahvala tudi g.
kaplanu za lepo opravljen obred, pevcem, govorniku za poslovilni govor in za zaigrano Tišino.

Žalujemo: mož Jože, sinova Simon in Andrej ter ostalo sorodstvo

OSNOVNA ŠOLA DRAGOTIN KETTE
Šegova ulica 114, 8000 NOVO MESTO

razpisuje
prosti delovni mesti:

- 1 specialnega pedagoga (dp) – učitelj v dopoldanskem času,
za določen čas

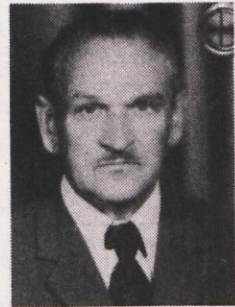
Pogoj: VI. ali VII. stopnja izobrazbe

- 1 delovnega terapevta – za nedoločen čas

Pogoj: VI. stopnja (višji delovni terapevt)

Začetek dela: takoj. Poskusno delo: 2 meseca.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v osmih dneh po objavi
razpisa. O izbiri boste obveščeni v zakonskem roku.

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustil ljub-
ljani mož in oče

JOŽE NOVAK

brivsko-frizerski mojster v pokoju

Ob tej priložnosti izrekamo iskreno zahvalo vsem članom
novomeškega kapitlja za pomoč in tolažbo, še posebej g.
proštu. Zahvala tudi oktetu Adoramus in vsem sodelujočim
za lepo opravljen obred. Sorodnikom in vsem prijateljem pa
se zahvaljujemo za darovane sveče, cvetje in za sv. maše in
vso tolažbo, ki so nam jo izkazali. Iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

*Zakaj si moral nam umreti?
S teboj lepo nam je bilo živeti.*

Po dolgotrajnem trpljenju nas je v
69. letu starosti zapustil dragi mož,
oče, stari oče, brat, stric, dedek in
svak

JOŽE KRNC

iz Dol. Maharovca 6

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem
in vsem, ki ste ga imeli radi, mu poklonili cvetje in sveče,
darovali za svete maše, nam pa izrekli sožalje ter pokojnika
tako številno spremili na zadnji poti. Posebna zahvala GD
Maharovec, govorniku za poslovilne besede, enako g. žup-
niku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še
enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustila
naša draga mama, sestra, stara
mama

ANA FARTELJ

Češča vas 3

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sose-
dom in znancem, kolektivom Mercator Dolenjska, ŽTP
sekcija za promet in Novoteks-Tkanina za podarjene vence
in cvetje ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.
Hvala pevcem za zapete žalostinke, govorniku za poslovil-
ne besede in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš upo-
kojeni sodelavec

RUDOLF KONCILJA

cestni preglednik v Področju vzdrževanja
sektor Novo mesto

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

V SPOMIN

18. januarja bo minilo žalostno leto,
odkar nas je zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče, brat in stric

FRANC HOČEVAR

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustila
draga mama, stara mama, prababica
in teta

MARIJA ŠIMIC

roj. Urbančič
iz Dol. Straže

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vašča-
nom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali,
nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter jo v
tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna za-
hvala patronažni sestri Erni, družinam Konda, Turk in
Lukšič, kolektivu KZ Krka Straža, g. Štefanu Jakliču, g.
Slavku Turku za njune poslovilne besede ob grobu, pevcem
ter g. župniku za lepo opravljen mašo in obred. Vsem še
enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš upo-
kojeni sodelavec

IVAN KUŽELJ

delovodja v Področju vzdrževanja, sektor Brežice

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

V SPOMIN

*Življenja polne so oči
zaprle se trudno sredi noči.
Odšli ste tiho kakor reka,
le spomini spremljajo človeka.*

Minilo je leto, odkar nas je zapustil

FRANC JELČIČ

z Brezovice na Bizeljskem

Vsem, ki se ga spominjate, najlepša hvala!

Vsi njegovi

*Najboljši del
človeškega življenja
so njegova mala,
brezimna, pozabljena
dela dobrote in ljubezni.
(W.W.)*

Sorodnikom in prijateljem sporo-
čamo žalostno vest, da je umrla naša
draga

SLAVKA KOSEC

roj. Žnidaršič

Pokopali smo jo v družinskem krogu.

Žalujoci: vsi njeni otroci, brat in sestre

Bučka, Novo mesto, Trebnje, Ljubljana, Nagold,
14.1.1997

ZAHVALA

V 48. letu starosti nas je po zahrbtni
bolezni nenadoma zapustila draga
žena, mama, stara mama, sestra,
tašča in teta

ZVONKA GLAVAN

iz Šmarjete 36

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vašča-
nom in znancem za podarjene vence, cvetje in sveče ter izre-
čeno sožalje. Posebno zahvalo izrekamo osebju Intenzivne
nege Interne bolnice v Novem mestu, kolektivom Kovino-
tehnike MKI, sodelavcem tovarne zdravi Krka in Pionirju
Standard, g. župniku in cerkvenemu zboru ter vsem osta-
lim, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na
zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od tvojega življenja.*

V 91. letu starosti nas je zapustila
naša draga mama, stara mama, oma,
tašča, sestra in teta

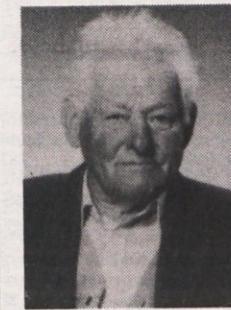
JOŽEFA BUKOVEC

z Uršnih sel, Gasilska pot 30

Ob izgubi naše mame se najlepše zahvaljujemo sorodni-
kom, sosedom, znancem in vsem, ki ste jo spremili v tako
velikem številu na zadnji poti, nam izrazili sožalje, pokojni
darovali cvetje, sveče, za svete maše in nam kakorkoli po-
magali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala kolektivu
Labod Novo mesto, g. kaplanu za lepo opravljen obred, ge.
Zupančičevi za poslovilne besede, KS Uršna sela, pevkam
za lepo petje in Pogrebniemu zavodu Oklešen. Vsem še en-
krat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerka Cirila v imenu vsega sorodstva

Uršna sela, Novo mesto, Ljubljana, Zagreb, Maribor

ZAHVALA

V 89. letu nas je zapustil naš dragi
ata, stari ata in pradedek

FRANC JANEŽIČ

Martinkov ata

iz Brune vasi 17 pri Mokronogu

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče
ter ga pospremili v njegov zadnji tihi dom. Iskrena hvala
kolektivu Kmetijske zadrage Trebnje, osnovnih šol Mo-
kronog in Veliki Gaber, Dolenjke Novo mesto in posloval-
nic Dolenjke v Mokronogu ter gospodu župniku za lepo
opravljen obred. Hvala še osebju zdravstvene postaje Mo-
kronog. Vsem, ki ste cenili in imeli radi našega dragega ata,
še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi
naše drage žene, mame, stare mame
in tašče

ROZALIJE BREZNIKAR

Zaplatarjeve Zalči

iz Sv. Helene pri Mirni

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem za ustno in pisno izraženo sožalje, darovano cvet-
je, sveče in za sv. maše, za tolažbo in pomoč v teh težkih
dnevih. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu po-
spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala osebju ki-
rurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, družini
Bartolj, ge. Olgi Kotarjevi, g. Gačniku iz Zapuž, sosedom
Šepčevim, ge. Gorenčevi, družini Krnc za nesebično po-
moč, cerkvenim pevcem za petje pri poslovilni maši. Zahva-
ljujemo se g. župniku za lepo opravljen obred in tople besede
tolažbe. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Pogrešali jo bomo: mož Alfonz, sin Marko z družino,
hčerka Olga z družino in ostalo sorodstvo

(še zapakiran) in električno ogrodje se-
special prodam. Jože Rupar, Goriška vas 7,
Škocjan. 270
DOMAČ vinski kis prodam. ☎
(068)27-481, po 20. uri. 274

TRI nerjaveča korita za krmljenje pra-
šičev in 300 kg koruze v zrnju, suhe, pro-
dam. ☎ (0608)78-368. 276

POLOVICO KRAVE za meso prodam
po 450 SIT/kg. ☎ (068)87-145. 299

1 T SLAME in 3 t sena, baliranega ali
nebaliranega, prodam. ☎ (068)42-457. 303

RAZNO stanovanjsko opremo pro-
dam. ☎ (068)325-523 ali (061)133-94-54. 304

RABLJENO SPALNICO ugodno
prodam. ☎ (068)83-536. 305

BETONSKI MEŠALEC, 250 l, z mo-
torjem ali brez, prodam za 900 DEM. ☎
(0608)43-279. 310

180 M2 smrekovega opaža prve kvali-
tete, dimenzije 8 x 1.5 cm, prodam. ☎
(068)48-521. 311

VEČJO KOLIČINO žganja ugodno
prodam. ☎ (068)73-634. 318

DOBRO OHRANJENO klavirsko
harmoniko Weltmeister, 48-basno, pro-
dam za 21.000 SIT. ☎ (068)69-308. 325

RABLJENO OZVOČENJE Montar-
bo (mešalna miza, 6 kanalov, 10 kanalna
mešalna miza in 2 zvočnika) prodam. ☎
(068)22-926. 328

VINSKI SOD, 1300 l, prodam. ☎
(068)73-219. 332

ENOFAZNI malo rabljen hidrofor,
140 l, prodam. ☎ (0608)84-146. 333

TRANSPORTER, dolg 6 m, žago za
obrezovanje ostrejša prodam ali menjam
za puhalniki Tajfun. ☎ (0608)82-597. 337

NOVE mizarske »ponke« prodam. ☎
(068)81-752. 355

ODDAMO in ugodno prodamo kup-
persbusch in omarice za dnevno sobo. ☎
(068)324-440, popoldan. 356

100 L dobrega žganja prodam. ☎
(068)46-517. 357

200 L domačega sadjevca prodam po
600 SIT/l. ☎ (068)60-099, Metlika. 358

DOMAČE ŽGANJE in krompir
ugodno prodam. ☎ (068)42-919. 362

AGREGAT Honda, 2.9 KW, malo
rabljen, prodam. Pavel Kuplenik, Dol.
Karteljevo 14, Novo mesto. 363

HIDROFOR, kompleten, Rade Kon-
čar, trifazni, hidroforška posoda, (180 l),
nerabljen, prodam. ☎ (0608)65-096. 363

RDEČE VINO iz trt cepljenk ugodno
prodam. ☎ (068)42-864, Jože Sinkovec,
Dol. Mokro Polje 10. 377

KAKOVOSTNO črno in belo vino
prodam. ☎ (068)60-668. 406

ZAJČNIK, uvožen, z desetimi gajba-
mi, centralni napajalnik, valilnice in kr-
milniki, prodam. ☎ (068)52-123. 407

REZERVNE DELE za tipe vozil: fiat
126 P, Z 101 in VW hrošč. ☎ (068)21-
506. 423

CERTIFIKAT v vrednosti 250.000 SIT
prodam. ☎ (068)81-774. 430

KAKOVOSTNO VINO cviček pro-
dam. ☎ (0608)78-315, popoldan. 432

NOV železni gumi voz, 16 col, pro-
dam. ☎ (068)30-235. 434

SNEŽNE VERIGE, grupa 3, dimen-
zijsko območje 145/70-13, 145-12, 155-
12, 135-13, ugodno prodam. ☎ (068)24-
368. 440

OTROŠKE STOLE Trip trap prodam
po 7000 SIT/kom. ☎ (068)59-634. 442

KOMPLETNE STROJE za čevlja-
stvo in izdelavo ključev z zalogo materia-
la prodam. ☎ (068)53-385. 447

CIRKULAR, poteznico, kardana, grič
o1, mlin za kavo (trgovinski), prodam.
☎ (068)64-333. 453

JEKLENKE za varjenje, lita platišča
za jugo, avtoradio in aluminijasto okno
100 x 120 prodam. ☎ (068)323-430. 460

HRASTOVE PLOHE, debeline 4 cm,
2 m3, prodam. ☎ (068)49-593. 464

razno

V NOVEM MESTU, Glavni trg, od-
damo v najem pisarniške prostore, 60 do
90 m2, s telefonom in CK. ☎ (068)44-
200. 295

MAŠKARADNE KOSTUME, origi-
nalne, lahko naročite na ☎ (061)44-16-
56. 314

PISARNIŠKE PROSTORE v strogem
centru Novega mesta oddam v najem s
parkiriščem. ☎ (068)20-516. 317

ZA MESEC JUNIJ iščemo muzikante
(do 3 osebe) s frajtonarico, ki igrajo do-
mače in zabavne plesne melodije, za za-
bavo ob rojstnem dnevu večji družbi. ☎
(068)23-045. 346

SUHOMONTAŽNA zamenjava oken
in okna po naročilu. Zimski popust! ☎
(0608)82-945, (0609)621-285. 387

V BREŽICAH oddam v najem lokal s
pomoznimi prostori. ☎ (0608)61-623,
zvečer. 399

V VARSTVO vzamem otroka, lahko
tudi na vašem domu. ☎ (068)342-506. 418

KVALITETNE elektro storitve ugod-
no nudim. ☎ (0608)79-649. 457

V VARSTVO vzamem otroke. ☎
(068)73-470. 463

NA RAGOVSKO ULICO v Novem
mestu se je pred tremi tedni zatekla pri-
jazna psička. Je mešanka, črno-bele bar-
ve, kratkodlaka in brez ovratnice. Priča-
kuje svojega gospodarja ali pa prijazne
ljudi, ki bi zanj skrbeli. ☎ (068)23-546.

službo dobi

V BISTROJU zaposlimo natararico
ali pripravnico. ☎ (068)341-077 ali 65-
851. 279

DRUŽINA iz Novega mesta išče žen-
sko za pomoč v gospodinjstvu 1- do 2-
krat tedensko. ☎ (068)20-493. 286

ZAPOSIM, KV natararico brez de-
lovnih izkušenj. ☎ (068)28-907 - popol-
dan

STROJNEGA ali elektroinženirja za
delo v Črnomlju zaposlimo. Vako, d.o.o.,
Črnomelj. ☎ (068)53-273. 294

KV NATAKARJA (-ICO) - kuharja (-
ico) v okolici Novega mesta zaposlim. ☎
(0609)614-643. 316

ALI ŽELITE dobro zaslužiti in si
spremeniti življenjski standard z delom

brez tveganja? ☎ (0609)646-630. 321

ELEKTROINŽENIRJA ali elektro-
tehnika (elektronika) z obveznim zna-
njem angleškega jezika zaposlimo. ☎
(068)73-266. 343

PRODAJNO SERVISNI CENTER
zaposli ekonomskega tehnik. Prijave z
dokazili pošljite na naslov: PSC Krmelj,
s.p., Kidričeva 22 a, Trebnje, ☎ (068)44-
373. 364

DEKLE za delo za šankom v Dolenj-
skih Toplicah honorarno ali redno zapo-
slimo. ☎ (068)65-863 ali 21-279. 382

ZANIMIVO DELO boste lahko oprav-
ljali 6 ur dnevno. Vabimo osebe, starejše
od 25 let. Sifra: »POSLOVNI PART-
NER«. 404

službo išče

DELO na mojem ali vašem domu (po-
spravljanje, likanje), v Krškem ali okoli-
ci, iščem. ☎ (0608)32-116. 446

stanovanja

V BREŽICAH prodam dvosobno stan-
ovanje, 58 m2, CK, telefon, KATV,
dvigalo, 7. nadstropje, za 58.000 DEM.
☎ (0608)61-612 ali (041)662-816. 265

V METLIKI najajem enopisobno
ali dvosobno stanovanje. ☎ (068)50-093. 287

DVOSOBNO STANOVANJE v hiši v
okolici Novega mesta s telefonom, CK,
vrtom, dvoriščem oddam. ☎ (061)13-15-
007, dopoldan. 323

V KRŠKEM, Gubčeva, novejši 3-
sobno stanovanje, 73 m2, takoj vseljivo,
CK, prodam za 56.000 DEM. ☎ (0609)
648-503. 367

živali

PRAŠIČA za zakol, težkega 130 kg,
prodam. ☎ (068)73-614. 272

ŠNAVCERJE, velike, mladiče brez
rodovnika, dobre čuvaje, zelo ugodno
prodam. ☎ (0608)75-114. 282

BREJO KOZO in kozla prodam. ☎
(068)89-535. 284

10 TEDNOV starega bikca sivca, tež-
kega 130 kg, za zakol ali nadaljnjo rejo,
prodam. ☎ (068)30-095. 290

PRAŠIČA, težkega 150 kg, prodam.
☎ (068)73-690. 292

TELICO SIVKO, brejo 8 mesecev, in
seno prodam. ☎ (068)27-843. 301

OVCO z mladičem prodam. ☎
(068)89-109. 306

TELICO SIVKO, brejo 8 mesecev, in
molzni stroj Impulsa na turbino prodam.
Tone Dragan, Šmarješke Toplice 17, ☎
(068)73-279. 313

KRAVO, rjavo-belo, brejo, za nada-
ljnjo rejo, prodam. ☎ (068)81-189. 315

OVNA SAFOLK, starega 2 leti, pro-
dam ali menjam za romenosca. ☎
(068)67-583. 319

10 MESECEV starega bikca in kravo
prodam. Šentjernejska 2 (Zabja vas),
Novo mesto. 327

PRAŠIČE, težke 160 kg, za zakol, v
okolici Velikih Lašč, prodam. ☎ (061)
789-554. 334

KOBILO, brejo 8 mesecev, prodam.
☎ (068)89-070. 337

TELICO, težko 470 kg, primerno za
rejo ali zakol, in kobilo, staro 6 let, pro-
dam. ☎ (068)73-317 ali 76-696. 340

DVE KRAVI, brejo svinjo in simental-
ko s teletom prodam. ☎ (068)41-016. 341

TRI PRAŠIČE (2 po 50 kg, eden 90
kg), prodam. ☎ (068)42-251. 344

TELICO sive barve, brejo 8 mesecev,
prodam. ☎ (068)85-630. 345

PRAŠIČA, 130 ali 200 kg, in večjo ko-
ličino žganja prodam. ☎ (0608)74-117. 347

ROTWEILER mladiče z rodovnikom,
cepljene, šolanih staršev, oče izpit 3 2 x
CAC, izredne delovne linije, prodam. ☎
(068)341-049. 348

PLEMENSKEGA OVNA tekstel, star-
rega 3 leta, prodam. ☎ (068)68-520. 349

TELIČKO frizjiko, staro 10 dni, pro-
dam. ☎ (068)83-584. 351

TELE, sivo, staro 10 dni, prodam. ☎
(068)30-243. 360

POL KRAVE prodam. ☎ (068)65-517,
popoldan. 361

TELIČKO, staro 10 dni, prodam. ☎
(068)78-256. 366

PRAŠIČE, 100 do 120 kg, prodam. ☎
(068)78-353. 368

TELICE SIVKE, primerne za pripust,
od dobrih mlekaric, prodam. ☎ (068)73-
092. 370

KRAVO SIVKO, brejo ali po teletu,
prodam. Kandjijska 68 (Zabja vas). 375

KRAVO za meso prodam. Jože Jane-
žič, Daljni Vrh 3, Novo mesto. 383

TELE-BIKCA, sivca, starega 8 ted-
nov, prodam. Franc Kastelic, Pristava
18, Novo mesto. 389

2 TELIČKA - bikca, sivčka, stara 8 in
10 tednov, vino laški rizling in 100 l do-
mačega žganja prodam. ☎ (068)83-245. 393

BIKCA, starega 1 teden, prodam. ☎
(068)40-005. 394

NOVO V SLOVENIJI! Naprodaj
mladiči pasme veliki črni ruski terier. Na
voljo tudi mladiči nemških ovčarjev.
Mumlek, Rogoza, ☎ (062)691-000. 400

MLADO KRAVO in telico ter domače
žganje prodam. ☎ (0608)75-405. 402

KRAVO za zakol, staro 5 let, prodam.
☎ (068)45-421. 415

TELIČKO, staro 10 dni, prodam. ☎
(068)75-500. 416

KUNCE za nadaljnjo rejo in kako-
vostno vino prodam. ☎ (068)76-068. 419

TELICO SIVKO, staro 1 leto, pro-
dam. ☎ (068)65-406, zvečer. 424

BIKCA SIVCA, starega 4 mesece,
za nadaljnjo rejo, in psico, mladičko, ne-
mško ovčarko, čistokrvno, staro 3 mese-
ce, prodam. ☎ (068)45-296, po 15. uri. 425

KRAVO SIMENTALKO po prvem te-
letu in bikca sivca, starega 11 tednov,
prodam. ☎ (068)85-819. 429

2 BIKCA frizijca, stara 14 dni, pro-
dam. ☎ (068)73-327. 439

TRI koze prodam. Angela Vidmar,
Kočevje 5, Črnomelj. 448

PUJSKE, težke 40 kg, prodam. Tone
Luzar, Šmalčja vas 12. 458

ženitne ponudbe

AGENCIJA SRCE vam pomaga poi-
skati življenjskega sopotnika. Vpisnine ni!
Ob vpisu dobite praktično nagrado. ☎
(090)44-91, cena 0.5 min. pogovora 78
SIT. 339

MM, d.o.o., Črnomelj
Majer 9
Črnomelj
zaposli sodelavca za delo v
komerčiali.
Pogoj: metalurška ali strojna
smer izobrazbe.
Pisne ponudbe pošljite na
gornji naslov v 8 dneh po ob-
javi.

NOVOTEHNA
AVTOMOBIL

Obveščamo vse cenjene
kupce, da smo s 1. 1. 1997
preselili salon ŠKODA z
Novega trga 6 na
Kandijsko 13, tel.
068/322-006, salon
CITROEN pa iz
Kandijske 13 v servis
na Šmihelski 12,
tel. 068/322-066.

Ob nakupu vozil iz
našega prodajnega
programa Vas bomo
bogato obdarili.

VEDEŽEVANJE - TAROT
090-41-02
1 min. 156 SIT - D.č. 0-24h
Darko trading, d.o.o.

RADIO MAX
88,90 MHZ
TREBNJE

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

VEDEŽEVANJE - TAROT
090-42-65
1 min. 156 SIT - D.č. 0-24h
Darko trading, d.o.o.

Mala Klinika
Cinizma
na
vašem
kanalu
sobota
ob 18. uri
in po ciničnih željah
klinična ponovitev:
nedelja ob 20. uri
sreda ob 21.30!

• v živo • KOMET • v živo •
ASTROLOGIJA
090-44-42
VEDEŽEVANJE
•Prihodnost• •1 min./156 sit•

Odkupujemo delnice
KRKA G in E po 13.000,00
sit, KRKA B po 6.800,00 sit
in druge, npr. KOLINSKO.
Pridemo tudi na dom. Brez
provizije. Pokličite:
064/245-084,
064/246-548.

SALON ZA REJE
BUDVA UL. TALCEV 12 NOVO MESTO
☎ (068) 324-377

KAMNOSEŠTVO
IN TERACERSTVO
VLADIMIR SIMONIČ, s.p.
Lokve 5/c
8340 ČRNOMELJ

Po najugodnejših cenah
vam izdelamo in brezplačno
dostavimo izdelke iz
marmorja in granita. Na
zalogi 25 različnih barvnih
odtenkov in debelin.

Informacije na tel.
(068)52-492
0609/640-830

VEDEŽEVANJE
090 44 09
HARRAN 156 sit min

SUZUKI

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

BALENO WAGON 1.6 GLX	26.790 DEM
BALENO 1.6 GL/3V	19.990 DEM
BALENO 1.3 GL/4V	21.990 DEM
BALENO sport 1.6 GS/3V	26.990 DEM

Avtomobili, ki so vredni
svoje cene

Novost pri Suzukiju
3-letna garancija na motor!

Ugodni krediti

SNEGOLOVI
ZA VAŠO STREHO
Izdelujemo in montiramo
vse vrste snegolovov.
Cena ugodna. Tel.
068/79-509.
Mobitel: 0609/616-119

OBVESTILO

Strankam Upravne enote Novo mesto sporočamo, da bomo
na sedežu Upravne enote v upravnih stavbah v Novem mestu na
Seidlovi cesti 1, Novem trgu 6 in Kettejevem drevoredu 3 preraz-
poredili uradne ure za neposredno poslovanje Upravne enote za
državljanke in druge osebe, za organizacije in skupnosti ter druge
pravne osebe tako, da bodo trajale:

ob ponedeljkih	od 7.30 do 14. ure,
ob sredah	od 7.30 do 16.30,
ob petkih	od 7.30 do 13.30.

V sprejemno-informacijski pisarni bodo uradne ure še naprej vsak
delovni dan od začetka do konca delovnega časa.
V izpitnem centru za voznike motornih vozil na krajevnih uradih
ostajajo uradne ure nespremenjene.

VI NAM - MI VAM
oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

TRGOVINA JAKA
Loka 9, Gabrje
☎ 068/85-853

Velika izbira strojenih govejih, konjskih, telečjih, kozjih in ovčjih kož
najboljše kvalitete. Šivane kože željenih velikosti po naročilu. Nudimo vam
možnost izbire na domu ali na sedežu podjetja. Vse informacije na tel.:
068/85-853 po 15. uri.

ŠTAMPILJKE

Kvalitetne gumi štampiljke vam izdelamo po potrebi v 2 urah in pol. Tri
leta garancije, računalniški design, štampiljke tudi dostavimo ali pošljemo
po pošti!
☎ 068/42-048, faks: 068/81-280, mobitel: 0609/639-333.
Elektronska pošta: Samo.Keckes@insert.si

GOTOVINSKA POSOJILA

Gotovinska posojila, hitra realizacija, garancija čeki, hiše, zlatnina,
umetnine, starine, certifikatske delnice.
Mestna zastavljalnica, Cankarjeva 11 (pri Operi), Ljubljana, od 10. do 16.
ure, ☎ 061/210-174 in 061/126 20 70.

RAČUNALNIŠKO
IZOBRAŽEVANJE
APROS, d.o.o., Novo mesto

Tridnevni osnovni in nadaljevalni tečaji WINDOWS, WORD, EXCEL in
INTERNET popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto.
Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

SUZUKI ALTO
ŽE ZA 12.990 DEM

Če iščete avto za vsakodnevne potrebe, je novi ALTO prava rešitev.
Opremljen je z 1.0 l motorjem, ki premore 52 KM in pri 90 km/h porabi le
4,2 l goriva, servo zavorami, bočnimi ojačitvami, usnjenim volanom...
Prodaja, servis in rezervni deli:
AVTOSERVIS MURN, Resslova 4, Novo mesto, ☎ 068/24-791.

PODJETJE
TRGOVINA NOVOTEKS
NOVO MESTO

Od 10. do 23. januarja od 20 do 40% posezonsko znižanje blaga v
Novoteksovih trgovinah Julija in Bršljin v Novem mestu, Breza v Črnomlju
in v prodajalnah v Šentjerneju in Metliki.

FORD STEPAN
Prodajno-servisni center
☎ 068/52-407, 53-120

Vsi modeli Fordovih vozil z dodatnimi ugodnostmi dobavljivi takoj. Vsa
vozila imajo serijsko vgrajeno veliko varnostne opreme za osnovno ceno.

ŠPORTNO-REKREACIJSKI
PARK
PRI SV. ROKU V REGRČI VASI

Urejena sta tekaška proga dolžine 2 km in sankališče.
Organiziramo začetno šolo smučanja.
Okrepčevalnica je odprta ob delavnikih od 12. do 22. ure, ob nedeljah in
praznikih pa od 11. do 22. ure.
Informacije in prijave na ☎ 068/341-867, 341-914.

CITY SHOP
Kosova 4, Novo mesto
☎ 068/27-584

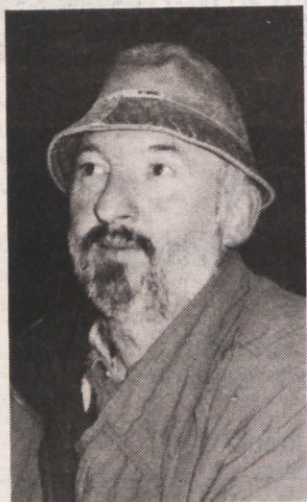
Sezonsko znižanje cen od 13. do 25. januarja. Blagovne znamke:
DIESEL, KILLER LOOP, EMANUEL, FRED PERRY, FRUIT OF THE LOOM...
Popust 10 - 30%!

DELNIČARJI KRKE!
☎ 061/312-563, 13-776-13

DELNICE

ODKUPUJEMO DELNICE KRKE razreda G, E in B kot tudi OSTALE
PRIVATIZACIJSKE DELNICE. Nudimo doslej najvišje cene.
Provizije ne obračunamo. Pokličite Gorenjsko borzno posredniško
družbo, d.d., na telefon 064/361-300, 064/361-301, 064/624-200.

Jože Lisac

Najbolj nori mesec v letu je za nami. Miklavž, Božiček in dedek Mraz so se poslovili z oblubo, da se vidimo spet ob letu. In kdor vsaj malo pozna Kočevskega lisjaka, kot pravi Jože Lisac, ki se skriva za belo brado, sivo kučmo, črni mi škornji in toplim kužuhom dobrodušnega dedka Mrza, že blizu 20 let - zadnjih nekaj let pa razveseljuje kočevske otroke tudi kot Miklavž in Božiček - ta ve, da bo res tako. Staremu 44 let, a večno mlademu po svoji nemirni umetniški duši, sta mu namreč razveseljevanje otrok in odraslih v največje veselje njemu samemu.

Jože velja za svojevrstnega posebnost: lahko ima na sebi pleskarski kombinezon ali obleko s kravato, ima opravo Miklavža, Božička ali starega dedka Mrza ali pa je oblečen v ponošene prijateljeve hlače, vetrovko in čepico na glavi - v vsakem trenutku je pripravljen in sposoben brez vnaprejšnjega besedila zabavati ljudi. Ker mu nikoli ne zmanjka idej in šaljivih besed, zna pa tudi dobro zapeti in oponašati vrsto domačih in tujih pevec zabavne glasbe, je bil v minulih letih domala nepogrešljiv na številnih kulturnih, zabavnih in športnih prireditvah, na katerih se je bodisi kot napovedovalec, povezovalc programa

ali humorist vedno prilagajal zahtevam organizatorja in željam občinstva.

"Začel sem še kot čisto mlad fant v zgodnjih sedemdesetih letih z vodenjem kvizov, ki so nastali po zamisli Ivana Žerjave, kot oblika sodelovanja med kočevskimi podjetji na zabavnem področju," pravi Jože. Tedaj se ga je tudi oprijelo ime Kočevski lisjak, ki ga še danes uporablja kot svoje umetniško ime, saj je nastalo v povezavi z njegovim priimkom in kot priznanje njegovi večstranski nadarjenosti. Jože namreč ni bil samo dober voditelj kviza in uspešen kot dedek Mraz, kar je sicer postal čisto slučajno, a se je že prvič, ko je nadomeščal dotakratnega dedka Mrza, tako dobro odrezal, da je to ostalo do danes. Bil je tudi dober športnik. Kar 10 let je bil član kočevskega nogometnega kluba, poleg tenisa in košarke pa nogomet rekreativno igra še sedaj.

Svojo nadarjenost in umetniško zasanjanost Jože izpričuje tudi pri svojem delu, s katerim si danes poleg pleskarstva, ki ga je kot utečeno obrtno dejavnost prevzel po očetovi upokojitvi pred 15 leti, služi del svojega vsakdanjega kruha. Talent, ki ga je izpričal lani oktobra s svojo prvo samostojno razstavo umetnostnega varjenja različnih materialov ter različnih sistemov varilnih postopkov, je začel in začel razvijati že v času svoje prve zaposlitve v Itasu. Ob delu z učenci kočevske poklicne kovinarske šole, ki jih kot specialista za varjenje pri Itasu 10 let poučeval praktični pouk iz varilstva, je začel skozi varjenje izražati tudi svoja notranja občutenja, ki so dobivala podobe najrazličnejših oblik. Teh je do sedaj naredil že veliko, kupcev za njegova dela, pa mu, kot pravi, ne manjka, prav tako kot tudi ne vsakega decembra vedno znova otrok, ki v njem vidi nepogrešljivega dedka Mrza.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Pravilna rešitev noveletne nagradne križanke

Prva nagrada je šla tokrat v Vavto vas

Izid zrebanja velike noveletne nagradne križanke Dolenjskega lista

NOVO MESTO - Tokratna velika noveletna nagradna križanka reševalcem ni povzročala večjih preglavic, saj je bilo rešitev sorazmerno veliko, kar 689, napak v njih pa zelo malo. Zreba je prvo nagrado - 50.000 tolarjev nametil Anici Tolar, Vavta vas 83, drugo nagrado - 30.000 tolarjev bo dobil Franc Gašper, Birčna vas 61, tretjo - 20.000 tolarjev pa Monika Tržek, Natorjeva 1, Črnomelj.

Knjižne nagrade bodo prejeli: Slavka Gliha, Lašče 7, p. Dvor pri Žužemberku, Duška Šuklje, Bušinja vas 13, p. Suhor, Katja Jerič, Drska 38 A, p. Novo mesto, Aleksander Hribar, Pavla vas 12, p. Tržišče, Nina Bojanc, Danila Bučarja 24, p. Novo mesto, Metka Romih, Ragoška 16, p. Novo mesto, in Branko Čretnik, Šmihel 65, p. Novo mesto. Čestitamo!

• Tisti, ki najbolj naglas pridigajo, da svet potrebuje moralne prenovle, so ponavadi sami do kolen v grehu. (M. Kovač)

V jami ogromno umazane vode

Kostanjeviška jama sedaj dolga 1,5 km - Številne etaže in labirinti

KOSTANJEVIŠKA - Jamarjem, ki raziskujejo Kostanjeviško jamo, očitno še ne bo zmanjkalo dela, saj vsaka nova nedeljska akcija - teh je bilo od novembra že 7 - prinese nova odkritja. Po besedah predsednika Jamarskega društva Kostanjevica Braneta Čuka je sedaj poleg že znanih 627 metrov jame na novo izmerjenih in izrisanih že okoli 800 metrov novega dela kraškega podzemlja. "Novoodkriti deli jame se v etažah, ki so polne labirintov, tako da je iz sektorja v sektor - tako smo namreč poimenovali posamezne večje

sklope jame - mogoče priti po bližnjicah. Etaže kažejo na različne časovna obdobja nastanka, saj je voda, ko se je umikala, postopoma dolbla notranjost podzemlja," je pripovedoval Braneta Čuk.

Jamarji so v novem delu prvič naleteli na sečišče prelomnic, in to pod pravim kotom. Jama se nadaljuje v vseh štirih smereh, v smeri ene raziskovalci podzemlja zaradi slabe prehodnosti še niso krenili. Nove razsežnosti se obetajo tudi v smeri od velikega jezera naprej. Kot kaže, so bili novi deli

jame dlje vodoaktivni kot v znani jami, zato takšnih pogojev za nastanek kapniških tvorb ni bilo, kljub temu pa so jamarji na večjih delih odkrili prav zanimive in številne kapniške tvorbe. Posebna zanimanja je bila deležna bela siga, ki po obliki spominja na kostanjeviški otok in Krko okoli njega.

Do sedaj je bilo v novem delu odkritih 5 jezer, od katerih je bilo eno večje. Jamarji so opazovali tudi dvigovanje gladine jezer. Če se je voda v manjših štirih jezerih ob poplavi dvignila za pol metra, se je gladina v večjem jezeru dvignila kar za 5 metrov. V jami so velike količine vode, ki bi se morale merile v milijonih litrov, vendar voda očitno prinaša umazano iz hribov.

Z gotovostjo lahko trdimo, da ima Kostanjeviška jama velike razsežnosti, tako da jamarji zaradi oteženega gibanja nove dele iščejo le v smereh, ki so odprte za gibanje, opazili pa so številne stranske rove, od katerih se lahko kateri izkaže tudi za glavnega, tako da bo dela še dovolj. Jamarji so odkrili tudi povezavo med črnim rovom in novim delom jame. To bi bil lahko nov in morada lažji dostop do novega dela, saj potrebujejo jamarji za premagovanje ožin do novega dela v eno stran kar eno uro.

T. G.

Okoli Velikih Lašč hlača še do petnajst medvedov

Na zahteve lovcev oblast ne pristane na odstrel - Divjad gojimo za Evropo, škodo pa trpimo sami

VELIKE LAŠČE - Po drugi svetovni vojni je padlo na območju lovske družine Velike Lašče 26 medvedov ali povprečno vsako drugo leto en medved. "V zadnjih letih pa je bilo odstrela manj, saj Evropa hoče medvede, pri nas delajo pa težave," ugotavljajo lovci in domačini. Po odtisih medvedjih šap in po videvanju medvedov ugotavljajo lovci, da se na območju LD Velike Lašče spreha 10 do 15 medvedov, med njimi dve medvedki, od katerih ima ena enega mladiča, ena pa tri.

Poleg tega pa so še najmanj trije samci po okoli 130, 140 in 200 kg, kar spet ugotavljajo po odtisu šap. Pravzaprav pa so na tem območju medvedje že kar domače živali, prihajajo kar v vasi, v vasi Marinci so opazili enega celo na mostu.

Ugotovitvam lovcev, da se tam spreha kar 10 do 15 medvedov, ni nihče pristojnih za odstrel verjel. Prav pred kratkim odstreljena medvedka (z dvema mladičema) je minulo jesen napadla v Marolčah lovca, ki je šel proti večeru gledat v okolico Marolč, kje je vaščanu običal v grabnu traktor. Ko se je vračal, je že v vasi skočila s slive predenj medvedka in za njo še dva mladiča. K sreči je imel s seboj flobert in je na medvedko, ki je bila oddaljena od njega le okoli tri m trikrat streljal, da je zbežala. Turjaški lovec Stane Hren k tem modrovanjem velikolaških lovcev dodaja, da tudi njihova lovska družina že dve leti ne bo imela dovoljenega odstrela medveda, čeprav je škoda zaradi divjadi velika. To škodo pa je treba kmetom plačati, zato so v lovski družini Turjak uvedli najvišjo članarino v Sloveniji in znaša 15.000 tolarjev (članov imajo okoli 40).

J. P.

Romantične citre

Cita Galič z najlepšimi melodijami sveta

Pri založbi Zlati zvoki je izšla kaseta in zgoščenka Cite Galič Zlate citre - Najlepše melodije sveta. Na nji so znane skladbe iz sveta klasične in zabavne glasbe, posebej prirejene za citre in mali orkester. Med skladbami najdemo tako slovito temo iz filma Tretji človek, nekaj popevkarskih večno zelenih melodij, kot sta Que Sera in Love me tender, ter biserčke iz klasike, kot so Barkarola iz Hoffmanovih pripovedk, Brahmsova Uspavanka, Fibichova Poema, Schubertova Ave Marija idr. Za razliko od mnogih drugih albumov je bil ta narejen skoraj brez elektronskih instrumentov. Tudi citre so posnete akustično in brez odvečnih nasnevanj. Vse skladbe je aranžiral znani kitarist Milan Ferlež, Galičev pa spremljajo poleg njega še bobnar Mišo Gregorin, Igor Podpečan, bas kitara, harmonika in sintesajzer, klarinetist Branko Jahn, trobentar Matej Brovhan, Jože Galič, orglice.

Kaseto in zgoščenko bo v kratkem pospremila še notna zbirka. Galičeva se je namreč odločila, da bo vsak njen album pospremila knjižica z notnimi zapisi posnetih skladb, kar je vsekakor pohvalno, saj je notne literature za citre pri nas malo, zato bodo notnih knjižic veseli številni, ki pri nas citrajo; citre so namreč ponovno postale priljubljen instrument.

I. V.

Citrarka Cita Galič

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Župan ne more biti kriv za propad tovarn - Ljude so še poštene - Vera piše knjigo o zdomcih v Nemčiji - Na kolodvoru se marsikaj izve - Je žled sploh slovenska beseda?

Mira Vranešič iz Tribuč je poklicala, da bi pohvalila medicinske sestre, ki delajo v pritičju novomeške porodnišnice. Kljub obilici dela so prijazne s pacientkami in vedno pripravljene pomagati.

Marijo Lipovšek s Trdinove 5 b v Novem mestu je zbudila misel Janeza iz Črnomlja, ki je vso krivdo za propad črnomaljskih tovarn, kraje in brezposelnost zvalil na črnomaljskega župana. Po njenem je to le posledica zakonov, ki so bili sprejeti leta 1991 in 1992, saj so pred tem podjetja in ustanove delovale dobro. Po njenem je za vse krivo ljudstvo samo, ki se je na volitvah leta 1990 odločilo za nov družbeni sistem.

Sonja Kovač iz Zlebeja je poklicala vesela, ker se je prav v četrtek dopoldne prepričala, da so ljudje še poštene. Policista sta ji namreč prinesla denarnico z denarjem in dokumenti, ki jo je bila izgubila pred novomeškim BTC-jem. Naš

la jo je starejša gospa, vendar njenega imena ni izvedela. Ker se ji ne more zahvaliti osebno, se ji za poštenost zahvaljuje preko časopisa.

Vera Kern nas je poklicala iz Nemčije, kjer živi že 30 let. Pravi, da tam ni tako lepo, kot si v domovini predstavljajo nekateri. Treba je trdo delati, če hočeš preživeti, in se ne da kar tako med službo urejati razne zadeve ali pa nakupovati. O vsem kar je v letih dela v Nemčiji doživela, bi rada napisala knjigo in jo zanima, na koga naj se obrne, da bi ji roman izdal, saj Nemcev slovenska knjižga najbrž ne zanima. Svetovali smo ji, naj knjigo najprej napiše, potem pa rokopolis ponudi kateri izmed slovenskih založb. Če ne bo uslišana, ji preostane le, da knjigo izda v samozaložbi.

Jože iz Črnomlja je povedal da na kolodvoru in drugje po mestu že dva dni posluša komentarje o dogajanjih v državnem zboru. Sam meni, da Drnovšek če bi bil, res sam kriv za vse, kar so mu v teh dneh naprtili, ne samo da ne bi smel biti predsednik vlade, ampak bi ga morali izločiti iz družbe. Taki primitivni govori in nizki udarci, kot so jih v parlamentu poslanci zadajali drug drugemu, ne sodijo v parlament.

Anton Javorič iz Brestanice nas je posmehljivo vprašal, ali smo na Kitajskem ali v Evropi. Zadržne čase opaža, da v raznih časnikih novinarji pišemo o žledu, ki se je nabral na drevju in povzroča veliko škodo. Meni, da se motimo, saj to je navaden led. Za besedo žled do sedaj še ni slišal in meni da ni slovenska. Pa je v slovarju slovenskega knjižnega jezika piše, da je to tanka ledena obloga na drevju ali skalovju.

Franc Golob iz Stranske vasi je

potarnal nad slabo spluženimi cestami v njegovem koncu, češ da jih polovica ni spluženih, pa se zaradi tega nihče prav posebej ne sekira. Ko je bil predsednik krajevne skupnosti še Alojz Muhič, je bilo veliko bolje.

Toni Sajevec iz Mrzlovke je naš naročnik že 30 let in v četrtek še ni dobil koledarja, ki smo mu ga obljubili, čeprav je reden plačnik. Poštarji so koledarje raznašali naslednji dan, v petek, in upamo, da ga je bil deležen tudi Toni.

I. V.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

Plesno zabaviščna restavracija

TANGO

za izbran okus in navade

RESTAVRACIJA TANGO

V petek, soboto in nedeljo, 17., 18. in 19. januarja

DNEVI DOMAČIH JEDI

domača klobasa v zaseki, razni štruklji, šunka v testu, krvavice, pečenice, kuhano svinjsko stegno, mrežna pečenka, srna na gorgjanski način, pečen polnjen puran.

Na petkov in sobotni večer bo z glasbo za domače vzdusje poskrbel ansambel Objem

Dobrodošli!

Dolenjske Novice.

1885-1919

kratkočasnice izbral Jože Dular

Dober glasovir

"Milostljiva, pridem, da uglašim vaš glasovir."

"Saj vas vendar nisem za to naprosila."

"Vi ne, toda vaš sosed me je naprosil in mi tudi že dobro plačal!"

Pri naboru

Vojaški zdravnik: "Imate kako napako?"

Jozelj: "Jezik se mi zapleta!"

Zdravnik: "To nič ne dé - pri vojaki se mora tako ali tako jezik za zobmi držati!"

Dobro ga je zavrnil

A: "Včeraj sem bil na plesu tako imenitna oseba, da se je vse okoli mene vrtele."

B: "Ali ste bili tako pijani?"

Samogovor pijančka

"Jaz ne vem, kako je to. Kadar vidim, da kdo šnops pije, mi postane slabo, in če mi je slabo, moram šnops piti!"

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristihnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno pristluhlil.